

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

น.ส.งามพันธุ์ สัยศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL USING THE ENGAGEMENT-
BASED LEARNING AND TEACHING AND SELF-
DIRECTED LEARNING FOR ENHANCING READING HABIT OF SEVENTH GRADE STUDENTS

Miss Ngampun Sayyasri

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Curriculum and Instruction

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยืดหยุ่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดย	น.ส.งามพันธุ์ สัยศรี
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ม้าคนอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาวิณี ตีวีร์บุญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิรัตน์ ชุณหะโษติ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น)

งามพันธุ์ สัยศรี : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่น
 ผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. (
 DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL USING THE ENGAGEMENT-
 BASED LEARNING AND TEACHING AND SELFDIRECTED LEARNING FOR ENHANCING READ
 ING HABIT OF SEVENTH GRADE STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ
 คงเฝ้า, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. ดร.สร้อยสน สกลรักษ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน
 และการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียน
 การสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดนิสัย
 รักการอ่าน สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 3 ประการ คือ 1) การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน
 ตั้งเป้าหมายและวางแผนการอ่านตามความสนใจ และคัดเลือกบทอ่านและกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสนใจและ
 กระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านอย่างเข้าใจและผูกพันต่อการอ่าน 2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับ
 บุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้ 3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่
 สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่
 พัฒนาขึ้นมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนตั้งเป้าหมายตามความสนใจ ขั้นตอนวางแผนอ่านให้เหมาะสม ขั้นชื่นชมเมื่ออ่านได้ และขั้นชวนให้
 สะท้อนคิด

2. เมื่อใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างแล้วพบว่า 1) นิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่า
 ก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการ
 ทดลอง โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe พบว่า นักเรียนมี
 คะแนนพัฒนาการจากการวัดนิสัยรักการอ่านครั้งหลังสูงกว่าครั้งก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา   หลักสูตรและการสอน
 ปีการศึกษา   2561

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม .....

5684453427 : MAJOR CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEYWORD: The engagement-based learning and teaching, Self-directed learning, Reading Habit

Ngampun Sayyasri : DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL USING THE ENGAGEMENT-BASED LEARNING AND TEACHING AND SELF-

DIRECTED LEARNING FOR ENHANCING READING HABIT OF SEVENTH GRADE STUDENTS. Advisor: Asst. Prof. Wipawan Wongsuwan Kongpow, Ph.D. Co-advisor: Asst. Prof. Soison Sakolrak, Ph.D.

The purposes of this study were to develop and investigate the effectiveness of an instructional model based on the engagement-based learning and teaching and self-directed learning for enhancing reading habit of seventh grade students. The sample was drawn by using purposive sampling totaled 33 seventh grade students. The research data were collected using a reading habit evaluation form and then analyzed by using arithmetic mean, the standard deviation, and t-test. The findings of this study were as follows:

1. A developed instructional model has 3 principles; 1) Students should be motivated to analyze their reading needs, set their reading goals, planning and choosing to read preferably in a relation to their lives, experiences and knowledge by using suitable reading strategies. Consequently, they will read voluntarily and eagerly with better understanding and reading engagement. 2) Self-reading control and cooperation of good companies encouraged students to help each other for achieving their reading goals. 3) Reading evaluation should be used as a part of instructional tools for motivating students to read continuously and reach their reading goals. The instructional model consisted of 4 steps: setting goal according to ones' preferences, planning appropriately to read, admiring the reading successfulness, and reflecting encouragement.

2. The effectiveness of this instructional model was investigated by implementing it in the classroom with students of purposive sampling. The finding of this study revealed that: 1) The sampled student's reading habit was higher after studying through this instructional model at the .05 level of significance. 2) Latter student's reading habits scores were higher than the previous ones with statistical significance at the level of .05

Field of Study: Curriculum and Instruction

Academic Year: 2018

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

Co-advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยความเมตตาและความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ทั้งสองท่านเป็นผู้ให้ความรู้และชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ดูแลติดตามให้ความเมตตา สละเวลาให้คำปรึกษาและปรับแก้งาน คอยกระตุ้นเตือนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ จนงานวิจัยนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตรวจพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความถูกต้อง ชัดเจน และสมบูรณ์ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. อัมพร ม้าคนอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาริณี ตริวิรัญญู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิรัตน์ ชูขณะโชติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น อีกทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม ที่กรุณาเป็นกรรมการภายนอกวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัยในการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ทั้งจากสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และจากสาขาอื่น ๆ ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้ความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งต่อการพัฒนาตนเองตลอดการศึกษาในระดับคุษภักบัณฑิต รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตการทำงานต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเทือง คล้ายสุบรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ ผู้เป็นต้นแบบด้านการสอนภาษาไทยอย่างมีความสุข ทำให้ผู้วิจัยรักวิชาภาษาไทยและเลือกเส้นทางสายอาชีพครู อีกทั้งเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตและการครองเรือน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับคำแนะนำ อบรมสั่งสอน และให้กำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยจนมีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณท่านผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยานุกูมิ” ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้วิจัยสามารถจัดสรรเวลาเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ เพื่อน และน้องร่วมสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่าน โดยเฉพาะพี่และน้องร่วมรุ่นที่ 32 ทุกคน สำหรับความช่วยเหลือ และกำลังใจที่มีให้แก่กันตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ขอบพระคุณ ดร.พัชรพลชัย อินทร์สุข ผู้ที่รักและเมตตาผู้วิจัยเสมอมา นางสาวเพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์ ผู้ที่ช่วยเหลือกันจนสำเร็จการศึกษา รวมถึง ดร.สุรเดช อนันตสวัสดิ์ เพื่อนแท้ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดการทำวิทยานิพนธ์

บุคคลที่สำคัญยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ลักขณา สัยศรี และคุณพ่อแสวง สัยศรี ผู้ให้ชีวิต อบรมสั่งสอน เลี้ยงดู ให้โอกาสทางการศึกษา ให้กำลังใจ สนับสนุนและส่งเสริมผู้วิจัยในทุก ๆ ด้านตลอดมา ขอบคุณนายโชติวุฒิ ประสพสุข เด็กหญิงพันธุ์พนิต ประสพสุข และครอบครัวประสพสุขที่ช่วยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ ประโยชน์และคุณความดีที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขออุทิศให้กับ คุณแม่ลักขณา สัยศรี ผู้ที่รัก หวังดี เสียสละและเลี้ยงเห็นว่า “การศึกษาของลูกมีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด”

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
บทที่ 2	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
1. นิสัยรักการอ่าน (reading habit).....	15
2. การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT).....	45
3. การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning).....	52
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
บทที่ 3	69
วิธีดำเนินการวิจัย	69

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน และการเรียนรู้แบบนำตนเอง.....	69
ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐาน ความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง	69
บทที่ 4	127
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	127
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่น ผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1	127
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐาน ความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1	132
บทที่ 5	178
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	178
สรุปผลการวิจัย.....	178
อภิปรายผล.....	185
บรรณานุกรม.....	200
ประวัติผู้เขียน.....	223

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่าน	20
ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน	21
ตารางที่ 3 ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	23
ตารางที่ 4 เจตคติต่อการอ่าน	24
ตารางที่ 5 ความสม่ำเสมอในการอ่าน.....	25
ตารางที่ 6 แนวคิดหลักและเนื้อเรื่องโดยสรุปจากหนังสือนอกเวลาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ม.1-329	
ตารางที่ 7 ความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (12-15 ปี)	33
ตารางที่ 8 ลักษณะของกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมากและกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อย	38
ตารางที่ 9 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรด้านนิสัยรักการอ่าน	44
ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันจากแนวทางการสอนตามการเรียนรู้และการสอน บนฐานความยึดมั่นผูกพัน	46
ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างครูผู้สอนชี้้นำการเรียนรู้ (Pedagogy) กับผู้เรียน ชี้นำตนเองในการเรียน (andragogy)	60
ตารางที่ 12 หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง	81
ตารางที่ 13 กรอบการจัดกิจกรรมของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐาน ความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง	88
ตารางที่ 14 บทบาทผู้สอนและผู้เรียน	90
ตารางที่ 15 แผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนชั่วโมง	95
ตารางที่ 16 การปรับปรุงจากข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ	99
ตารางที่ 17 แผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนชั่วโมง (ปรับปรุงครั้งที่ 1).....	101
ตารางที่ 18 การออกแบบการวัดนิสัยรักการอ่านตามแผนการจัดการเรียนรู้.....	105

ตารางที่ 19	เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านและเจตคติในการอ่านของนักเรียน	108
ตารางที่ 20	เกณฑ์การให้คะแนนแบบสำรวจตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมการอ่าน... 108	108
ตารางที่ 21	โครงสร้างเนื้อหาแบบวัดตัวแปรตามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ... 108	108
ตารางที่ 22	ข้อคำถามตามพฤติกรรมบ่งชี้นิสัยรักการอ่าน..... 109	109
ตารางที่ 23	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ตัวนิสัยรักการอ่าน..... 111	111
ตารางที่ 24	ข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ..... 112	112
ตารางที่ 25	การปรับแก้จากข้อค้นพบด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน..... 117	117
ตารางที่ 26	การปรับแก้จากข้อค้นพบด้านเครื่องมือวัดนิสัยรักการอ่าน..... 119	119
ตารางที่ 27	การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละระยะ..... 123	123
ตารางที่ 28	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง (N=33)..... 133	133
ตารางที่ 29	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกตามองค์ประกอบ (N=33)..... 133	133
ตารางที่ 30	ผลการประเมินนิสัยรักการอ่านช่วงก่อนและทดลองแต่ละองค์ประกอบ..... 135	135
ตารางที่ 31	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบก่อนทดลอง . 135	135
ตารางที่ 32	ผลการทดสอบรายคู่นิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบก่อนทดลอง..... 135	135
ตารางที่ 33	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบหลังทดลอง.. 136	136
ตารางที่ 34	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง (N=33)..... 137	137
ตารางที่ 35	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลการประเมินนิสัยรักการอ่านในภาพรวม (N=33)..... 137	137
ตารางที่ 36	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในภาพรวม จำแนกตามช่วงเวลา (N=33)..... 138	138
ตารางที่ 37	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง (N=33)..... 139	139

ตารางที่ 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัรักการอ่านในองค์ประกอบ
ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านจำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)..... 139

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยของนิสัรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง (N= 33)..... 140

ตารางที่ 40 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัรักการอ่านองค์ประกอบ
เจตคติต่อการอ่าน จำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)..... 141

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยของนิสัรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน ของกลุ่มตัวอย่าง (N= 33)142

ตารางที่ 42 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัรักการอ่านในองค์ประกอบ
ความสม่ำเสมอในการอ่าน จำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)..... 142

ตารางที่ 43 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัรักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลังการทดลองใน
ภาพรวม (N=33) 143

ตารางที่ 44 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัรักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง
จำแนกตามองค์ประกอบ (N=33) 144

ตารางที่ 45 สรุปพัฒนาการของนิสัรักการอ่านในแต่ละระยะของการทดลอง 148

ตารางที่ 46 สรุปปัจจัยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนิสัรักการอ่านของผู้เรียนตามองค์ประกอบในแต่ละ
ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน 174

ตารางที่ 47เปรียบเทียบพัฒนาการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 184

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ตัวอย่างการแนะนำวรรณกรรมชั้นดี 50 เล่ม ที่ควรอ่านก่อนโต เรื่องโตะโตะจั่ง เด็กหญิง ข้างหน้าต่าง.....	32
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	68
ภาพที่ 3 การดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน.....	71
ภาพที่ 4 สารระสำคัญและหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน	77
ภาพที่ 5 สารระสำคัญและหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง	80
ภาพที่ 6 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน .	83
ภาพที่ 7 แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน.....	84
ภาพที่ 8 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนา.....	87
ภาพที่ 9 รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน	94
ภาพที่ 10 แบบแผนการทดลอง.....	104
ภาพที่ 11 รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้ แบบนำตนเอง ฉบับปรับปรุง.....	126
ภาพที่ 12 รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน	131
ภาพที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่ม ตัวอย่างจำแนกตามช่วงเวลา (N=33).....	138
ภาพที่ 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านองค์ประกอบ.....	140
ภาพที่ 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านองค์ประกอบ	141
ภาพที่ 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบ.....	143
ภาพที่ 17 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลังการทดลองในภาพรวม	144

ภาพที่ 18 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	145
ภาพที่ 19 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน	146
ภาพที่ 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการ อ่านระยะก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง.....	146

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคของสังคมข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกันอย่างรวดเร็ว การสื่อสารรวดเร็ว แหล่งความรู้มีมากมาย และยังเป็นโลกของการแข่งขัน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องการเตรียมพร้อมและดำรงชีวิตอยู่ในการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ได้อย่างรู้เท่าทัน มนุษย์จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ และการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้และมีคุณภาพจะต้องพัฒนาที่การศึกษา โดยแนวทางการศึกษาที่จะทำให้คนมีความรู้อย่างแท้จริงและยั่งยืน จะต้องทำให้คนคิดเป็น ทำเป็น วิเคราะห์เป็น รู้จักสร้างสรรค์สิ่งใหม่ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรู้จักแสวงหาความรู้อยู่เสมอต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (ทองสุขแสงกล้า, 2545)

กระบวนการที่เป็นหลักและมีความสำคัญต่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ คือการอ่าน ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เข้าถึงความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา (แมนมาส ซวลิต, 2545) การอ่านถือว่ามีค่าอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น ดังเช่นที่ ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (2557) ได้อ้างถึงคำกล่าวของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่ว่า การอ่านเป็นความคิดที่ทำให้สามารถเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความคิดที่ดี เพราะผู้อ่านจะได้ทราบแนวคิดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่าน เกิดความรู้เรื่องที่อ่าน แล้วนำมาจัดแยกแยะตีความหมายก่อนจะเกิดเป็นความคิดของตนเอง การอ่านจึงได้รับความสนใจและได้รับการส่งเสริมให้กับทุกคน

การมีนิสัยรักการอ่านก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ดังมีคำกล่าวว่า บุคคลที่จะสามารถดำรงชีวิตและสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและนานาชาติได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและเรียนรู้ตลอดชีวิต (วิชา ทรวงแสง, 2541) นักการศึกษาหลายท่าน เช่น สมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) พนาทองมีอาคม รัตนา ทิมเมือง และเพ็ญพัทธ์ เตียวสมบุรณ์กิจ (2550) ถาวร บุบผาวงษ์ (2546) และ Scale and Rhee (2001) ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (2557) ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2544) ดวงพร พวงเพชร (2541) นิลเนตร นิลประดิษฐ์ (2549) ฉวีวรรณ คุณาภินันท์ (2545) บุญตาทันทะกุล (2546) (เกสรารักษ์ สักกะบุชา, 2540) ได้เสนอานิยามของนิสัยรักการอ่านไว้ สรุปว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การมีความสนใจในการอ่าน ต้องการอ่านโดยไม่ต้องบังคับ ถึงแม้มีปัญหาหรืออุปสรรคก็จะพยายามอ่านไม่ย่อท้อ อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อ่านตามความสนใจได้โดยไม่จำกัด

สถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัตถุประสงค์การอ่าน มีจิตใจที่พร้อมจะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รู้ว่าการอ่านมีประโยชน์ การมีนิสัยรักการอ่านจะช่วยให้คนรู้จักคิด วิเคราะห์ สรุปแยกแยะ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างจริงจัง โดยจะเห็นว่า ประเทศที่มีประชากรที่มีนิสัยรักการอ่านจะเป็นประเทศที่มีความเจริญ (สุพรรณิ วราทร, 2538) ดังนั้นหากต้องการให้คนในประเทศมีคุณภาพ ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ควรปลูกฝังให้ทุกคนมีนิสัยรักการอ่าน เพราะการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนไม่ได้เกิดประโยชน์เฉพาะตัวผู้เรียนเท่านั้น แต่สังคมและประเทศชาติก็จะพัฒนาก้าวหน้าขึ้นได้ด้วยกำลังทางปัญญาของผู้ที่รักการอ่าน ดังคำกล่าวของประเวศ วะสี (2550) ที่ได้เสนอความคิดไว้ว่า การส่งเสริมให้การอ่านเป็นวัฒนธรรมและการมีหนังสือดีอ่านกันได้อย่างทั่วถึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาปัญญาของชาติ สอดคล้องกับ Dale and Smith (1976) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่สร้างสรรค์และส่งเสริมได้ จำเป็นต้องฝึกเป็นอันดับแรก เพราะการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ และทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ตีขึ้น

อย่างไรก็ตาม การอ่านไม่ได้ให้เพียงความรู้เท่านั้น การอ่านยังสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านสติปัญญา และจิตใจได้เช่นกัน ดังที่ ปิยนุช สุจิต 2547 อ่างใน วรวิติ นกเกษม (2555) ได้กล่าวว่า มนุษย์ไม่ได้ใช้การอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการงานล้วนแต่ต้องอาศัยการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งสิ้น การอ่านช่วยให้เป็นผู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ ทำให้เพลิดเพลิน มองโลกในแง่ดี และมีความสุข การอ่านทำให้ชีวิตสมบูรณ์และมีคุณค่า ดังนั้นมนุษย์จึงไม่เพียงแต่จะต้องอ่านได้และอ่านเป็นเท่านั้น แต่ควรจะชอบอ่านและรักการอ่านด้วย

การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อคนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะในวัยเรียนดังจะเห็นได้จาก เมื่อพิจารณาเรื่องความสำคัญของการอ่านและนิสัยรักการอ่านกับการศึกษาของไทยตามหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาเน้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนควรมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเรียนภาษาจนสามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารทั้งรับและส่งได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองด้วยการอ่าน (วัฒนา บุญเสนอ, 2534) สอดคล้องกับจุดมุ่งหวังของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิต การทำงาน และการพัฒนาสติปัญญา ฉะนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้ทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และนำความรู้ที่

ได้จากการอ่านศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาความคิดได้อย่างเหมาะสม มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24(3) ระบุว่า จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต้องสามารถ “ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน” แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำเป็นต้องมีนิสัยรักการอ่าน ทั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคตไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเฉพาะทางมากขึ้น หรือเพื่อใช้พัฒนาวิชาชีพเมื่อประกอบอาชีพหลังจากจบการศึกษาขั้นบังคับ โดยนิสัยรักการอ่านเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะในการอ่าน สร้างความมั่นใจว่าสามารถอ่านได้สำเร็จ เพลิดเพลิน เห็นประโยชน์ และกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ ด้วยการอ่านต่อไปในอนาคต

สาเหตุที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีนิสัยรักการอ่านเพราะจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาตนเอง ดังที่ Rani, Pathania, and Sharma (2006) กล่าวว่า การเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เยาวชนจะเกิดประโยชน์แก่เยาวชนมากมาย เป็นที่ยอมรับว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาเล่าเรียน ทั้งการศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน เพราะการศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินไปตลอดชีวิตโดยอาศัยการอ่าน การอ่านเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิต ช่วยให้เด็กได้ความรู้และข้อมูลใหม่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถทางวิชาการของพวกเขา การอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสาร หรือแม้กระทั่งการ์ตูน สามารถให้ความรู้ ได้ข้อมูลใหม่ ๆ สามารถตอบสนองความต้องการทางสังคมตลอดจนช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมให้แก่ผู้อ่านด้วย นอกจากนี้ การอ่านยังก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปพัฒนากิจการงานให้ทันสมัย การอ่านทำให้เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ ผู้ที่รักการอ่านเมื่อได้อ่านข้อเขียนที่เป็นปรัชญา ข้อคิด คติธรรมย่อมเกิดการพัฒนาจิตใจและความคิดให้ขงงาม ช่วยผ่อนคลายความทุกข์ เข้าใจโลกและเข้าใจชีวิตมากขึ้น

ถึงแม้ว่าการอ่านและการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจะได้รับความสนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง แต่จากผลการสำรวจจากโครงการ 100 หนังสือดีเพื่อเด็กไทยและเยาวชนไทย และข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2555 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนไทยมีพฤติกรรมการอ่านและมีนิสัยรัก

การอ่านน้อยกว่าประเทศอื่นที่เจริญก้าวหน้า เช่น จากสถิติการอ่านหนังสือของเด็กไทยที่สำรวจการอ่านหนังสือเรียนและหนังสืออ่านนอกเวลา พบว่า เยาวชนอ่านหนังสือ เฉลี่ย 46 นาที ต่อวัน เมื่อเทียบกับประเทศอื่นถือว่าเป็นสัดส่วนที่ต่ำมาก จากการจัดลำดับพฤติกรรมกรรมการอ่านพบว่า ใน 1 ปี เด็กไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยเพียง 5 เล่ม ขณะที่เวียดนาม อ่าน 60 เล่ม สิงคโปร์ อ่าน 45 เล่ม และมาเลเซีย อ่าน 40 เล่ม และการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2556 (THE READING OF POPULATION SURVEY 2013) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น ระยะเวลาในการอ่านหนังสือของคนไทยยังมีอัตราการใช้เวลาอ่านหนังสือน้อยกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่ไม่อ่านหนังสือน้อยละ 18.1 มีสาเหตุมาจากไม่รักการอ่านหรือไม่สนใจอ่าน

การขาดนิสัยรักการอ่านมาจากสาเหตุและอุปสรรคหลายประการ ข้อมูลจากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น Sangkaeo (1999) ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2544) อวยพร พานิช และคณะ (2543) และวรรณิ แกมเกตุ และสุเทพ บุญซ้อน (2554) สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมาจากทั้งปัจจัยด้านตัวผู้อ่าน และปัจจัยภายนอก ดังนี้ ปัจจัยด้านตัวผู้อ่าน ได้แก่ ปัญหาด้านความสามารถในการอ่าน ความพร้อม ความบกพร่องทางร่างกายของผู้อ่าน ความสามารถด้านสมองของผู้อ่าน สภาพอารมณ์และจิตใจของผู้อ่าน ความสนใจของผู้อ่าน ทักษะคิดต่อตนเอง โรงเรียน ครู ห้องสมุด บ้าน เพื่อนร่วมรุ่นและการยอมรับ ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น และวิธีการอ่านของแต่ละคน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ทรัพยากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ด้านการอ่านไม่เพียงพอ สังคมที่นิยมการฟังและพูดมากกว่าอ่าน ขาดแรงสนับสนุน แรงกระตุ้นและการส่งเสริมให้มึนนิสัยรักการอ่าน การปลูกฝังเรื่องการอ่าน สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวไม่เอื้อต่อการจัดหาหนังสือดีมาอ่าน อิทธิพลสื่อ ตัวแบบที่เป็นตัวอย่างในการอ่าน รูปแบบของหนังสือที่มีแต่อักษร การเรียนการสอนที่ไม่เข้มงวดเรื่องการอ่าน และการถูกบังคับให้อ่าน

ผลการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถแยกได้เป็นสามลักษณะ คือ (1) การศึกษาถึงสภาพของนิสัยรักการอ่านและปัจจัยที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน (2) การพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการสร้างนิสัยรักการอ่าน และ (3) การพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่าน

ลักษณะแรกเป็นลักษณะที่พบมากที่สุด คือ การศึกษาองค์ประกอบหรือปัจจัยที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านและการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่าน เจตคติการอ่านและนิสัยการอ่าน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น งานวิจัย ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) ถาวร บุปผาวงษ์ (2546) สันติกา ดวงจิต (2552) วรดี นกเกษม (2555) สุกุณี เกรียงชัยพร (2548)

Ogunrombi and Adio (1995) ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน และงานวิจัยของ บุญตา นันทะกุล (2546) ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านระหว่างนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตลักษณะต่างกัน ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตลักษณะและเพื่อค้นหาตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตลักษณะที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ Steltenkamp (1992) ทำการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติการอ่านและนิสัยการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ลักษณะที่สอง คือ การพัฒนาส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจากที่ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของปิยากร แสงบัวท้าว (2547) สมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) และอุไรวรรณ ห่วงสกุล (2554) พบว่า มีการพัฒนาส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้เทคนิค เช่น เทคนิคแม่แบบ ใช้รูปแบบการวิจัย เช่น การวิจัยก่อรูป และพัฒนาด้วยการใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้น เช่น โปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดแอนดรอโงยีของมัลคอม เอส. โนลส์

ลักษณะที่สาม คือ การพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่าน เช่น แบบทดสอบสถานการณ์วัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ในงานวิจัยของ จิตรลดา อารีย์สันติชัย (2547) และงานวิจัยของ สมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) โดยใช้ร่วมกับแบบสังเกตและบันทึกรายงานตนเอง รวมถึงงานวิจัยของ วรดี นกเกษม (2555) ด้วย

การศึกษาที่ผ่านมา พบว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านมักจะอยู่ในลักษณะของการสร้างนิสัยจากการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม การสนับสนุนปัจจัยด้านต่างๆ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาการขาดนิสัยรักการอ่านก็ยังมีอยู่ ถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการพยายามใช้นโยบายกระตุ้นให้มีการรณรงค์และส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรมรักการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา แต่เมื่อพิจารณาแล้วการส่งเสริมตามนโยบายหรือผลการวิจัยที่ผ่านมาเน้นที่การส่งเสริมทาง ปัจจัยภายนอกเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจึงอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ถาวร (ประธิป จินัง, 2531) และที่สำคัญปัจจัยสนับสนุนจากภายนอกยังเป็นสิ่งที่ควบคุมให้เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกันได้ยาก ดังนั้นควรมีวิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายในของตัวบุคคลเอง เพราะน่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของนิสัยรักการอ่าน ที่คงทนถาวรกว่า และประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา และเกิดความสำเร็จได้เร็วขึ้น

วิธีการหนึ่งที่มีส่วนช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน คือ การเสริมสร้างการเรียนรู้แบบยึดมั่นผูกพัน โดย Guthrie and Wigfield (2000) ได้อธิบายว่า ผู้เรียนที่ได้รับการเสริมสร้างการเรียนรู้แบบยึดมั่นผูกพันในการอ่านจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ดี ทำให้ผูกพันกับการอ่าน ประกอบกับการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and

teaching: EBLT) ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเพิ่มความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและกระบวนการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันทางพฤติกรรม ความยึดมั่นผูกพันทางอารมณ์ และความยึดมั่นผูกพันทางปัญญา เช่นเดียวกับแนวคิดเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันในลักษณะอื่น ๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ พบว่า มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านได้ โดยมีลักษณะที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านในด้านพฤติกรรมการอ่านอย่างสม่ำเสมอและการอ่านอย่างตั้งใจ มีแรงจูงใจในการอ่าน

นอกจากนั้นยังมีการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายในของตัวบุคคลเองร่วมกับการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและช่วยส่งเสริมให้เกิดการกระทำด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้แบบนำตนเองจะช่วยให้การเรียนรู้ได้ตลอดเวลา การเรียนรู้จึงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้แบบนำตนเองตาม ความสนใจเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในทุกโอกาสที่อยู่นอกเหนือการเรียนรู้ปกติจากในห้องเรียน (Rogers, 2002)

การเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพและกระบวนการทางจิตวิทยาของมนุษย์ คือเมื่อแรกเกิดมนุษย์จะพึ่งพาผู้อื่น โดยได้รับการปกป้องดูแลจากพ่อแม่ แต่เมื่อโตขึ้น มนุษย์ต้องการความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระมากขึ้นเรื่อย ๆ และลดการพึ่งพาผู้อื่นลง ดังนั้นจึงถือว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการศึกษอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นทักษะและเป็นวิถีชีวิตที่สำคัญมากสำหรับการอยู่รอดของมนุษย์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่เสมอ (Knowles, 1975) ดังนั้นการศึกษาในอนาคตจึงไม่ใช่การศึกษาในโรงเรียนหรือการศึกษานอกโรงเรียนแต่การศึกษาที่สำคัญที่สุด เป็นการศึกษาด้วยตนเอง เพราะเป็นการเรียนที่ตอบสนองตนเอง การเรียนรู้แบบนำตนเองจึงจัดว่าเป็นแนวคิดในการเรียนรู้ ซึ่งทั้งผู้เรียน ผู้สอน และองค์กร สถาบันที่จัดการศึกษา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจร่วมกันในการสร้างกระบวนการรู้เพื่อให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองที่ผ่านมากในประเทศไทย ผู้วิจัยส่วนใหญ่สนใจศึกษาและพัฒนากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาระบบการศึกษานอกโรงเรียน และในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากมีเป้าหมายสำคัญที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อทำให้เกิดการศึกษอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แต่ในระยะหลังพบว่า มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองมาใช้ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการของมนุษย์แสดงให้เห็นว่า เด็กในช่วงวัยรุ่น (12-18 ปี) หรือช่วงชั้นมัธยมศึกษาที่มีลักษณะที่สามารถ

เรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างดี มีการเลือกและเตรียมตัวเพื่ออาชีพในอนาคตสามารถตัดสินใจเลือก คำนึงเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของตนได้ ประกอบกับระยะนี้เป็นระยะที่ต้องส่งเสริม การอ่านให้เด็กอย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้นความสนใจจะซบเซาไป (ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน, 2557)

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอน บนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหรือการประกอบอาชีพและพัฒนาตนเองทั้งในด้านสติปัญญา และจิตใจ

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้ แบบนำตนเองมีหลักการและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนอย่างไร
2. การจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอน บนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่ อย่างไร
3. พัฒนาการของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน และการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐาน ความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้
  - 2.1 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม และ จำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน
  - 2.2 ศึกษาพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลองโดยภาพรวม และ จำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

สมมติฐานการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) และการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ที่เป็นฐานของการกำหนดสมมติฐานการวิจัย มีดังนี้

การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) เป็นแนวคิดที่เน้นการเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจและมีความเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์และความรู้ของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งระหว่างผู้เรียน ครู เพื่อน และผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ ในการเรียนการสอนเน้นการใช้กลยุทธ์ หลากหลาย และมุ่งเน้นการอ่าน โดยให้ความสนใจกับระดับการอ่านของผู้เรียน เพื่อจับคู่วัสดุการอ่านกับผู้เรียนแต่ละคน การสร้างความเข้าใจและยึดมั่นผูกพันต่อการอ่านซึ่งเป็นฐานของแนวคิด ดังนั้น จึงควรนำแนวคิดการเรียนรู้และการสอนโดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนา นิสัยรักการอ่านได้เช่นเดียวกันกับที่สามารถทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันในการอ่าน

นอกจากนั้น งานวิจัยด้านการอ่านที่เกี่ยวข้องกับหลักการของการเรียนรู้และการสอนบน ฐานความยึดมั่นผูกพันของGuthrie and Cox (2001) ที่ให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกอ่านตำราที่ใช้ ในการเรียนรู้ การสอนกลยุทธ์ในการอ่าน เป็นส่วนหนึ่งในสภาพบรรยากาศทางการเรียนที่ส่งเสริม ความยึดมั่นผูกพันกับการอ่าน และของ Reis, Eckert, McCoach, Jacobs, and Coyne (2008) ที่ พบว่า การอ่านหนังสือตามความสนใจหรือความต้องการ การกำกับตนเองในการอ่านหนังสือที่ นักเรียนเลือก การตอบคำถามเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การอภิปรายกลุ่ม การจับคู่อ่านหนังสือด้วยกัน การใช้การเรียนรู้เป็นศูนย์กลางช่วยเพิ่มเจตคติในการอ่านมากขึ้น และ Wigfield et al. (2008) ที่พบว่า การกระตุ้นพื้นฐานความรู้เดิม การสอนวิธีการอ่านด้วยการตั้ง คำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน การค้นหาข้อมูล การร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้อ่าน การระบุโครงสร้างของสิ่ง ที่ได้อ่านช่วยทำให้มีความยึดมั่นผูกพันในการอ่านเพิ่มมากขึ้น ต่างก็มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน ว่ามี ส่วนที่สามารถช่วยพัฒนาความยึดมั่นผูกพันในการอ่านได้

การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการหรือความสมัครใจของ ผู้เรียน สามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของ ตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียน วางแผนดำเนินการ ได้แก่ กำหนดเนื้อหา ระบุบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แหล่งความรู้ สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ อำนวยความสะดวก

ผลจากการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง พบว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) จะปรากฏเป็นตัวแปรที่ศึกษาในกลุ่มผู้ใหญ่ และ นักศึกษา แต่ระยะหลังพบว่า มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองมาใช้ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษามากขึ้น เช่น งานวิจัยของ ส่องหล้า เทพเขาว์นะ (2534) งานวิจัย ของ วสุรัตน์ ฐวดารাত্রะกุล (2543) และงานวิจัย ประกิตศรี ฝ่าเมือง (2546) ซึ่งจากกลุ่ม

ตัวอย่างและผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าเด็กในช่วงวัยรุ่น (12-18 ปี) หรือช่วงชั้นมัธยมศึกษาที่มีลักษณะที่สามารถเรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างดี

แนวทางการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นแนวคิดที่น่าจะช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายในของตัวบุคคลเองร่วมกับแนวทางการเรียนรู้และการสอนโดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐานได้ เพราะเป็นแนวคิดที่เรียนรู้ด้วยแรงจูงใจของตนเอง และ มักจะใช้การอ่านและกระบวนการทักษะอื่นๆ ในการเข้าถึงข้อมูลที่ผู้เรียนต้องการ เหตุนี้การเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยตนเองจึงเกี่ยวข้องกับ การฝึกฝนทักษะ เช่น การอ่านและการจำ (Gibbons et al., 1980) และเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิด การกระทำด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ช่วยในการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา การเรียนรู้จึงสามารถเกิดขึ้นได้ ตลอดชีวิต และการเรียนรู้แบบนำตนเองตามความสนใจเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในทุก โอกาสที่อยู่นอกเหนือการเรียนรู้ปกติจากในห้องเรียน (Rogers, 2002) น่าจะช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะความสม่ำเสมอในการอ่าน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะมีคะแนนจากการวัดนิสัยรักการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะมีคะแนนพัฒนาการจากการวัดนิสัยรักการอ่านครั้งหลังสูงกว่าครั้งก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิจัยกึ่งทดลองเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 9,216 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 33 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

2.2 ตัวแปรตาม คือ นิสัยรักการอ่าน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ สารของบทอ่านตามความสนใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นบทอ่านที่ได้รับการพิจารณาว่า มีความสอดคล้องกับความสนใจ เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน และความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดเป็นกรอบกว้าง ๆ สำหรับให้ผู้เรียนได้เลือกอ่านตามความสนใจ ในที่นี้บทอ่านมีทั้งประเภท วรรณกรรมร้อยแก้ว คือ บันเทิงคดี สารคดี และ วรรณกรรมร้อยกรอง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองเป้าหมายในการอ่านของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การคัดเลือกบทอ่านมาจากการสอบถามความสนใจและความต้องการอ่านของผู้เรียน

ผู้วิจัยเลือกนำเนื้อหาที่ใช้ทดลองรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ซึ่งการจัดกิจกรรมสามารถจัดได้โดยไม่ต้องมีคะแนนมาเป็นตัวบังคับ จึงเน้นการอ่านด้วยความความสมัครใจ สอดคล้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเองอย่างสมัครใจไม่ได้เกิดจากการบังคับ และสามารถมุ่งเน้นที่การอ่านได้โดยเฉพาะ และสามารถใช้นเนื้อหาได้ตามความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ใช้เวลาเก็บข้อมูล 13 สัปดาห์ รวม 38 ชั่วโมง ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2560

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน หมายถึง แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่มีฐานความคิดจากการพัฒนาความยึดมั่นผูกพัน ซึ่งมีขอบเขตของความยึดมั่นผูกพันครอบคลุมทั้งทางปัญญา อารมณ์ และพฤติกรรม โดยการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ และมีความเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์และความรู้ของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียน ครู เพื่อนและผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความทุ่มเทในการเรียนรู้ ในการเรียนการสอนเน้นการใช้กลยุทธ์หลากหลาย และมุ่งเน้นการอ่าน โดยให้ความสำคัญกับระดับการอ่านของผู้เรียน เพื่อจับคู่วัสดุการอ่านให้กับผู้เรียนแต่ละคน การสร้างความเข้าใจและยึดมั่นผูกพันต่อการอ่านซึ่งเป็นฐานของแนวคิด

การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการหรือความสมัครใจของผู้เรียน สามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียน วางแผนดำเนินการ ได้แก่ กำหนดเนื้อหา ระบุบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แหล่งความรู้ สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนโดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐานและแนวคิดแบบนำตนเอง หมายถึง แบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง วางแผนอ่าน อ่านตามแผน และประเมินผลการอ่าน ซึ่งผู้สอนและเพื่อนมีส่วนร่วมและสามารถช่วยเหลือให้การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ดีขึ้นได้ โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เสริมแรง สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เนื้อหาที่ใช้สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมี 3 ประการ คือ 1) การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างสมัครใจ และกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน 2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้ 3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น

คือ 1) วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ผู้เรียนตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกที่มีต่อการอ่าน และ 2) ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนให้อ่านเหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นທີ່ปรึกษาให้ผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น คือ 1) วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน และ 2) เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู

ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยให้การเสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น คือ 1) อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน และ 2) แลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง แลกเปลี่ยนกัน ผู้สอนชื่นชมและให้กำลังใจผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 ชวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น คือ 1) ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง และ 2) อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู

นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การมีความสนใจในการอ่าน ต้องการอ่านด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับ แม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านก็จะพยายามอ่านอย่างไม่ย่อท้อ อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อ่านตามความสนใจได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน มีจิตใจที่พร้อมจะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รวมถึงรู้ว่าการอ่านมีประโยชน์ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามองค์ประกอบ ดังนี้

1) **ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน** หมายถึง ความกระตือรือร้นอยากรู้อยากอ่าน สนุกครื้นครึกอ่านโดยไม่ต้องบังคับ แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน พยายามอ่าน

2) **เจตคติต่อการอ่าน** หมายถึง จิตใจพร้อมที่จะอ่าน มีความรู้สึกละอารมณ์ทางบวก
ต่อการอ่าน รู้และประเมินประโยชน์ของการอ่านได้

3) **ความสม่ำเสมอในการอ่าน** หมายถึง การอ่านอยู่เสมอ เป็นประจำต่อเนื่อง อ่านได้
โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดความยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน และการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานประกอบด้วย 4 หัวข้อหลัก ได้แก่ นิสัยรักการอ่าน แนวคิดที่นำมาใช้ในการสอนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. นิสัยรักการอ่าน (reading habit)
  - 1.1 ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน
  - 1.2 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน
  - 1.3 องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน
  - 1.4 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
  - 1.5 ลักษณะหนังสือหรือวัสดุการอ่านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
  - 1.6 แนวการอ่านตามความสนใจและวัสดุการอ่าน
  - 1.7 กลยุทธ์การอ่าน
  - 1.8 การวัดและประเมินผลนิสัยรักการอ่าน
2. การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT)
  - 2.1 วัตถุประสงค์หลักของแนวทางการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน
  - 2.2 ปัจจัยพื้นฐานของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน
  - 2.3 ศาสตร์การสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน
3. การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)
  - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง
  - 3.2 ความสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเอง
  - 3.3 ลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง
  - 3.4 ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้แบบนำตนเอง
  - 3.5 ความแตกต่างระหว่างข้อตกลงเบื้องต้นของการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้แนะและผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะตนเองในการเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

4.1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

4.1.2 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

(The engagement-based learning and teaching: EBLT)

4.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

4.3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

4.3.2 งานวิจัยในประเทศ

1. นิสัยรักการอ่าน (reading habit)

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน ความหมายของนิสัยรักการอ่าน ลักษณะพฤติกรรมของ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ลักษณะหนังสือหรือวัสดุการอ่านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกลยุทธ์ในการอ่าน และการวัดและประเมินผลความนิสัยรักการอ่าน

1.1 ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นพระมหากษัตริย์ราชเจ้าผู้ ทรงคุณอันประเสริฐ พระมหากรุณาธิคุณด้านหนึ่งที่สำคัญของพระองค์ท่านคือ ด้านการศึกษา พระองค์ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทที่แนะแนวทางและให้มุมมองเกี่ยวกับการศึกษาไว้ อย่างชัดเจน ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่สมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ ในโอกาสเข้า กราบทูลใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทฯ เมื่อ พ.ศ.2514 ความตอนหนึ่งว่า (เกษม วัฒนชัย, 2545) “... หนังสือเป็นการสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมา ทำมา คิดมา แต่โบราณกาล จนถึงทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นคล้ายๆ ธนาคารความรู้และเป็นอมสิน...” คำว่า “เป็น คล้ายๆ ธนาคารความรู้” หมายความว่า เป็นแหล่งสะสมความรู้ พระองค์ท่านชี้ให้เห็นว่า หนังสือเป็นสิ่งที่ ทำให้มนุษย์ก้าวหน้าโดยแท้ ฉะนั้น ถ้าผู้ใดไม่ชอบอ่านหนังสือคงต้องริบทำตั้งแต่ตอนนี้ เพราะหนังสือ เปรียบเสมือนธนาคารความรู้และอมสิน มีแต่ดอกเบี๋ยออกเงย (รัชชัย มีประเสริฐ, 2552)

การอ่านหนังสือมีความสำคัญในทุกยุคทุกสมัย การอ่านหนังสือสามารถนำพาจิตใจให้มีความสุข เพลิดเพลิน เพราะหนังสือนั้นมีให้อ่านมากมายหลายประเภท ทุกสาขาวิชา สามารถอ่านได้ทุกวันดังบทกลอนเกี่ยวกับหนังสือที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อ พ.ศ. 2510 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ดังนี้

“หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด	นำดวงจิตเร่ร่อนขึ้นสดใส
ให้ความรู้สำเร้งบันเทิงใจ	ฉันทึ่งไฟใจสมานอ่านทุกวัน
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก	ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
วิชาการสรรมาสารพัน	ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย”

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการอ่านในปัจจุบัน มีข้อมูลจำนวนมากที่เปลี่ยนรูปแบบจากหนังสือ เป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น e-Book แล้วมีข้อมูลที่ถูกสร้างในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถหาได้ง่ายและรวดเร็วตามความสนใจของผู้อ่าน สอดคล้องที่ Karim, Hasan, and Shahriza (2007) กล่าวว่า ข้อมูลความรู้และความบันเทิงในระบบดิจิทัลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและกำลังได้รับความนิยมมากในหมู่วัยรุ่น และ Liu (2005) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านรูปแบบใหม่ได้รับอิทธิพลมาจากการเติบโตของข้อมูลดิจิทัล เวลาที่คนใช้อ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้นกว่าสมัยก่อน ดังนั้นในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนอกจากการอ่านหนังสือซึ่งวัสดุการอ่านประเภทสิ่งพิมพ์แล้ว ยังรวมถึงการอ่านจากวัสดุการอ่านอื่นๆ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยเช่นกัน

การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อคนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะวัยเรียนดังจะเห็นได้จากการให้ความสำคัญของการอ่านและนิสัยรักการอ่านที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาของไทย กล่าวคือ หลักสูตรมัธยมศึกษาเน้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนควรมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเรียนภาษาจนสามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารทั้งรับและส่งได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองด้วยการอ่าน (วัฒนา บุญเสนอ, 2534) สอดคล้องกับ จุดมุ่งหวังของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิต การทำงาน และการพัฒนาสติปัญญา ฉะนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้ทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ และนำความรู้ที่ได้จากการอ่านศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาความคิดได้อย่างเหมาะสมมีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543)

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24(3) ระบุว่า จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) นอกจากนี้เมื่อพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักการดังกล่าวนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อ่านภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท1.1 คือ “ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สาเหตุที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีนิสัยรักการอ่านเพราะจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาตนเอง เพราะการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เยาวชนจะเกิดประโยชน์มากมาย การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาเล่าเรียนทั้งการศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนเพราะช่วยให้เด็กได้ความรู้และข้อมูลใหม่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถทางวิชาการของพวกเขา นับว่าการอ่านเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกจากนี้การอ่านยังก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปพัฒนากิจการงานให้ทันสมัย การอ่านทำให้เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ (Rani et al., 2006)

การส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนไม่ได้เกิดประโยชน์เฉพาะตัวผู้เรียนเท่านั้น แต่สังคมและประเทศชาติก็จะพัฒนาก้าวหน้าขึ้นได้ด้วยกำลังทางปัญญาของผู้ที่รักการอ่าน ดังคำกล่าวของ ประเวศ วะสี (2550) ที่ได้เสนอความคิดไว้ว่า การส่งเสริมให้การอ่านเป็นวัฒนธรรมและการมีหนังสือที่อ่านกันได้อย่างทั่วถึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาปัญญาของชาติ สอดคล้องกับ Dale and Smith (1976) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่สร้างสรรค์และส่งเสริมได้ จำเป็นต้องฝึกเป็นอันดับแรก เพราะการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ และทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ดีขึ้นเช่นเดียวกันกับที่ วิชา ทรวงแสง (2541) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาคนในชาติที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การอ่านและนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่เป็นกุญแจไขความรู้ ซึ่งมีอยู่มากมายในโลก ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเท่านั้น จึงเป็นผู้ที่สามารถดำรงตนสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและนานาชาติได้

อย่างไรก็ตาม การอ่านไม่ได้ให้เพียงความรู้เท่านั้น การอ่านสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านสติปัญญา และจิตใจได้เช่นกัน ดังที่ ปิยนุช สุจิต (2547) อ้างถึงใน วรดิ นกเกษม (2555) ได้กล่าวว่า มนุษย์ไม่ได้จะใช้เวลาอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการงานล้วนอาศัยการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งสิ้น การอ่านช่วยให้เป็นผู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ ทำให้เพลิดเพลิน มองโลกในแง่ดี และมีความสุข การอ่านทำให้ชีวิตสมบูรณ์และมีคุณค่า ดังนั้นมนุษย์จึงไม่เพียงแต่จะต้องอ่านได้และอ่านเป็นเท่านั้น แต่ควรที่จะชอบอ่านและรักการอ่านด้วย

1.2 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถานระบุคำไทยของคำว่า “reading habit” ว่า “นิสัยการอ่าน” และอธิบายความหมายว่าเป็น “ความสนใจ ความพอใจ ความรัก ความชอบที่จะอ่านเป็นเนืองนิตย์ ซึ่งมีความสำคัญมากในกระบวนการเรียนรู้ การปลูกฝังให้รักการอ่าน ทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียงพร้อมกับเสริมสร้างกระบวนการคิด ควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยจัดหนังสือและบรรยากาศให้เหมาะสมกับวัย” ราชบัณฑิตยสถาน (2555) ด้วยเหตุว่า “reading habit” มีความหมายเกี่ยวข้องกับความรักในการอ่าน ดังนั้นที่ผ่านมา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จึงมักใช้คำว่า “นิสัยรักการอ่าน” แทนคำว่า “reading habit” เช่น งานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) พนา ทองมีอาคม รัตนา ทิมเมือง และเพ็ญพักตร์ เตียวสมบูรณ์กิจ (2550) และสมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) ส่วนงานวิจัยที่ใช้คำว่า “นิสัยการอ่าน” จากการศึกษาพบที่ใช้จำนวนไม่มาก เช่น วรณี แกมเกตุ และสุเทพ บุญซ้อน (2554) ที่พัฒนาดัชนีการอ่านและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีการอ่านและสถานการณ์การอ่านของไทย ปี 2553 และศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่หล่อหลอมสู่การสร้างนิสัยการอ่านของคนไทย (Thai people’s reading habit) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความหมายแล้วพบว่า ทั้งนิสัยรักการอ่าน และนิสัยการอ่านที่คนไทยใช้นั้นมีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “นิสัยรักการอ่าน” เช่นเดียวกับนักวิชาการส่วนใหญ่ที่ได้เคยเข้ามาในงานวิจัยนี้

จากการศึกษานิยามของนิสัยรักการอ่านจากนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ สมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) พนา ทองมีอาคม รัตนา ทิมเมือง และเพ็ญพักตร์ เตียวสมบูรณ์กิจ (2550) ถาวร บุบผาวงษ์ (2546) และ Scale and Rhee (2001) ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2557) ศิริรัตน์ เจริญกิจจันทร์ (2544) ดวงพร พวงเพชร (2541) นิลเนตร นิลประดิษฐ์ (2549) ฉวีวรรณ คุณาภินันท์ (2545) บุญตา นันทะกุล (2546) เกสสุรางค์ สักกะบูชา (2540) พบนิยามที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมการอ่านที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีความพร้อมและความพยายามอ่าน สามารถอ่านได้ทุกสถานที่และโอกาสตามความต้องการ
2. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การตั้งใจอ่าน สนใจอ่าน มีความใฝ่ฝันที่จะอ่าน มีความต้องการอ่านโดยไม่ได้ถูกบังคับ นอกจากนั้นหากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านก็จะไม่ย่อท้อ ชอบอ่านและพึงพอใจในการอ่าน
3. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การชอบอ่านหนังสือหรือวัสดุการอ่านทุกชนิดทุกประเภท เนื้อหาหลากหลายประเภท

นอกจากนั้น อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553) ให้ความหมายของเสริมว่า นิสัยรักการอ่าน เป็นพฤติกรรมที่ฝึกฝนมาเป็นเวลานานจนเกิดเป็นความสุข สอดคล้องกับสกุณี เกรียงชัยพร (2548) ที่

กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานานจนกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจ หรือชอบที่จะอ่าน มีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน

สรุปว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การมีความสนใจในการอ่าน ต้องการอ่านด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับ ถึงจะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านก็จะพยายามอ่านไม่ย่อท้อ อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อ่านตามความสนใจได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน มีจิตใจที่พร้อมจะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รวมถึงรู้ว่าการอ่านมีประโยชน์

1.3 องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

การระบุองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านในงานวิจัยนี้ ระบุองค์ประกอบจากลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่าน ประกอบกับพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามของนิสัยรักการอ่าน ข้อมูลที่นำมาพิจารณามีรายละเอียด ดังนี้

ปราณี รัตนัง (2541) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่านเป็นการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่าน ที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานานจนกระทั่งสภาพจิตใจเกิดความสนใจที่จะอ่าน จิตใจถูกกระตุ้นให้อยากอ่าน ชอบที่จะอ่านและแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น การใช้เวลาว่างในการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน มีสมาธิในการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน เหล่านี้คือ สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงนิสัยรักการอ่าน

สกุณี เกรียงชัยพร (2548) ระบุถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ ความตั้งใจต้องการที่จะอ่าน เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝน แสดงถึงความสนใจหรือชอบที่จะอ่าน ได้แก่ อ่านหนังสือทุกประเภทเมื่อมีเวลาและโอกาส มีความต้องการที่จะอ่านโดยไม่มีมาบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2554) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน (reading habits) หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมชอบอ่านหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยเป็นการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อ่านหนังสือ ทุกๆ เมื่อมีเวลาและโอกาส เพื่อก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ซึ่งวัดได้จากพฤติกรรม 4 ด้านที่บุคคลแสดงออกถึง (1) ความสนใจในการอ่านและการชอบ อ่าน (2) การรู้จักใช้เวลาว่างโดยการอ่านและแสวงหาหนังสือ (3) มีความสมัครใจและยินดีที่จะอ่านเอง โดยไม่มีการบังคับและเป็นการแสดงพฤติกรรมอ่านอย่างสม่ำเสมอ (4) มีการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน หนังสืออ่านเล่น ข่าวสารบ้านเมือง เรื่องตลกเบาสมอง บันเทิงคดี สารคดีหรือหลายประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น อ่านหนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง

Sangkaeo (1999) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่านเป็นพฤติกรรมแสดงออกต่อการอ่านแต่ละประเภทที่คล้ายคลึงกัน และแสดงออกถึงรสนิยมในการอ่าน ซึ่งเป็นรูปแบบที่แต่ละบุคคลจัดระบบการอ่านของตนเอง

Pandian (2000) กล่าวถึง ผู้ที่ได้รับการพัฒนานิสัยรักการอ่านเป็นผู้ที่เต็มใจอ่าน ตรงกันข้ามกับลักษณะของผู้ที่ไม่เต็มใจอ่าน (reluctant reader) ว่าเป็นคนที่สามารถอ่านได้แต่ไม่อ่าน

Wagner (2002) กล่าวถึงกิจกรรมการอ่านที่จะได้รับการยกย่องว่าเป็นนิสัย อย่างนิสัยรักการอ่านจะต้องมีการแสดงออกมาซ้ำๆ ในการวัดนิสัยรักการอ่านมักจะพิจารณาในแง่ของปริมาณของวัสดุที่ถูกอ่าน ความถี่ในการอ่าน เช่นเดียวกับกับเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการอ่าน

Johnsson-Smaragdi and Jönsson (2006)กล่าวว่า นิสัยการอ่าน (reading habit) มีพฤติกรรม 2 ลักษณะ คือ 1) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง (actual behavior) เช่น จำนวนหนังสือที่อ่านในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และ 2) พฤติกรรมที่เป็นนิสัย (habitual behavior) ได้แก่ ความถี่ในการอ่าน และระยะเวลาที่ใช้ในการอ่าน เช่น จำนวนชั่วโมงที่อ่านหนังสือต่อสัปดาห์

Shen (2006) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่านสามารถระบุโดยการพิจารณาความสม่ำเสมอ ปริมาณ และ สิ่งที่อ่าน ซึ่งนักวิจัยในทศวรรษที่ผ่านมาได้ตรวจสอบนิสัยรักการอ่านจากความพยายามของผู้อ่าน

จากข้อมูลที่ศึกษาทำให้เห็นลักษณะพฤติกรรมที่เป็นถึงการมีนิสัยรักการอ่าน ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่าน

ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่าน	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. ชอบอ่าน ฟังพอใจอ่าน	✓	✓	✓	✓				
2. ต้องการอ่าน สนใจอ่าน	✓							
3. สนใจอ่าน โดยไม่มีความจำเป็นบังคับ	✓				✓			
4. อ่านได้ไม่จำกัดเวลาและโอกาสตามความสนใจ	✓							
5. อ่านได้ไม่จำกัดประเภทของสารและวัสดุการอ่านตามความสนใจ	✓					✓		
6. มีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน	✓	✓						
7. ใช้เวลาว่างในการอ่าน		✓	✓					
8. รู้จักเลือกสิ่งที่อ่าน เช่น หนังสือ		✓						
9. มีสมาธิในการอ่าน		✓						
10. อ่านอย่างสม่ำเสมอ			✓					✓
11. อ่านอย่างต่อเนื่อง			✓					
12. แสวงหาอ่าน			✓					
13. จัดระบบการอ่านของตนเอง				✓				
14. แสดงพฤติกรรมกรอ่านออกมาซ้ำๆ						✓	✓	
15. มีความพยายามที่จะอ่าน								✓

หมายเหตุ (1) สุกุณี เกรียงชัยพร (2548) (2) ปราณี รัตน์ัง (2541) (3) อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2554) (4) Sangkaeo (1999) (5)

Pandian (2000) (6) Wagner (2002) (7) Johnsson-Smaragdi and Jönsson (2006) (8) Shen (2006)

จากข้อมูลที่กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่านข้างต้น สามารถจัดกลุ่ม และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน (2) เจตคติต่อการอ่าน และ (3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน ตามข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่าน	องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน
<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการอ่าน สนใจอ่าน - สนุกใจอ่าน โดยไม่มีความจำเป็นบังคับ - รู้จักเลือกสิ่งที่อ่าน เช่น หนังสือ - แสวงหาอ่าน - มีความพยายามที่จะอ่าน 	1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน
<ul style="list-style-type: none"> - ชอบอ่าน ฟังพอใจอ่าน - มีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน - มีสมาธิในการอ่าน 	2) เจตคติต่อการอ่าน
<ul style="list-style-type: none"> - อ่านได้ไม่จำกัดเวลาและโอกาสตามความสนใจ - อ่านได้ไม่จำกัดประเภทของสารและวัสดุการอ่านตามความสนใจ - ใช้เวลาว่างในการอ่าน - อ่านอย่างสม่ำเสมอ - อ่านอย่างต่อเนื่อง - แสดงพฤติกรรมการอ่านออกมาซ้ำๆ - จัดระบบการอ่านของตนเอง 	3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน พบว่า สอดคล้องกับนิยามของนิสัยรักการอ่าน ที่ว่าเป็น นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การมีความสนใจในการอ่าน ต้องการอ่านด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับ ถึงจะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านก็จะพยายามอ่านไม่ย่อท้อ อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อ่านตามความสนใจได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน มีจิตใจที่พร้อมจะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รวมถึงรู้ว่าการอ่านมีประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ ข้อมูลของแต่ละองค์ประกอบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบเพิ่มเติมดังนี้

1. **ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน** เป็นลักษณะสำคัญลักษณะหนึ่งของการมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายและพฤติกรรมบ่งชี้ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านไว้ดังนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541) กล่าวว่า ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน หมายถึง การเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง และเพียงพอ กับโอกาสที่จะสามารถทำงานได้ และเพื่อจะได้ประโยชน์จากโอกาสทางการศึกษาที่มีให้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับบังอร เกิดคำ (2549) กล่าวว่า ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร พฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ได้แก่ (1) เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ (2) แสวงหาแนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ และ (3) หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2541) ได้ให้ความหมาย ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านว่า เป็นคุณลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงถึงความกระตือรือร้น สนใจใฝ่ใฝ่คิดค้น แสวงหาความรู้ด้านต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบและวิเคราะห์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) ความกระตือรือร้น (2) ความกล้า ความริเริ่ม และการตัดสินใจ (3) ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ทำให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ (4) การแสวงหาแนวทางใหม่ๆ (5) ความใฝ่ฝันและจินตนาการและ (6) ความชอบ ความชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ และ The New Economics Education (Online) เสนอบทความเรื่อง “Understanding Student Reading Interes” ได้ให้ความหมายของความสนใจในการอ่านเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากความปรารถนาที่จะดำเนินกิจกรรมการอ่านและเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยทั่วไปความสนใจในการอ่านของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับขนาดของแรงจูงใจที่ได้อ่าน และระบุงค์ประกอบของความสนใจในการอ่านว่า ประกอบด้วย (1) ความสนใจและความสุขในการกิจกรรมการอ่าน (2) การคงอยู่ของความพึงพอใจหลังจากที่ได้อ่าน (3) การเกิดขึ้นของความสนใจในการอ่านที่มาจากนิสัยรักการอ่าน และ (4) การคงอยู่ของการอ่านจับใจความ

จากการศึกษาทั้งลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่านจากตารางที่ 2 และลักษณะพฤติกรรมของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน พบว่าลักษณะที่สอดคล้องกันสามารถเชื่อมโยง และสรุปได้ตามตาราง 3 ว่า **ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน** หมายถึง ความกระตือรือร้นอยากรู้อยากอ่าน สนใจใฝ่ใฝ่ใฝ่โดยไม่ต้องบังคับ แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน พยายามอ่าน

ตารางที่ 3 ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

ลักษณะการมีนิสัยรักการอ่าน	ลักษณะของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน
- อยากรู้อยากอ่าน ต้องการอ่านเรื่อง ที่สนใจ	- สนใจฝึกฝนคิดค้น - ความสนใจและความสุขในการกิจกรรมการอ่าน - กระตือรือร้น - การเกิดขึ้นของความสนใจในการอ่านที่มาจากนิสัยรักการอ่าน
- สมัยครใจอ่าน โดยไม่มีความจำเป็น บังคับ	- ชอบ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ - การคงอยู่ของความพึงพอใจหลังจากที่ได้อ่าน
- ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับ จุดประสงค์ที่จะอ่าน	- มีความกล้า ความริเริ่ม และการตัดสินใจ - มีความใฝ่ฝันและจินตนาการ
- แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือ วิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน	- เรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง แสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร หรือแนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ - เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ - หมั่นศึกษาหาความรู้ด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม
- หาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน	- มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ทำให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ - การคงอยู่ของการอ่านจับใจความ

2. เจตคติต่อการอ่าน เจตคติต่อการอ่านเป็นความรู้สึกของผู้อ่านที่มีต่อการอ่าน ซึ่งเกิดจากการรับรู้สิ่งนั้น จนทำให้เกิดความรู้สึกตั้งแต่ขั้นต้นๆ จนถึงขั้นสูงๆ คือ เกิดความสนใจ ความซาบซึ้งพอใจ โดย จิตรภรณ์ ด้วงจุมพล (2534) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากมีประสบการณ์ในสิ่งนั้น และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่จะสนองต่อสิ่งเร้าไปในทางใดทางหนึ่งหรือในลักษณะหนึ่ง เช่น การแสดงออกในลักษณะพึงพอใจเห็นด้วยหรือชอบสิ่งนั้น สนับสนุนสิ่งนั้นๆ อีกลักษณะหนึ่ง คือ แสดงออกในทางไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุนสิ่งนั้นๆ และกล่าวเพิ่มเติมว่า เจตคติ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายหลังจากมีประสบการณ์ในสิ่งนั้น และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่จะสนองต่อสิ่งเร้าไปในทางใดทางหนึ่งหรือในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือ แสดงออกในทางไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุนสิ่งนั้นๆ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542) กล่าวว่าเจตคติต่อการอ่าน หมายถึง สภาพความพร้อมของจิต ซึ่งเกิดขึ้นโดยประสบการณ์ สภาพความพร้อมเป็นแรงพยายามที่จะกำหนดทิศทางหรือปฏิบัติต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องและกล่าวเพิ่มเติมว่า เจตคติต่อการอ่านเป็นระดับความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกหรือลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้ เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บทความ องค์การ ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้แสดงให้เห็นความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยหรือ เป็นอาการรู้สึกตอบสนองต่อเป้าหมายทางเจตคติการอ่านอย่างคงเส้นคงวา

และเจตคติต่อการอ่าน ยังหมายถึง อารมณ์ความโน้มเอียงจากการเรียนรู้ที่จะตอบสนองด้วยอาการเต็มใจหรือไม่เต็มใจต่อเป้าหมาย

เจตคติต่อการอ่านมีความซับซ้อนทางโครงสร้างทฤษฎี โดยถูกกำหนดไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น "ระบบของความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการอ่านซึ่งเป็นสาเหตุของผู้เรียนที่จะเข้าใกล้หรือหลีกเลี่ยงสถานการณ์การอ่าน" Alexander and Filler (1976) หรือ "สภาวะของจิตใจที่พร้อมด้วยความรู้สึกและอารมณ์ที่ทำให้เกิดการอ่านมากขึ้นหรือน้อยลง Smith (1990) จากการทบทวนวรรณกรรมเชิงลึกของ Reeves (2002) พบว่า ในหมู่นักวิจัยร่วมสมัยต่างระบุนิยามของเจตคติต่อการอ่าน (reading attitude) ว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อยคือ (1) ด้านองค์ความรู้ (cognitive) ซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคล และความเชื่อที่ประเมิน (personal, evaluative beliefs) โดยเป็นเรื่องของการรู้และประเมินว่าดีหรือไม่ดี (2) ด้านอารมณ์ (affective) เป็นความรู้สึกและอารมณ์ (feelings and emotions) และ (3) ด้านพฤติกรรม (conative) เป็นการเตรียมความพร้อมและความตั้งใจกระทำพฤติกรรม (action readiness and behavioral intentions)

จากการศึกษาทั้งลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่านจากตารางที่ 2 และลักษณะพฤติกรรมการมีเจตคติต่อการอ่าน พบว่าลักษณะที่สอดคล้องกันสามารถเชื่อมโยง และสรุปได้ตามตาราง 4 ว่า **เจตคติต่อการอ่าน** หมายถึง จิตใจพร้อมที่จะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รู้และประเมินประโยชน์ของการอ่านได้

ตารางที่ 4 เจตคติต่อการอ่าน

ลักษณะการมีนิสัยรักการอ่าน	ลักษณะของการมีเจตคติต่อการอ่าน
- พร้อมอ่านอย่างเต็มใจ	- มีความพร้อมทางจิต พยายามที่จะกำหนดทิศทางหรือปฏิบัติต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง - มีสภาวะของจิตใจที่พร้อมด้วยความรู้สึกและอารมณ์ที่ทำให้เกิดการอ่านมากขึ้นหรือน้อยลง - เตรียมความพร้อมและความตั้งใจกระทำพฤติกรรม
- มีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน พอใจเต็มใจอ่าน มีความตั้งใจที่จะอ่าน	- แสดงออกถึงความพอใจในการอ่าน - มีความรู้สึกและอารมณ์ต่อการอ่าน - รู้สึกตอบสนองต่อเป้าหมายได้อย่างคงเส้นคงวา - มีอารมณ์ความโน้มเอียงจากการเรียนรู้ที่จะตอบสนองด้วยอาการเต็มใจหรือไม่เต็มใจต่อเป้าหมาย
- รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้	- รู้และประเมินได้ว่าดีหรือไม่ดี - แสดงออกถึงความเห็นด้วยต่อการอ่าน - แสดงออกถึงการสนับสนุนสิ่งที่อ่าน

3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน เป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้แสดงให้เห็นถึงการอ่านอย่างเป็นนิสัย ซึ่งมีผู้ให้ทัศนะไว้ ดังนี้ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) ชนิสา คชาทอง (2543) และ บังอร เกิดคำ (2549) กล่าวว่า ความสม่ำเสมอในการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างเป็นประจำทุกวัน เช่นเดียวกับบิวทอร์ย รองศรีแย้ม (2534) กล่าวว่า ความสม่ำเสมอในการอ่านเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยๆ เป็นประจำทุกๆ วัน และ พจนานุกรมของ Merriam-Webster' sdictionary of English usage (1994) ให้นิยามของนิสัยรักการอ่านว่า เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่ได้มาจากการทำซ้ำบ่อยๆ แสดงให้เห็นถึงความมีระเบียบวินัยหรือการมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นจากการฝึกฝน ส่วนดวงพร พวงเพ็ชร์ (2541) กล่าวว่า การอ่านอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง การอ่านทุกครั้งที่มีโอกาส การใช้เวลว่างในการอ่านและหาโอกาสเพื่อการอ่าน อ่านโดยไม่เลือกเวลาสถานที่ มีความต้องการอ่านเองโดยไม่จำเป็นต้องบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีที่สิ้นสุด อ่านโดยไม่ต้องรออนุเคราะห์หรือพึ่งพาคนอื่น

การวัดความสม่ำเสมอในการอ่าน จากการศึกษางานข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดพบว่า ความสม่ำเสมอในการอ่าน มาจากการรวมองค์ประกอบเวลาที่ใช้ในการอ่าน ช่วงเวลาและสถานที่ที่อ่าน ความสม่ำเสมอหรือความบ่อยในการอ่าน ซึ่งองค์ประกอบของความสม่ำเสมอวัดได้จาก ความถี่และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการอ่านเนื้อหาทุกประเภทและทุกวัสดุการอ่าน ทั้งสิ่งพิมพ์และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งเนื้อหาที่เป็นวิชาการและเพื่อความบันเทิง โดยเกี่ยวข้องกับ การอ่านทั้งที่โรงเรียน บ้าน และสถานที่อื่นๆที่นักเรียนพึงพอใจที่จะอ่าน (Allen, Cipielewski, & Stanovich, 1992; Hasan & Karim, 2006; Pandian, 2000; Scale & Rhee, 2001; จิตรลดา อารีย์สันติชัย, 2547)

จากการศึกษาทั้งลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีนิสัยรักการอ่านจากตาราง 2 และ ลักษณะพฤติกรรมของความสม่ำเสมอในการอ่าน พบว่าลักษณะที่สอดคล้องกันสามารถเชื่อมโยง และสรุปได้ตามตาราง 5 ว่า **ความสม่ำเสมอในการอ่าน** หมายถึง การอ่านอยู่เสมอ เป็นประจำต่อเนื่อง อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน

ตารางที่ 5 ความสม่ำเสมอในการอ่าน

ลักษณะการมีนิสัยรักการอ่าน	ลักษณะของความสม่ำเสมอในการอ่าน
- อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง	- วัดจากความถี่และจำนวนชั่วโมงที่อ่านเนื้อหาทุกประเภทและทุกวัสดุการอ่านทั้งสิ่งพิมพ์และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งเนื้อหาที่เป็นวิชาการและเพื่อความบันเทิง
	- อ่านเป็นประจำทุกวัน
	- มีพฤติกรรมการอ่านเกิดขึ้นบ่อยๆ
	- ทำซ้ำบ่อยๆ

ลักษณะการมีนิสัยรักการอ่าน	ลักษณะของความสม่ำเสมอในการอ่าน
- อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่าน และวัสดุการอ่าน	- การอ่านทุกครั้งที่มีโอกาส - อ่านโดยไม่เลือกเวลา - อ่านโดยไม่เลือกสถานที่ - หาโอกาสเพื่อการอ่าน - ใช้เวลาว่างในการอ่าน

1.4 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

การสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กต้องใช้เวลาส่วนใหญ่กับการอ่านเพื่อศึกษาเล่าเรียน ซึ่งหากเด็กได้รับการสอนอย่างมีระบบจะทำให้อ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน เห็นคุณค่าและรู้สึกซาบซึ้งในวรรณกรรมที่อ่าน เด็กจะชอบอ่านหนังสือจนติดเป็นนิสัยรักการอ่านยังทำให้มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในวิชาต่างๆ สูงขึ้น (มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์, 2537)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สถาบันภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่านว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านเริ่มจากครอบครัว คือ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ตลอดจนพี่เลี้ยงและเมื่อเด็ก ๆ เข้าสู่ระบบโรงเรียน บุคคลที่สำคัญที่จะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่าน คือ ครู โดยกล่าวว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสนอ่าน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีความสุขจากการอ่าน รวมทั้งสามารถนำข้อคิด ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วรรณิ แกมเกตุ และสุเทพ บุญซ้อน (2554) เก็บข้อมูลทำวิจัยเรื่อง พัฒนาดัชนีการอ่านและการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีการอ่าน จากการสนทนากลุ่มผู้ที่ชอบอ่านและไม่ชอบอ่านหนังสือจำนวน 191 คน และได้เสนอวิธีการสร้างนิสัยรักการอ่าน ซึ่งนำมาวิเคราะห์และสรุปรวมกันได้ ดังนี้

1) วิเคราะห์และทำความเข้าใจนิสัยส่วนตัวของกลุ่มเป้าหมายว่า มีธรรมชาติเป็นอย่างไร พร้อมทั้งจะรับการสนับสนุนหรือไม่ และจะเร่งรัดได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้สามารถสนับสนุนส่งเสริมด้านการอ่านได้อย่างเหมาะสมและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2) มีกระบวนการสร้างความสนใจให้กลุ่มเป้าหมายมีความคุ้นเคยกับหนังสือและอยากรู้ อยากเห็นในเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหนังสือ ทั้งนี้โดยมีความเหมาะสมกับวัยและวิถีการดำเนินชีวิต เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมไม่เท่ากัน

3) ปรับทัศนคติต่อการอ่านของกลุ่มเป้าหมายให้มีความเข้าใจเห็นคุณค่าและมีความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน เพื่อให้ผู้ที่ไม่ชอบอ่านลดความรู้สึกต่อต้าน และยอมรับกระบวนการพัฒนาทักษะการอ่านได้

4) ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาใหม่ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการสอนอ่าน รวมทั้งควรมีการทบทวนแนวปฏิบัติในการนำนโยบายการยืมหนังสือเรียนไปใช้ เพื่อให้การใช้หนังสือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสมเจตนาของการจัดทำโครงการ

5) จัดให้มีสื่อการอ่านที่หลากหลายทั้งรูปแบบและเนื้อหาสาระของสื่อ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้อย่างครอบคลุม

6) รัฐต้องมีมาตรการที่เข้ามาสนับสนุน ส่งเสริม หรือควบคุมราคาหนังสือให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีโอกาสเข้าถึงหนังสือมากขึ้น เพราะในสภาพปัจจุบันราคาหนังสือนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญของการส่งเสริมการอ่าน

7) การดำเนินนโยบายส่งเสริมการอ่านของรัฐต้องมีความชัดเจน เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

8) การปลูกฝังและส่งเสริมการอ่านจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ สอดรับกันทั้งในระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน และระดับนโยบายของภาครัฐ

สรุปว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งวิธีการสร้างนิสัยการอ่านที่ครูสามารถทำได้ ได้แก่ ใช้วิธีวิเคราะห์และทำความเข้าใจนิสัยส่วนตัวของกลุ่มเป้าหมาย ใช้กระบวนการสร้างความสนใจให้มีความคุ้นเคยกับหนังสือและอยากรู้อยากเห็นในเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหนังสือ ปรับทัศนคติต่อการอ่านให้มีความเข้าใจเห็นคุณค่าและมีความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีสื่อการอ่านที่หลากหลายทั้งรูปแบบและเนื้อหาสาระของสื่อ นอกจากนี้การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ เช่น มีมาตรการของรัฐที่เข้ามาสนับสนุน ส่งเสริม หรือควบคุมราคาหนังสือให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ดำเนินนโยบายส่งเสริมการอ่านอย่างชัดเจน และการปลูกฝังและส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบ ก็จะช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ดียิ่งขึ้น

1.5 ลักษณะหนังสือหรือวัสดุการอ่านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านสามารถอ่านมีเนื้อหาหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน หนังสืออ่านเล่น ข่าวสารบ้านเมือง เรื่องตลกเบาสมอง บันเทิงคดี สารคดีหรือหลายประเภทของสิ่งพิมพ์ เช่น อ่านหนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง บุญตา นันทะกุล (2546) ดังนั้นลักษณะหนังสือหรือวัสดุการอ่านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจึงมีความหลากหลายตามความสนใจของผู้อ่าน บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับวัยของผู้อ่านและจุดประสงค์ของการอ่านด้วย ดังเช่นที่ Rani et al. (2006) กล่าวว่าโดยทั่วไปเด็ก ๆ มักเริ่มอ่านหนังสือการ์ตูนที่ลงในหนังสือพิมพ์ก่อนเป็นอย่างแรก จากนั้นจึงค่อย ๆ เริ่มอ่านข่าวและวารสารถัดมา เพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษาของพวกเขา

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักประเภทของบทอ่านที่หลากหลาย ไม่จำกัด ซึ่งผู้สอนควรศึกษาตัวอย่างหนังสือหรือบทอ่านที่จะช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเพื่อเป็นแนวทางสำหรับแนะนำบทอ่านให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจ และควรให้ผู้เรียนได้รู้จักลักษณะของวรรณกรรมแต่ละประเภท เรียนรู้วิธีอ่านเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านบทอ่านแต่ละประเภทได้อย่างเข้าใจ เพื่อส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่านในลำดับต่อไป

1.5.1 ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมีหนังสือประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งรัชชชัย มีประเสริฐ (2552) กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือประเภทหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้นำมาใช้ในโรงเรียนได้ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งที่ วก 419/2522 เรื่อง กำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งกล่าวถึงประเภทของหนังสือที่ใช้ในโรงเรียนไว้ 2 ประเภท คือ

1. หนังสือเรียน คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง
2. หนังสือเสริมประสบการณ์ คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการมิได้กำหนดเป็นข้อบังคับให้เป็นหนังสือแบบเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออุเทศ หนังสืออ่านเพิ่มเติม และหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.5.2 ประเภทของวรรณกรรม

เนื่องจาก วรรณคดี เป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรม ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แม้จะมีความแตกต่างบ้างก็ตาม แต่เมื่อกล่าวถึงประเภทของวรรณกรรม ก็จะกล่าวถึง ประเภทของวรรณคดีด้วยเช่นกัน ซึ่งได้มีผู้เขียนได้แบ่งประเภท ตามเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ มากมาย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1.) แบ่งตามลักษณะการประพันธ์ มี 2 ประเภท คือ

1. วรรณกรรมร้อยแก้ว คือ วรรณกรรมที่ไม่กำหนดบังคับคำหรือฉันทลักษณ์ เป็นความเรียงทั่วไป การเขียนในลักษณะนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น

- 1.1 บันเทิงคดี (Fiction) คือ วรรณกรรมที่มุ่งให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน เป็นประการสำคัญ และให้ข้อคิด คตินิยม หรือ สอนใจ แก่ผู้อ่านเป็นวัตถุประสงค์ บันเทิงคดีจำแนกย่อยได้เป็น นวนิยาย (Novel) เรื่องสั้น (Short Story) และบทละคร (Drama)

บันเทิงคดีสำหรับเหมาะสำหรับเด็กวัยรุ่น จัดเป็นประเภทได้ ดังนี้ 1) นิทาน 2) เรื่องสั้น 3) นวนิยาย 4) เรื่องแปล และ 5) การ์ตูน

1.2 สารคดี (Non-Fiction) คือ วรรณกรรมที่มุ่งให้ความรู้ หรือ ความคิด เป็นคุณประโยชน์สำคัญ อาจเขียนเชิงอธิบายเชิงวิจารณ์ เชิงพรรณนาสั่งสอน โดยอธิบายเรื่องใด เรื่องหนึ่ง อย่างมีระบบมีศิลปะในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อมุ่งตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นให้แก่ ผู้อ่าน และก่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญาแก่ผู้อ่าน ซึ่ง ธวัช ปุณโณทก (2527) ได้แบ่งย่อยเป็น ความเรียง (Essay) บทความ (Article) สารคดีท่องเที่ยว (Travelogue) สารคดีชีวประวัติ (Biography) อนุทิน (Diary) และจดหมายเหตุ (Archive)

สารคดีสำหรับวัยรุ่น มี 5 แบบ คือ 1) ชีวประวัติหรืออัตชีวประวัติ 2) สังคม ร่วมสมัย 3) ข้ามวัฒนธรรม 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) วิทยาศาสตร์

2. วรรณกรรม ร้อยกรอง คือ วรรณกรรมที่มีการเขียนมีการบังคับรูปแบบ ด้วย ฉันทลักษณ์ต่างๆ เช่น บังคับคณะ บังคับคำ และแบบแผนการสัมผัสต่าง ๆ บางครั้งเรียกงาน เขียนประเภทนี้ว่า กวีนิพนธ์ หรือ คำประพันธ์ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต เป็นต้น นอกจากนี้วรรณกรรมร้อยกรองยังแบ่งเป็นชนิดย่อย ๆ ได้แก่ วรรณกรรมประเภทบรรยาย (Narrative) วรรณกรรมประเภทพรรณนา หรือ รำพึงรำพัน (Descriptive or Lyrical) และวรรณกรรมประเภทบทละคร (Dramatic)

1.5.3 ตัวอย่างหนังสืออ่านนอกเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) คัดเลือกและประกาศรายชื่อ หนังสืออ่านนอกเวลา วิชาภาษาไทย ชั้น ป.1 ถึง ม.6 จำนวน 44 รายการ เมื่อวันที่ 12 พ.ค. 2554 เพื่อให้ สถานศึกษาพิจารณาใช้เสริมการเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย วิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมทั้งนี้ให้วัดและประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และให้ครูภาษาไทยใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีประสิทธิภาพใน การอ่านสูงขึ้น

หนังสือนอกเวลาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งสอดคล้องกับ ช่วงวัยของกลุ่มตัวอย่าง มีแนวคิดหลักเนื้อเรื่องโดยสรุป ดังนี้

ตารางที่ 6 แนวคิดหลักและเนื้อเรื่องโดยสรุปจากหนังสือนอกเวลาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ม.1-3

ชื่อเรื่อง	แนวคิดหลัก	เนื้อเรื่องโดยสรุป
(1) ขนม แม่เอ๊ย	เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้เกี่ยวกับขนมไทยในแง่มุมต่างๆ ทั้งด้านประวัติศาสตร์นิยาย นิทาน ความเชื่อ ประเพณี	ขนมไทยผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีต เขาคนไทยควรเรียนรู้เรื่องราวของขนมไทยเพื่อให้เกิดความรัก ความภูมิใจ ช่วยกันพัฒนา อนุรักษ์ เผยแพร่ให้เป็น ที่รู้จัก และส่งเสริมให้คนไทยนิยมบริโภคขนมไทย นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงขนมใน เทศกาลงานบุญ ตรุษสารท ขนมนิเทศในงาน ภาคผนวกตอนท้ายมีความรู้เกี่ยว

ชื่อเรื่อง	แนวคิดหลัก	เนื้อเรื่องโดยสรุป
	วิถีชีวิต และภูมิปัญญาไทย เกี่ยวกับขนมไทย ซึ่งนับว่า เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของ ความเป็นไทย	กับข้าวทิพย์ ข้าวยาคุ ข้าวปายาส และประเพณีการขว้างข้าวเม่า
(2) ขวัญ สงฆ์	ตัวละครเอกมีหลวงตาเป็นผู้ อุปการะเลี้ยงดูให้เติบโตเป็น คนดีด้วยธรรมะ และความรัก ของหลวงตาแม้ไม่มีพ่อแม่ ขวัญสงฆ์ก็สามารถฝ่าฟัน อุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ สามารถดำรงชีวิตไปได้อย่าง มีสติและเข้มแข็ง	ขวัญสงฆ์เป็นเด็กกำพร้าที่ถูกนำมาทิ้งไว้หน้าวัดตั้งแต่แบเบาะ เด็กที่มีปัญหาถูก ทอดทิ้งสามารถอยู่สังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรของคนใน สังคม และเด็กต้องเรียนรู้ยอมรับกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เห็นคุณค่าของ ความรัก และความปรารถนาดีของผู้ให้การอุปการะดูจงพูกาหรืออย่างแท้จริง
(3) ขวดคน อยู่ไหน	พยัญชนะไทยทุกตัว มี ความสำคัญจะขาดตัวใดตัว หนึ่งไม่ได้ เช่นเดียวกับมนุษย์ ในองค์กรหรือครอบครัว ทุก คนมีความสำคัญ เสมือน ชิ้นส่วนหนึ่งของเครื่องจักร หากขาดไปการทำงานย่อมไม่ สมบูรณ์	ขวดคน อยู่ไหนใด เป็นเรื่องของ พยัญชนะ 2 ตัวคือ ข ค ที่หนีออกไปจากอักษรภาพ เพราะน้อยใจที่ไม่มีใครนำไปใช้ บรรดาพยัญชนะที่อยู่ใ้อักษรภาพ จึงออกตามให้ กลับมา ระหว่างเดินทางก็ผจญภัยกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย ตัวละครในเรื่องเป็น พยัญชนะไทยทั้งหมดเทียบเคียงพฤติกรรมเหมือนมนุษย์ตามชื่อตัวอักษรให้ความรู้ เรื่องพยัญชนะไทย
(4) ความสุข ของกะทิ	ความรัก ความอบอุ่นใน ครอบครัวช่วยให้เด็กเติบโต อย่างมีความสุข และมี คุณภาพ	ความสุขของกะทิ เป็นเรื่องราวของเด็กหญิงวัย 9 ขวบ ที่ต้องจากแม่มาอยู่กับตายาย เพราะแม่ป่วยหนัก กะทิเฝ้าคอยแม่ทุกวัน แต่เมื่อได้พบแม่ แม่ก็ใกล้จะสิ้นใจแล้ว ความรักของแม่ และตายายที่มีต่อกะทิทำให้กะทิเป็นเด็กดี มีความสุข มีจิตใจ เข้มแข็ง อดทนและสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล
(5) ข ข้าง กับ คน	ข้างเป็นสัตว์ประจำชาติไทยที่ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความ เชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรม อยู่คู่สังคมไทยมาช้านานมา ควรที่อนุชนรุ่นหลังจะช่วย อนุรักษ์ข้างไทยให้อยู่ เมืองไทยตลอดไป	ข ข้าง กับ ค คน รวบรวมความรู้เรื่องข้างไว้อย่างหลากหลายตั้งแต่กำเนิดของข้างใน ยุคดึกดำบรรพ์ ความเชื่อ ลักษณะของข้าง ข้างในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วรรณกรรม เพลงข้าง ข้างในสงคราม ข้างในพุทธศาสนา และข้างในวรรณคดี
(6) เด็กชาย มะลิวัลย์	ความดี ความอบอุ่นของ ครอบครัว และความโอบเอื้อ อารี มีน้ำใจต่อกันของคนใน สังคม การอยู่ร่วมกันอย่าง สมานฉันท์ ไม่มีแบ่งแยกเชื้อ	เด็กชายมะลิวัลย์ป่วยเป็นโรคโปลิโอ อาศัยอยู่กับครอบครัวแถวเสาชิงช้า กรุงเทพมหานครในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ใช้ชีวิตกับครอบครัวในช่วง สงครามโลกอย่างแร้นแค้น พ่อซีเมา แม่มีความเอื้ออารีต่อผู้อื่นทำให้ครอบครัวของ มะลิวัลย์มีเพื่อนบ้านที่ดี ถึงจะหาเข้ากินคำก็อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันของคนในครอบครัว และเพื่อนบ้าน จึงเป็นแรงผลักดันให้เขา

ชื่อเรื่อง	แนวคิดหลัก	เนื้อเรื่องโดยสรุป
	ชาติ ช่วยหล่อหลอมให้เด็กเติบโตเป็นคนดีของสังคม	มานะอดทน ต่อสู้ จนมะลิวัลย์เติบโตได้เรียนหนังสือและมีงานที่ดี
(7) เทพนิยาย แอนเดอร์เซน	การอ่านนิทานที่ดีได้รับการคัดสรรแล้วว่าเป็นวรรณกรรมระดับโลกจะช่วยให้ผู้อ่านเรียนรู้ด้านภาษาวัฒนธรรม เสริมสร้างจินตนาการ และได้รับข้อคิดคุณธรรมจากพฤติกรรมของตัวละคร	เทพนิยายแอนเดอร์เซนรวบรวมเทพนิยายแอนเดอร์เซนจำนวน 21 เรื่อง แต่ละเรื่องให้ความรู้ เรื่องชีวประวัติอันส์คริสเตียน แอนเดอร์เซน นักประพันธ์ชาวเดนมาร์ก เนื้อเรื่องสนุกสนานแฝงด้วยแง่คิด และคติสอนใจ
(8) บ้านเล็กในป่าใหญ่	ชาวอเมริกันยุคบุกเบิกใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก แต่ด้วยความมุ่งมั่น มานะอดทน ทำให้ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ จนพัฒนาเป็นประเทศมหาอำนาจได้	บ้านเล็กในป่าใหญ่ มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริงของ ลอรา อิงกัลล์ส ไวลด์เนอร์ นักเขียนชาวอเมริกัน เล่าวัยเด็กของเธออยู่ในครอบครัวชาวอเมริกันยุคบุกเบิก ต้องต่อสู้กับธรรมชาติ และความยากลำบาก
(9) เรื่องแสงอรุณ	ความจริงของชีวิตที่ไม่เที่ยงแท้ ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร	เรื่องแสงอรุณเป็นหนังสือรวมบทกวี มีกลอนแปด กาพย์ฉกั๋ง กาพย์ยานี โคลงสี่สุภาพ และสาลินีคำฉันท์ซึ่งมีเนื้อหา 36 เรื่อง แบ่งเป็น 4 หมวด คือ เรื่องแสงอรุณ เสพสุนทรียะในวังวน และเทียนใจความจริงของชีวิตที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอนในวัฏสงสาร
(10) เส้นเลือดสีขาว	โรคร้ายจะเกิดกับใครเมื่อใด ไม่มีใครรู้ได้ แต่ความรักและความอบอุ่นจากครอบครัวจะเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ช่วยให้ผู้ป่วยพ้นวิกฤตในชีวิตได้	เส้นเลือดสีขาว บอกเล่าเรื่องราวของมิซซารีย์ รูปแบบบันทึกประจำวัน สื่อให้เห็นถึงความทุกข์ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ต้องรักษาตัวเป็นเวลานาน พ่อมีของเธอรักและห่วงใยลูก พร้อมทั้งจะทุ่มเททุกอย่างเพื่อให้ลูกหายจากความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน เรื่องราวของเธอให้ความรู้แก่ผู้อ่านให้เข้าใจผู้ป่วย หากผู้ป่วยอ่านสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน และช่วยเสริมสร้างกำลังใจให้อีกด้วย
(11) อัลเฟรด โนเบล	ชีวประวัติของอัลเฟรด โนเบล เป็นแบบอย่างของผู้มุ่งมั่นพัฒนาโลกไปสู่สันติ	อัลเฟรด โนเบลเป็นนักเคมีผู้ยิ่งใหญ่ผู้มุ่งพัฒนาโลกไปสู่สันติ ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาวิชาวิศวกรรมเคมี เจ้าของโรงงานผลิตวัตถุระเบิด เขาเป็นผู้คิดค้นระเบิดไดนาไมต์ ซึ่งมีความปลอดภัยในการใช้งาน แต่ก็มีผู้นำไปใช้ทำลายล้างชีวิตมนุษย์ ด้วยพื้นฐานเป็นคนดี มีเมตตาและรักสันติ เขาตั้งสถาบันโนเบล เพื่อสนับสนุน และมอบรางวัลให้แก่ผู้ที่สร้างคุณประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์
(12) เด็กแนว	ทุกคนเกิดมา มีพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทั้งด้านฐานะ การศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมแต่ทุกคนสามารถทุ่มเทให้กับการเรียน และทำกิจกรรมเพื่อสังคมได้ เหมือนกันทุกคน	เด็กแนวเป็นเรื่องราวของผู้นำเยาวชน ชายหญิง 7 คน ที่มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดี สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น สร้างแรงบันดาลใจให้อยากปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้องและสมควร สามารถนำแนวทางที่ได้จากการอ่านไปปรับใช้กับชีวิตของตนเองตามความเหมาะสม

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะหนังสือนอกเวลาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แนะนำ พบว่า บทอ่านแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ 1) บทนึ่งคติ ได้แก่ เรื่องสั้น นวนิยาย และนิทาน/นิยาย 2) สารคดี ได้แก่ สารคดีสังคมร่วมสมัย และสารคดีชีวประวัติ และ 3) กวีนิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลส่วนนี้ไปประกอบการตัดสินใจคัดเลือกบทอ่านสำหรับแนะนำผู้เรียนเมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

หน่วยงานที่ให้ความสำคัญเรื่องการอ่านของเยาวชน อย่างเช่น สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมและประชาสัมพันธ์ กระทรวงวัฒนธรรมและกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้สนับสนุนโครงการ วรรณกรรมชั้นดี 50 เล่ม ที่เยาวชนควรอ่านก่อนโต เพื่อแนะนำหนังสือที่สอดคล้องกับยุคสมัย และอุปนิสัยของเยาวชนที่อ่านน้อยและไม่เคยชินกับการอ่านวรรณกรรมเยาวชน ซึ่งหนังสือแต่ละเล่มมีการแนะนำข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย เช่น ตัวอย่างข้อความในวรรณกรรม ที่มาของเรื่อง ข้อมูลการตีพิมพ์ ความนิยม และประวัติผู้แต่ง ประกอบกับภาพประกอบที่สวยงามน่าสนใจ ดังตัวอย่างในภาพ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการแนะนำวรรณกรรมชั้นดี 50 เล่ม ที่ควรอ่านก่อนโต

เรื่องโต๊ะโต๊ะจัง เด็กหญิงช่างหน้าตาง

ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านนั้น บทอ่านที่ส่งเสริมการอ่านมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับความสนใจ จุดประสงค์ในการอ่าน ของผู้อ่าน การจะพัฒนานิสัยรักการอ่านควรใช้บทอ่านหรือประเภทหนังสือที่ใช้อ่านให้เหมาะสมเพื่อดึงดูดความสนใจ และความพยายามในการอ่าน ทั้งนี้ หากเรื่องที่ให้อ่านเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจและเป็นเรื่องที่สุดคล้องกับความเป็นจริงต่อเวลาของการเติบโตของเยาวชน สภาพสังคม และสอดคล้องกับจำนวนหนังสือที่สามารถพบได้ง่าย น่าจะสามารถช่วยส่งเสริมให้

เกิดความงอกงามทางสติปัญญาและอารมณ์ ผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์ในบริบทอันหลากหลายของตนวัยเดียวกัน ผ่านการอ่านภาษาที่งดงาม ผ่านการมองภาพประกอบที่มีความประณีตได้ดียิ่งขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระ โดยพิจารณาความสอดคล้องต่อความสนใจ ช่วงวัย และความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดเป็นกรอบกว้างๆ สำหรับให้นักเรียนได้เลือกอ่านตามความสนใจ และให้ผู้เรียนเลือกอ่านตามประเภทของวรรณกรรมที่สนใจ ดังนี้

1.6 แนวการอ่านตามความสนใจและวัสดุการอ่าน

1.6.1 แนวการอ่านตามความสนใจ

ผู้วิจัยวิเคราะห์แนวการอ่านตามความสนใจจากจิตวิทยาการอ่าน ความสนใจด้านการอ่านของเยาวชนและประเภทหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัย เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนสำรวจตนเองและเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่าน ดังปรากฏในตาราง 7

ตารางที่ 7 ความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (12-15 ปี)

ความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (12-15 ปี)		
จิตวิทยาการอ่าน จวิลักษ์ณ์ บุณยะภาณจน (2557)	ความสนใจด้านการอ่านของเยาวชนก่อนวัยรุ่น สุพรรณิ วราทร (2550)หนังสือชุด TK ชวนอ่าน ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน	ประเภทหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัย สุดใจ พรหมเกิด ผู้จัดการแผนงาน สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน (สสส.)
อายุ 12-13 ปี เด็กชาย ยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ตื่นเต้นลึกลับ เรื่องจริง เรื่องพิศวง เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ และชีวิตของสัตว์ ความมีน้ำใจนักกีฬา ความกล้าหาญ การกีฬา เครื่องบิน และประติศฐ-กรรมต่างๆ อีกทั้งเพิ่มความสนใจในประวัติศาสตร์ ชีวิตประวัติ และหนังสือเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสังคม	อายุ 12 ปี เยาวชนก่อนวัยรุ่นชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องลึกลับ การผจญภัย วีรบุรุษ ชีวิตประวัติ บุคคล ประวัติศาสตร์ หญิงส่วนมากชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว โรงเรียน และเรื่องความรัก บางคนอาจเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ และเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ	วัยมัธยมศึกษา (12-15 ปี) ช่วงวัยนี้จะเริ่มมีความฝัน จินตนาการ รวมไปถึงชอบความท้าทาย ความแปลกใหม่ พวกเขาจะชอบอ่านหนังสือนิยาย การผจญภัย และวิทยาศาสตร์ รวมถึงหนังสือที่สอดแทรกแง่มุมแปลกใหม่ที่น่าสนใจ
เด็กหญิง ชอบนิยายซาบซึ้งใจมากกว่าเด็กชาย	อายุ 13 ปี เยาวชนก่อนวัยรุ่นทั้งชายและหญิง ยังคงชอบเรื่องการผจญภัย โดยเฉพาะในดินแดนแปลกใหม่ นอกจากนี้ชายยังชอบเรื่องสิ่งประติศฐ์ และงานอดิเรก หญิงยังคงชอบอ่าน นวนิยาย บางคนอาจชอบอ่านบทร้อยกรอง ไม่ชอบเรื่องวิชาการมากนัก	หลายๆ คนเริ่มอ่านนิยาย และวรรณกรรมแปลต่างประเทศ หรือสนใจนิตยสารที่มีความทันสมัย และสาระบันเทิงสอดแทรกในหนังสือ
ทั้งเด็กหญิงเด็กชาย ชอบอ่านเรื่องที่เขียนให้ชัดไปจากความจริงและเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เรื่องตลก และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานอดิเรก	อายุ 14 ปี เยาวชนก่อนวัยรุ่นทั้งชายและหญิง ยังคงชอบอ่านนวนิยายและวารสาร ชายจะเลือกอ่านนวนิยายและนิตยสารที่มีเรื่องในแนวที่ชอบ เช่น ชีวิตประวัติและงานอดิเรกต่างๆ ส่วนหญิงชอบอ่านนวนิยายผู้ใหญ่มากขึ้น ชอบเรื่องรักสะเทือนอารมณ์และเรื่องจินตนาการ บางคนอาจสนใจเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ	

ความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (12-15 ปี)		
จิตวิทยาการอ่าน ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2557)	ความสนใจด้านการอ่านของเยาวชนก่อนวัยรุ่น สุพรรณิ วราทร (2550)หนังสือชุด TK ชวนอ่าน ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน	ประเภทหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัย สุดใจ พรหมเกิด ผู้จัดการแผนงาน สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน (สสส.)
สรุปความสนใจใน การอ่านของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น (12- 15 ปี)	เพศชาย	สนใจเรื่องลึกลับ ตื่นเต้นลึกลับ เรื่องจริง เรื่องพิศวง การผจญภัย เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ ชีวิตของสัตว์ สิ่งแวดล้อม ความมีน้ำใจนักกีฬา ความกล้าหาญ กีฬา เครื่องบิน ประดิษฐ์กรรมต่างๆ วีรบุรุษ ชีวประวัติ บุคคล ประวัติศาสตร์ เรื่องสิ่งประดิษฐ์ งานอดิเรก สังคม
	เพศหญิง	สนใจเรื่องชีวิตครอบครัว โรงเรียน ความรัก รัก สะท้อนอารมณ์ เรื่องจินตนาการ นวนิยายสำหรับ ผู้ใหญ่ นิยายซาบซึ้งใจ เรื่องเกี่ยวกับอาชีพ บางคน ชอบอ่านบท ร้อยกรอง ไม่ชอบเรื่องวิชาการมาก นัก
		ทั้งเพศชายและเพศหญิง สนใจเรื่องที่เขียนให้ชัดไปจาก ความจริงและเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เรื่อง ตลก และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานอดิเรก เรื่องผจญภัย โดยเฉพาะในดินแดน แปลกใหม่ วิทยาศาสตร์ เรื่องที่มีมุม แปลกใหม่ที่น่าสนใจ และสาระบันเทิง

เมื่อวิเคราะห์แนวการอ่านตามความสนใจจากจิตวิทยาการอ่าน ความสนใจด้านการอ่านของเยาวชน และประเภทหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัย ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 เช่น ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ สังคม วีรบุรุษ อาชีพ ดินแดนแปลกใหม่ จินตนาการ การผจญภัย ซึ่งผู้วิจัยเลือกบทอ่านที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้ 3 รูปแบบ คือ 1) บทเชิงคดี ได้แก่ เรื่องสั้น นวนิยาย 2) สารคดี ได้แก่ สารคดีร่วมสมัยและสารคดีชีวประวัติ อัตชีวประวัติ และ 3) กวีนิพนธ์

1.6.2 วัสดุการอ่านที่ให้นักเรียนสามารถเลือกใช้

วัสดุการอ่าน หรือ ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง สื่อหรือวัสดุที่ใช้เก็บบันทึก สารสนเทศ ซึ่งอาจจัดกลุ่มทรัพยากรสารสนเทศได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) วัสดุตีพิมพ์ (printed materials) 2) วัสดุไม่ตีพิมพ์ (non-printed material) และ 3) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (electronic database)

ข้อดีของการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ที่มา : <http://www.libraryhub.in.th/2011/01/29/compatre-paper-book-and-e-books/> อ้างถึงใน ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2557) ได้แก่ 1) การเน้นข้อความที่น่าสนใจ และสามารถแบ่งปันหรืออ่านหนังสือร่วมกันได้ 2) สามารถจดบันทึก หรือเติมข้อมูลลงไปได้ด้วย 3) ค้นหาคำในหนังสือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ 4) แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่านใน

เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ และ 5). สามารถนำข้อความที่ต้องการไปค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมผ่าน search engine ต่าง ๆ ได้

จุดเด่นของหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-books จะเน้นไปในแนวทางของสังคมออนไลน์มากขึ้น การอ่านหนังสือเล่มเดียวกัน การพบปะกับคนที่ชอบหนังสือในแนวเดียวกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มากกว่า ใครชอบการอ่านรูปแบบไหน ก็สามารถเลือกได้ตามความถนัด เพราะถึงอย่างไร การอ่านก็มีประโยชน์ ก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ทำให้มีความรู้และเกิดความคิดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

ดังนั้นในการส่งเสริมนิสัยรักการในปัจจุบัน วัสดุการอ่านจึงไม่จำกัดเฉพาะเพียงในหนังสือเป็นเล่ม แต่สามารถอ่านบทอ่านผ่านทางอินเทอร์เน็ต ได้เช่นกัน

1.7 กลยุทธ์การอ่าน

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศทางการเรียนที่ส่งเสริมแรงจูงใจและความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านของ Guthrie and Cox (2001) โดยใช้โปรแกรมการอ่าน พบว่า การสอนกลยุทธ์หรือวิธีอ่าน เช่น การอ่านสารบัญ ตาราง ภาพ ภาคผนวก การหาใจความหลักของเรื่องที่อ่าน เป็นขั้นตอนหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านสูงขึ้น ดังนั้น การสอนกลยุทธ์ในการอ่านจึงน่าจะมีส่วนช่วยส่งเสริมนิสัยการอ่านให้สูงขึ้นเช่นกัน

งานวิจัยของ Guthrie and Cox (2001) แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การอ่านมีความหมายเช่นเดียวกับวิธีการอ่าน คือ เป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างเข้าใจ เช่น การอ่านสารบัญ ตาราง ภาพ ภาคผนวก การหาใจความหลักของเรื่องที่อ่าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมกลยุทธ์หรือวิธีการที่มีประโยชน์ต่อการอ่าน วิธีการที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน กลวิธีในการอ่าน วิธีอ่าน และกลยุทธ์ที่น่าจะช่วยส่งเสริมการอ่านให้ผู้เรียน สำหรับให้ผู้เรียนเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทอ่าน และระดับการอ่านของตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วิธีการที่จะช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นของ (Brown, 2001) ได้แก่

1. การกำหนดเป้าหมายในการอ่าน มีจุดประสงค์ชัดเจนว่าอ่านเพื่ออะไร เพราะจะได้รู้ว่ามุ่งความสนใจไปส่วนใด และส่วนใดเป็นส่วนเกิน

2. การใช้เทคนิคการอ่านในใจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างรวดเร็ว ผู้อ่านไม่ต้องออกเสียงคำทุกคำ พยายามกวาดสายตาให้ครอบคลุมมากกว่า 1 คำ ถ้าคำ ๆ นั้นไม่มีความสำคัญมากนักต่อการทำความเข้าใจพยายามข้ามคำนั้นไปและพยายามหาความหมายจากบริบท

3. อ่านข้าม (skim) เพื่อหาใจความสำคัญ อ่านข้าม ๆ ไปตลอดเพื่อเก็บใจความสำคัญ

4. อ่านเพื่อหารายละเอียด (scan) การค้นหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรวดเร็ว จุดประสงค์ของการอ่านแบบนี้คือการหาข้อมูลเฉพาะที่ต้องการโดยไม่ต้องอ่านทั้งเรื่อง

5. ใช้การทำ Semantic Mapping หรือการจัดกลุ่ม (clustering) เป็นการใช้กลวิธีทำแผนผังความคิด เพื่อช่วยจัดระบบและลดความสับสนลงได้ ความสำคัญของแผนผังคือสามารถจัดลำดับขั้นตอนของเรื่องทีอ่านได้

6. ใช้วิธีการเดาเมื่อไม่แน่ใจ กลวิธีนี้มีประโยชน์ในหลายกรณี เช่น เดาเพื่อหาความหมายของคำศัพท์ การหาความหมายแฝง การหาความสัมพันธ์ของภาษา (discourse) การเดาในเชิงวัฒนธรรม การเดาที่มีประสิทธิภาพคือเดาอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง โดยใช้ตัวชี้แนะใด ๆ ก็ตามที่มีอยู่เพื่อหาความหมายที่ถูกต้อง ตัวชี้แนะทางภาษา เช่น การวิเคราะห์คำ โครงสร้างเนื้อหา ตัวชี้แนะอื่น ๆ เช่น บริบท สถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

7. การวิเคราะห์คำศัพท์ เมื่อพบคำศัพท์ที่ไม่รู้ความหมาย ผู้อ่านควรเดาความหมายโดยการวิเคราะห์โครงสร้างของคำ และอาจใช้บริบททางไวยากรณ์มาช่วยพิจารณา

8. การแยกแยะความแตกต่างระหว่างความหมายตามตัวอักษรและความหมายที่ระบุเป็นนัย วิธีนี้เป็นทักษะของกระบวนการอ่านแบบบนสู่ล่างที่ลึกซึ้ง เพราะบางครั้งถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ไม่สามารถตีความตามตัวอักษรทั้งหมดได้ ผู้อ่านจึงต้องใช้ความสามารถในอีกระดับหนึ่งหาความหมายตามนัยยะ ส่วนมากจะเกิดจากกระบวนการตีความข้อมูล เฉพาะสถานการณ์

9. การใช้คำเชื่อมระบุความสัมพันธ์ของข้อความ คำเชื่อมจะบอกถึงความสัมพันธ์ของความคิดที่แสดงผ่านวลีและประโยค ความเข้าใจเกี่ยวกับคำเชื่อมจะช่วยส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวเชื่อมประเภทต่าง ๆ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สถาบันภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการนำเสนอวิธีการอ่าน 7 วิธี ด้วยเหตุผลที่ว่านักเรียนควรรู้ว่าควรอ่านหนังสือ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านใดและควรมีวิธีอ่านเพื่อเก็บรายละเอียดของหนังสือที่อ่าน ซึ่งวิธีการอ่าน 7 วิธี ได้แก่

1. อ่านคร่าว ๆ ใช้เมื่อต้องการสำรวจว่าจะอ่านหนังสือนั้นต่อไปโดยละเอียดหรือไม่ จะตัดสินใจยืมหรือซื้อ หรือจะเลือกคัดลอก หรือถ่ายสำเนาเฉพาะตอนที่ต้องการ การอ่านคร่าว ๆ นั้นจะอ่านเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สารบัญ คำนำ อ่านบางตอนเพื่อดูสำนวน หรือเนื้อหาและดูตรรกะนี้เพื่อหาหัวข้อที่ต้องการค้นว่ามีหรือไม่

2. อ่านเก็บแนวคิด ใช้เมื่อต้องอ่านหนังสือเอกสารนั้น แล้วทำบันทึกย่อไว้ทบทวนภายหลังหรือสรุปสาระสำคัญของข้อความ ทำได้โดยผู้อ่านต้องฝึกฝนการหาคำกุญแจ หาประโยคใจความสำคัญให้ได้แล้วสามารถสรุปแนวคิดของแต่ละย่อหน้าแต่ละเรื่องได้

3. อ่านแบบตรวจตรา คือการอ่านวิธีหนึ่ง รวมกับการอ่านวิธีที่สอง และอ่านส่วนสำคัญที่ต้องการบันทึกเป็นหลัก เหมือนนักวิทยาศาสตร์ใช้กล้องจุลทรรศน์ส่องดูจุลภาคอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อดูองค์ประกอบของสิ่งนั้น

4. อ่านอย่างศึกษาค้นคว้า การอ่านอย่างนี้ใช้วิธีที่สามเป็นหลักแต่มีได้อ่านโดยเพ่งเล็งโดยบางจุดเพราะการศึกษาค้นคว้านั้นต้องอ่านละเอียดทุกบททุกตอนหากเลยบางตอนก็อาจเกิดผลเสียได้ หากจะอ่านเรื่องสั้นหลาย ๆ เรื่องที่ส่งเข้าประกวดหรือจะอ่านชีวประวัติจะต้องอ่านตั้งแต่ต้นจนจบอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วน

5. อ่านเชิงวิเคราะห์หรือตีความ เป็นการอ่านแบบที่สี่ คืออ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะออกได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร วิธีอ่านแบบวิเคราะห์นี้ อาจใช้วิเคราะห์องค์ประกอบของคำและวลี การใช้คำในประโยค วิเคราะห์สำนวนภาษา จุดประสงค์ของผู้แต่งไปจนถึงวิเคราะห์นัยหรือเบื้องหลังการสร้างหนังสือหรือเอกสารนั้น

6. อ่านเก็บข้อมูล วิธีนี้ใช้เมื่อจะอ่านหนังสือหรือเอกสารหลาย ๆ แหล่งจะได้เปรียบเทียบ คัดเลือกและนำเฉพาะส่วนที่ต้องการมาใช้ต่อไปวิธีอ่านเก็บข้อมูลนี้ใช้กันมากในการทำรายงาน ทำวิทยานิพนธ์หรือทำวิจัย

7. อ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ การจะใช้วิธีนี้ได้ ผู้อ่านต้องมีความสามารถในการอ่านวิธีต้น ๆ ได้เสียก่อน เพราะการอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ ต้องอาศัยวิธีทั้งหมดข้างต้นร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจึงเกิดปัญญา

Martinelli (2015) เสนอบทความชื่อในเว็บไซต์ WE are TEACHERS เรื่อง “Best of Teacher HELPLINE!: 6 Interactive Reading Strategies to Boost Student Engagement” โดยได้รวบรวมกลยุทธ์เกี่ยวกับการอ่านเพื่อส่งเสริมการยึดมั่นผูกพันของนักเรียนที่ได้จากการแนะนำของครูผู้สอน 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) 2) การสอนแบบเพื่อนคู่คิด หรือการสลับกันสนทนา (Think Pair Share / Turn and Talk) 3) การทำวารสารการอ่านแบบ Interactive (Interactive Reading Journals) 4) การอ่านอย่างใกล้ชิด (Close Reading) 5) การสัมมนาแบบเสวนา (Socratic Seminars) และ 6) โรงละครนักอ่าน (Reader’s Theater)

Pearson (2001) ผู้เขียนบทความ “Reading Comprehension: Strategies That Work” ได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการอ่านจากกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมากและกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อยด้วยวิธีการให้คิดแบบออกเสียง (Think-aloud) ซึ่งพบว่า ผู้อ่านที่ดีไม่ได้ใช้กลยุทธ์แยก

เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงกลยุทธ์เดียว แต่พวกเขาใช้กลยุทธ์หลายอย่างประสานกัน ดังนั้นจึงสนับสนุนการใช้กลยุทธ์หลายอย่างร่วมกันในการอ่าน

กลยุทธ์ที่ถูกใช้โดยกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมากและกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อย

บุคคลสองกลุ่ม คือ ผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมากและกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อย มีลักษณะของการใช้แนวทางในการอ่านที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากตาราง 8 การประเมินเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อกำหนดหรือตรวจสอบจุดแข็งและจุดอ่อนของกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง จากนั้นเด็กจะสามารถจัดกลุ่มกลยุทธ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 8 ลักษณะของกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมากและกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อย

กลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมาก	กลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อย
การอ่าน	ก่อนอ่าน
มีเป้าหมายในใจและรู้วัตถุประสงค์	ไม่รู้ว่าทำไมต้องอ่าน
สำรวจบทอ่าน – หัวเรื่อง ภาพ หัวข้อ ภาพวาด	เริ่มอ่านโดยไม่คิดถึงหัวข้อเรื่อง
สะท้อนคิด และแลกเปลี่ยนสิ่งที่รู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง	ไม่สำรวจบทอ่าน
ทำนายหรือคาดคะเนบทอ่าน	ไม่ทำนายหรือคาดคะเนบทอ่าน
ใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายที่เหมาะสมกับบทอ่าน	อ่านบทอ่านทุกประเภทด้วยวิธีการที่ไม่แตกต่างกัน
ตัดสินใจว่าจะอ่านทั้งหมด อ่านบางส่วน หรือไม่อ่านส่วนใด	ไม่ได้คิดว่าจะอ่านมากน้อยเท่าใด
ระหว่างอ่าน	ระหว่างอ่าน
สะท้อนคิด ประเมินการณ์ และทำนายหรือคาดคะเน	อาจไม่ทราบพวกเขาเข้าใจข้อความที่อ่านหรือไม่
ยืนยันหรือแก้ไขการทำนายหรือคาดคะเน	ไม่มีการยืนยันหรือแก้ไขการคาดคะเน
ตรวจสอบความเข้าใจ	ไม่มีการตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง
ใช้กลยุทธ์เพื่อแก้ไขเมื่อเข้าใจน้อยลง	ไม่ค่อยได้ใช้กลยุทธ์แก้ไข
อ่านอย่างพิจารณาเลือก โดยการตัดสินใจว่าจะอ่านอะไรอย่างไร	มักยอมแพ้หรืออ่านโดยไม่เข้าใจความหมาย ไม่ได้
ระมัดระวัง อ่านอย่างรวดเร็ว ส่วนใดไม่ควรอ่านและส่วนใด	ตรวจสอบความหมายของคำหรือวลีอีกครั้ง
ควรอ่านซ้ำอีกครั้ง	
ใช้โครงสร้างของบทอ่านและลักษณะของบทอ่านเพื่อ	ไม่ใช้โครงสร้างของบทอ่านและลักษณะของบทอ่านเพื่อ
สนับสนุนความหมาย	สนับสนุนความหมาย
ตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน	ไม่ค่อยตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน
มีการตอบสนองทางสติปัญญาและอารมณ์ต่อบทความ	มักไม่ได้สร้างความเชื่อมโยงตนเองกับบทอ่าน
(การตอบสนองของผู้อ่าน)	
หลังอ่าน	หลังอ่าน
ตัดสินใจว่าเป้าหมายสำเร็จหรือไม่	ไม่รู้ว่าอ่านอะไร
มีการพิจารณาว่าข้อความมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ตรงกับ	ไม่มีการยืนยันหรือตรวจสอบความถูกต้องของการ
การทำนายหรือคาดคะเนไว้หรือไม่	ทำนายหรือคาดคะเน

กลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมาก	กลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อย
เปรียบเทียบตัวละคร เหตุการณ์ เนื้อหา (สารคดี) กับตัวเอง ชีวิตจริงและหนังสือเล่มอื่น ๆ	ไม่มีการเชื่อมโยง
สรุปความคิดที่สำคัญ	ไม่สรุปความคิดที่สำคัญ
อาจต้องการข้อมูลเพิ่มเติม	อาจไม่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม
มีการตอบสนองทางสติปัญญาและอารมณ์ต่อบทความ (การตอบสนองของผู้อ่าน)	มักไม่ได้สร้างความเชื่อมโยงตนเองกับบทอ่าน

นอกจากนี้ยังมีกลยุทธ์หรือเคล็ดลับที่จะช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความสุขจากการอ่านต่อไปนี้ได้รับการแนะนำไว้ในหนังสือ “10 นาทีมหัศจรรย์ยามเช้า สร้างลูกรักการอ่าน” (นัมมียอง, 2554) ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกกลยุทธ์เหล่านี้ไปใช้ในการอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ได้มากกว่า 1 กลยุทธ์ เช่น 1) ลองอ่านดูก่อน 2) อ่านไปยิ้มไป 3) อ่านช้า ๆ อย่างละเอียดเพื่อค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่ในหนังสือ 4) ศัพท์คำใดไม่รู้ให้ลองเดา 5) อ่านเหมือนเป็นดารานักแสดง สร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับตัวละคร 6) อ่านเหมือนเป็นจิตรกร แปรตัวอักษรเป็นภาพ 7) อ่านเหมือนเป็นตัวละครเอกในเรื่อง 8) อ่านแบบขีดเส้นใต้คำสำคัญไปด้วย และ 9) อ่านไปด้วยพิมพ์ไปด้วย ช่วยให้สมองไม่ไปคิดเรื่องอื่น ช่วยกระตุ้นสมองซีกขวาซึ่งรับรู้และสั่งการด้านอารมณ์ความรู้สึก ทำให้สมองทั้งสองซีกทำงานอย่างสมดุล ช่วยให้อ่านหนังสือเข้าใจมากขึ้น 10) อ่านแบบขีดเส้นใต้ข้อความโดยใจไปด้วย 11) อ่านไปเรียงร้อยเรื่องราวไปเหมือนร้อยลูกปัด วิธีนี้จะช่วยให้ผู้อ่านคาดเดาคำโครงของเรื่องได้ สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ เลือกรายการเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่การบันทึกข้อมูลในหนังสือไว้ในหัวของผู้อ่าน อาจจะไม่ตรงกับลำดับเหตุการณ์ในหนังสือทั้งหมดเสียทีเดียว 12) อ่านแบบสรุปเนื้อหาคร่าว ๆ ไปด้วย และ 13) เล่าเรื่องที่อ่านไปแล้วให้คนอื่นฟัง

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเรื่องกลยุทธ์การอ่านไปวิเคราะห์ความเหมาะสมของการนำไปใช้กับบทอ่านประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทดลองนำไปใช้อ่านบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่จะเลือกอ่านต่อไป ซึ่งจะนำไปจัดประเภท ดังนี้ 1) กลยุทธ์สำหรับการอ่านเพื่อความรู้ 2) กลยุทธ์การอ่านเพื่อความบันเทิง และ 3) กลยุทธ์สำหรับการอ่านเพื่อรับรสสุนทรียภาพ

1.8 การวัดและประเมินผลนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่านเป็นคุณลักษณะด้านจิตพิสัย การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยเป็นการวัดสิ่งที่เป็นนามธรรม เป็นพฤติกรรมภายในไม่สามารถวัดได้โดยตรง ไม่ควรถามโดยตรง ควรให้แสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ในการวัดจำเป็นต้องเลือกเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านที่เหมาะสมและสามารถวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านได้ นักจิตวิทยาและนักวัดผลได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

วิธีการวัดและเครื่องมือที่ใช้วัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยโดยทั่วไปมีเทคนิคการวัด 3 วิธีการใหญ่ ๆ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2535); วินัย รังสินันท์ (2535) คือ

1. การให้บุคคลบอกเรื่องราวให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง
  - 1.1 การรายงานตนเอง (Self-Report) ซึ่งบันทึกข้อมูลโดยวิธี
    - 1.1.1 แบบสำรวจรายการ (Check-list)
    - 1.1.2 มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale)
    - 1.1.3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questions)
    - 1.1.4 แบบสอบถามปลายปิด (Closed-Item Questions)
    - 1.1.5 เทคนิคนัยจำแนกของ Osgood (Semantic Differential)
  - 1.2 เทคนิคการฉายออก (Projective Techniques)
  - 1.3 แบบทดสอบสถานการณ์ (Situational Test)
  - 1.4 การเปรียบเทียบรายคู่ (Paired Comparisons)
  - 1.5 สัมภาษณ์
  - 1.6 อภิปรายกลุ่ม
2. ให้คนอื่นบอกเรื่องราวเกี่ยวกับตัวบุคคลที่เราจะวัด
  - 2.1 สังคมมิติ
  - 2.2 สัมภาษณ์คนที่รู้จักบุคคลที่เราจะวัด
  - 2.3 ให้ผู้อื่นตอบแบบสอบถาม รายงานพฤติกรรมของบุคคลที่เราจะวัด
3. สังเกต
  - 3.1 สังเกตในสถานการณ์เฉพาะที่ควบคุม
  - 3.2 สังเกตในสถานการณ์ทั่วไป

ภัทรา นิคมานนท์ (2540) กล่าวว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมภายในแต่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก ในการวัดต้องใช้เครื่องมือซึ่งเป็นสถานการณ์หรือแบบทดสอบไปกระตุ้นให้ผู้ถูกวัดแสดงพฤติกรรมออกมา เครื่องมือวัดด้านจิตพิสัยมีหลายประเภทและนิยมใช้กันมาก ได้แก่ มาตรฐานประเมินค่า แบบสำรวจรายการ แบบวัดเชิงสถานการณ์ และการสังเกต

วิรัช วรรณรัตน์ (2541) กล่าวว่า แบบทดสอบที่มุ่งวัดคุณลักษณะด้านจิตใจ (affective domain) และลักษณะนิสัย (characteristic) จำเป็นต้องใช้แบบทดสอบเฉพาะด้านและที่นิยมใช้คือ แบบทดสอบสถานการณ์ (situational test) และมาตรวัด (scaling) ในลักษณะต่าง ๆ

Aderson (1981) อ้างถึงใน โกวิท ประมวลพฤษ์ และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2527) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าความรู้สึกของคนจะผันแปรเปลี่ยนแปลงไปตลอด แต่ยังมีแบบแผนเฉพาะตัวที่มักแสดงความรู้สึกไปในทิศทางหนึ่ง ระดับหนึ่งซึ่งแสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัว ทำให้สามารถวัดสิ่งนี้ออกมาเป็นการวัดผลด้านจิตพิสัยได้ โดยใช้สถานการณ์หรือเงื่อนไขที่เหมาะสม เช่นเดียวกับที่ Catell (1965) กล่าวไว้ว่า ลักษณะนิสัยของบุคคลสามารถทำนายได้จากการกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลนั้นๆ เมื่อกำหนดสถานการณ์มาให้

เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบสถานการณ์นี้ได้มีผู้นำไปสร้างขึ้นเพื่อวัดลักษณะนิสัยรักการอ่าน และได้รับการยอมรับนำไปใช้ต่อในงานวิจัยอื่นๆ ได้แก่ งานวิจัยของ จิตรลดา อารีย์สันติชัย (2547) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดภูเก็ต โดยหาคุณภาพของเครื่องมือสร้างเกณฑ์ปกติ และคู่มือการใช้ เครื่องมือมี 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 วัดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ฉบับที่ 2 วัดความสม่ำเสมอในการอ่าน ฉบับที่ 3 วัดเจตคติต่อการอ่าน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต จำนวน 674 คน ลักษณะของแบบวัดลักษณะนิสัยรักการอ่าน มีจำนวนข้อคำถามฉบับละ 20 ข้อ โดยได้ระบุนิยามตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงนิสัยรักการอ่านที่วัดได้ในรูปนิยามเชิงปฏิบัติการ แล้วนำไปตรวจสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ โดยเลือกปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์ มีรูปแบบการตอบแบบกำหนดตัวเลือก 4 ตัวเลือก ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมลักษณะนิสัยรักการอ่านให้ผู้ตอบพิจารณา หากผู้ตอบเป็นผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นจะเลือกปฏิบัติอย่างไร การตรวจให้คะแนนของเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนยึดตามทฤษฎี 5 ขั้นตอนของ บลูม แครธวอล และมาเซีย

นอกจากนั้นแบบวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านที่ให้นักเรียนประเมินด้วยตนเองแล้ว ยังมีเครื่องมือวัดพฤติกรรมแสดงนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ให้ครูประจำชั้น และผู้ปกครองประเมินด้วย โดยลักษณะเป็นแบบ Rating Scale ของ Likert ให้เลือก 5 ระดับ คือ เป็นประจำ หมายถึง ปฏิบัติทุกวัน บ่อยครั้ง หมายถึง การปฏิบัติ 2-3 วัน ต่อครั้ง บางครั้ง หมายถึง การปฏิบัติ 1 สัปดาห์ ต่อครั้ง นานๆ ครั้ง หมายถึง การปฏิบัติ 2-3 สัปดาห์ต่อครั้ง ไม่เคยเลย หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติภายใน 1 เดือน มีพฤติกรรมให้ประเมินทั้งหมด 20 ข้อ ได้แก่ (1) อ่านหนังสืออย่างตั้งใจ (2) หมั่นศึกษาค้นคว้าโดยการอ่านจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ (3) มีหนังสือติดตัวไว้อ่านในทุกสถานที่ (4) แสวงหาความรู้โดยการอ่านด้วยตนเอง (5) อ่านหนังสือเฉพาะเรื่องราวที่ตนสนใจ (6) หาเวลาเพื่ออ่านเป็นประจำ (7) อยากได้รับหนังสือเป็นรางวัล (8) อ่านหนังสือครั้งละนานๆ โดยไม่รู้สึกรู้สึกราว

นอน (9) อ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลิน (10) ศึกษาค้นคว้าโดยอ่านเพิ่มเติมหลังจากเรียนในชั้นเรียน (11) อ่านหนังสือขณะรอเวลาทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (12) เกาะติดสถานการณ์ข่าวที่สนใจด้วยการอ่านจากแหล่งข้อมูลที่มี (13) ใช้หนังสือเป็นแหล่งข้อมูลแรกในหาค้นคว้าเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือปัญหา (14) ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการอ่านหนังสือจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ (15) ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆ โดยการอ่าน (16) ใช้เวลาว่างในการอ่านมากกว่าการทำกิจกรรมอื่นๆ (17) กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลายด้วยการอ่าน (18) แนะนำเพื่อนให้อ่านหนังสือต่างๆ (19) ใช้เวลาว่างอ่านหนังสือโดยไม่เลือกสถานที่ และ (20) อ่านวัสดุ สิ่งพิมพ์ หรือประกาศต่างๆ ด้วยความสนใจ

งานวิจัยที่นำแบบวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านที่พัฒนาขึ้นโดย จิตรลดา อารีย์สันติชัยไปใช้ได้แก่ งานวิจัยของ สมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) ศึกษาผลของการใช้การวิจัยก่อบรูปร่างในการพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วน วรวิทย์ นกเกษม (2555) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสตูล

จากข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปของ สมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) กล่าวไว้ว่า แบบวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านที่พัฒนาขึ้นโดย จิตรลดา อารีย์สันติชัยมียังมีบริบทและกรอบการใช้เครื่องมือยังไม่สอดคล้องมากนักกับบริบทที่ผู้วิจัยดำเนินการอยู่ เช่น ลักษณะของข้อคำถามบางข้อที่ยังไม่สามารถชี้ชัดหรือวัดประเด็นการปฏิบัติของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการดำเนินการได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดคุณภาพในการดำเนินการและการวัดผล จึงควรออกแบบเครื่องมือที่มีความสอดคล้องและสามารถวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการดำเนินการ

ส่วนแบบวัดนิสัยรักการอ่านจากต่างประเทศที่ได้ศึกษา ได้แก่ Institute of Education Sciences (2006) กำหนดตัวบ่งชี้นิสัยรักการอ่าน (Reading habit) โดยวัดตัวแปรต่างๆ ดังนี้ 1) ความถี่ในการอ่านหนังสือที่บ้าน (ทุกวัน, สัปดาห์ละครั้ง หรือ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์, น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง) 2) มีหนังสือในบ้านเท่ากับหรือมากกว่า 25 เล่ม และ 3) ลักษณะของวัสดุ/สิ่งพิมพ์ที่อ่าน (หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร, หนังสือ, จดหมายบันทึก)

Scale and Rhee (2001) วัดนิสัยการอ่าน (reading habit) โดยใช้คำถามว่าท่านอ่านบ่อยเท่าไร และให้เลือกตอบว่า 1 = ไม่เคยอ่านเลย (never) 2 = ไม่ค่อยได้อ่าน (seldom) 3 = อ่านเป็นบางครั้ง (sometimes) 4 = อ่านบ่อย (often) 5 = อ่านบ่อยมาก (very often) รวมทั้งคำถามอื่นๆ ได้แก่ ท่านอ่านหนังสือประเภทต่อไปนี้บ้าง (หนังสือพิมพ์ นวนิยาย ไบเบิล ประวัติศาสตร์ นิตยสาร เรื่องสั้น คู่มือ/รายงาน การ์ตูน บทกวี สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับศาสนา) และคำถามว่า ท่านอ่านหนังสือในแต่ละประเภทได้ดีเพียงใด โดยให้ตอบเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ จาก 1 = ไม่ดี (poor) จนถึง 5 =

ดีเยี่ยม (excellence) ในงานวิจัยนี้ได้มีการวัดรูปแบบการอ่าน (pattern of reading) โดยใช้แบบสอบถามรูปแบบการอ่านซึ่งมี 3 ส่วน คือ 1) ก่อนการอ่านผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน ดูเนื้อหาก่อนอ่าน หรือไม่ 2) ระหว่างการอ่านเพื่อดูว่าผู้อ่านใช้เทคนิคระบุคำ (word identification techniques) เพื่อถอดความหมายคำที่ไม่ทราบ และการรับรู้ความยากของสิ่งที่อ่าน และเข้าใจความหมายที่อ่านหรือไม่ 3) หลังจากการอ่านเพื่อดูว่าผู้อ่านมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้อ่านหรือไม่

Allen et al. (1992) ศึกษาความตรงเชิงลู่เข้าของเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยการอ่าน เครื่องมือที่ใช้มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) การบันทึกกิจกรรมประจำวัน ที่ให้นักเรียนทำการบันทึกไดอารี่ตามแบบฟอร์มที่กำหนดในตอนต้นของชั่วโมงที่เรียนภาษาโดยครูเป็นผู้กำกับการบันทึกไดอารี่ โดยให้นักเรียนบันทึกเป็นเวลา 15 วัน 2) แบบตรวจสอบรายการการเปิดรับต่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย 2.1) แบบทดสอบการจำชื่อหนังสือ แบบที่ 1 (title recognition test: TRT Form1) แบบทดสอบ TRT เป็นการวัดการจะได้เพื่อใช้ประเมินจำนวนหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ โดยเป็นการทดสอบการจำได้ของชื่อหนังสือที่เคยอ่าน ซึ่งชื่อหนังสือที่กำหนดนี้จะอยู่คละกับข้อความสมมติอื่นๆ ที่ไม่ใช่ชื่อหนังสือหรือชื่อผู้แต่งที่แท้จริง แบบทดสอบ TRT ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่ได้มีการสำรวจแล้วว่าเป็นหนังสือที่เด็กชอบในขณะนั้น จำนวน 25 ชื่อเรื่อง และชื่อเรื่องที่สมมติขึ้น 15 ชื่อเรื่อง รวม 40 ชื่อเรื่อง วิธีการวัดโดยแนะนำผู้ตอบว่าในแบบทดสอบมีทั้งชื่อหนังสือจริงและชื่อหนังสือที่สมมติขึ้น แล้วให้นักเรียนทำเครื่องหมายชื่อหนังสือหนังสือที่รู้จักโดยไม่ใช้การเดา 2.2) แบบทดสอบการจำชื่อหนังสือ แบบที่ 2 (Title Recognition Test: TRT Form2) เหมือนกับ TRT ในแบบฟอร์มที่ 1 แต่มีชื่อเรื่องจริงและชื่อเรื่องสมมติแตกต่างกันไป 2.3) แบบทดสอบการจำชื่อผู้แต่ง (Author Recognition Test: ART) คล้ายกับแบบทดสอบ TRT แต่เปลี่ยนจากชื่อเรื่องเป็นชื่อผู้แต่ง 2.4) แบบทดสอบการจำหนังสือการ์ตูน (Comics Recognition Test) คล้ายกับแบบทดสอบ TRT แต่ใช้ชื่อการ์ตูน ที่ไม่ได้มีการออกอากาศทางโทรทัศน์ 2.5) การวัดความรู้สึกที่มีต่อสิ่งพิมพ์ มีการวัดหลายอย่าง ได้แก่ 2.5.1) แบบทดสอบความชอบในกิจกรรม (activity preference questionnaire) เป็นการเปรียบเทียบการอ่านกับกิจกรรมอื่นๆ ว่าชอบอะไรมากกว่ากัน 2.5.2) แบบสอบถามการรู้หนังสือและนิสัยในการบริโภคสื่อ (literacy and media habit questionnaire) เป็นคำถามเกี่ยวกับนิสัยในการอ่านและการดูโทรทัศน์

Hasan and Karim (2006) วัดนิสัยรักการอ่าน โดยใช้คำถามปลายปิด 4 คำถาม และคำถามปลายเปิด 2 คำถาม โดยคำถามปลายปิดมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (ตัวอย่างเช่น 1 = ไม่เคยเลย (never) 2 = อ่านนานๆ ครั้ง (rarely) 3 = อ่านเป็นบางครั้ง

(sometimes) 4 = อ่านบ่อย (often) 5 = อ่านเป็นประจำ (always) โดยใช้คำถาม ได้แก่ ท่านอ่านบ่อยเท่าไรใน 1 สัปดาห์ ท่านอ่านหนังสือประเภทใดบ้าง ท่านอ่านแต่ละประเภทบ่อยเท่าไร ท่านอ่านหนังสือจากแหล่งใดบ้าง และท่านอ่านในช่วงเวลาใดของวัน ส่วนคำถามปลายเปิดจะถามว่า หนังสือประเภทใดที่อยากอ่าน และกิจกรรมที่ทำในยามว่างมีอะไรบ้าง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีการศึกษาตัวแปรด้านนิสัยรักการอ่าน และวิธีการวัดตัวแปรดังกล่าว สามารถนำมาสรุปได้ดังตาราง 9

ตารางที่ 9 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรด้านนิสัยรักการอ่าน

ผู้แต่ง	แนวคิด ทฤษฎี/นิยาม	วิธีการวัด/คำถาม	สิ่งที่วัด
Nation center of education statistic (2006)	-	ความถี่ในการอ่านสิ่งพิมพ์ 3 ชนิด (หนังสือพิมพ์/วารสาร, หนังสือ, จดหมาย)	ความถี่การอ่าน (สิ่งพิมพ์ 3 ชนิด)
Scale and Rhee (2001)	ความบ่อยในการอ่าน ความสามารถในการอ่าน และประเภทหนังสือที่ชอบอ่าน	ใช้แบบสอบถาม The Reading Habits and Patterns Questionnaire: โดยถามว่า อ่านอะไร, อ่านบ่อยเท่าไร, คิดว่าตนเองอ่านได้ดีเพียงใด, และให้เลือกกว่าอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทใด	1. ความถี่ในการอ่าน 2. เรื่องที่อ่าน 3. การรับรู้ความสามารถในการอ่าน 4. ประเภทของสิ่งพิมพ์
Allen et al. (1992)	-	1. การบันทึกกิจกรรมประจำวัน 2. วัดการเปิดรับต่อสิ่งพิมพ์ (print-exposure measures) โดยวัดการจำได้เกี่ยวกับชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งของสิ่งที่อ่าน - Title Recognition Test: - Author Recognition Test - Comics Recognition Test	1. จำนวนนาฬิกาที่ใช้ในการอ่านต่อวัน 2. การเปิดรับต่อสิ่งพิมพ์
Hasan and Karim (2006)	-	วัดโดยการถาม - อ่านบ่อยเพียงใดใน 1 สัปดาห์ - อ่านหนังสือประเภทใดบ้าง และอ่านแต่ละประเภทบ่อยเพียงใด - ได้วัสดุการอ่านมาจากแหล่งใด - อ่านในช่วงเวลาใดของวัน	1. ความถี่ในการอ่าน 2. ประเภทหนังสือ 3. แหล่งที่มาของวัสดุในการอ่าน 4. ช่วงเวลาที่อ่าน

จากการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือวัดนิสัยรักการอ่านซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านจิตพิสัย เป็นการวัดสิ่งที่เป็นนามธรรม พฤติกรรมภายในไม่สามารถวัดได้โดยตรง ต้องให้ผู้ที่ถูกวัดได้แสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาในทิศทางใดทิศทางหนึ่งหรือระดับหนึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้สถานการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ถูกวัดสะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดด้านจิตใจและพฤติกรรมที่อยู่ภายในออกมาโดยใช้เครื่องมือ คือแบบทดสอบสถานการณ์นั้น ยังมีลักษณะของข้อคำถามบางข้อที่ยังไม่สามารถชี้ชัดหรือวัดประเด็นการปฏิบัติของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบวัดนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดข้อคำถามตามตัวบ่งชี้นิสัยรักการอ่าน (Reading habit) ที่สังเคราะห์ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัดให้ตรงกับความคิดเห็นและวัดพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติตามข้อคำถามของแต่ละตัวบ่งชี้

2. การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) เพื่อสรุปสาระสำคัญและนำมาสังเคราะห์เป็นหลักการของแนวคิดที่นำมาใช้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

Jones (2008) เสนอการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (the engagement-based learning and teaching: EBLT) เป็นแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเพิ่มความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขอบเขตของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ขอบเขตทางปัญญา ขอบเขตทางอารมณ์ และ ขอบเขตทางพฤติกรรม โดยมีส่วนประกอบดังนี้

- 1) ขอบเขตทางปัญญา (Cognitive domain) ประกอบด้วย ความเชื่อและคุณค่า
- 2) ขอบเขตทางอารมณ์ (Emotional domain) ประกอบด้วย แรงจูงใจและความรู้สึก
- 3) ขอบเขตทางพฤติกรรม (Behavioral domain) ประกอบด้วย นิสัยและทักษะ

แนวทางการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (EBLT) ระบุว่าครูและผู้ปกครองควรร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบครอบคลุมขอบเขตทั้งสาม และหาวิธีการแบบบูรณาการที่จะปลูกฝังและสนับสนุนการยึดมั่นผูกพันของนักเรียนในระดับสูงสุด คุณลักษณะนิสัยหลักที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการจัดระบบ (organizational skills) และการมีวินัยในตนเอง (self-discipline) ก็จะได้รับพัฒนาผ่านแนวคิดนี้ ซึ่งทักษะในงานวิจัยนี้เน้นให้เกิดแก่นักเรียน คือ นิสัยรักการอ่าน

2.1 วัตถุประสงค์หลักของแนวทางการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

แนวทางการสอนและการเรียนรู้โดยยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน (EBLT) มีวัตถุประสงค์ 6 ข้อ ดังนี้

1) ปลูกฝังความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Cultivate one-on-one relationship)

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่การเพิ่มแรงจูงใจและระดับของการมีส่วนร่วมในเชิงวิชาการและชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

2) เรียนรู้ทักษะและนิสัยใหม่ๆ (Learn new skills and habits) ครูสามารถเรียนรู้

ทักษะ และนิสัยใหม่ ๆ ที่ช่วยให้ในการพัฒนาขัดเกลาและเสริมสร้างสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติเพื่อจูงใจและสร้างความยึดมั่นผูกพันกับนักเรียน

3) จัดระบบกลยุทธ์ที่ใช้ (Incorporate systematic strategies) ครูสามารถเรียนรู้กลยุทธ์

ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะและนิสัยที่จะนำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วม (involvement) ในการใช้ชีวิตในโรงเรียนมากขึ้น

4) มีความรับผิดชอบต่อการฝึกปฏิบัติเพื่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน (Take

responsibility for student engagement practices) เป็นความรับผิดชอบหลักของครูที่จะสร้างความยึดมั่นผูกพันให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพราะนักเรียนที่จะมาในชั้นเรียนไม่สามารถจะยึดมั่นผูกพันได้เองโดยธรรมชาติหรือโดยอัตโนมัติ

5) ส่งเสริมวัฒนธรรมการยึดมั่นผูกพันในโรงเรียน (Promote a schoolwide

culture of engagement) เป็นการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนในระดับสูงขึ้น โดยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดโปรแกรมการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับนักเรียน

6) พัฒนาวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งสำคัญในการเพิ่มความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน

(Professional development is an important part of increasing student engagement) การพัฒนาบุคลากรร่วมกับผู้รับผิดชอบฝ่ายที่เป็นเจ้าของและได้รับการยอมรับมีความสำคัญต่อการพัฒนาและรักษาวัฒนธรรมของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

จากวัตถุประสงค์ 6 ข้อตามแนวทางการสอนและการเรียนรู้โดยยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน (EBLT) สะท้อนให้เห็นความยึดมั่นผูกพันอันจากความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ ดังตาราง 10

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันจากแนวทางการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

วัตถุประสงค์หลักของแนวทางการสอนตามการเรียนรู้ และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน	ลักษณะความยึดมั่นผูกพัน
1) ปลูกฝังความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Cultivate one-on-one relationship)	สะท้อนให้เห็นความยึดมั่นผูกพัน

วัตถุประสงค์หลักของแนวทางการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน	ลักษณะความยึดมั่นผูกพัน
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่การเพิ่มแรงจูงใจและระดับของการมีส่วนร่วมในเชิงวิชาการและชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น	ระหว่างนักเรียนและโรงเรียน อาทิ อัด ลักษณะของโรงเรียน วิชาการ ครู เพื่อน
2) เรียนรู้ทักษะและนิสัยใหม่ๆ (Learn new skills and habits) ครูสามารถเรียนรู้ทักษะ และนิสัยใหม่ ๆ ที่ช่วยให้ในการพัฒนาขีดความสามารถและเสริมสร้างสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติเพื่อจูงใจและสร้างความยึดมั่นผูกพันกับนักเรียน	สะท้อนให้เห็นความยึดมั่นผูกพันระหว่างครูกับนักเรียน
3) จัดระบบกลยุทธ์ที่ใช้ (Incorporate systematic strategies) ครูสามารถเรียนรู้กลยุทธ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะและนิสัยที่จะนำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วม (involvement) ในการใช้ชีวิตในโรงเรียนมากขึ้น	สะท้อนให้เห็นความยึดมั่นผูกพันระหว่างนักเรียนกับการเรียนและชีวิตในโรงเรียน
4) มีความรับผิดชอบต่อการฝึกปฏิบัติเพื่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน (Take responsibility for student engagement practices) เป็นความรับผิดชอบหลักของครูที่จะสร้างความยึดมั่นผูกพันให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพราะนักเรียนที่จะมาในชั้นเรียนไม่สามารถจะยึดมั่นผูกพันได้เองโดยธรรมชาติหรือโดยอัตโนมัติ	สะท้อนให้เห็นความยึดมั่นผูกพันระหว่างครูกับนักเรียน
5) ส่งเสริมวัฒนธรรมการยึดมั่นผูกพันในโรงเรียน (Promote a schoolwide culture of engagement) เป็นการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนในระดับสูงขึ้นไป โดยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดโปรแกรมการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนักเรียน	สะท้อนให้เห็นความยึดมั่นผูกพันระหว่างนักเรียนกับกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน
6) พัฒนาวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งสำคัญในการเพิ่มความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน (Professional development is an important part of increasing student engagement) การพัฒนาบุคลากรร่วมกับผู้รับผิดชอบฝ่ายที่เป็นเจ้าของและได้รับการยอมรับมีความสำคัญต่อการพัฒนาและรักษาวัฒนธรรมของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ	สะท้อนให้เห็นความยึดมั่นผูกพันระหว่างนักเรียนกับวิชาชีพที่จะทำในอนาคต

2.2 ปัจจัยพื้นฐานของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

ก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอนในชั้นเรียน ควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานที่ต้องมี ดังต่อไปนี้

1) **ความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ (Learning relationships)** ในชั้นเรียนนักเรียนส่วนใหญ่จะแสดงความพยายามมากขึ้นในการทำกิจกรรมในห้องเรียน เมื่อครูให้ความสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคล รู้จักชื่อของนักเรียน และคุยกับนักเรียนทั้งในห้องเรียนและการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เมื่อครูสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนได้ ครูสามารถเริ่มต้นให้ข้อมูลสะท้อนวิธีการปฏิบัติของนักเรียนในปัจจุบันและหาหรือเกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ ความสัมพันธ์จะไม่ได้เน้นเพียงดีหรือไม่ดี แต่จะเน้นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

2) การสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เหมาะสม (Creating the ideal classroom environment) การเรียนการสอนที่ดีสามารถเกิดขึ้นได้ในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย แต่อย่างไรก็ตาม การออกแบบและการดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนอย่างดีมีผลกระทบต่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน ห้องเรียนควรอำนวยความสะดวกทั้งทางร่างกาย และยังคงจำเป็นต้องมีการกระตุ้นทางจิตใจ ด้วยการแสดงที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน เช่น มีตัวอย่างผลงานนักเรียน และการออกแบบที่มีสีสันสดใส

3) รางวัลและสิ่งจูงใจ (Rewards and incentives) ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับการให้รางวัลและสิ่งจูงใจคือหากให้รางวัลตอบแทนเป็นประจำนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมเพียงเพื่อให้ได้รับรางวัล เมื่อไม่มีรางวัลก็ไม่มีพฤติกรรม ควรใช้รางวัลและสิ่งจูงใจให้เหมาะสมและรอบคอบ ส่วนการใช้รางวัลหรือสิ่งตอบแทนอย่างมีประสิทธิภาพคือเสนอให้ตามความก้าวหน้าของพฤติกรรม และให้รางวัลหลังจากแสดงนักเรียนพฤติกรรมแล้ว โดยแท้จริงแล้วเป้าหมายของแรงจูงใจที่ควรเน้น คือ แรงจูงใจภายในสำหรับการเรียนการทำงานและการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าเกรตหรือคะแนน เช่น ความภาคภูมิใจที่ทำงานขึ้นที่มีความยากสำเร็จ หรือมีความพึงพอใจที่มาจากการทำงานได้ดี

4) การแนะนำแนวทางหลัก (Guiding principles) ครูควรแนะนำแนวทางหลักสำหรับพัฒนาบุคลิกภาพ และให้นักเรียนรู้ถึงการปฏิบัติตนต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การปรับตัว ความเห็นอกเห็นใจ สมาธิ ความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดริเริ่ม ความจงรักภักดี การมองโลกในแง่ดี ความขยันหมั่นเพียร การเคารพ ความรับผิดชอบ และความน่าเชื่อถือ เพื่อสร้างบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะเชิงบวก และพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในโรงเรียนและทำให้นักเรียนกลายเป็นพลเมืองที่ดีเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

5) นิสัย (Habits) เป็นกิจวัตรและวิธีการที่ครูควรสร้างขึ้นในห้องเรียน ครูสามารถสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ดีขึ้นและสร้างระดับความยึดมั่นที่สูงขึ้นได้ ถ้าครูมุ่งเน้นไปที่วิธีการที่เหมาะสมและให้นักเรียนฝึกตามขั้นตอนนั้นจนเป็นนิสัย เมื่อนักเรียนเกิดความล้มเหลว ไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามขั้นตอนได้ ครูต้องเตือนให้นักเรียนระลึกถึงหลักเกณฑ์และวิธีการที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้

6) ทักษะพื้นฐาน (Fundamental skills) เป็นความสามารถพื้นฐานที่นักเรียนจำเป็นต้องมีเพื่อที่จะสามารถมีส่วนร่วมในห้องเรียนและสามารถทำงานได้สำเร็จ นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน มีทักษะในการอภิปรายและการเรียนรู้วิธีการฟังครู และนักเรียนคนอื่น ๆ มีทักษะพื้นฐานในด้านเทคโนโลยีสำหรับการศึกษาค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต หรือการจัดเตรียมงานนำเสนอ PowerPoint นอกจากนี้ นักเรียนต้องเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางสังคม เพื่อทำงานในห้องเรียนและที่ทำงาน ตลอดจนในฐานะพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ นักเรียนจะต้องเรียนรู้วิธีที่จะทำความรู้จักคน

อื่น เคารพผู้อื่น จัดการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และการใช้คำถาม ครูควรแน่ใจว่านักเรียนจะมีทักษะเหล่านี้ตลอดจนผ่านการประเมินทั้งก่อน และมีการตรวจสอบระดับความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.3 ศาสตร์การสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน

Caine, Caine, and Crowell (1994) ได้อธิบายหลักเบื้องต้นของการสอนที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน ไว้ 3 ประการดังนี้

1) การออกแบบเพื่อการเรียนรู้ที่รัดกุมและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (designing for rigorous and relevant learning) ครูควรให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและทักษะพื้นฐานก่อนที่จะสอนในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียน ซึ่งสามารถช่วยสร้างเงื่อนไขและแรงจูงใจที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เพราะนักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเชื่อมต่อกับเรื่องที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว

2) การเรียนรู้รายบุคคล (personalized learning) ครูสามารถสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้นโดยทำความรู้จักกับนักเรียนแต่ละคน โดยการใช้ตัวอย่างในระหว่างการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางประสบการณ์และวัฒนธรรมของนักเรียน และมอบหมายงานนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อที่จะได้รับรู้ความสามารถในการทำงานของตนเองและจะมีความพยายามในการเพิ่มความสามารถของตนเองให้มากขึ้น

3) การใช้กลยุทธ์เพื่อการเรียนรู้เชิงรุก (active learning strategies) ครูควรใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอภิปราย แก้ปัญหา มากกว่าการฟังบรรยาย เพื่อกระตุ้นความสนใจและความกระตือรือร้นของนักเรียน

ต่อมา Jones (2008) ได้อธิบายลักษณะสำคัญที่ช่วยในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรัดกุมและการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน Caine et al. (1994) 3 ประการ และเพิ่มเติมประการที่ 4 คือ การมุ่งเน้นที่การอ่าน (Focus on reading) โดยกล่าวว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจำนวนมากเน้นให้ความสำคัญของการมุ่งเน้นในการเรียนการสอนการรู้หนังสือ (literacy instruction) สำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในทุกวิชา ครูทุกคนมีวิธีการที่มุ่งเน้นให้เกิดการรู้หนังสือ (literacy focus means) โดยคำนึงถึงเนื้อหา และรู้ระดับการอ่านจากวัสดุการอ่านที่ใช้ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุที่มีการกำหนดไว้ตำราเรียน ห้องเรียน ทรัพยากรจากอินเทอร์เน็ต หรือแหล่งการอ่านอื่นๆ และยังรู้ระดับการอ่านของนักเรียน ครูสามารถช่วยจับคู่วัสดุการอ่านกับนักเรียนแต่ละคน และระบุกลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ได้อย่างเหมาะสม

สรุปว่า หลักการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันของ Jones (2008) มี 4 ประการคือ 1) การออกแบบเพื่อการเรียนรู้ที่รัดกุมและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 2) การเรียนรู้รายบุคคล 3) การใช้กลยุทธ์เพื่อการเรียนรู้เชิงรุก และ 4) การมุ่งเน้นที่การอ่าน

จากลักษณะสำคัญข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนบนฐานของความยึดมั่นผูกพันนั้นได้กล่าวถึงประเด็นเรื่อง การมุ่งเน้นไปที่การอ่าน โดยใช้การอ่านเป็นพื้นฐานและวิธีการที่จะช่วยสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างผู้เรียนกับโรงเรียน ห้องเรียน เพื่อน ครู หรือกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งจะเห็นว่า มีการกล่าวถึงการให้ความสนใจการอ่านของผู้เรียนเป็นรายบุคคล การช่วยจับคู่วัสดุการอ่านกับนักเรียนแต่ละคน และระบุกลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะสำคัญทั้ง 4 ลักษณะ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะสำคัญ ที่ขึ้นอยู่กับครูเป็นผู้จัดให้กับผู้เรียน ได้แก่ 1) การออกแบบเพื่อการเรียนรู้ที่รัดกุมและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 2) การเรียนรู้รายบุคคล 3) การใช้กลยุทธ์เพื่อการเรียนรู้เชิงรุก และลักษณะสำคัญที่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้เรียน นั่นคือ 4) การมุ่งเน้นการอ่าน โดยกล่าวถึงการรู้หนังสือ ซึ่งมีความสำคัญต่อความยึดมั่นผูกพันกับการอ่าน ซึ่งเป็นฐานสำหรับพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อสิ่งต่างๆ ดังนั้น การที่จะทำให้เด็กยึดมั่นผูกพันต่อตัวแปรอื่นๆ ในโรงเรียน ควรเริ่มที่การอ่านของนักเรียนก่อน โดยทำให้นักเรียนอ่านและรักการอ่าน

นอกจากนั้น Caine et al. (1994) ยังกล่าวว่าอิทธิพลของครูและเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียนในเชิงบวกเช่นกัน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ลักษณะของครูและปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การแสดงความเคารพ การติดต่อสื่อสารรายบุคคล ความถี่ในการติดต่อสื่อสาร การเป็นผู้ฟังที่ดี การแสดงความคิดเห็น การให้กำลังใจ หลีกเลียงการตักเตือน การเขียนบันทึกให้กำลังใจ การยกย่องเพื่อน การแสดงผลงานนักเรียน การระบุความสามารถพิเศษและจุดเด่น การจัดนิทรรศการ การใช้อารมณ์เชิงบวก การเป็นตัวอย่งที่ดี การฉลองความสำเร็จ

2) ความคิดริเริ่มจะนำไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น กิจกรรมทางสังคม การสร้างทีมงาน การให้คำปรึกษา การให้รางวัล การสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนนักเรียน การให้คำปรึกษา การประนีประนอมกับเพื่อน การเรียนรู้บุคลิกภาพ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง การเป็นหุ้นส่วนธุรกิจชุมชน การเรียนรู้การบริการชุมชน การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร การแข่งขันกีฬา

3) โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่สำคัญไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การเรียนรู้กลุ่มเล็ก การกำหนดทางเลือก การเรียนการสอนเป็นทีม การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้

สาระสำคัญของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

จากที่ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการเรียนรู้และการสอนโดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน ที่ Caine et al. (1994) และ Jones (2008) ได้นำเสนอไว้ สามารถสรุปสาระสำคัญของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันได้ 5 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อช่วยเพิ่มแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ (Jones, 2008)
2. การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและทักษะพื้นฐานก่อนที่จะสอนในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนสามารถช่วยสร้างเงื่อนไขและแรงจูงใจที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเชื่อมต่อกับเรื่องที่คุณเรียนรู้อยู่แล้ว (Caine et al., 1994; Jones, 2008)
3. การใช้ตัวอย่างในระหว่างการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางประสบการณ์และวัฒนธรรมของนักเรียน และมอบหมายงานนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อที่จะได้รับรู้ความสามารถในการทำงานของตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเพิ่มความสามารถของตนเองให้มากขึ้น (Caine et al., 1994; Jones, 2008)
4. การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจและความกระตือรือร้นของผู้เรียนได้ (Caine et al., 1994; Jones, 2008)
5. การสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐานเน้นให้ความสำคัญของการมุ่งเน้นที่การอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยที่ครู คำนึงถึงเนื้อหา และรู้ระดับการอ่านจากวัสดุการอ่านที่ใช้ และรู้ระดับการอ่านของผู้เรียน สามารถช่วยจับคู่วัสดุการอ่านกับนักเรียนแต่ละคน และระบุกลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ได้อย่างเหมาะสม (Jones, 2008)

หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

จากที่ผู้วิจัยศึกษาสาระสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้และการสอนโดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐาน ที่ Caine et al. (1994) และ Jones (2008) ได้นำเสนอไว้ สามารถสรุปหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันได้ 4 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ และเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ หรือความรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ อาทิ ครู เพื่อน และผู้ปกครองสามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความทุ่มเทในการเรียนรู้ได้ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล สร้างแรงจูงใจ เสริมแรง และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

3. การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้
4. การมุ่งเน้นการอ่าน โดยเลือกสิ่งที่อ่านทั้งด้านประเภท และวัสดุการอ่าน ให้เหมาะสมกับระดับการอ่านของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจและการมีความผูกพันต่อการอ่านให้แก่ผู้เรียน

3. การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) เป็นแนวคิดที่มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายไว้ในแนวทางที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

Brookfield (1984) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนตั้งใจแสวงหาความรู้โดยกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการเรียน มีการปรึกษาบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น การกำหนดและใช้หนังสือประกอบการเรียนหรือบทความต่างๆ รวมทั้งเลือกวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Brockett (1985) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบนำตนเองว่า เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนด้วยความริเริ่มของตนเอง ตั้งแต่ขั้นวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล

Collins (1991) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้แบบนำตนเองว่าเป็นกระบวนการเรียนที่บุคคลมีความคิดริเริ่ม หรือมีความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีครูเป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือ

Dixon (1992) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบนำตนเองว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนมีการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียน ระบุบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แหล่งความรู้ สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยอาจได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ได้

Hiemstra (1994) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล ความพยายามจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของสถานการณ์การเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องเกิดจากการแยกตัวออกจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถโอนการเรียนรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2542) สรุปความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเองว่าเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และการพัฒนาทักษะที่ผู้เรียนจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้รับความช่วยเหลือแนะนำและสนับสนุนจากผู้อื่น เช่น เพื่อน หรือครู

อาชัญญา รัตน์อุบล (2549) ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเองว่าหมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกำหนดความต้องการและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ รวมทั้งออกแบบประสบการณ์และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนการประเมินผลด้วยตนเอง

จากแนวคิดดังที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง แนวคิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ รับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดเนื้อหา การเลือกแหล่งการเรียนรู้ การดำเนินการเรียน ตลอดจนการประเมินผลการเรียน ซึ่งผู้เรียนอาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.2 ความสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

นักการศึกษาต่างเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ผู้เรียนที่มีความสนใจใฝ่รู้ และพยายามเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ หรือผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ดีกว่า จดจำสิ่งที่เรียนได้นานกว่า และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่คอยรับความรู้จากผู้สอนเพียงอย่างเดียว เพราะการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากมีผู้นำเสนอแนวคิดที่แสดงให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ไว้ดังนี้

Knowles (1975) กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้แบบนำตนเองไว้ สรุปได้ดังนี้

1. บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่า มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่าคนอื่นที่เรียนโดยเป็นเพียงผู้รับ หรือรอการถ่ายทอดจากผู้สอน
2. การเรียนรู้แบบนำตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติ ทำให้บุคคลมีทิศทางของการบรรลุวัตถุประสงค์จากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่ง
3. การเรียนรู้แบบนำตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ

4. การเรียนรู้แบบนำตนเอง ทำให้มนุษย์อยู่รอด การมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ การเรียนรู้แบบนำตนเองจำเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

Candy (1991) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน โดยสามารถลดข้อจำกัดทางการศึกษาและทำให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น

Larisey (1994) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเองว่าเป็นธรรมชาติส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่ค่อยมีใครตระหนักถึง เพราะที่ผ่านมาไม่เคยได้ใช้การเรียนรู้ในลักษณะนี้ในชั้นเรียน แต่ในอนาคตผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกให้ผู้เรียนได้มีรูปแบบการเรียนรู้ของตนเองและประเมินความพร้อมของตนเองเพื่อเตรียมที่จะนำไปสู่ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น

Maker and Neilson (1995) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเองจะทำให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น และการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ตนเองเลือกเองจะมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

คณาพร คมสัน (2540) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจสูง มีแรงจูงใจสูง มีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการปรับตัวกิจกรรมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ ปรับวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง จัดการปัญหาได้ดีขึ้น เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ได้ เรียนมากขึ้นและดีขึ้น และสามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีขึ้น ยาวนานขึ้น ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้วิธีการเรียนยังสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและธรรมชาติมนุษย์ รวมทั้งพัฒนาการใหม่ๆ ทางการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในขั้นพื้นฐานที่จะต้องมีการเตรียมผู้เรียนให้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ในรูปแบบนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาตลอดชีวิต

ฐิฎา ไกรวัฒนพงศ์ (2544) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเองว่าเป็นกระบวนการการเรียนรู้ของบุคคลที่เริ่มต้นจากการริเริ่มของตนเอง ด้วยความสมัครใจ เป็นการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ ไม่พึ่งพาผู้อื่น สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติของผู้ใหญ่ เป็นการเรียนรู้ที่เคารพในศักยภาพผู้เรียน ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ

ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของผู้เรียน โดยผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองจะเรียนรู้ได้ดี เพราะมีแรงจูงใจในการเรียน ผู้เรียนสามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่า สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติ ทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ทำให้มนุษย์อยู่รอดแม้มีความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ช่วยลดข้อจำกัดทางการศึกษา และเป็นพื้นฐานในการศึกษาตลอดชีวิต ช่วยทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข

3.3 ลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง

Gibbon et al. (1980) ได้ศึกษาลักษณะของการเรียนรู้แบบนำตนเองของบุคคล แล้วนำมาประมวลเป็นหลักการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้

1. ในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักควบคุมสิ่งที่อยู่ในตัวเองเพื่อการเรียนรู้ของตน
2. การเรียนรู้แบบนำตนเองมักเป็นการเรียนรู้เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งมากกว่าการศึกษาหลาย ๆ แขนงวิชา การสอนให้รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะและมีความชำนาญในกิจกรรมบางอย่างหรือหลายอย่างที่เป็นต่อชีวิต
3. การเรียนรู้แบบนำตนเองมักจะเป็นการประยุกต์การศึกษา คือการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้กับงานการสอน การเรียนรู้แบบนำตนเอง เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางทฤษฎีที่สัมพันธ์กับการฝึกฝนทางเทคนิค และนำไปดัดแปลงใช้อย่างเหมาะสม
4. ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยแรงจูงใจของตนเอง นั่นคือ การผูกพันตนเองกับเนื้อหาวิชาที่ตนเลือก แม้จะพบว่ามิอุปสรรคใดก็ตาม การเรียนรู้แบบนำตนเองช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความต้องการของตน มีเป้าหมายของตนเองมากกว่าที่จะให้ผู้อื่นมาวางเป้าหมายให้
5. สิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ ได้แก่ ความสำเร็จ ซึ่งเป็นรางวัลที่ประเมินคุณค่าได้โดยตนเอง การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง จึงเป็นการให้ประสบการณ์เพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รู้จักวางแผนและการเลือกใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพ ในการทำงานนั้นประสบความสำเร็จ
6. ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง มักจะตัดสินใจใช้รูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและวิธีการเฉพาะตน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างดีที่สุด ข้อสรุปอาจจะได้จากการศึกษา การสังเกต ประสบการณ์ การเข้าเรียนในบางวิชา การฝึกอบรม การสนทนา การฝึกหัด การลองผิดลองถูก การฝึกหัดกิจกรรมที่ให้ผลดี การประสานระหว่างกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบนำตนเองเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเชื่อ โดยปกติจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกลักษณะของคน ความมีระเบียบวินัยในตนเอง ความบากบั่น ความขยันขันแข็ง ไม่เห็นแก่ตัว การรู้สึกเกรงใจผู้อื่น และการมีหลักการ

8. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะมีแรงขับ ความคิดอิสระ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด การเรียนรู้แบบนำตนเองเกี่ยวข้องกับการเสริมแรงขับ ความกระตือรือร้นโดยมีความคิดอิสระ ไม่ขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ความเป็นผู้ริเริ่มมากกว่าที่จะประพฤติตามผู้อื่น และมักทำอะไรเป็นแบบฉบับของตนเองมากกว่าทำคล้าย ๆ ผู้อื่น

9. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง มักจะใช้การอ่านและกระบวนการทักษะอื่นๆ ในการเข้าถึงข้อมูล ผู้เรียนต้องการ เหตุนี้การเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยตนเองจึงเกี่ยวข้องกับการฝึกฝนทักษะ เช่น การอ่านและการจำ

10. การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นท่วงท่าที่เกิดจากประสบการณ์สำคัญหลายประการ ตั้งแต่วัยเด็ก ประสบการณ์และการพัฒนาจนกระทั่งกลายเป็นจุดของการเลือกในชีวิตของตน การสอนเพื่อการศึกษาด้วยตนเองจึงเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนที่จะจำแนกท่วงท่า แนวทางที่เกิดขึ้นในชีวิต เพื่อกำหนดทางที่ตนเลือกและสร้างวิถีทางใหม่ที่ตนปรารถนา

11. การเรียนรู้แบบนำตนเองจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในสิ่งแวดล้อมของการทำงานที่อบอุ่น มีลักษณะสนับสนุน มีบรรยากาศที่ใกล้ชิดเป็นกันเอง ซึ่งบุคคลมักจะกระตือรือร้นและมีสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบุคคลอย่างน้อย 1 คน การสอนให้เกิดการศึกษาด้วยตนเองเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์บรรยากาศที่กระฉับกระเฉงซึ่งกิจกรรมการศึกษาด้วยตนเอง จะได้รับการสนับสนุนอย่างอบอุ่นและมีโอกาสหลายด้านที่จะสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานที่ใกล้ชิดให้เกิดขึ้น

12. ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะชอบผู้อื่นพอๆ กับทำให้ผู้อื่นชอบตน บุคคลเหล่านี้จะมีสุขภาพจิตที่ดี มีเจตคติที่ดีทั้งทางกายและใจ การสอนให้เรียนรู้แบบนำตนเองจึงสนับสนุนวิธีการเรียนรู้ โดยผู้เรียนไม่เพียงแต่จะเรียนรู้วิชาการหรือทักษะเท่านั้น แต่ผู้เรียนยังได้พัฒนาจิตใจของตนเองและผู้อื่นอีกด้วย

Bouchard (1994) ได้สรุปลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ 3 ลักษณะ ตามลำดับดังนี้

1. ลักษณะที่เป็นตัวแปรด้านการเรียนการสอน เน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผน และการดำเนินตามแผน ตามแนวคิดนี้ผู้เรียนจะได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ จึงจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นตัวแปรด้านการเรียนการสอน

2. ลักษณะที่เป็นตัวแปรด้านจิตวิทยา เน้นที่แรงจูงใจของผู้เรียนแต่ละคนที่จะนำตนเอง การเรียนรู้ ในทักษะที่ผู้ที่จะเรียนรู้แบบนำตนเองได้ดีต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพในการนำตนเอง การเรียนรู้แบบนำตนเองจึงเป็นตัวแปรทางด้านจิตวิทยา

3. ลักษณะที่เป็นตัวแปรที่เป็นระบบ การเรียนรู้แบบนำตนเองจะเกิดได้ต้องมีสถานการณ์มาประกอบด้วย

สาระสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

จากที่ผู้วิจัยความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง ความสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเอง และลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถสรุปหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ 3 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบนำตนเอง เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนด จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ รับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดเนื้อหา การเลือกแหล่งการเรียนรู้ การดำเนินการเรียน ตลอดจนการประเมินผลการเรียน ซึ่งผู้เรียน อาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Brockett, 1985; Brookfield, 1984; Collins, 1991; Dixon, 1992; Hiemstra, 1994; สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, 2542; อาชญญา รัตนอุบล, 2549)

2. ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองจะเรียนรู้ได้ดี เพราะมีแรงจูงใจในการเรียน และเรียนอย่างมีจุดหมายทำให้สามารถทำความเข้าใจและจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี นอกจากนี้ยังสามารถ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Candy, 1991; Knowles, 1975; Larisey, 1994; Maker & Neilson, 1995; คณาพร คมสัน, 2540; ฐิฎา ไกรวัฒนพงศ์, 2544)

3. การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีลักษณะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเอง เน้นให้ผู้เรียนวางแผน และดำเนินตามแผน (Bouchard, 1994; Gibbon et al., 1980)

หลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

จากที่ผู้วิจัยศึกษาสาระสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถสรุปหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ 2 ประการ ดังนี้

1. การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมาย วางแผนดำเนินการเพื่อการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

2. การให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเองในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสมัครใจ ไม่ได้เรียนรู้จากการที่ถูกระงับบังคับให้เรียน

3.4 ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้แบบนำตนเอง

มีนักการศึกษากล่าวถึงลักษณะสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้แบบนำตนเอง และปัจจัยและองค์ประกอบในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้

Borich (1992) ได้สรุปลักษณะสำคัญที่จะต้องจัดให้แก่ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้แบบนำตนเอง ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการ และประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้บนพื้นฐานความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและของตนเอง มีส่วนในการปรับปรุงการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. การเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสำคัญของผู้เรียนรายบุคคล (Individualization of Learning) ได้แก่ การพิจารณาถึงความแตกต่างของความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) ของแต่ละบุคคล วุฒิภาวะ ความรู้พื้นฐาน ความสนใจของผู้เรียน มีการจัดองค์ประกอบอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนและการฝึกฝนเพื่อการเรียนรู้ จัดเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้รายบุคคล

3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ การคิดสืบค้น (Enquiry Learning) เปิดโอกาสให้มีการฝึกฝนปฏิบัติเทคนิคที่จำเป็น เช่น การสังเกตการเรียนรู้อย่างมีจุดประสงค์ การบันทึกข้อความ การจัดประเภทหมวดหมู่ เปิดโอกาสให้ได้ใช้แหล่งความรู้ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองและกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้เอง แสดงรูปแบบและขั้นตอนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

4. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Inter-Learning) ได้แก่ การกำหนดให้ผู้เรียนแบ่งความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนการสอน มีการทำงาน และการเล่นเป็นทีมได้ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีความแตกต่าง เช่น มีอายุ ความรู้ ทักษะ และขนาดกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน

5. การพัฒนาทักษะการประเมินตนเองและการร่วมมือในการประเมินของผู้เรียน ได้แก่ การทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความต้องการในการประเมิน ยอมรับการประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินผล ยอมรับการประเมินจากผู้อื่นว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการประเมินตนเอง มีการร่วมมือกันประเมินไม่ว่าจะเป็นการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเดี่ยว เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์และการประเมินผลหลายๆ รูปแบบ

อาชัญญา รัตนอุบล (2549) ได้จำแนกปัจจัยและองค์ประกอบในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ไว้ 3 ประการ ด้วยกัน คือ

1. ผู้เรียน (Learning) ผู้เรียนจะแสดงบทบาทซึ่งนำการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่กำหนดความต้องการเรียนรู้ ออกแบบแผนการเรียน ทรัพยากรการเรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผล โดยผู้เรียนควรมีโอกาสศึกษา และวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง

2. ผู้สอน (Instructor) ผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก และเป็นตัวกระตุ้นเสริมแรงให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

3. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆ (Learning Resources) เป็นทรัพยากรหรือแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ได้จัดขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบนำตนเอง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ โดยทั้งนี้อาจจะมีองค์ประกอบอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น สภาพแวดล้อม แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ

3.5 ความแตกต่างระหว่างข้อตกลงเบื้องต้นของการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้แนะและผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะตนเองในการเรียน

1. การเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้แนะ ผู้เรียนมีลักษณะพึ่งพาและผู้สอนมีความรับผิดชอบตัดสินใจว่าผู้เรียนควรเรียนอย่างไร และเรียนอะไร ในขณะที่การเรียนการสอนที่ผู้เรียนชี้แนะตนเอง (Self-directed learning) เชื่อว่าผู้เรียนมีความสามารถที่จะชี้แนะตนเองได้เนื่องจากการชี้แนะตนเองได้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวุฒิภาวะ และความสามารถที่ชี้แนะตนเองได้นี้ ควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาให้เร็วที่สุดเท่าที่ทำได้

2. การเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้แนะจะเชื่อว่า ประสบการณ์ของผู้เรียนมีค่าน้อยกว่าประสบการณ์ของครูผู้สอน ประสบการณ์ของผู้เขียนตำราเรียน และผู้ผลิตสื่อการสอน ดังนั้น ผู้สอนจึงเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ จากบุคคลและตำราเรียนเหล่านี้ให้กับผู้เรียน ในขณะที่การเรียนการสอนแบบนำตนเองเชื่อว่าประสบการณ์ของผู้เรียนมีความสำคัญและควรนำมาใช้ในการเรียนร่วมกับแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

3. การเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้ชี้แนะ เชื่อว่า ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนสิ่งเดียวกันตามระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน ในขณะที่การเรียนการสอนแบบนำตนเองเชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคน พร้อมที่จะเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจึงมีรูปแบบและความพร้อมในการเรียนแตกต่างกัน

4. การเรียนการสอนที่มีครูชี้แนะ การเรียนแบบนี้จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนจึงควรจัดเป็นบทๆ ตามเนื้อหา ในขณะที่การเรียนการสอน

สอนแบบนำตนเองจะใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางในการสร้างประสบการณ์ในการเรียน เช่น โครงการแก้ปัญหาต่างๆ

5. การเรียนการสอนโดยมีครูเป็นผู้นำเชื่อว่าผู้เรียนจะมีแรงจูงใจจากภายนอก เช่น การลงโทษ การให้รางวัล เช่น เกรด ประกาศนียบัตร และปริญญาบัตร ในขณะที่ การเรียนการสอนแบบนำตนเองเชื่อว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน เช่น การเคารพนับถือตนเอง ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ความพอใจกับความสำเร็จและความอยากรู้อยากเห็น

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับข้อตกลงเบื้องต้นของการเรียนแบบครูผู้สอนชั้นนำการเรียน และผู้เรียนชั้นนำตนเองในการเรียน Knowles (1975) ได้สรุปไว้ในตารางดังนี้

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างครูผู้สอนชั้นนำการเรียน (Pedagogy) กับผู้เรียนชั้นนำตนเองในการเรียน (andragogy)

ข้อตกลงเบื้องต้น		
ลักษณะ	ครูผู้สอนชั้นนำการเรียน	ผู้เรียนชั้นนำตนเองในการเรียน
มโนทัศน์ของผู้เรียน	ผู้เรียนพึ่งพาผู้สอนเพราะยังเด็ก	ผู้เรียนพึ่งพาตนเองเพราะเป็นผู้ใหญ่
ประสบการณ์ของผู้เรียน	ประสบการณ์ยังมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นการแสวงหาประสบการณ์มากกว่าการใช้ประสบการณ์	ประสบการณ์จะเป็นแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน
ความพร้อมที่จะเรียน	ความพร้อมที่จะเรียนแตกต่างกันไปตามระดับการเจริญเติบโต	ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ เมื่อมีความต้องการนำความรู้ไปแก้ปัญหาในชีวิตจริง
แนวทางการเรียนรู้	เนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลางของการเรียน	ปัญหาหรือภารกิจเป็นศูนย์กลางของการเรียน
แรงจูงใจ	แรงจูงใจภายนอก เช่น การลงโทษ การให้รางวัล	แรงจูงใจภายใน เช่น ความอยากรู้อยากเห็น

ที่มา: Knowles (1975) *Self-Directed Learning: A Guide for Learner and Teachers*.

Parsippany: Globe Fearon. p. 60.

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

4.1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

Ogunrombi and Adio (1995) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและศึกษาความเหมาะสมของทรัพยากรการอ่านในโรงเรียน โดยศึกษาจากนักเรียนจำนวน 600 คน จาก 10 โรงเรียน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากครูใหญ่ ครูในโรงเรียน และนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังของครอบครัวไม่มีส่วนในการสนับสนุนนิสัยการอ่าน มีเพียงที่ครอบครัวที่มีห้องสมุดที่บ้าน โรงเรียนมีความต้องการให้ทางบ้านช่วยเหลือในการให้การศึกษาของเด็ก

โรงเรียนส่วนมากไม่มีบุคลากรในห้องสมุด ไม่มีการใช้ประโยชน์จากห้องสมุด และไม่มีการจัดคาบเรียนเพื่อให้นักเรียนเข้าค้นคว้าในห้องสมุด ขาดแคลนเครื่องมือและแหล่งการเรียนรู้สำหรับการสอนทักษะการอ่าน ผู้ปกครองมีความไว้วางใจในหนังสือและสิ่งพิมพ์ในโรงเรียน แต่ละชุมชนมีการกระตุ้นให้อ่านโดยการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนในหมู่บ้านและมีการนำเข้าหนังสือซึ่งเด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้

Steltenkamp (1992) ศึกษาเกี่ยวกับเจตคติการอ่านและนิสัยการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อ่านสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารบ่อยที่สุด นักเรียนที่อ่านมากเป็นผู้ที่ชอบอ่านและทางบ้านให้การส่งเสริมให้รักการอ่าน สภาพแวดล้อมของนักเรียนที่อ่านมากคือมีเพื่อนที่ชอบอ่าน ด้านความสนใจอ่านขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือและความนิยมของเพื่อนและประสบการณ์ในการอ่านร่วมกับครอบครัวและเพื่อนมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวในเรื่องความต้องการอ่านในห้องเรียนเช่นกัน

4.1.2 งานวิจัยในประเทศ

ถาวร บุษผางษ์ (2546) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 605 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเอง แบบสอบถามการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง แบบสอบถามการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง แบบสอบถามการอ่านจากห้องสมุด และแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบกวดขันของผู้ปกครอง การส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดของโรงเรียน ส่งผลร่วมกันต่อนิสัยรักการอ่าน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

สันติกา ดวงจิต (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อนิสัยรักการอ่าน ส่งผลโดยตรงทางตรงอย่างเดียว ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการอ่าน ตัวแปรที่ส่งผลโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ได้แก่ การมุ่งอนาคตควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การสนับสนุนการอ่านของผู้ปกครอง การสนับสนุนการอ่านของครู และการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน ดังนั้นการปลูกฝังหรือพัฒนาให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะครูและผู้ปกครองควรมีการวางแผนพัฒนาร่วมกันในการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม และการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านต่อไป

วรรณดี นกเกษม (2555) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสตูล เพื่อสร้างสมการพยากรณ์นิสัยรักการอ่าน โดยใช้ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามด้านต่างๆ และแบบทดสอบสถานการณ์วัดนิสัยรักการอ่าน ด้านความ สนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ความสม่ำเสมอในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่าน ผลการวิจัย ตัวแปรพยากรณ์ กับนิสัยรักการอ่าน ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านสูงสุด คือ แหล่งเรียนรู้การอ่านในสถานศึกษา ซึ่ง สามารถพยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนร่วมกับตัวแปรสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียน การ สนับสนุนการอ่านของครู การจัดการเรียนการสอน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนการสนับสนุนการ อ่านจากผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้าน และสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนไม่สามารถ พยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนได้

บุญตา นันทะกุล (2546) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านระหว่าง นักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตลักษณะต่างกัน ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทาง สังคมและจิตลักษณะและเพื่อค้นหาตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการอ่านในครอบครัว การรับรู้ บรรยากาศแบบประชาธิปไตยระหว่างครูกับนักเรียน การส่งเสริมกิจกรรมการอ่านในโรงเรียน เจตคติต่อ การอ่าน และลักษณะมุ่งอนาคต ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน

สกุณี เกรียงชัยพร (2548) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยได้มุ่งศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่าน ตามองค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ครอบครัว สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและสังคม องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยในการเรียน บุคลิกภาพและแรงจูงใจในการอ่าน องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง จำนวนพี่น้องและสัมพันธ์ภาพ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ของห้องสมุดและการสนับสนุนด้านการอ่านของครู องค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ การรับสื่อและ สิ่งพิมพ์ และ การใช้เทคโนโลยี โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 316 คน เป็นชาย 162 คน และนักเรียนหญิง 154 คน ปีการศึกษา 2548 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ นิสัยในการอ่าน แรงจูงใจในการอ่าน การสนับสนุนด้านการอ่านจากผู้ปกครอง สัมพันธ์ภาพ

ระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด การสนับสนุนด้านการอ่านของครู การรับสื่อและสิ่งพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีและองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้นที่ศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง ส่วนองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้นที่ศึกษาและจำนวนพี่น้อง ซึ่งองค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มี 13 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง อายุ ระดับชั้นที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครองประเภทรับราชการ ทำธุรกิจส่วนตัวและประเภทอื่นๆ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่สูงกว่าปริญญาตรี ระดับ ม.6 – อนุปริญญาและระดับที่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาและบุคลิกภาพ โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญมี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนด้านการอ่านจากครูในโรงเรียน แรงจูงใจในการอ่าน การใช้เทคโนโลยี การรับสื่อและสิ่งพิมพ์ และสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยองค์ประกอบทั้ง 5 ร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่านได้ร้อยละ 26.3

จากการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านสามารถแยกการศึกษาได้เป็นสามลักษณะ คือ (1) การศึกษาถึงสภาพของนิสัยรักการอ่านและปัจจัยที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (2) การพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการสร้างนิสัยรักการอ่าน พบว่า มีการพัฒนาส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้เทคนิค เช่น เทคนิคแม่แบบ ใช้รูปแบบการวิจัย เช่น การวิจัยก่อรูป และพัฒนาด้วยการใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้น เช่น โปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดแอนดราโกจีของมัลคอม เอส. โนลส์ และ (3) การพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่าน เช่น แบบทดสอบสถานการณ์วัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ในงานวิจัยของ จิตรลดา อารีย์สันติชัย (2547) และงานวิจัยของสมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) โดยใช้ร่วมกับแบบสังเกตและบันทึกรายงานตนเอง รวมถึงงานวิจัยของวรรณดี นกเกษม (2555)

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT)

4.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้แบบยึดมั่นผูกพันทำให้เห็นกลยุทธ์การสร้างการเรียนรู้แบบยึดมั่นผูกพันสำหรับพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอ่าน งานวิจัยที่ได้ศึกษามีดังนี้

Guthrie and Cox (2001) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศทางการเรียนที่ส่งเสริมแรงจูงใจและความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านตำราเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ศึกษาโดยใช้โปรแกรมการอ่าน ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้ คือ ขั้นแรกให้ผู้เรียนสังเกตดวงจันทร์ และวาดรูปดวงจันทร์ ขั้นที่สอง หลังจากเริ่มวาดรูปดวงจันทร์มาหลายวันแล้ว ให้กระตุ้นผู้เรียนโดยการตั้งคำถามว่า ทำไมรูปดวงจันทร์มีรูปร่างเปลี่ยนไป ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ ขั้นที่สาม ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง เช่น ตำราเรียนต่างๆ ขั้นที่สี่ สอนกลยุทธ์หรือวิธีอ่าน เช่น การอ่านสารบัญ ตาราง ภาพ ภาคผนวก การหาใจความหลักของเรื่องที่อ่าน และแนะนำหนังสือหรือแหล่งของมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียน และขั้นสุดท้ายเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ผลการวิจัยพบว่าหลังจากการทดลอง ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านสูงขึ้น โดยนักวิจัยได้สรุปเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศทางการเรียนที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านของผู้เรียนไว้ว่า ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์กับเป้าหมายในการเรียนรู้ ความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรในการอ่านที่หลากหลาย การให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกอ่านตำราที่ใช้ในการเรียนรู้ การสอนกลยุทธ์ในการอ่าน และการสนับสนุนความร่วมมือทางสังคมในการเรียนรู้

Reis et al. (2008) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาความคล่องแคล่ว ความเข้าใจ และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียน จำนวน 558 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 313 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 245 คน ในกลุ่มทดลองเรียนรู้การอ่านด้วยโปรแกรมการอ่านเป็นระยะเวลา 14 สัปดาห์ โดยในระยะแรกนักเรียนจะได้อ่านหนังสือตามความสนใจหรือความต้องการ เช่น หนังสือที่เกี่ยวกับบทกวี นวนิยาย ชิวประวัติ อัตชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ และหนังสือทั่วไป ระยะที่สอง เป็นการเน้นทักษะการกำกับตนเองในการอ่านหนังสือที่นักเรียนเลือก นักเรียนจะได้อ่านหนังสืออย่างเงียบๆ โดยมีผู้ฝึกดูแล ในแต่ละสัปดาห์นักเรียนจะได้รับมอบหมายให้ตอบคำถามเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน ระยะที่สาม เป็นการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การอภิปรายกลุ่ม การจับคู่อ่านหนังสือด้วยกัน การใช้การเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง ส่วนในกลุ่มควบคุม นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านจากการฝึกโดยทั่วไป เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นเกมคำศัพท์ และการนำเสนอสิ่งที่ได้อ่านหน้าชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความคล่องแคล่ว ความเข้าใจ และเจตคติต่อการอ่านเพิ่มขึ้น

Wigfield et al. (2008) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนในด้านการอ่าน งานวิจัยเป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (concept-oriented reading instruction) เพื่อให้ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน

ในด้านการอ่าน เช่น การกระตุ้นพื้นฐานความรู้เดิม การสอนวิธีการอ่านด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน การค้นหาข้อมูล การร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้อ่าน การระบุโครงสร้างของสิ่งที่ได้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการอ่าน มีการใช้กลยุทธ์ในการอ่าน และมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น

จากงานวิจัยการพัฒนาความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนในด้านการอ่าน พบว่า มีการทดลองใช้โปรแกรมการอ่าน และการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เช่น การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (concept-oriented reading instruction) ระยะเวลาที่ใช้พัฒนาค่อนข้างมาก เช่น งานของ Reis et al. (2008) ใช้เวลา 14 สัปดาห์ สิ่งที่พบ คือ งานวิจัยจะเน้นเรื่องการให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกอ่าน ตำราที่ใช้ในการเรียนรู้ นักเรียนจะได้อ่านหนังสือตามความสนใจหรือความต้องการ และการได้รับการสนับสนุนความร่วมมือทางสังคมในการเรียนรู้และการทำกิจกรรมร่วมกัน

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

4.3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

Haggerty (2000) ได้วิจัยเรื่อง การสอนนักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง และผลกระทบที่เกิดกับรูปแบบที่ใช้ในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบที่แน่นอนว่า การสอนทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองให้แก่นักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่ และให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองจะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจและสามารถนำทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองไปใช้ได้จริงหรือไม่ ประชากรในการวิจัยคือนักศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยชุมชนหลุยเซียน่าใต้ จำนวน 36 คน อายุระหว่าง 18-36 ปี ที่สมัครเข้าเรียนในชั้นปีที่ 1 ในวิชาชีววิทยาทั่วไป นักเรียนทุกคนจะกรอกข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการเรียนในมหาวิทยาลัย เพื่อวัดความชอบหรือไม่ชอบในการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นครั้งแรกตลอดภาคการศึกษา ผู้เรียนจะได้รับการอบรมทักษะและกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผลการวิจัยพบว่า แต่แรกนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่พอใจวิธีการเรียนแบบมีครูสอนในชั้นเรียนมากกว่าและไม่เปลี่ยนแปลงเลย อย่างไรก็ตาม เดิมมีผู้เรียนเพียง 6% ที่ชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเอง และต่อมาเพิ่มขึ้นเป็น 33% ความชอบนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับอายุของผู้เรียนเลย แต่มีความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้แบบนำตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้แบบนำตนเองจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น เข้าใจตำราที่ใช้ในการเรียนมากขึ้นและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วย ในตอนท้ายได้สรุปว่า ในวิชาอื่น ๆ นักเรียนส่วนใหญ่ยังชอบวิธีการให้ครูสอนในห้องเรียนแบบเดิม ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะผู้เรียนได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลถึงประสบการณ์การเรียนของตัวเอง ผู้เรียนในอดีต สมัยที่เรียนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

4.3.2 งานวิจัยในประเทศ

(ส่องหล้า เทพเชาว์นะ, 2534) ได้ทำการศึกษาลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาทางไกลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครปฐม ที่เริ่มลงทะเบียนเรียนทั้งในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2533 โดยทำการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มนักศึกษาทางไกล 16 กลุ่ม จำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดที่นรินทร์ บุญชู ได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning Readiness Scale) ของ Guglielmo วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Pearson's product-moment correlation coefficient F-test และ t-test ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาทางไกลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครปฐม มีองค์รวมลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับสูง และเมื่อวิเคราะห์รายองค์ประกอบมีเพียง 2 ด้าน ที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งได้แก่ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนั้นอีก 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ความรักในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดีและความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

วสุรัตน์ ชูวราตราตระกูล (2543) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย เชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 264 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดของนรินทร์ บุญชู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมโนคติของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองในด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ประกิตศรี เผ่าเมือง (2546) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์พหุระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

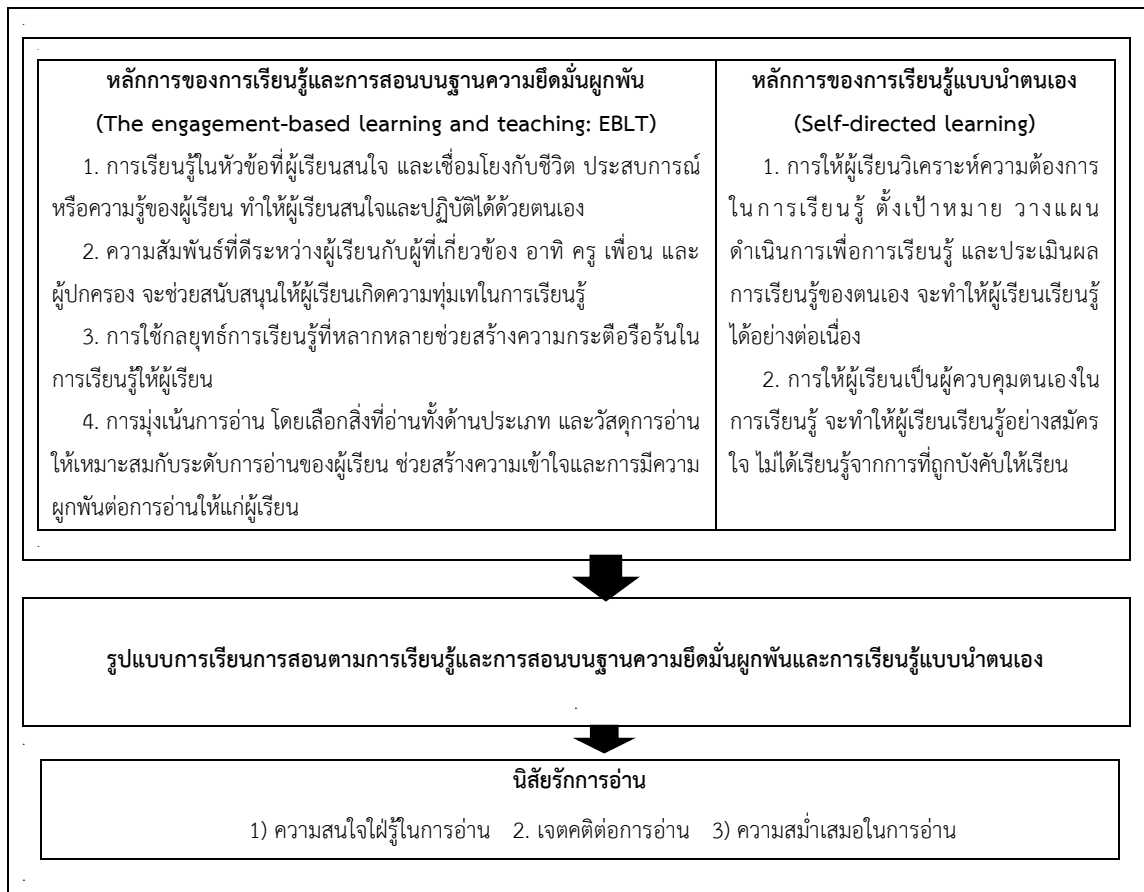
ระดับนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความคาดหวังในอนาคต การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ ความคาดหวังในอนาคต การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและบรรยากาศในชั้นเรียน กับความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง และค้นหาตัวแปรอิสระระดับนักเรียนและตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความคาดหวังในอนาคต การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบรรยากาศในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า (1) ค่าสัมฤทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.774 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.911 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ตัวแปรอิสระระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนความคาดหวังในอนาคตและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บรรยากาศในชั้นเรียน ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง แต่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับสูง ดังนั้น นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจึงมีความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน แนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) และแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) มากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตาม การเรียนรู้และ การสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (Research 1: R₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

- 1.1 ศึกษาปัญหานิสัยรักการอ่านของนักเรียน
- 1.2 ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 (Development 1: D₁) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตาม การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรัก การอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

- 2.1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 2.2 จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน
- 2.3 ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอน บนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 (Research 2: R₂) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียน การสอน

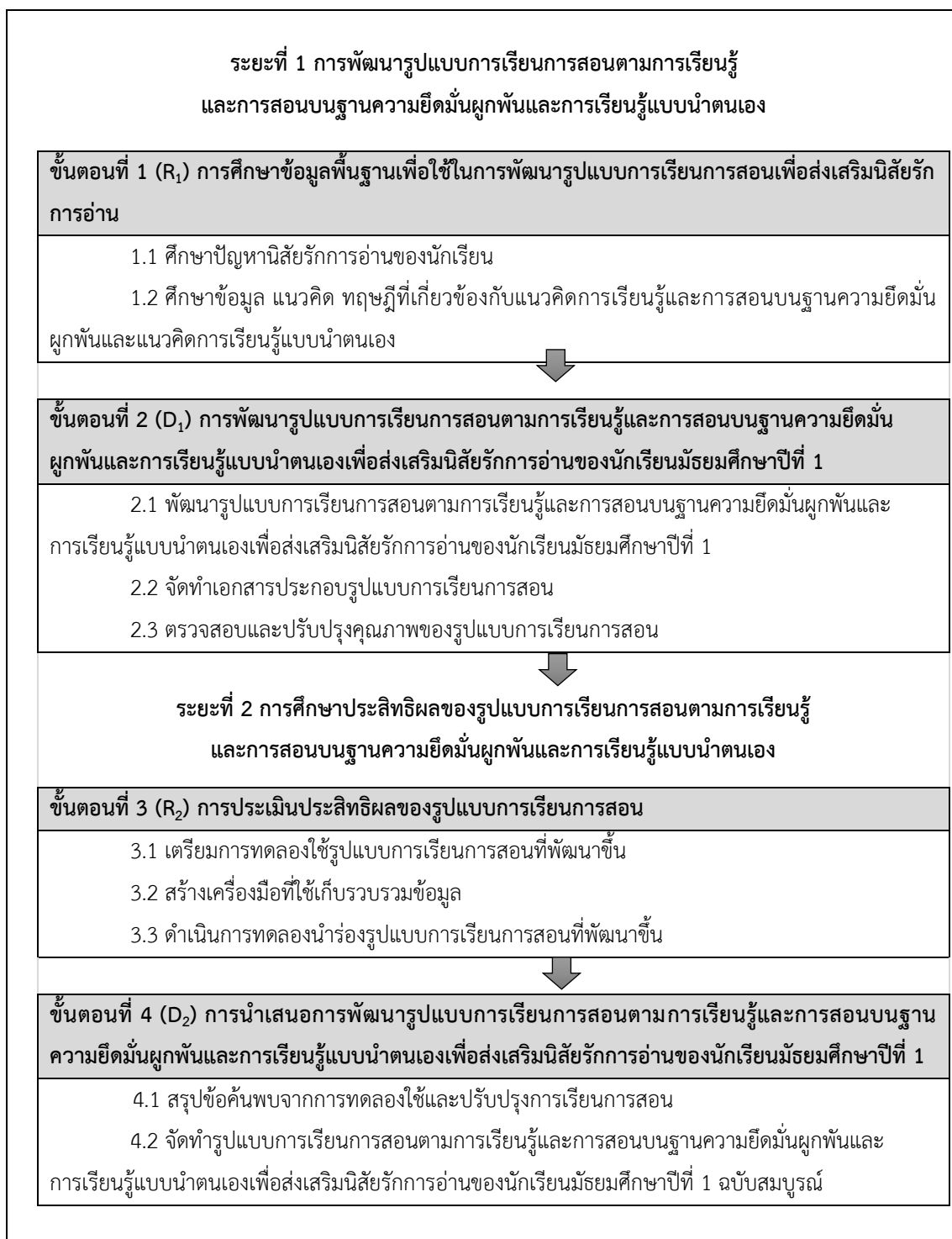
- 3.1 เตรียมการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
- 3.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 (Development 2: D₂) การนำเสนอการพัฒนา รูปแบบการเรียน การสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.1 สรุปข้อค้นพบจากการทดลองใช้และปรับปรุงการเรียนการสอน

4.2 จัดทำรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่น ผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับ สมบูรณ์

การดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการ สอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงไว้ดังภาพ 3

ภาพที่ 3 การดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่น
ผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (Research 1: R₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียน
การสอนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1. ศึกษาปัญหานิสัยรักการอ่านของนักเรียน

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน โดยศึกษาข้อมูล จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน การสำรวจสภาพปัญหาโดยใช้แบบสอบถามนักเรียนและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปเป็นปัญหาด้านนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมีรายละเอียดตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของ Sangkao (1999) ศรีรัตน์ เจริญกิจจันทร์ (2544) อวยพร พานิช และคณะ (2543) และ วรณี แกมเกตุ และสุเทพ บุญซอ่อน (2554) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการรวบรวมปัญหา และสาเหตุของปัญหาด้านนิสัยรักการอ่าน

1.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 สำรวจความสนใจในการอ่านโดยใช้แบบสอบถามเรื่องความสนใจในการอ่าน

1.2.2 การสัมภาษณ์และสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์และสรุปปัญหาด้านนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งมีปัญหาในด้านต่อไปนี้

1) **ด้านความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน** พบว่า ถึงแม้จะอ่านหนังสือได้ แต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจอ่านหนังสือเท่าที่ควร จุดประสงค์ในการอ่านส่วนมากเพื่อความรู้และใช้สอบ โดยอ่านในช่วงสอบมากกว่าช่วงอื่น หลายคนไม่สามารถระบุหนังสือเล่มโปรด หรือผู้แต่งที่ชื่นชอบได้ และเมื่อมีคำถามสงสัยนักเรียนไม่ค่อยหาคำตอบด้วยการอ่านแต่จะรอคำตอบจากครู หรือปล่อยให้ตนเองไม่รู้ต่อไป นักเรียนที่เรียนดีจะสนใจและหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านบ้าง แต่นักเรียนที่เรียนไม่ดีจะไม่สนใจอ่านหนังสือเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งนี้ส่วนหนึ่งขาดทักษะในการอ่าน

2) **ด้านเจตคติต่อการอ่าน** พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้ว่าการอ่านหนังสือมีประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งด้านความรู้ และความจำเป็นในอนาคต การอ่านหนังสือทำให้ได้คะแนนสอบดี และ

ทำให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ แต่มีบางคนคิดว่าการอ่านเป็นเรื่องน่าเบื่อ เป็นเรื่องที่ถูกบังคับให้อ่าน ขาดเป้าหมายในการอ่านที่มาจากตัวนักเรียนเอง

3) ด้านความสม่ำเสมอในการอ่าน พบว่า นักเรียนอ่านหนังสือน้อยลง อ้างเหตุผลว่าไม่มีเวลา และในเวลาว่างมักจะใช้พูดคุยกับกลุ่มเพื่อน เล่นโทรศัพท์มือถือ เล่น อินเทอร์เน็ต และดูโทรทัศน์ นักเรียนติดตามข่าวสารจากทางโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ หนังสือที่อ่านมากที่สุดเป็นหนังสือเรียน แต่ที่ชอบอ่านส่วนใหญ่เป็นหนังสือการ์ตูน นิยาย และ หนังสือเพลง

เมื่อพิจารณาปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านนิสัยรักการอ่าน จากการสำรวจและ สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน และ สังเคราะห์ผล ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาด้านนิสัยรักการอ่าน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน ของผู้สอน และด้านผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การเรียนการสอนใน โรงเรียนไม่ได้เข้มงวดเรื่องการอ่าน ทั้งที่มนุษย์ไม่ชอบการบังคับ แต่การที่ไม่ถูกบังคับหรือไม่ถูก กวดขันอย่างเข้มงวดก็เป็นข้ออ้างของผู้ที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นผลให้ไม่ให้ความสำคัญกับการอ่าน ยกเว้นเวลาใกล้สอบถึงจะอ่าน มีการสอบเป็นเงื่อนไขบังคับ

2) ด้านผู้เรียน ได้แก่ ไม่มีเวลาในการอ่าน ขาดทักษะในการอ่าน ขาด เป้าหมายในการอ่าน ไม่ชอบที่จะอ่านซ้ำเกียจอ่าน ไม่มีแบบอย่างการอ่าน ไม่ได้รับการปลูกฝังจาก ครอบครัว มีภาระต้องทำงานช่วยครอบครัว ไม่เห็นประโยชน์ของการอ่าน เป็อหน่ายรูปแบบของหนังสือ ที่มีแต่ตัวอักษร ไม่เข้าใจเนื้อหาที่อ่าน การลืมหรืออ่านไม่ออก การต่อต้านและการถูกบังคับให้อ่าน

1.4 ศึกษาและวิเคราะห์เป้าหมายของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และนำข้อมูล มาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มา สังเคราะห์และสรุปปัญหาและความต้องการในด้านการมีนิสัยรักการอ่านที่นักเรียนควรได้รับการส่งเสริม และนำข้อมูลที่ได้มากำหนดวัตถุประสงค์การสอนและขอบเขตของการวิจัย

1.5 นำข้อมูลจากการศึกษาปัญหาด้านนิสัยรักการอ่านที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับเป้าหมายของหลักสูตร แล้วสรุปเป็นลักษณะนิสัยรักการอ่านที่นักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาควรได้รับการส่งเสริม คือ **1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน 2) ความสม่ำเสมอในการอ่าน และ 3) เจตคติต่อการอ่าน**

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การที่จะพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้สอนจะต้องเลือกแนวคิดหรือทฤษฎีที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งด้านความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ด้านความสม่ำเสมอในการอ่าน และด้านเจตคติในการอ่าน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน

2. ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ผู้วิจัยศึกษานิสัยรักการอ่าน (reading habit) การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (the engagement based learning and teaching) และการเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-directed learning) โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความและงานวิจัยในและนอกประเทศ เพื่อนำมาใช้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสาระสำคัญของแนวคิด ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1 การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT)

การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (the engagement-based learning and teaching: EBLT) เป็นแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเพิ่มความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขอบเขตของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ขอบเขตทางปัญญา (Cognitive domain) คือ ความเชื่อและคุณค่า 2) ขอบเขตทางอารมณ์ คือ แรงจูงใจและความรู้สึก และ 3) ขอบเขตทางพฤติกรรม คือ นิสัยและทักษะ (Jones, 2008)

การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) มีหลักการที่เน้นการเรียนรู้เรื่อง πουผู้เรียนสนใจและมีความเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ และความรู้ของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งระหว่างผู้เรียน ครู เพื่อน และผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียนรู้ การเรียนการสอนเน้นการใช้กลยุทธ์หลากหลาย และมุ่งเน้นการอ่าน โดยให้พิจารณาตามระดับการอ่านของผู้เรียน เพื่อจับคู่วัสดุการอ่านกับผู้เรียนแต่ละคน การสร้างความเข้าใจและยึดมั่นผูกพันต่อการอ่านซึ่งเป็นฐานของแนวคิด

หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ครูเป็นผู้จัดให้ผู้เรียน ได้แก่ 1) การออกแบบเพื่อการเรียนรู้ที่รัดกุมและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 2) การเรียนรู้รายบุคคล 3) การใช้กลวิธีเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก

และลักษณะที่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้เรียน นั่นคือ 4) การมุ่งเน้นการอ่าน โดยกล่าวถึงการรู้หนังสือ ซึ่งมีความสำคัญต่อความยึดมั่นผูกพันกับการอ่าน และเป็นฐานสำหรับพัฒนาผู้เรียนให้ยึดมั่นผูกพันกับการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ดังนั้น การที่จะทำให้เด็กยึดมั่นผูกพันต่อตัวแปรอื่น ๆ ในโรงเรียน ควรเริ่มที่การอ่านของนักเรียนก่อน โดยทำให้นักเรียนอ่านและรักการอ่าน

ความสัมพันธ์ของครูและเพื่อนกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในเชิงบวก โดย Caine et al. (1994) แบ่งการปฏิบัติหรือลักษณะกิจกรรมออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ลักษณะของครูและปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การแสดงความเคารพ การติดต่อสื่อสารรายบุคคล ความถี่ในการติดต่อสื่อสาร การเป็นผู้ฟังที่ดี การแสดงความคิดเห็น การให้กำลังใจ หลีกเลี่ยงการดูถูก การเขียนบันทึกให้กำลังใจ การยกย่องเพื่อน การแสดงผลงานนักเรียน การระบุความสามารถพิเศษและจุดเด่น การจัดนิทรรศการ การใช้อารมณ์เชิงบวก การเป็นตัวอย่างที่ดี และการฉลองความสำเร็จ

2) ความคิดริเริ่มจะนำไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น กิจกรรมทางสังคม การสร้างทีมงาน การให้คำปรึกษา การให้รางวัล การสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนนักเรียน การให้คำปรึกษา การประนีประนอมกับเพื่อน การเรียนรู้บุคลิกภาพ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง การเป็นหุ้นส่วนธุรกิจชุมชน การเรียนรู้การบริการชุมชน การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร การแข่งขันกีฬา

3) การจัดโครงสร้างขององค์กรให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนนำไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การเรียนรู้กลุ่มเล็ก การกำหนดทางเลือก การเรียนการสอนเป็นทีม การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

จากที่ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการเรียนรู้และการสอนโดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐานที่ Caine et al. (1994) และ Jones (2008) ได้นำเสนอไว้ สามารถสรุปสาระสำคัญของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันได้ 5 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อช่วยเพิ่มแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ (Jones, 2008)

2. การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและทักษะพื้นฐานก่อนที่จะสอนในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนสามารถช่วยสร้างเงื่อนไขและแรงจูงใจที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเชื่อมต่อกับเรื่องที่ผู้เรียนรู้อยู่แล้ว (Caine et al., 1994; Jones, 2008)

3. การใช้ตัวอย่างในระหว่างการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางประสบการณ์และวัฒนธรรมของนักเรียน และมอบหมายงานนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อที่จะได้รับความสามารถในการทำงานของตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเพิ่มความสามารถของตนเองให้มากขึ้น (Caine et al., 1994; Jones, 2008)

4. การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจและความกระตือรือร้นของผู้เรียนได้ (Caine et al., 1994; Jones, 2008)

5. การสอนตามแนวความคิดการเรียนรู้โดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐานเน้นให้ความสำคัญของการมุ่งเน้นที่การอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยที่ครู คำนึงถึงเนื้อหา และรู้ระดับการอ่านจากวัสดุการอ่านที่ใช้ และรู้ระดับการอ่านของผู้เรียน สามารถช่วยจับคู่วัสดุการอ่านกับนักเรียนแต่ละคน และระบุกลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ได้อย่างเหมาะสม (Jones, 2008)

ผู้วิจัยนำสาระสำคัญของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันมาสังเคราะห์เป็นหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน ดังที่แสดงให้เห็นในภาพ 4 สาระสำคัญและหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

ภาพที่ 4 สาระสำคัญและหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

จากสาระสำคัญของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน ผู้วิจัยสังเคราะห์หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน ได้ 4 ประการ ดังนี้

หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน

1. การเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ และเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ หรือความรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ อาทิ ครู เพื่อน และผู้ปกครองสามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความทุ่มเทในการเรียนรู้ได้ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล สร้างแรงจูงใจ เสริมแรง และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้
3. การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้
4. การมุ่งเน้นการอ่าน โดยเลือกสิ่งที่อ่านทั้งด้านประเภท และวัสดุการอ่าน ให้เหมาะสมกับระดับการอ่านของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน

2.2 การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นแนวคิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ รับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่ การวางแผน การกำหนดเนื้อหา การเลือกแหล่งการเรียนรู้ การดำเนินการเรียน ตลอดจนการประเมินผล การเรียน (Brockett, 1985; Brookfield, 1984; Collins, 1991; Dixon, 1992; Hiemstra, 1994; อิศระวัฒน์, 2538) ซึ่งผู้เรียนอาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Dixon, 1992; สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, 2542)

นักการศึกษาต่างเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ว่า ผู้เรียนที่สนใจใฝ่รู้ และพยายามเรียนรู้สิ่งที่ตนสนใจ หรือผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีกว่า จดจำสิ่งที่เรียนได้นานกว่า และนำความรู้ไปใช้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่คอยรับความรู้จากผู้สอนด้านเดียว เพราะการเรียนรู้แบบนำตนเองเกิดจากความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากการที่มีผู้นำเสนอแนวคิดที่แสดงให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

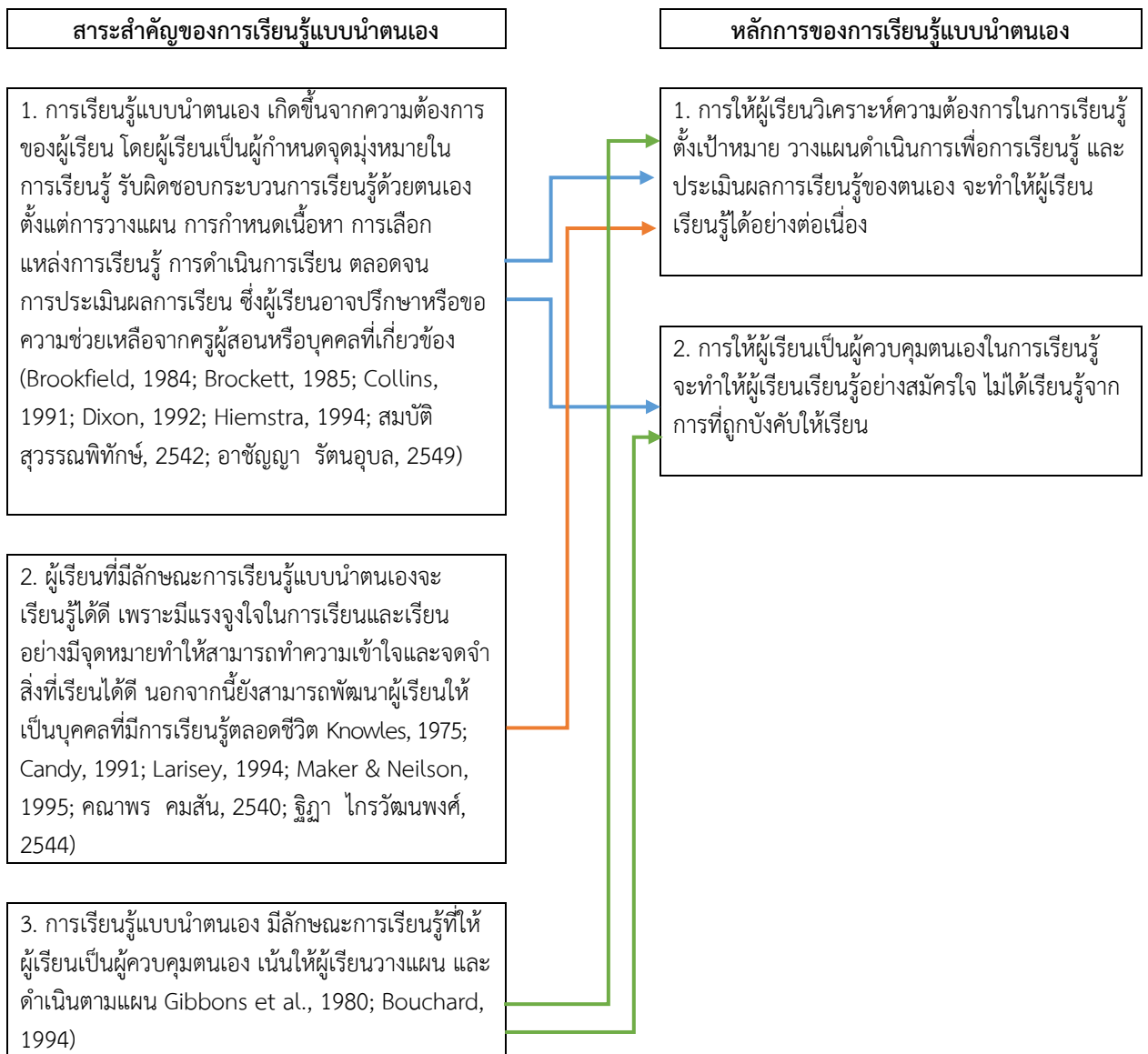
จากที่ผู้วิจัยความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง ความสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเอง และลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถสรุปหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ 3 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบนำตนเอง เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ รับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดเนื้อหา การเลือกแหล่งการเรียนรู้ การดำเนินการเรียน ตลอดจนการประเมินผลการเรียน ซึ่งผู้เรียนอาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Brockett, 1985; Brookfield, 1984; Candy, 1991; Dixon, 1992; Hiemstra, 1994; สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, 2542; อาชัญญา รัตนอุบล, 2549)

2. ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองจะเรียนรู้ได้ดี เพราะมีแรงจูงใจในการเรียนและเรียนอย่างมีจุดหมายทำให้สามารถทำความเข้าใจและจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Candy, 1991; Knowles, 1975; Larisey, 1994; Maker & Neilson, 1995; คณาพร คมสัน, 2540; ฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์, 2544)

3. การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีลักษณะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเอง เน้นให้ผู้เรียนวางแผน และดำเนินการตามแผน (Bouchard, 1994; Gibbon et al., 1980)

ผู้วิจัยนำสาระสำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเองมาสังเคราะห์เป็นหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังที่แสดงให้เห็นในภาพ 5 สาระสำคัญและหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ภาพที่ 5 สาระสำคัญและหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

จากสาระสำคัญของสาระสำคัญการเรียนรู้แบบนำตนเองผู้วิจัยสังเคราะห์หลักการของของการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ 2 ประการ ดังนี้

หลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

1. การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมาย วางแผนดำเนินการเพื่อการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

2. การให้ผู้เรียนควบคุมตนเองในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสมัครใจ ไม่ได้เรียนรู้เพราะถูกบังคับ

จากการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์หลักการของแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอน ดังข้อมูลในตาราง 12

ตารางที่ 12 หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน	หลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง
<ol style="list-style-type: none"> 1. การเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ และเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ หรือความรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง 2. ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ครู เพื่อน และผู้ปกครอง จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียนรู้ 3. การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ 4. การมุ่งเน้นการอ่าน โดยเลือกสิ่งที่อ่านทั้งด้านประเภท และวัสดุการอ่าน ให้เหมาะสมกับระดับการอ่านของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมาย วางแผนดำเนินการเพื่อการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง 2. การให้ผู้เรียนควบคุมตนเองในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสมัครใจ ไม่ได้เรียนรู้เพราะถูกบังคับ

การศึกษาหลักการของทั้งสองแนวคิดสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันเป็นการให้ผู้เรียนได้อ่านตามหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจและเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ และความรู้ของผู้เรียน อีกทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความทุ่มเทในการเรียนรู้ การใช้กลยุทธ์หลากหลาย และมุ่งเน้นที่การอ่าน โดยให้ความสนใจกับระดับการอ่านของผู้เรียน การจับคู่วัสดุการอ่านกับผู้เรียนแต่ละคน ในขณะที่การเรียนรู้แบบนำตนเองช่วยให้ผู้เรียนเกิดการกระทำด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้แบบนำตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนได้ตลอดเวลา การเรียนรู้จึงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้แบบนำตนเองตามความสนใจเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในทุกโอกาสที่อยู่นอกเหนือการเรียนรู้ปกติจากในห้องเรียน ซึ่งผลจาก

การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ดังกล่าวนี้ น่าจะพัฒนาความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน และเจตคติในการอ่าน และช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสม่ำเสมอมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 (Development 1: D₁) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน กำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน เสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกรอบการจัดกิจกรรม และกำหนดบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 กำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

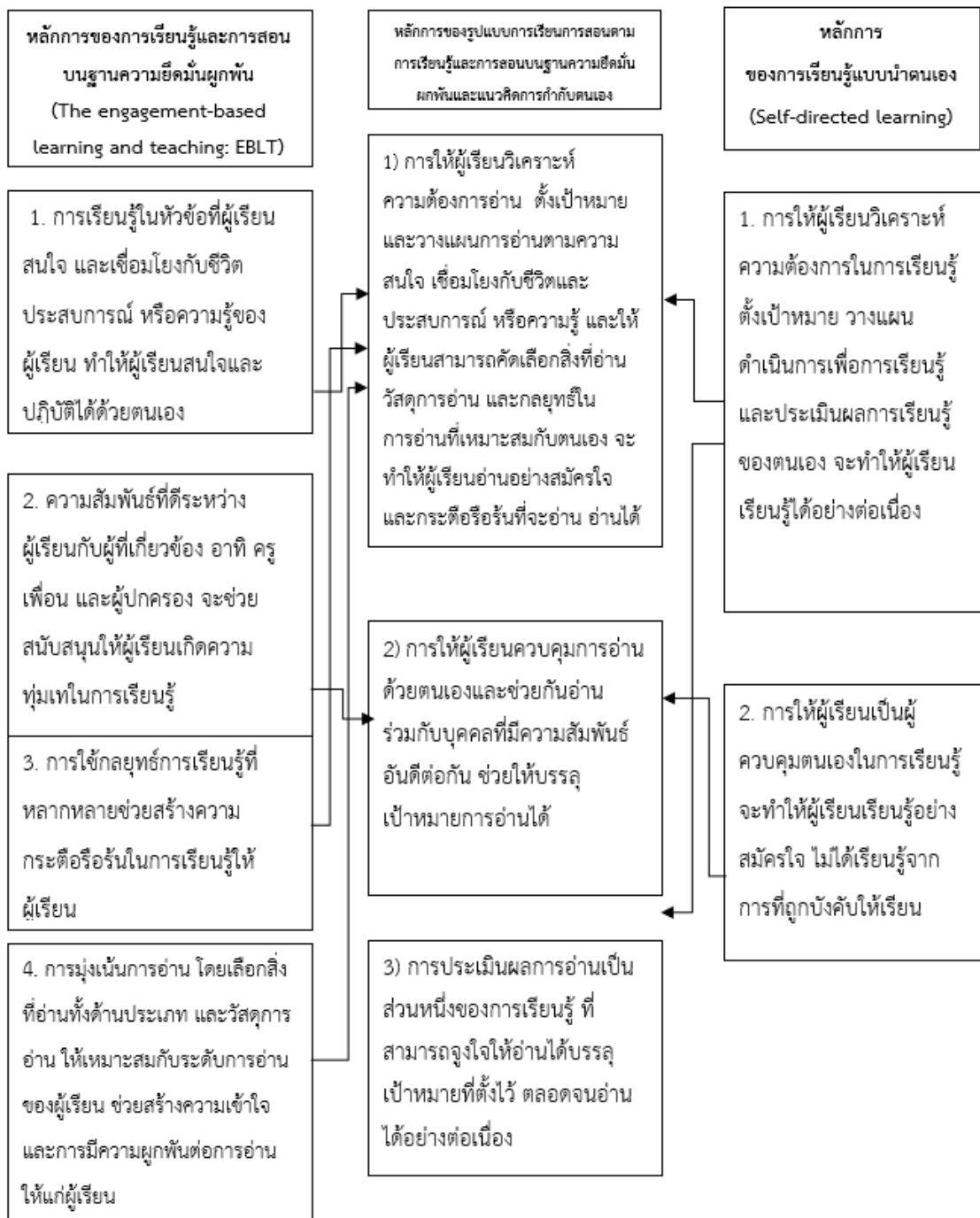
ผู้วิจัยนำหลักการของการเรียนรู้ของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง แล้วสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ได้ดังนี้

1) การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน

2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้

3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน และการเรียนรู้แบบนำตนเอง

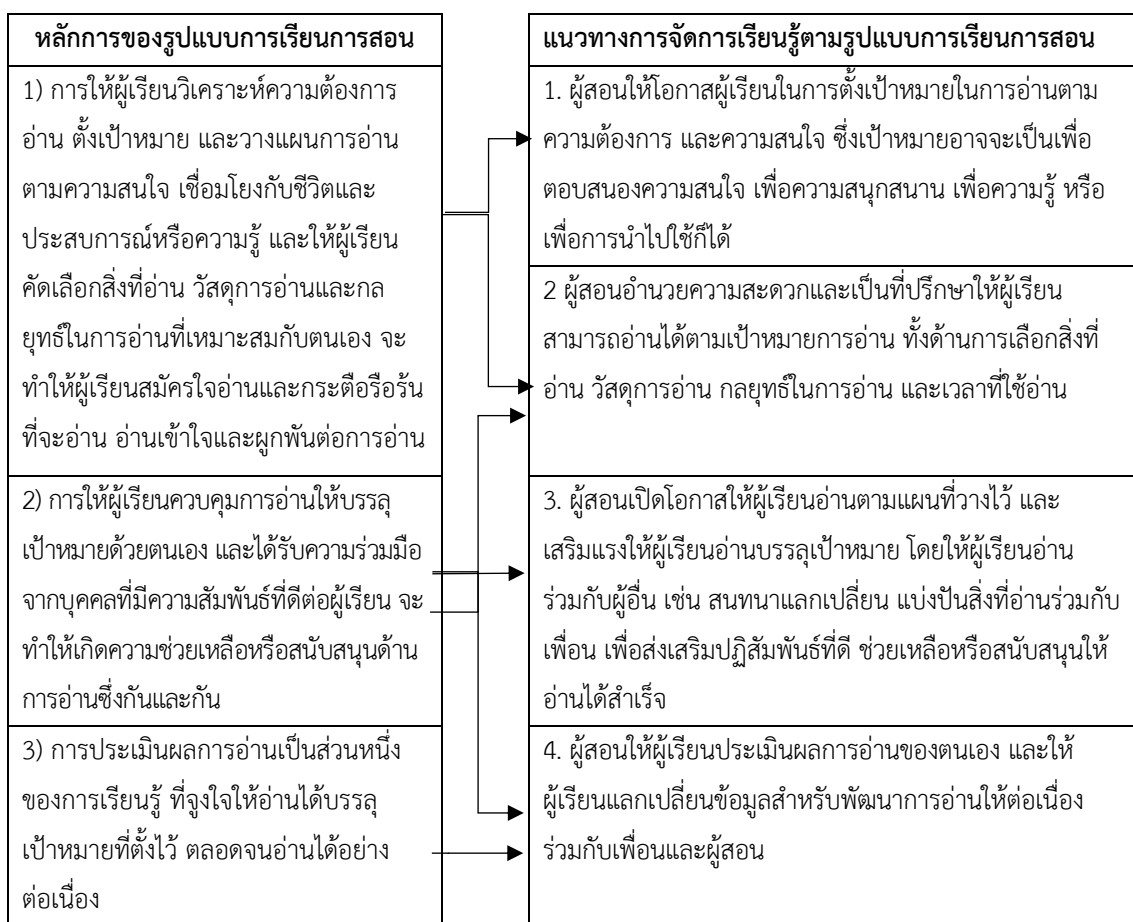

2.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำหลักการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนมาวิเคราะห์และเชื่อมโยงไปสู่ผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ศึกษามากำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการมีนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ

2.1.3 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามการเรียนรู้และการสอน บนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ดังภาพ 7

ภาพที่ 7 แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนทำให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้

1. ผู้สอนให้โอกาสผู้เรียนตั้งเป้าหมายการอ่านตามความต้องการและความสนใจ เป้าหมายนั้นตอบสนองความสนใจ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อความรู้ หรือเพื่อนำไปใช้
2. ผู้สอนอำนวยความสะดวกและเป็นທີ່ปรึกษาให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามเป้าหมายการอ่าน ทั้งด้านการเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่าน และเวลาที่ใช้อ่าน
3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ และเสริมแรงให้ผู้เรียนอ่านบรรลุเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนอ่านร่วมกับผู้อื่น เช่น สนทนาแลกเปลี่ยน แบ่งปันสิ่งที่อ่านร่วมกับเพื่อน เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง และให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับพัฒนาการอ่านให้ต่อเนื่องร่วมกับเพื่อนและผู้สอน

2.1.4 กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

จากแนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ได้เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกต่อการอ่าน

1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

2.1 วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน

2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู

ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเองตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

3.1 อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน

3.2 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

4.1 ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง

4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นแนวทางการจัดการเรียนรู้แสดงดังภาพ 8 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนา

ภาพที่ 8 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนา

2.1.5 กำหนดกรอบการจัดกิจกรรม

การกำหนดกรอบการจัดกิจกรรม จัดทำขึ้นโดยการวิเคราะห์รายละเอียด การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น และกำหนดกรอบการจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

ตารางที่ 13 กรอบการจัดกิจกรรมของรูปแบบการเรียนรู้การสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ขั้นตอนของ	กรอบการจัดกิจกรรม
รูปแบบการเรียนรู้การสอน	
1. ตั้งเป้าหมายตาม	
ความสนใจ	1.1 ผู้สอนใช้ประเด็นที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน หรือประเด็นที่กำลังให้ความสนใจของสังคมกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดความต้องการอ่าน
1.1 วิเคราะห์	
ความต้องการอ่าน	1.2 ผู้สอนสำรวจประสบการณ์การอ่านของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อแนะนำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความต้องการอ่านกับประสบการณ์อ่านของตนเอง เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการอ่าน
1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ	
2. วางแผนอ่านให้เหมาะสม	
2.1. วางแผนการอ่าน	2.1 ผู้สอนนำเสนอประเภทของบทอ่าน แนวเรื่องที่อ่าน หรือตัวอย่างหนังสือที่น่าสนใจให้แก่ผู้เรียน แล้วสนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกสิ่งที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 2.2 ผู้สอนสนับสนุนให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดช่วงเวลาที่อ่าน และระยะเวลาที่ใช้อ่าน เพื่อให้เป็นแนวทางในการอ่านให้บรรลุเป้าหมาย 2.3 ผู้สอนแนะนำวิธีการใช้ กลยุทธ์การอ่านให้กับผู้เรียนได้เลือกนำไปใช้กับการอ่านที่วางแผนไว้ ให้ผู้เรียนช่วยกันพิจารณาซึ่งกันและกันได้ แล้วบันทึกลงในแผนการอ่าน
2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน	2.4 ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์การอ่านที่จะนำไปใช้ 2.5 ผู้เรียนนำเสนอแผนการอ่านของตนเองกับเพื่อนหรือผู้สอน และให้กำลังใจซึ่งกันและกันเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านตามแผน
3. ชื่นชมเมื่ออ่านได้	
3.1 อ่านตามแผน	3.1 ผู้เรียนลงความเห็นว่าจะนำผลการอ่านมาทำอะไร เพื่อกำหนดชิ้นงานจากการอ่าน ผู้สอนอาจจัดกลุ่มหัวข้อตามความสนใจในการอ่าน เพื่อสร้างเป็นชิ้นงานของกลุ่ม หรือให้นำเสนอผลงานหรือชิ้นงานเดี่ยวก็ได้ จากนั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ เมื่ออ่านเสร็จให้ทำบันทึกการอ่าน
3.2 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน	3.2 ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการอ่าน มาสร้างชิ้นงานนำเสนอตามที่ได้เลือกไว้ จากนั้นให้นำเสนอแลกเปลี่ยนกันในห้อง

ขั้นตอนของ รูปแบบการเรียนการสอน	กรอบการจัดกิจกรรม
	3.3 ผู้สอนชื่นชมและให้กำลังใจผู้เรียนที่สามารถทำให้เรื่องที่ทำให้อ่านได้รับความสนใจมากที่สุด โนม่น่าใจให้เห็นข้อดีของงานที่ทำซึ่งเป็นผลมาจากการอ่านของผู้เรียน
4. ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ 4.1 ประเมินผลการอ่าน 4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค	4.1. ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง ตั้งแต่ประเด็นเรื่อง การตั้งเป้าหมาย การเลือกสิ่งที่อ่าน ความพึงพอใจในการอ่าน กลยุทธ์ที่เลือกใช้ ความเหมาะสมกับแผนการอ่าน 4.2 ผู้เรียนวิเคราะห์อุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกันหาทางออก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป จากนั้นนำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่มต่อชั้นเรียน

สรุปได้ว่า หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 1) การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจ และมีความผูกพันต่อการอ่าน 2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง และได้รับความร่วมมือกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน จะทำให้เกิดความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน และ 3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

2.1.6 กำหนดบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นให้ความสำคัญกับการให้ความร่วมมือจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน จะทำให้เกิดความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน ซึ่งในบริบทที่ควบคุมได้ในสถานศึกษาที่เป็นสถานที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ดังนั้นการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนตามแนวการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน ดังตาราง 14

ตารางที่ 14 บทบาทผู้สอนและผู้เรียน

หลักการของรูปแบบฯ	แนวทางการจัดการเรียนการสอน	ขั้นตอนของรูปแบบ	บทบาท	
			ผู้สอน	ผู้เรียน
1) การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน	1. ให้ออกาสผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง และตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ซึ่งเป้าหมายอาจจะเป็นเพื่อตอบสนองความสนใจเพื่อความสนุกสนาน เพื่อความรู้ หรือเพื่อนำไปใช้	<p>ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน</p> <p>1. วิเคราะห์ความต้องการอ่าน</p> <p>ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการอ่าน และสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ผู้เรียนตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกที่มีต่อการอ่าน</p> <p>2. ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ</p> <p>ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ</p>	1. ผู้สอนกระตุ้นความต้องการอ่านของผู้เรียน ด้วยประเด็นที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน หรือประเด็นที่กำลังให้ความสนใจของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	1. ผู้เรียนศึกษาประเด็นการอ่านแล้ว และวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง
			2. ผู้สอนสำรวจประสบการณ์การอ่านของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อแนะนำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความต้องการในการอ่านกับประสบการณ์การอ่านของตนเอง เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการอ่าน	2. ผู้เรียนทบทวนประสบการณ์การอ่านของตนเอง เชื่อมโยงความต้องการในการอ่านกับประสบการณ์การอ่านของตนเอง เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการอ่าน
1) การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่าน	2 ผู้สอนอำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียนวางแผนการอ่านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการอ่านของตน ได้แก่ การเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่าน เวลาที่ใช้	<p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกรายการหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลาเพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้</p> <p>1.วางแผนการอ่าน</p> <p>ผู้เรียนเลือกรายการหรือหัวข้อที่จะอ่านตาม</p>	3. ผู้สอนเสนอประเภทของบทอ่าน แนวเรื่องที่อ่าน หรือตัวอย่างหนังสือที่น่าสนใจให้แก่ผู้เรียน แล้วสนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกสิ่งที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	3. ผู้เรียนเลือกสิ่งที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
			4. ผู้สอนแนะนำและสนับสนุนให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดช่วงเวลาที่จะอ่าน และระยะเวลาที่ใช้อ่าน	4. ผู้เรียน วางแผนกำหนดช่วงเวลาที่จะอ่าน และระยะเวลาที่ใช้อ่าน เพื่อให้บันทึกไว้ในแผนการอ่าน

หลักการของรูปแบบฯ	แนวทางการจัดการเรียนการสอน	ขั้นตอนของรูปแบบ	บทบาท	
			ผู้สอน	ผู้เรียน
<p>ที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน</p> <p>2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง และได้รับความร่วมมือกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน จะทำให้เกิดความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน</p>		<p>ความสนใจของตนเอง เลือกวัดศุดการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน</p> <p>2. เลือกกลยุทธ์การอ่าน</p> <p>ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู</p>	เพื่อให้เป็นแนวทางในการอ่านให้บรรลุเป้าหมาย	
			5. ผู้สอนแนะนำวิธีการใช้กลยุทธ์การอ่านให้กับผู้เรียนได้เลือกนำไปใช้กับการอ่านที่วางแผนไว้ ให้ผู้เรียนช่วยกันพิจารณาซึ่งกันและกันได้ แล้วบันทึกลงในแผนการอ่าน	5. ผู้เรียนพิจารณากลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง และเลือกกลยุทธ์ที่จะใช้เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมาย จากนั้นบันทึกลงในแผนการอ่าน
			6. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอแผนการอ่านของตนเองกับเพื่อนหรือผู้สอน โน้มน้าวให้ผู้เรียนให้กำลังใจซึ่งกันและกันเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านตามแผน	6. ผู้เรียนนำเสนอแผนการอ่านของตนเองต่อเพื่อนหรือผู้สอน แสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนของเพื่อนเพื่อประกอบการตัดสินใจ ประเมินและปรับปรุงแผนได้ก่อนนำไปใช้จริง ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถอ่านได้ตามเป้าหมายที่กำหนด
2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งด้วยตนเองและสร้างความร่วมมือกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน ในด้านช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน	3. จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ดำเนินการให้อ่านได้ตามแผนด้วยตนเอง และเสริมแรงให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้บรรลุเป้าหมายโดยจัดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการอ่านร่วมกับผู้อื่นเช่น อ่านเป็นกลุ่ม หรือสนทนา แลกเปลี่ยน แบ่งปันสิ่งที่อ่านร่วมกับเพื่อน	<p>ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน</p> <p>1. อ่านตามแผน</p> <p>ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน</p> <p>2. แลกเปลี่ยนและชื่นชม</p> <p>แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน</p>	7. ผู้สอนให้ผู้เรียนลงความเห็นว่าจะนำผลการอ่านมาทำอะไร เพื่อกำหนดชิ้นงานจากการอ่าน ผู้สอนอาจจัดกลุ่มหัวข้อตามความสนใจในการอ่าน เพื่อสร้างเป็นชิ้นงานของกลุ่ม หรือให้ นำเสนอผลงานหรือชิ้นงานเดียวกันก็ได้ จากนั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ เมื่ออ่านเสร็จให้ทำบันทึกการอ่าน	7. ผู้เรียนออกแบบการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการอ่านของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม และอ่านตามแผนที่วางไว้เพื่อให้ได้ข้อมูล นำมาสร้างชิ้นงานนำเสนอและทำบันทึกการอ่านหลังจากอ่านเสร็จ
			8. ผู้สอนให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการอ่าน มาสร้างชิ้นงานนำเสนอตามที่ได้	8. ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลจากการอ่าน แลกเปลี่ยนกับเพื่อน

หลักการของรูปแบบฯ	แนวทางการจัดการเรียนการสอน	ขั้นตอนของรูปแบบ	บทบาท	
			ผู้สอน	ผู้เรียน
			เลือกไว้ จากนั้นให้นำเสนอ แลกเปลี่ยนกันในห้อง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอของเพื่อน โนมิน่าวใจให้เห็นข้อดีของงานที่ทำ ซึ่งเป็นผลมาจากการอ่านของผู้เรียน	
2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งด้วยตนเองและสร้างความร่วมมือกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียนในด้านช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน	4. ให้สิทธิ์แก่ผู้เรียนในประเมินผลการอ่านด้วยตนเอง และสร้างความร่วมมือในด้าน การอ่านซึ่งกันและกัน โดยให้ข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินของเพื่อนและผู้สอน เพื่อพัฒนาการอ่านให้ต่อเนื่อง และให้กำลังใจในการอ่านครั้งๆ ไป	ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู 1. ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง 2. อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู	9. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง 10. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกันหาทางออก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป	9. ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง 10. ผู้เรียนวิเคราะห์อภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกันหาทางออก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป
3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง				

2.1.7 กำหนดการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลก่อนการทดลอง เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านก่อนการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวน 5 แผน เพื่อทราบว่าก่อนการทดลอง ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

2. การวัดและประเมินผลระหว่างการทดลอง เป็นการวัดและประเมินผลในระหว่างที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน และประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ประเมินจากการตรวจแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน

3. การวัดและประเมินผลหลังการทดลอง เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านหลังการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวน 5 แผน เพื่อทราบว่าหลังการทดลอง ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

ผลจากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปได้ ดังปรากฏในภาพ 9

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง	
หลักการ	
<p>1. การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน</p> <p>2. การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้ผู้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้</p> <p>3. การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง</p>	
วัตถุประสงค์	
เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ	
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	
<p>ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกต่อการอ่าน</p> <p>1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>2.1 วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน</p> <p>2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>3.1 อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน</p> <p>3.2 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>4.1 ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง</p> <p>4.2 อภิปรายแนวทางการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู</p>	
การวัดและประเมินผล	
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แบบวัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียน	

ภาพที่ 9 รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ฉบับดั้งเดิม

2.2 จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้ทำเอกสารรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.2.1 เอกสารรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน
- 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
- 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
- 4) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน
- 5) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
- 6) แนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้
- 7) เงื่อนไขในการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

2.2.2 เอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น (ดูในภาคผนวก) ผู้วิจัยเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจำนวน 5 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหา/สาระ กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมิน ดังรายละเอียดในตาราง 15

ตารางที่ 15 แผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนชั่วโมง

ลำดับที่	แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
1	1	ปฐมนิเทศ 1) แนวความสนใจในการอ่าน 2) ประเภทของสิ่งที่อ่าน 3) วัตถุประสงค์การอ่าน และแหล่งค้นคว้า 4) กลยุทธ์การอ่าน	3 ชั่วโมง
2-3	2	1. การอ่านเพื่อหาความรู้หรือความคิด ประเภทสิ่งที่อ่าน : สารคดี 1.1) เลือกสิ่งที่อ่านตามที่ตัวเองที่แนะนำ 1.2) เลือกสิ่งที่อ่านตามอิสระ	3 ชั่วโมง 3 ชั่วโมง
4-5	3	2. การอ่านเพื่อความบันเทิง ประเภทสิ่งที่อ่าน : บันเทิงคดี 2.1) เลือกสิ่งที่อ่านตามที่ตัวเองที่แนะนำ 2.2) เลือกสิ่งที่อ่านตามอิสระ	3 ชั่วโมง 3 ชั่วโมง
6-7	4	3. การอ่านเพื่อรับรสสุนทรียภาพ เห็นคุณค่า และได้ข้อคิด ประเภทสิ่งที่อ่าน : กวีนิพนธ์ 3.1) เลือกสิ่งที่อ่านตามที่ตัวเองที่แนะนำ 3.2) เลือกสิ่งที่อ่านตามอิสระ	3 ชั่วโมง 3 ชั่วโมง

ลำดับที่	แผนการจัด การ เรียนรู้ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
8-9	5	4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะแต่ละครั้ง เช่น อ่านเพื่อนำความรู้ไปใช้ อ่านเพื่อนำไปสนทนา อ่านเพื่อฆ่าเวลา ฯลฯ ประเภทสิ่งที่อ่าน เช่น ประกาศต่างๆ โฆษณา แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฉลากยา ฯลฯ 4.1) เลือกสิ่งที่อ่านตามตัวเลือกที่แนะนำ 4.2) เลือกสิ่งที่อ่านตามอิสระ	3 ชั่วโมง 3 ชั่วโมง
รวมทั้งสิ้น			27 ชั่วโมง

2.3 ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนมีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน และดำเนินการทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

2.3.1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนพร้อมเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านประเมิน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน มีรายละเอียด ดังนี้

1) ผลการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมีความครอบคลุมแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินคุณภาพและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จำนวน 3 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวน 2 ท่าน

รวม 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้คะแนนความสอดคล้องดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

เมื่อค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง 0.50-1.00

แสดงว่ารายการประเมินข้อนั้นมี ความสอดคล้อง (วรรณิ แกมเกตุ,2555)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยในทุกรายการเท่ากับ 0.89

2. พิจารณาการตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในประเด็นต่าง ๆ พบว่า ประเด็นที่สอดคล้อง มีค่า IOC มากกว่า 0.5 คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนการสอน และเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน นำไปทดลองใช้ได้

3. ปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในประเด็นที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งองค์ประกอบที่มีค่าดัชนี IOC น้อยกว่า 0.50 คือ การวัดประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอน ในประเด็นที่ 2) รูปแบบเครื่องมือวัดประเมินผล ก่อนและหลังเรียนมีความเหมาะสม (IOC= 0.40) และ 4) เครื่องมือวัดประเมินผลให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล (IOC= 0.40) ทั้งนี้เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิยังไม่เห็นเครื่องมือที่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือและนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเพิ่มเติมอีกครั้ง และค่า IOC มากกว่า 0.50

4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยผู้วิจัยได้นำคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดสรุปได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) ขั้นตอนการเรียนรู้การสอน

1.1) ควรปรับชื่อขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ ให้เป็นลักษณะของการสะท้อนคิด (Reflect) มากกว่าเป็นการประเมินผลให้อ่านสำเร็จ ส่วนกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์ในแต่ละขั้น

1.2) ปรับการใช้คำในขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ ตรงข้อความ “แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน”

2) ระยะเวลา

2.1) มีข้อสังเกต เรื่องการสร้างนิสัยเป็นเรื่องยาก ต้องใช้ระยะเวลามากพอสมควร งานวิจัยนี้มีเวลาเพียงพอจะสร้างให้เกิด “นิสัย” ได้จริงหรือไม่ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ และความไม่คุ้นเคยกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของผู้วิจัย จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินการทดลองวิจัยหรือไม่ ควรหาแนวทางป้องกันไว้ก่อน

2.2) แผนการสอนให้เปลี่ยนหน่วยจากคาบเป็นชั่วโมง เพื่อให้ถูกต้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3) ในชั่วโมงที่ 2 กิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนอ่านตามแผนในชั่วโมงอ่านอย่างไร มีกิจกรรมสำคัญอะไร อย่างไรบ้าง เพราะถ้าปล่อยให้อ่านเฉยๆ คิดว่าจะได้ผลเฉพาะบางคน

2.4) กิจกรรมปฐมนิเทศใช้เวลาค่อนข้างมาก ซึ่งในการสอบถามแนวความสนใจในการอ่าน การศึกษาประเภทของสิ่งที่อ่าน วัตถุประสงค์การอ่านและแหล่งค้นคว้า และกลยุทธ์ในการอ่านน่าจะนำไปสอนในแผนการสอนที่ใช้ขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นได้ เพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมและจะได้ข้อมูลความสนใจอ่านในแต่ละครั้ง และเรียนรู้บทอ่านประเภทต่าง ๆ วัตถุประสงค์การอ่าน แหล่งค้นคว้า และกลยุทธ์ในการอ่านที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การอ่านที่กำหนดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วย

3) การนำเสนอข้อมูล

กลยุทธ์การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนต้องใช้ตามรูปแบบ ดังนั้นครูที่จะนำรูปแบบไปใช้ควรเข้าใจกลยุทธ์การอ่าน รวมทั้งกระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ให้แก่นักเรียน ดังนั้นจึงควรเน้นอธิบายให้ครูเข้าใจมากกว่าที่จะนำไปไว้ในภาคผนวกเพราะสำคัญมาก

2.3.2 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบ และนำผลจากการทดลองสอนมาพิจารณาและปรึกษาอาจารย์ที่

ปรีกษานิพนธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดตามตาราง 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 การปรับปรุงจากข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม	การปรับปรุงแก้ไข
1) ขั้นตอนการเรียนการสอน	
1.1) ควรปรับชื่อให้เป็นลักษณะของการสะท้อนคิด (Reflect) มากกว่าเป็นการประเมินผลให้อ่านสำเร็จ ส่วนกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์ในแต่ละขั้น	เปลี่ยนชื่อขั้นตอนที่ 4 จากขั้น “ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ” เป็น “ชวนให้สะท้อนคิด”
1.2) ปรับการใช้คำใน ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ ตรงข้อความ “แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน”	ผู้วิจัยปรับแก้ภาษาที่ใช้อธิบายขั้นตอนที่ 3 ดังนี้ ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้อ่านได้ด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น คือ 1. อ่านตามแผน ให้อ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน และ 2. แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ให้อ่านเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง แลกเปลี่ยนกัน ผู้สอนชื่นชมและให้กำลังใจผู้เรียน
2) ระยะเวลา	
2.1) มีข้อสังเกต เรื่องการสร้างนิยายเป็นเรื่องยาก ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร งานวิจัยนี้มีเวลาเพียงพอจะสร้างให้เกิด “นิยาย” ได้จริงหรือ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ และความไม่คุ้นเคยกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของผู้วิจัย จะเป็นอุปสรรคในการดำเนิน การทดลองวิจัยหรือไม่ ควรหาแนวทางป้องกันไว้ก่อน	ผู้วิจัยได้ศึกษาระยะเวลาที่เหมาะสมกับการสร้างนิยาย แล้วปรับเพิ่มเวลาในการทดลองใช้รูปแบบจาก 9 สัปดาห์ รวม 27 ชั่วโมง เป็น 13 สัปดาห์ รวม 38 ชั่วโมง และให้เวลาสำหรับการใช้รูปแบบการสอนในสัปดาห์แรก ๆ มากกว่าสัปดาห์อื่น เพื่อเป็นแนวทางป้องกันอุปสรรคในการดำเนินการทดลองวิจัยในช่วงที่เริ่มใช้รูปแบบ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจยังไม่คุ้นเคยกับกระบวนการจัดการเรียน การสอนตามแนวทางของผู้วิจัย นอกจากนั้นยังได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและที่ปรีกษานิพนธ์ร่วม ให้นำกิจกรรมปฐมนิเทศรวมเข้าไปอยู่ในกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม	การปรับปรุงแก้ไข
	และกำหนดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านตามจุดประสงค์และประเภทของบทอ่านที่หลากหลาย รายละเอียดดังตารางที่ 3.6
2.2) แผนการสอนให้เปลี่ยนหน่วยจากคาบเป็น ชั่วโมง เพื่อให้ถูกต้องตามหลักสูตรแกนกลาง 2551	ผู้วิจัยปรับแก้หน่วยในแผนการสอนจากคาบเป็นชั่วโมง
2.3) ในชั่วโมงที่ 2 กิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนอ่านตามแผนในชั่วโมง อ่านอย่างไร มีกิจกรรมสำคัญอะไรอย่างไรบ้าง เพราะถ้าปล่อยให้อ่านเฉยๆ คิดว่าจะได้ผลเฉพาะบางคน	ผู้วิจัยปรับและอธิบายกิจกรรมในชั่วโมงที่ 2 ให้ชัดเจนมากขึ้น โดยให้ผู้เรียนคัดเลือกบทอ่าน มาทำกิจกรรมการอ่านร่วมกันกับเพื่อนในห้อง ซึ่งบางชั่วโมงเป็นการอ่านกลุ่ม บางชั่วโมงอ่านเดี่ยว แต่สุดท้ายจะต้องมีชิ้นงานแสดงผลของการอ่านของแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละคน
2.4) กิจกรรมปฐมนิเทศใช้เวลาค่อนข้างมาก ซึ่งการสอบถามแนวความสนใจในการอ่าน การศึกษาประเภทของสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่านและแหล่งค้นคว้า และกลยุทธ์ในการอ่านน่าจะนำไปสอนในแผนการสอนที่ใช้ขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นได้ เพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมและจะได้ข้อมูลความสนใจอ่านในแต่ละครั้ง และเรียนรู้บทอ่านประเภทต่าง ๆ วัสดุการอ่าน แหล่งค้นคว้า และกลยุทธ์ในการอ่านที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การอ่านที่กำหนดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วย	ผู้วิจัยตัดกิจกรรมปฐมนิเทศออก แต่นำไปแทรกอยู่ในขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยสอบถามแนวความสนใจในการอ่านใน ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ และให้ผู้เรียนศึกษาประเภทของสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่านและแหล่งค้นคว้า และกลยุทธ์ในการอ่าน ในขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม
<p>3) การนำเสนอข้อมูล</p> <p>กลยุทธ์การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนต้องใช้ตามรูปแบบ ดังนั้นครูที่จะนำรูปแบบไปใช้ควรเข้าใจกลยุทธ์การอ่าน รวมทั้งกระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ให้แก่นักเรียน ดังนั้นจึงควรเน้นอธิบายให้ครูเข้าใจมากกว่าที่จะนำไปไว้ในภาคผนวกเพราะสำคัญมาก</p>	ผู้วิจัยปรับแก้การนำเสนอกลยุทธ์ในคู่มือ ประกอบอธิบายวิธีการนำไปใช้เพิ่มเติม โดยมีการจัดระบบกลยุทธ์ให้เข้ากับประเภทของบทอ่านอีกด้วย

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จาก 5 แผน 9 สัปดาห์ 27 ชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน 13 สัปดาห์ 38 ชั่วโมง โดยเพิ่มเรื่องและกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมง ดังข้อมูลในตารางที่ 17

ผู้วิจัยวางแผนออกแบบโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ทั้งหมด 10 ครั้ง โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนจัดการเรียนรู้แผนละ 1 ครั้ง ใน 1 แผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบ 4 ขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 5 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน ได้แก่ 1) เพื่อแสวงหาความรู้ 2) เพื่อสนองความต้องการธรรมชาติ 3) เพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง 4) เพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง และ 5) เพื่อรับรสสุนทรียภาพ เห็นคุณค่า และได้ข้อคิด

ผู้วิจัยได้ออกแบบประเภทสิ่งที่จะอ่าน และเรื่องที่จะอ่านเพื่อให้ผู้เรียนฝึกเลือกอ่าน โดยเตรียมคัดเลือกประเภทบทอ่านให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการอ่าน และเตรียมเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้ฝึกเลือกอ่านตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งได้ข้อมูลมาจากการสอบถามและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสนใจของผู้เรียน ซึ่งในแต่ละครั้งเรื่องที่จะอ่านมาจากวัสดุการอ่านหลายแหล่ง มีความยากง่าย หรือจำนวนมากน้อยของบทอ่านแตกต่างกันไป เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกบทอ่านที่สอดคล้องกับความสนใจและเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

ตารางที่ 17 แผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนชั่วโมง (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

สัปดาห์ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
1-3	1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ประเภทสิ่งที่จะอ่าน : สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สารคดีน่ารู้ 1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อ่านเสริมเติมความรู้: พระเมรุมาศ (อ่านกลุ่ม) 1.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อ่านเสริมเติมความรู้: ป่าหิมพานต์ (อ่านเดี่ยว)	4 ชั่วโมง 5 ชั่วโมง
3-5	2. การอ่านเพื่อสนองความต้องการธรรมชาติ ประเภทสิ่งที่จะอ่าน : ชิวประวัติ อัดชิวประวัติ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางคนเด่น 2.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อ่านไว้ได้แนวทาง : อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม) (อ่านกลุ่ม) 2.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อ่านไว้ได้แนวทาง : บุคคลที่ฉันประทับใจ (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
6-8	3. การอ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง ประเภทสิ่งที่อ่าน : ข่าว ข้อความโฆษณา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข่าวดี โฆษณาเด่น 3.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 อ่านดูรู้ความจริง: ข่าวดี (อ่านกลุ่ม) 3.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 อ่านดูรู้ความจริง: โฆษณาเด่น (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง
9-11	4. การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง ประเภทสิ่งที่อ่าน : บันเทิงคดี หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิทานพรรณษา 4.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 อ่านเสนาะเหมาะกับเรื่อง: กุ๊กกุ๊ก (อ่านกลุ่ม) 4.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 อ่านเสนาะเหมาะกับเรื่อง: นิทานมีชีวิต (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง
11-13	5. การอ่านเพื่อรับรสสุนทรียภาพ เห็นคุณค่า และได้ข้อคิด ประเภทสิ่งที่อ่าน : กวีนิพนธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สุนทรียกับกวีไทย 5.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 อ่านเพลินพินิจคุณค่า: วรรณคดีไทย (อ่านกลุ่ม) 5.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 อ่านเพลินพินิจคุณค่า: กวีนิพนธ์ (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง
	รวม	38 ชั่วโมง

2.3.2 ดำเนินการทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการปรับแก้รายละเอียด
ในขั้นตอนการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปทดลองนำร่องตามขั้นตอนต่อไป

1) ผู้วิจัยปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการเรียนการสอน
และรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงนำ
แผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริง
และนำผลการทดลองสอนมาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลอง 1 ครั้ง

2) ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองสอนมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน
ซึ่งได้ข้อค้นพบและการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

2.1) ผู้สอนใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 นานกว่าที่กำหนดไว้ 2 ชั่วโมง แต่เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ใช้เวลาลดลง 1 ชั่วโมง

2.2) เมื่อให้นักเรียนประเมินความสม่ำเสมอในการอ่านของตนเอง นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถจดจำเวลาที่อ่านจริงได้เท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงเพิ่มแบบบันทึกตารางบันทึกการอ่านจริง ซึ่งออกแบบให้นักเรียนใช้ได้ง่าย บันทึกได้ใน 1 สัปดาห์ เพื่อประกอบการประเมินความสม่ำเสมอในการอ่านของตนเอง

2.3) ในการมอบหมายงานครั้งแรก นักเรียนบางคนไม่นำบทอ่านมาทำกิจกรรมในห้องเรียน ผู้วิจัยจึงต้องกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และแสดงความสนใจในสิ่งที่นักเรียนสนใจอ่าน หากนักเรียนสามารถค้นหาสิ่งที่จะอ่านใหม่ได้ในห้องเรียน เช่น จากโทรศัพท์มือถือ ก็อนุญาตให้นักเรียนทำได้

2.4) ผู้วิจัยสังเกตว่า นักเรียนใช้เวลาตอบคำถามปลายเปิดนานและไม่ทราบแนวคำตอบ และบางคำถามสามารถใช้รูปแบบการตอบที่เป็นตัวเลือกให้นักเรียนเลือกได้ ผู้วิจัยจะเปลี่ยนเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ (check lists) เพื่อความรวดเร็วในการตอบคำถาม

ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 (Research 2: R₂) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ระยะนี้ผู้วิจัยได้เตรียมการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3.1 เตรียมการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

3.1.1 การกำหนดประชากร

การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้วิจัยกำหนดประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตที่ 5 สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 9,216 คน

3.1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

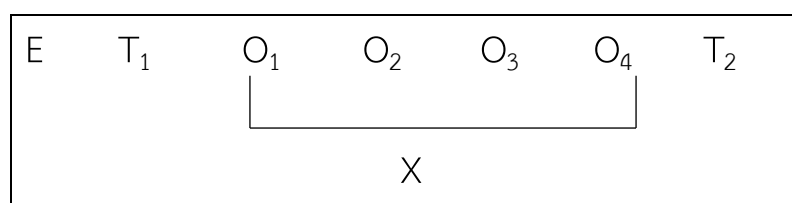
ผู้วิจัยเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยานุกูมิ” เป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากสามารถเป็นตัวแทนนักเรียนในวัยเดียวกัน เป็นวัยที่มีความสนใจใกล้เคียง

กัน และตัวแปรที่ศึกษาน่าจะไม่แตกต่างกันในบริบทด้านที่ตั้งโรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะเป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้โรงเรียนที่เลือกสามารถเป็นตัวแทนสำหรับศึกษาได้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่มจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 33 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ข้อจำกัดของการวิจัยที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเลือกกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ และไม่สามารถใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อจัดเข้ากลุ่มได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่ใช้ทดลองมีผู้เรียนเข้าร่วมเพียงกลุ่มเดียว

3.1.3 การกำหนดระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มทดลอง 13 สัปดาห์ รวมเวลาที่ทดลองใช้รูปแบบ 38 ชั่วโมง ใช้ในวิชาลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยได้ออกแบบการวัดตัวแปรตามแบบการศึกษากลุ่มเดียววัดหลายครั้งแบบอนุกรมเวลา (The One-Group Pretest-Posttest Time-Series Design) ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวแต่มีการวัดซ้ำตามช่วงเวลาที่กำหนดหลายครั้ง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง และมีการดำเนินการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-group Pretest-Posttest Design) (Campbell & Stanley, 2015) ดังภาพ 10

ภาพที่ 10 แบบแผนการทดลอง

E คือ กลุ่มทดลอง

T₁ คือ วัดตัวแปรตามก่อนทดลอง ด้วยแบบวัดนิสัยรักการอ่าน

O₁ O₂ O₃ O₄ คือ วัดตัวแปรตามระหว่างทดลอง ด้วยแบบวัดนิสัยรักการอ่าน

T₂ คือ วัดตัวแปรตามหลังทดลอง ด้วยแบบวัดนิสัยรักการอ่าน

X คือ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

เมื่อกำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มทดลอง และออกแบบการวัดตัวแปรตามแบบการศึกษากลุ่มเดียว ซึ่งต้องทำการวัดหลายครั้งแบบอนุกรม

เวลา ผู้วิจัยจึงได้จัดทำตารางสำหรับเตรียมวัตตัวแปรตาม ระหว่างดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้
ในตาราง 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 การออกแบบการวัดนิสัยรักการอ่านตามแผนการจัดการเรียนรู้

สัปดาห์ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง	การออกแบบการวัด
1-3	1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ประเภทสิ่งที่อ่าน : สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สารคดีน่ารู้ 1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อ่านเสริมเติมความรู้: พระเมรุมาศ (อ่านกลุ่ม) 1.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อ่านเสริมเติมความรู้: ปาหิมพานต์ (อ่านเดี่ยว)	4 ชั่วโมง 5 ชั่วโมง	วัตตัวแปรตามก่อน ทดลอง (T ₁) วัตตัวแปรตาม ระหว่างทดลอง* (O ₁)
3-5	2. การอ่านเพื่อสนองความต้องการธรรมชาติ ประเภทสิ่งที่อ่าน : ชิวประวัติ อัดชิวประวัติ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางคนเด่น 2.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อ่านไว้ได้แนวทาง : อาทิวราห์.. คงมาลัย (ตุน บอดี้สแลม) (อ่านกลุ่ม) 2.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อ่านไว้ได้แนวทาง : บุคคลที่ฉันประทับใจ (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง	วัตตัวแปรตาม ระหว่างทดลอง *(O ₂)
6-8	3. การอ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง ประเภทสิ่งที่อ่าน : ข่าว ข้อความโฆษณา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข่าวดัง โฆษณาเด่น 3.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 อ่านคู่รู้ความจริง: ข่าวดัง (อ่านกลุ่ม) 3.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 อ่านคู่รู้ความจริง: โฆษณาเด่น (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง	วัตตัวแปรตาม ระหว่างทดลอง *(O ₃)
9-11	4. การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง ประเภทสิ่งที่อ่าน : บันเทิงคดี หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิทานหรรษา 4.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 อ่านเสนาะเหมาะกับเรื่อง: กุ๊กกิ๊ก (อ่านกลุ่ม) 4.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 อ่านเสนาะเหมาะกับเรื่อง: นิทานมีชีวิต (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง	วัตตัวแปรตาม ระหว่างทดลอง *(O ₄)
11-13	5. การอ่านเพื่อรับรสสุนทรียภาพ เห็นคุณค่า และได้ข้อคิด ประเภทสิ่งที่อ่าน : กวีนิพนธ์		

สัปดาห์ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง	การออกแบบการวัด
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สุนทรียกับกวีไทย		
	5.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 อ่านเพลินพินิจคุณค่า: วรรณคดีไทย (อ่านกลุ่ม)	3 ชั่วโมง	
	5.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 อ่านเพลินพินิจคุณค่า: กวีนิพนธ์ (อ่านเดี่ยว)	4 ชั่วโมง	วัดตัวแปรตามก่อน ทดลอง (T ₂)
	รวม	38 ชั่วโมง	

3.1.4 เตรียมีการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการโดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยการเปรียบเทียบการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดนิสัยรักการอ่าน ของกลุ่มทดลอง

1.1) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและการแจกแจงของตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2) การเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านของทั้งก่อนและหลัง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

1.3) การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่านระหว่างการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way analysis of variance with repeated measure) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งแบ่งจำนวนข้อตามสัดส่วนของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ โดยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านมากกว่าความสม่ำเสมอในการอ่าน จึงมีข้อคำถามและคะแนนมากกว่า ทำให้จำนวนข้อไม่เท่ากัน การแปลผลคะแนนมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน
2. เจตคติต่อการอ่าน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน
3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน จำนวน 6 ข้อ คะแนนเต็ม 24 คะแนน
คะแนนเฉลี่ย 3.0 - 4.0 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

คะแนนเฉลี่ย	2.0 - 2.9	ระดับคุณภาพ ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.0 - 1.9	ระดับคุณภาพ ผ่าน
คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.9	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความของคะแนนรวมทุกองค์ประกอบ ดังนี้		
นิสัยรักการอ่าน จำนวน 30 ข้อ 120 คะแนน		
คะแนนเฉลี่ย	3.0 - 4.0	ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม
คะแนนเฉลี่ย	2.0 - 2.9	ระดับคุณภาพ ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.0 - 1.9	ระดับคุณภาพ ผ่าน
คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.9	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบบางที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” ของผู้เรียน เพื่อการศึกษาพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่าน อธิบายเพิ่มเติมให้เห็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียนประกอบข้อมูลเชิงปริมาณ โดยจะนำเสนอตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน ดังนี้ 1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน 2) เจตคติต่อการอ่าน และ 3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน โดยพิจารณาพัฒนาการแต่ละองค์ประกอบตามระยะ 6 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนทดลองและช่วงการทดลองในสัปดาห์ที่ 1 2) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 3 3) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 5 4) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 5) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 11 และ 6) ระยะสัปดาห์สุดท้ายของการทดลองถึงระยะหลังการทดลองเสร็จสิ้น ข้อมูลที่นำเสนอเป็นข้อมูลของผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน

3.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

แบบวัดนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดนิสัยรักการอ่านในด้านความสนใจในการอ่าน ความสม่ำเสมอในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่าน โดยลักษณะคำถามของแบบวัดที่พัฒนาขึ้นมี 2 รูปแบบ

รูปแบบที่ 1 เป็นแบบวัดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านและเจตคติในการอ่านของนักเรียน ที่วัดด้วยมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ผู้ตอบคือนักเรียน โดยให้ผู้ตอบคำตอบที่

ตรงกับความคิดของตนเองมากที่สุด ให้คะแนนตั้งแต่ 1 2 3 และ 4 มีความหมายคะแนน ตามระดับความคิดเห็นของนักเรียน ดังข้อมูลในตาราง 19

ตารางที่ 19 เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านและเจตคติในการอ่านของนักเรียน

ข้อคำถามในทางบวก	ข้อคำถามในทางลบ
4 หมายถึง จริงมากที่สุด	4 หมายถึง จริงน้อยที่สุด
3 หมายถึง จริงมาก	3 หมายถึง จริงน้อย
2 หมายถึง จริงน้อย	2 หมายถึง จริงมาก
1 หมายถึง จริงน้อยที่สุด	1 หมายถึง จริงมากที่สุด

รูปแบบที่ 2 เป็นแบบสำรวจตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมความสม่ำเสมอในการอ่าน ผู้ตอบคือ นักเรียน ให้คะแนนตั้งแต่ 1 2 3 และ 4 มีความหมายคะแนนตามเกณฑ์ ดังข้อมูลในตาราง 20

ตารางที่ 20 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสำรวจตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมความสม่ำเสมอในการอ่าน

คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด
4 คะแนน	เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ มากกว่าสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
3 คะแนน	เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นปานกลาง สัปดาห์ละ 4-5 ครั้ง
2 คะแนน	เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อย สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง
1 คะแนน	เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก สัปดาห์ละ 0-1 ครั้ง

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือแบบวัดนิสัยรักการอ่าน

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการที่ได้มาสร้างตารางโครงสร้างพฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนข้อคำถาม (table of specification) ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ รายละเอียดดังตาราง 21

ตารางที่ 21 โครงสร้างเนื้อหาแบบวัดตัวแปรตามนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบการวัดนิสัยรักการอ่าน	จำนวนข้อ
1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	12
1.1 อยากรู้อยากอ่าน	2
1.2 สนุกใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ	2
1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน	2

องค์ประกอบการวัดนิสัยรักการอ่าน	จำนวนข้อ
1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน	3
1.5 หาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน	3
2. เจตคติต่อการอ่าน	12
2.1 เต็มใจ พร้อมจะอ่าน	4
2.2 มีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน	4
2.3 รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้	4
3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน	6
3.1 อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง	3
3.2 อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน	3
รวม	30

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยจัดทำร่างแบบวัดตามตารางโครงสร้างเนื้อหาที่ต้องการวัด จากนั้นนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นตามตารางที่ 22 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 22 ข้อคำถามตามพฤติกรรมบ่งชี้นิสัยรักการอ่าน

นิยามองค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้นิสัยรักการอ่าน	ข้อคำถาม
1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน หมายถึง ความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากอ่าน สนุกใจอ่านโดยไม่ต้อง บังคับ แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน พยายามอ่าน	1.1 อยากรู้อยากอ่าน	1) เมื่ออยากรู้เรื่องใด ฉันกระตือรือร้นอยากอ่านมากกว่า ให้คนอื่นเล่าเรื่องนั้นให้ฟัง (+)
		2) เมื่อพบเรื่องที่สนใจฉันจะรีบอ่านโดยไม่รีรอ (+)
	1.2 สนุกใจอ่านโดยไม่ต้อง บังคับ	3) ฉันอ่านเรื่องที่สนใจได้โดยไม่ต้องมีใครมาบอกให้อ่าน (+)
		4) ฉันอ่านเฉพาะเรื่องที่ครูบอกว่าจำเป็นต้องอ่าน (-)
	1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน	5) ฉันเลือกเรื่องที่ตนเองจะอ่านได้ (+)
		6) ฉันเลือกเรื่องที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์การอ่าน (+)
	1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วย การอ่าน	7) ฉันอ่านเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ (+)
		8) หลังจากเรียนในชั้นเรียน ฉันจะศึกษาค้นคว้าโดยการ อ่านเพิ่มเติม (+)

นียมองค้ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้ นิสัยรักการอ่าน	ข้อคำถาม
		9) ฉันติดตามข่าวสาร หรือเรื่องราวต่างๆ จากการอ่านด้วยตนเองมากกว่าฟังผู้อื่นเล่า (+)
	1.5 ทหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน	10) ฉันพยายามหาวิธีการ เพื่อให้ได้อ่านสิ่งทีสนใจ (+) 11) เมื่อพบข้อความที่อ่านแล้วไม่เข้าใจ ฉันจะหาวิธีทีจะทำให้เข้าใจข้อความนั้นให้ทีได้ (+) 12) เมื่อพบเรื่องทีสนใจ อยากอ่าน ฉันจะขอให้ผู้อื่นสอนให้ฉันอ่านด้วยตนเอง มากกว่าจะให้ผู้อื่นเล่าเรื่องนั้นให้ฟัง (+)
2. เจตคติต่อการอ่าน หมายถึง จิตใจพร้อมทีจะทำอ่าน มีความรู้สึกรและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รู้และประเมินประโยชน์ของการอ่านได้	2.1 เต็มใจ พร้อมจะทำอ่าน	13) เมื่อมีโอกาสอ่าน ฉันเต็มใจอ่าน (+)
		14) ก่อนอ่านฉันมีสมาธิ และมีจิตใจพร้อมอ่าน (+)
		15) ฉันพร้อมจะทำอ่านทุกครั้งที่มึเป้าหมายว่าจะอ่าน (+)
		16) เมื่อพบหนังสือที ๆ ฉันพร้อมจะทำอ่าน (+)
	2.2 มีความรู้สึกรดีและมี ความรู้สึกร่วมกับสิ่งทีอ่าน	17) เมื่อเห็นหนังสือแล้วฉันรู้สึกรอยากอ่าน (+)
		18) ฉันมีความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องทีอ่าน เช่น ตื่นเต้น ดีใจ เศร้า เป็นต้น (+)
		19) การอ่านเป็นกิจกรรมทีฉันไม่เคยเบื่อ (+)
		20) การอ่านช่วยให้ฉันได้ผ่อนคลายและสบายใจขึ้นได้ (+)
	2.3 รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้	21) ฉันใช้หนังสือและการอ่านเพื่อฆ่าเวลา เพราะคิดว่ามีประโยชน์ (+)
		22) ความรู้ทีฉันได้จากการอ่านใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ (+)
		23) การอ่านช่วยเสริมสร้างจินตนาการของฉัน (+)
		24) ฉันรู้ว่าอ่านอะไรจะเกิดประโยชน์กับตัวฉัน (+)
3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน หมายถึง การอ่านอยู่เสมอ เป็นประจำต่อเนื่อง อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารทีอ่าน และวัสดุการอ่าน	3.1 อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง	25) ฉันจะแบ่งเวลาไว้สำหรับอ่าน และอ่านตามเวลาที่กำหนดไว้ (+)
		26) ในช่วงทีอ่านหนังสือ ฉันอ่านได้ต่อเนื่อง โดยไม่ทำอย่างอื่น (+)
		27) ฉันหาเรื่องทีชอบอ่าน มาอ่านเป็นประจำ (+)
	3.2 อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารทีอ่าน และวัสดุการอ่าน	28) สถานที่ใดก็ตาม ถ้ามีหนังสือวางไว้ให้ ฉันก็จะหยิบมาอ่าน (+)
		29) ฉันอ่านสารได้ทั้ง สารคดี บันเทิงคดี และกวีนิพนธ์ (+)
		30) เรื่องทีฉันอ่านจะปรากฏอยู่ในหนังสือ วารสาร เว็บไซต์ หรือวัสดุใด ๆ ก็ได้ (+)

หมายเหตุ: (+) หมายถึง ข้อความทีเป็นนิมาน (-) หมายถึง ข้อความทีเป็นนิเสธ

3.2.2 การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตามแบบเครื่องมือวัดจิตพิสัยด้วยแบบวัดทางจิตวิทยา โดยกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด และนิยามคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดออกมาจนเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน เรียกว่า ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

นิสัยรักการอ่านที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ หมายถึง การมีความสนใจในการอ่าน ต้องการอ่านด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับ ถึงจะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านก็จะพยายามอ่านไม่ย่อท้อ อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อ่านตามความสนใจได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่าน และวัสดุการอ่าน มีจิตใจที่พร้อมจะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รวมถึงรู้ว่าการอ่านมีประโยชน์ ซึ่งมีตัวบ่งชี้และพฤติกรรมบ่งชี้ ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ใช้วัดนิสัยรักการอ่าน

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมบ่งชี้
1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	1.1 อยากรู้อยากอ่าน
ความกระตือรือร้นอยากรู้อยากอ่าน	1.2 สนุกใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ
สนุกใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ แสวงหา	1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะอ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน
ความรู้ ข้อมูล แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ	1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน
ด้วยการอ่าน พยายามอ่าน	1.5 หาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน
2) เจตคติต่อการอ่าน	2.1 เต็มใจ พร้อมจะอ่าน
จิตใจพร้อมที่จะอ่าน มีความรู้สึกและ	2.2 มีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน
อารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รู้และ	2.3 รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้
ประเมินประโยชน์ของการอ่านได้	
3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน	3.1 อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง
การอ่านอยู่เสมอ เป็นประจำต่อเนื่อง	3.2 อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและ
อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภท	วัสดุการอ่าน
ของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน	

3.2.3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านที่พัฒนาขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมิน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน มีรายละเอียด ดังนี้

1) นำเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยของทุกรายการเท่ากับ 0.91

2) พิจารณาการตรวจสอบองค์ประกอบของเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบทั้ง 3 พบว่า ทุกองค์ประกอบสอดคล้อง มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ตามลำดับ ดังนั้นองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน และองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน มีค่า IOC เท่ากับ 0.95 องค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน มีค่า IOC เท่ากับ 0.9

3) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยได้นำคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านให้มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียด สรุปได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) ระยะเวลา

1.1) เวลาที่กำหนดให้ทำแบบวัด 20 นาที ควรเพิ่มเป็น 30 นาที เพราะคำถามมี 30 ข้อ

2) ภาษา

2.1) ภาพรวมประเด็นและข้อความตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ยกเว้นบางข้อที่คำถามยังไม่ค่อยชัดเจน หรือมีความซ้ำซ้อนกับคำถามข้ออื่น ๆ

2.2) ข้อคำถามบางข้อควรเพิ่มข้อความให้ชัดเจน

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังข้อมูลในตาราง 24

ตารางที่ 24 ข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถาม (เดิม)	ข้อคำถาม (ปรับปรุงใหม่)
5) ฉันเลือกเรื่องที่ตนเองจะอ่านได้	5) ฉันเลือกเรื่องที่จะอ่านได้ด้วยตนเอง
12) เมื่อพบเรื่องที่สนใจ อยากอ่าน ฉันจะขอให้ผู้อื่นสอนให้ฉันอ่านด้วยตนเอง มากกว่าจะให้ผู้อื่นเล่าเรื่องนั้นให้ฟัง	12) ฉันจะขอให้ผู้อื่นสอนให้ฉันอ่านเรื่องที่ฉันสนใจ อยากอ่าน แต่ยังไม่รู้วิธีอ่านให้เข้าใจ
17) เมื่อเห็นหนังสือแล้วฉันรู้สึกอยากอ่าน	17) ฉันรู้สึกดีเมื่อได้อ่านหนังสือ

ข้อความ (เดิม)	ข้อความ (ปรับใหม่)
20) การอ่านช่วยให้ฉันได้ผ่อนคลายและสบายใจขึ้นได้	20) การอ่านช่วยให้ฉันได้รู้สึกดี ผ่อนคลายและสบายใจ
24) ฉันรู้ว่าอ่านอะไรจะเกิดประโยชน์กับตัวฉัน	24) ฉันรู้ว่าควรอ่านสิ่งใดจึงจะเกิดประโยชน์กับตัวฉัน
25) ฉันจะแบ่งเวลาไว้สำหรับอ่าน และอ่านตามเวลาที่กำหนดไว้	25) ฉันจะแบ่งเวลาไว้สำหรับอ่านไว้อย่างสม่ำเสมอ และอ่านตามเวลาที่กำหนดไว้ได้
26) ในช่วงที่อ่านหนังสือ ฉันอ่านได้ต่อเนื่อง โดยไม่ทำอย่างอื่น	26) ฉันหาเวลาเพื่ออ่านหนังสือที่ฉันชอบได้อย่างต่อเนื่องจนจบจนเรื่อง

3.2.4 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach พบว่าแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยง คือ 0.945 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและจากข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองนำร่องมาดำเนินการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผล ตามรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว โดยทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มทดลอง 13 สัปดาห์ รวมเวลาที่ทดลองใช้รูปแบบ 38 ชั่วโมง ใช้ในวิชาลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยได้ออกแบบการวัดตัวแปรตามแบบการศึกษากลุ่มเดียววัดหลายครั้งแบบอนุกรมเวลา (The One-Group Pretest-Posttest Time-Series Design) ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวแต่มีการวัดซ้ำตามเวลาที่กำหนดหลายครั้ง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง และมีการดำเนินการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-group Pretest-Posttest Design)

ขั้นตอนการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน มี ดังนี้

1) การดำเนินการก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยทดสอบก่อนการทดลอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 13 สัปดาห์ ซึ่งการดำเนินการวิจัยดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามขั้นตอนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น และประเมินผลการเรียนก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1) ประเมินนิสัยรักการอ่านจากแบบวัดนิสัยรักการอ่านโดยทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการสอน (pre-test)

2.2) เตรียมปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียน ดังนี้

2.2.1) การสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ โดยศึกษาข้อมูลการอ่านของผู้เรียนเป็นรายบุคคล พิจารณาจากผลการวัดนิสัยรักการอ่าน และสำรวจประสบการณ์อ่าน นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.2.2) เตรียมจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ เตรียมห้องเรียนให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรม จัดเตรียมพื้นที่ในการนำเสนอผลงานของผู้เรียน เตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่จะใช้

2.2.3) เตรียมของรางวัลและสิ่งจูงใจ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าทางพฤติกรรม ทั้งที่เป็นสิ่งของและคำพูดที่สามารถจูงใจให้เกิดพฤติกรรม ให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

2.3) ดำเนินการสอนในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นตามแนวทางในรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังนี้

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกต่อการอ่าน

1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นพี่ปรึกษาให้ผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

2.1 วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน

2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู

ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ติระหว่างกันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

3.1 อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน

3.2 แลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึง

ข้อดีของการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 ขวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

4.1 ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง

4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทาง

แก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู

3) ผู้สอนประเมินนิสัยรักการอ่านเป็นระยะตามแผนการทดลองที่วางไว้ โดยใช้แบบบันทึกการอ่าน และแบบวัดนิสัยรักการอ่าน ด้านลำดับเนื้อหาในการสอนผู้วิจัยแบ่งตามประเภทการอ่านและจุดประสงค์ของการอ่าน โดยใช้เวลาในการทดลอง 13 สัปดาห์

4) การดำเนินการหลังการทดลอง

หลังจากการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยประเมินนิสัยรักการอ่านจากแบบวัดนิสัยรักการอ่านโดยทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง หลังการสอน (post-test) เพื่อประเมินนิสัยรักการอ่านที่เกิดจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

3.3.2 ผู้วิจัยประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง

2) การเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3) ศึกษาพัฒนาการนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในช่วงระหว่างการเรียนการสอนโดยทดสอบก่อนและหลังเรียนต่อเนื่องตามช่วงเวลาที่กำหนด (time-series)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำผลการประเมินนิสัยรักการอ่านจากแบบวัดนิสัยรักการอ่าน และแบบบันทึกผลการอ่านของผู้เรียน มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อหาข้อสรุปและประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเมื่อมีการวัดซ้ำ (one-way analysis of variance with repeated measure) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ขั้นตอนที่ 4 (Development: D₂) การนำเสนอการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.1 สรุปข้อค้นพบจากการทดลองใช้และปรับปรุงการเรียนการสอน

หลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว โดยทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มทดลอง 13 สัปดาห์ รวมเวลาที่ทดลองใช้รูปแบบ 38 ชั่วโมง ใช้ในวิชาเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองสอนมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งได้ข้อค้นพบและการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน แบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

เมื่อผู้วิจัยนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทำให้ผู้วิจัยพบว่า การเขียนอธิบายหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ยังไม่ชัดเจนซึ่งหากผู้อื่นจะนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในอนาคตอาจจะเข้าใจรูปแบบได้ไม่ชัดเจนอย่างที่ผู้วิจัยเข้าใจ และสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนมาใช้ทดลองได้ ผู้วิจัยจึงอธิบายทั้ง 4 ประเด็นเพิ่มเติม ดังนี้

1.1) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยปรับเปลี่ยนประเด็น “การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล สร้างแรงจูงใจ และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้” เพราะเป็นหลักการสำคัญจากหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันเช่นกัน แต่ผู้วิจัยเขียนไว้ไม่ชัดเจนในครั้งแรก

1.2) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยปรับเปลี่ยนรายละเอียดให้สอดคล้องกับที่แก้ไขหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับแก้ไขเพิ่มเติม ในข้อที่ 8.

1.3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยปรับแก้ไขการเขียนอธิบาย ขั้นตอนที่ 2 และ 3 โดยเพิ่มคำอธิบายให้สื่อความหมายได้ครอบคลุมหลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ปรับแก้แล้ว และแก้ไขข้อขั้นตอนที่ 3.2 จาก “แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน” เป็น “แลกเปลี่ยนและชื่นชม”

1.4) บทบาทผู้สอนและผู้เรียน

ผู้วิจัยเพิ่มคำอธิบายบทบาทผู้สอนข้อที่ 8 เพื่อให้ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลก่อนทดลองใช้และปรับปรุงหลังทดลองใช้ตามประเด็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเปรียบเทียบให้เห็นในตาราง 25

ตารางที่ 25 การปรับแก้จากข้อค้นพบด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ประเด็นที่ปรับแก้	ข้อมูลก่อนทดลองใช้	ปรับปรุงหลังทดลองใช้
1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง และได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน จะทำให้เกิดความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน	2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน <i>ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้</i>
2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน	2. ผู้สอนอำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามเป้าหมายการอ่าน ทั้งด้านการเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่าน และเวลาที่ใช้อ่าน 3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ และเสริมแรงให้ผู้เรียนอ่านบรรลุเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนอ่านร่วมกับผู้อื่น เช่น สนทนา แลกเปลี่ยน แบ่งปันสิ่งที่อ่านร่วมกับเพื่อน เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี	2. ผู้สอนอำนวยความสะดวก <i>สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามเป้าหมายการอ่าน ทั้งด้านการเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่าน และเวลาที่ใช้อ่าน</i> 3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ <i>เสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี</i> โดยให้ผู้เรียนอ่านร่วมกับผู้อื่น มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น สนทนาแลกเปลี่ยน แบ่งปันสิ่งที่อ่านร่วมกับเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ
3. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ <i>โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียน</i>
	ขั้นตอนที่ 3 ซินชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน	ขั้นตอนที่ 3 ซินชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน <i>โดยใช้การเสริมแรง สนับสนุน และ</i>

ประเด็นที่ปรับแก้	ข้อมูลก่อนทดลองใช้	ปรับปรุงหลังทดลองใช้
		ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่กระหว่างกันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้
	3.2 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน	3.2 แลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน
4. บทบาทผู้สอนและผู้เรียน	8. ผู้สอนให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการอ่าน มาสร้างชิ้นงานนำเสนอตามที่ได้เลือกไว้ จากนั้นให้นำเสนอแลกเปลี่ยนกันในห้อง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอของเพื่อน โนม้นำใจให้เห็นข้อดีของงานที่ทำ ซึ่งเป็นผลมาจากการอ่านของผู้เรียน	8. ผู้สอนให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการอ่าน มาสร้างชิ้นงานนำเสนอตามที่ได้เลือกไว้ จากนั้นให้นำเสนอแลกเปลี่ยนกันในห้อง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอของเพื่อน ผู้สอนชื่นชมและให้กำลังใจผู้เรียน โนม้นำใจให้เห็นข้อดีของงานที่ทำซึ่งเป็นผลมาจากการอ่านของผู้เรียน เสริมแรงและสนับสนุนให้อ่านอย่างต่อเนื่องต่อไป

2) เครื่องมือวัดนิสัยรักการอ่าน

เมื่อผู้วิจัยนำเครื่องมือวัดนิสัยรักการอ่านไปใช้ทำให้พบประเด็นที่ควรปรับแก้ 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1) เกณฑ์การประเมินนิสัยรักการอ่าน

หลังจากที่ใช้แบบวัดนิสัยรักการอ่านแล้วผู้วิจัยพบว่า ในการแปลผลคะแนนควรปรับเกณฑ์การประเมินให้ให้มีทิศทางและระดับให้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงปรับแก้ทั้งเกณฑ์การประเมินนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบและในภาพรวม

2.2) โครงสร้างแบบวัดนิสัยรักการอ่าน

ระบุข้อความที่เป็นนิมาน (บวก) และข้อความที่เป็นนิเสธ (ลบ) เพิ่มในโครงสร้างของแบบวัดนิสัยรักการอ่าน เพื่อจะได้แปลผลคะแนนได้ถูกต้อง

2.3) การวัดความสม่ำเสมอในการอ่าน

ควรปรับเครื่องมือวัดความสม่ำเสมอ โดยปรับรายละเอียดของการวัดตามองค์ประกอบ เพราะแบบวัดที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นการวัดโดยภาพรวม (Holistic) ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วควรวัดแบบจำแนกรายด้านขององค์ประกอบ (Analytic) เช่น สถานที่ ระยะเวลา ประเภท ช่วงเวลา วัสดุ การอ่าน โดยให้มีมิติของตัวพฤติกรรมบ่งชี้ย่อย มีเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง (rubrics) ของแต่ละตัวย่อย ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของความสม่ำเสมอในการอ่านที่สังเคราะห์ไว้

2.4) การสร้างเครื่องมือสำหรับวัดหลายครั้ง

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนนิสัยรักการอ่านพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับข้อคำถามในแบบวัดนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยใช้ฉบับเดียวกันทั้งวัดก่อนหลังการใช้รูปแบบ และระหว่างการใช้รูปแบบอีก 4 ครั้ง ทำให้ผลอาจเกิดจากการจำได้ หรือตั้งใจทำให้ได้ผลที่ดีขึ้น อาจทำให้ไม่สะท้อนคะแนนตามสภาพจริง ดังนั้น ในอนาคตควรสร้างและปรับข้อคำถามในแบบวัดให้เป็นแบบฉบับคู่ขนานกันเพื่อแก้ปัญหา และจำนวนครั้งในการใช้แบบวัดที่มีผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูลควรเพิ่มการวัดแบบสามเส้า หรืออาจวัดด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น สังเกต สอบถาม ผู้ปกครอง เป็นต้น

นอกจากนั้น ผู้สอนพบว่า การให้ผู้เรียนตอบแบบวัดนิสัยรักการอ่านเป็นจำนวนหลายครั้งทำให้ผู้เรียนบางคนเบื่อ ไม่อยากทำ ผู้สอนจึงควรหาวิธีการกระตุ้นผู้เรียนให้ทำแบบวัด เช่น มีรางวัลมาให้ หรือ ช่วยกันอ่านคำถามและตอบแบบวัดไปพร้อมกัน และผู้สอนได้ปรับการพิมพ์แบบวัดให้สั้นลง โดยลดการใส่หัวข้อองค์ประกอบข้อนิสัยรักการอ่านออก เรียงลำดับคำถามต่อเนื่องกันทั้ง 30 ข้อ หลังจากนั้น ผู้สอนจะนำข้อมูลไปแยกวิเคราะห์ตามองค์ประกอบต่อไป

2.5) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลประเมินข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน ซึ่งเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วพบว่า มีเครื่องมือที่สร้างเพิ่มเติมสามารถนำมาช่วยอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพได้ ซึ่งได้แก่ แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” รวมถึงแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ผู้วิจัยจึงนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียน

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลก่อนทดลองใช้และปรับปรุงหลังทดลองใช้ตามประเด็นเครื่องมือวัดนิสัยรักการอ่านเปรียบเทียบให้เห็นในตาราง 26

ตารางที่ 26 การปรับแก้จากข้อค้นพบด้านเครื่องมือวัดนิสัยรักการอ่าน

ประเด็นที่ปรับแก้	ข้อมูลก่อนทดลองใช้	ปรับปรุงหลังทดลองใช้
1. เกณฑ์การประเมินนิสัยรักการอ่าน	1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 ระดับคุณภาพ ดี คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 ระดับคุณภาพ ผ่าน คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	1.ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับปรับปรุง
2. เจตคติต่อการอ่าน	จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 ระดับคุณภาพ ดี	2. เจตคติต่อการอ่าน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับปานกลาง

ประเด็นที่ปรับแก้	ข้อมูลก่อนทดลองใช้	ปรับปรุงหลังทดลองใช้
	คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 ระดับคุณภาพ ผ่าน คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับปรับปรุง
	3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน จำนวน 6 ข้อ คะแนนเต็ม 24 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 ระดับคุณภาพ ดี คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 ระดับคุณภาพ ผ่าน คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง การกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนรวม ทุกองค์ประกอบ ดังนี้ นิสัยรักการอ่าน จำนวน 30 ข้อ 120 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 ระดับคุณภาพ ดี คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 ระดับคุณภาพ ผ่าน คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน จำนวน 6 ข้อ คะแนนเต็ม 24 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับปรับปรุง การกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนรวม ทุกองค์ประกอบ ดังนี้ นิสัยรักการอ่าน จำนวน 30 ข้อ 120 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 3.0 – 4.0 มีนิสัยรักการอ่านในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.0 – 2.9 มีนิสัยรักการอ่านในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.9 มีนิสัยรักการอ่านในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 0 – 0.9 มีนิสัยรักการอ่านในระดับปรับปรุง
2. โครงสร้างแบบวัด	ไม่ได้ระบุข้อความที่เป็นนิทาน หรือนิเสธ	ระบุสัญลักษณ์แสดงข้อความที่เป็นนิทานและข้อความที่เป็นนิเสธ
3. การวัด ความสม่ำเสมอ ในการอ่าน	แบบสำรวจตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมความ สม่ำเสมอในการอ่าน ผู้ตอบคือ นักเรียน ให้ คะแนนตั้งแต่ 1 2 3 และ 4 มีความหมาย คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ 4 คะแนน เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้น เป็นประจำ มากกว่าสัปดาห์ละ 5 ครั้ง 3 คะแนน เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้น ปานกลาง สัปดาห์ละ 4-5 ครั้ง 2 คะแนน เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้น น้อย สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง 1 คะแนน เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้น น้อยมาก สัปดาห์ละ 0-1 ครั้ง	ควรวัดแบบจำแนกรายด้านขององค์ประกอบ (Analytic) เช่น สถานที่ ระยะเวลา ประเภท ช่วงเวลา วัสดุการอ่าน โดยให้มีมิติของตัวพฤติกรรม บ่งชี้ย่อย มีเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง (rubrics) ของแต่ละตัวย่อย ตัวอย่าง ประเด็นการวัดจำแนกรายด้าน และมีมิติที่ควรปรับแก้ใหม่ 1. ความถี่ในการอ่าน (ทุกวัน, สัปดาห์ละครั้ง หรือ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์, น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง) 2. จำนวนชั่วโมงที่อ่าน/ครั้ง (ไม่ถึง 30 นาที, 30 นาที, มากกว่า 30 นาที) 3. ประเภทเนื้อหาที่อ่าน (สารคดี บันเทิงคดี กวีนิพนธ์) 4. จำนวนวัสดุการอ่านที่อ่าน (ประเภทเดียว, 2 ประเภท, 3 ประเภท มากกว่า 3 ประเภท) 5. สถานที่ที่อ่าน (1 แห่ง, 2 แห่ง, 3 แห่ง, มากกว่า 3 แห่ง)
4. การสร้าง เครื่องมือสำหรับวัด หลายครั้ง	ใช้แบบวัดนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยใช้ฉบับ เดียวกันทั้งวัดก่อนหลังการใช้รูปแบบ และ ระหว่างการใช้รูปแบบอีก 4 ครั้ง	- ควรสร้างและปรับข้อความในแบบวัดให้เป็นแบบฉบับคู่ขนานกัน - ควรเพิ่มการวัดแบบสามเส้า หรืออาจวัดด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น สังเกต สอบถามผู้ปกครอง เป็นต้น - ควรหาวิธีกระตุ้นผู้เรียนให้ทำแบบวัด และปรับการพิมพ์แบบวัดให้สั้นลง โดยลดการใส่หัวข้อองค์ประกอบข้อ นิสัยรักการอ่านออก เรียงลำดับคำถามต่อเนื่องกันทั้ง 30 ข้อ
5. การเก็บข้อมูล เชิงคุณภาพ	ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ประเมินข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบบันทึก แผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน	เพิ่มเติมเครื่องมือที่สามารถนำมาช่วยอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพได้ ได้แก่ แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง โบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็น อย่างไร” รวมถึงแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ผู้วิจัยจึง นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมกับการสังเกต พฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียน

3) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3.1) เนื้อหาสาระของเรื่องที่จะนำมาใช้จัดการเรียนรู้

หลังจากทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยพบว่าการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยการเลือกใช้บทอ่านที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถช่วยกระตุ้นความสนใจ ความอยากรู้อยากอ่านของผู้เรียนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ตัวอย่างลักษณะบทอ่านที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนเพิ่มในคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนดังนี้

1) เป็นเรื่องที่ทันสมัย อยู่ในกระแสสังคม ณ เวลาที่อ่าน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับสามารถสืบค้นหาข้อมูลได้ง่ายและสะดวกเพราะเป็นช่วงที่สังคมกำลังให้ความสนใจ และมีการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถติดต่ออ่านได้อย่างต่อเนื่อง

2) เป็นเรื่องของบุคคลที่คนส่วนใหญ่ชื่นชม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัยของผู้อ่าน เพราะเป็นวัยที่กำลังค้นหาตัวตนของตนเอง การที่ได้อ่านประวัติของคนที่แบบอย่าง และได้เห็นเส้นทางชีวิตของเขาเหล่านั้น ผู้เรียนจะได้เรียนรู้วิถีการใช้ชีวิตผ่านการอ่านประวัติของบุคคลที่เขาประทับใจ และเมื่อเป็นบุคคลที่น่าชื่นชมแล้วผู้เรียนจะอยากรู้จัก และอยากรู้ว่าบุคคลนั้นมีชีวิตเป็นอย่างไรบ้าง ทำให้อ่านเรื่องราวเช่นนี้ได้ดีเช่นกัน

3) เป็นเรื่องที่อ่านง่าย สนุกสนาน ซึ่งการเลือกเรื่องให้เหมาะกับระดับความสามารถในการอ่านของผู้เรียน มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจอ่านได้ เพราะผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนจะไม่อยากอ่านบทอ่านเรื่องที่รู้สึกว่ายากเกินไปสำหรับตนเอง และทำให้ไม่ชอบอ่านอะไรเลย ดังนั้นหากเริ่มจากบทอ่านเรื่องที่ยาก สนุกสนาน ผู้เรียนจะสามารถอ่านได้ ซึ่งความสนุกสนานและความสำเร็จที่เขาได้รับจากการอ่านเรื่องง่าย ๆ จะช่วยให้เขาค่อย ๆ เปิดใจอ่านเรื่องอื่น ๆ ตามมา

4) เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เช่น เรื่องเกี่ยวกับอาหาร เพราะสังเกตได้จากการอ่านเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ผู้เรียนให้ความสนใจกับชื่ออาหารแต่ละประเภท และความสนใจที่อยากรู้อยากอ่านต่อว่า อาหารแต่ละประเภทนั้นมีลักษณะอย่างไร มีรูปร่างหน้าตาอย่างไร หรือมีวิธีการทำอย่างไร เป็นต้น

นอกจากบทอ่านที่มีความเหมาะสมแล้ว ในการกำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนเลือกอ่านตามความสนใจ ผู้สอนควรเลือกหัวข้อที่มีเนื้อหาหรือเรื่องราวที่น่าสนใจเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ให้ ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านจากประเด็นที่ตนเองต้องการอ่านได้หลากหลาย เช่น

ประวัติ แหล่งที่อยู่ หรือแม้แต่ลักษณะพิเศษของสัตว์แต่ละประเภท เป็นต้น ทำให้ตอบสนองความสนใจของแต่ละบุคคลได้อย่างไม่จำกัด

3.2) ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปให้ผู้สนใจศึกษาเป็นตัวอย่าง ควรปรับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้เห็นรายละเอียดของขั้นตอนให้ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงไว้ในคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน (ดูในภาคผนวก)

3.3) สื่ออุปกรณ์ที่ใช้

ผู้วิจัยพบว่า ในการจัดการเรียนรู้ นอกจากผู้สอนจะต้องเตรียมสิ่งที่ เป็นบทอ่าน และวัสดุการอ่านประเภทต่าง ๆ แล้ว ผู้สอนควรเตรียมอุปกรณ์ตกแต่งชิ้นงานที่จะใช้ใน ขั้นตอนที่ 3 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการสร้างชิ้นงานจากผลของการอ่านของ นักเรียน เช่น กรรไกร กาว สี กระดาษ รูปภาพที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากจะช่วยประหยัดเวลา ในการสร้างชิ้นงานแล้ว ยังทำให้ชิ้นงานของผู้เรียนมีความสวยงามอีกด้วย

4.2 จัดทำรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับสมบูรณ์

หลังจากที่ผู้วิจัยปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการเรียนการสอนและ รายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนตามข้อค้นพบที่ได้จากการนำไปทดลองนำร่อง และทดลองสอนจริง ผู้วิจัยได้จัดทำ รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับสมบูรณ์ สามารถดูรายละเอียดได้ใน บทที่ 4

ผลจากการนำข้อค้นพบจากการทดลองใช้มาปรับปรุงการเรียนการสอนพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบ นำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำเสนอการปรับปรุงแก้ไข รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละระยะในตารางที่ 27 และสรุปรูปแบบการเรียนการสอนได้ดังปรากฏ ในภาพ 11

ตารางที่ 27 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละระยะ

รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับตั้งต้น	รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับปรับปรุง	
	หลังตรวจสอบและปรับปรุง คุณภาพของรูปแบบ การเรียนการสอน	หลังดำเนินการทดลองใช้ รูปแบบการเรียนการสอนที่ พัฒนาขึ้น
หลักการ		
2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้	2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน <i>ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วย</i> ให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้	ไม่มีการแก้ไข
แนวทางการจัดการเรียนรู้ของ รูปแบบการเรียนการสอน		
2. ผู้สอนอำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามเป้าหมายการอ่าน ทั้งด้านการเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่าน และเวลาที่ใช้อ่าน	ไม่มีการแก้ไข	2 ผู้สอนอำนวยความสะดวก สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามเป้าหมายการอ่าน ทั้งด้านการเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่าน และเวลาที่ใช้อ่าน
3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ และเสริมแรงให้ผู้เรียนอ่านบรรลุเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนอ่านร่วมกับผู้อื่น เช่น สนทนาแลกเปลี่ยน แบ่งปันสิ่งที่อ่านร่วมกับเพื่อน เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี		3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ เสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีโดยให้ผู้เรียนอ่านร่วมกับผู้อื่น มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น สนทนาแลกเปลี่ยน แบ่งปันสิ่งที่อ่านร่วมกับเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้		
ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้		ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้
3.1 อ่านตามแผน	ไม่มีการแก้ไข	3.1 อ่านตามแผน
3.2 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน		3.2 แลกเปลี่ยนและชื่นชม

รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับตั้งต้น	รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับปรับปรุง	
	หลังตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน	หลังดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
<p>ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ</p> <p>4.1 ประเมินผลการอ่าน</p> <p>4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรค</p>	<p>ขั้นตอนที่ 4 <i>ชวนให้สะท้อนคิด</i></p> <p>4.1 ประเมินผลการอ่าน</p> <p>4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรค</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>คำอธิบายขั้นตอน</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือ ความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้ อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การอ่าน และเป็นที่ปรึกษาให้ ผู้เรียน</p>
<p>ขั้นตอนที่ 3 ซินชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน</p>		<p>ขั้นตอนที่ 3 ซินชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเสริมแรงสนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ ดีระหว่างกันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้ สำเร็จ และนำผลจากการอ่าน มาใช้ประโยชน์ได้</p>
<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>การวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p>		<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>การวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p>

รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับตั้งต้น	รูปแบบการเรียนการสอนฯ ฉบับปรับปรุง	
	หลังตรวจสอบและปรับปรุง คุณภาพของรูปแบบ การเรียนการสอน	หลังดำเนินการทดลองใช้ รูปแบบการเรียนการสอนที่ พัฒนาขึ้น
ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัต นีสัยรักการอ่านของผู้เรียนโดยใช้ แบบวัตนีสัยรักการอ่าน ประเมิน จากการตรวจแบบบันทึกแผนการ อ่าน แบบบันทึกการอ่าน และ สังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรม ในชั้นเรียน	ไม่มีการแก้ไข	ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัต นีสัยรักการอ่านของผู้เรียนโดยใช้ แบบวัตนีสัยรักการอ่าน ประเมินจาก การตรวจแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบบันทึกเวลา ในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่าน แล้วเป็นอย่างไร” รวมถึงแบบบันทึก ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน และ สังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมใน ชั้นเรียน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง	
หลักการ	
<p>1. การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน</p> <p>2. การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้</p> <p>3. การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง</p>	
วัตถุประสงค์	
เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ	
ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน	
<p>ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกต่อการอ่าน</p> <p>1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกรวบรวมหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นที่ยอมรับให้ผู้อื่น ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>2.1 วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกรวบรวมหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน</p> <p>2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 ซินชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>3.1 อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน</p> <p>3.2 แลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 ขวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>4.1 ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง</p> <p>4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไขอุปสรรคหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู</p>	
การวัดและประเมินผล	
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ วัดนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนโดยใช้แบบวัดนิสัยรักการอ่าน ประเมินจากการตรวจแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” รวมถึงแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน และสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน	

ภาพที่ 11 รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ฉบับปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำเสนอตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

- 1.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
- 1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
- 1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน
- 1.4 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

2.2 ผลการศึกษาพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ผ่าน

การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และตามข้อค้นพบที่ได้จากการนำไปทดลองนำร่องและทดลองสอนจริง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน มี 4 ประการ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำหลักการของแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองที่วิเคราะห์และสรุปได้มากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีหลักการสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1) การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน

2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้

3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน เป็นการดำเนินการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองที่พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกรู้สึกต่อการอ่าน

1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นที่ยกย่องให้ผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

2.1 วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน

2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู

ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

3.1 อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน

3.2 แลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

4.1 ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง

4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู

4. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลของการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองดำเนินการก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลก่อนการใช้รูปแบบ เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านก่อนการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อทราบว่าก่อนการใช้รูปแบบ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

2. การวัดและประเมินผลระหว่างการใช้รูปแบบ เป็นการวัดและประเมินผลในระหว่างที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน และประเมินจากการตรวจแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” รวมถึงแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน และสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมในชั้นเรียน

3. การวัดและประเมินผลหลังการใช้รูปแบบ เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านหลังการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อทราบว่าหลังการใช้รูปแบบ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองที่พัฒนาขึ้นอันประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน สามารถสรุปได้ดังข้อมูลในภาพ 12

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง	
หลักการ	
<p>1. การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน</p> <p>2. การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้</p> <p>3. การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง</p>	
วัตถุประสงค์	
เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ	
ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน	
<p>ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกต่อการอ่าน</p> <p>1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกรายการหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นที่ยอมรับให้ผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>2.1 วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกรายการหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน</p> <p>2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 ซินชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ตระหนักรู้กันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>3.1 อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน</p> <p>3.2 แลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 ขวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้</p> <p>4.1 ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง</p> <p>4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไขอุปสรรคหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู</p>	
การวัดและประเมินผล	
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ วัดนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนโดยใช้แบบวัดนิสัยรักการอ่าน ประเมินจากการตรวจแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” รวมถึงแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน และสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน	

ภาพที่ 12 รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ออกแบบการวัดตัวแปรตามแบบการศึกษากลุ่มเดียววัดหลายครั้งแบบอนุกรมเวลา (The One-Group Pretest-Posttest Time-Series Design) ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวแต่มีการวัดซ้ำตามช่วงเวลาที่กำหนดหลายครั้ง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง และมีการดำเนินการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-group Pretest-Posttest Design)

การศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์นิสัยรักการอ่านตามลำดับ ดังนี้ 1) ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน 2) ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

2.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

การนำเสนอผลการเปรียบเทียบเรียงลำดับการนำเสนอ ดังนี้ คือ การนำเสนอคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวม และการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านจำแนกตามองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน 2) เจตคติต่อการอ่าน และ 3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวม

ผลการเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการทดลองในภาพรวมโดยมีคะแนนเต็ม 120 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านก่อนการทดลองเท่ากับ 77.91 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 101.64 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้วยการใช้สถิติทดสอบที พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านในภาพรวมสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังข้อมูลในตาราง 28

ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง (N=33)

นิสัยรักการอ่าน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		D	t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
คะแนนเต็ม 120	77.91	12.213	101.64	7.28	23.73	14.57	.000*

คะแนน

* $p < .05$

2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน จำแนกตามองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบ

ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง จำแนกตามองค์ประกอบของทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน 2) เจตคติต่อการอ่าน และ 3) ความสม่ำเสมอในการอ่านพบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน และความสม่ำเสมอในการอ่าน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏข้อมูลในตาราง 29

ตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกตามองค์ประกอบ (N=33)

องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน (คะแนนเต็ม 120 คะแนน)	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน (48)	32.15	4.62	41.33	2.63	14.15	.000*
เจตคติต่อการอ่าน (48)	31.85	6.28	40.36	3.44	9.71	.000*
ความสม่ำเสมอในการอ่าน (24)	13.91	3.64	19.94	2.57	8.64	.000*

* $p < .05$

2.1.1 ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบที่ 1 ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนและหลังการทดลองซึ่งมีคะแนนเต็ม 48 คะแนน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ อยากรู้อยากอ่าน 8 คะแนน สัมผัสใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ 8 คะแนน ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน 8 คะแนน แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน 12 คะแนน และหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน 12 คะแนน

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านก่อนทดลองเท่ากับ 32.15 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 41.33 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 เจตคติต่อการอ่าน

ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนและหลังการทดลองซึ่งมีคะแนนเต็ม 48 คะแนน มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ เต็มใจ พร้อมจะอ่าน 16 คะแนน มีความรู้สึที่ดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน 16 คะแนน รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้ 16 คะแนน

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านก่อนทดลองเท่ากับ 31.85 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 40.36 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.3 ความสม่ำเสมอในการอ่าน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนและหลังการทดลองซึ่งมีคะแนนเต็ม 24 คะแนน มี 2 ตัวบ่งชี้ อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง 12 คะแนน และอ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่านของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน 12 คะแนน

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านก่อนทดลองเท่ากับ 13.91 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 19.94 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความสม่ำเสมอในการอ่าน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านระหว่างองค์ประกอบก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านระหว่างองค์ประกอบก่อนและหลังการทดลองโดยปรับข้อมูลผลการประเมินนิสัยรักการอ่านของช่วงก่อนและหลังการทดลองแต่ละองค์ประกอบเป็นค่าสถิติร้อยละเนื่องจากคะแนนเต็มของแต่ละองค์ประกอบไม่เท่ากัน ซึ่งได้ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละแต่ละองค์ประกอบ ดังปรากฏข้อมูลในตาราง 30

ตารางที่ 30 ผลการประเมินนิสัยรักการอ่านช่วงก่อนและทดลองแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน (ร้อยละ 100)	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน (48)	66.98	9.63	86.11	5.48
เจตคติต่อการอ่าน (48)	66.35	13.07	84.09	7.16
ความสม่ำเสมอในการอ่าน (24)	57.95	15.18	83.08	10.72

ผู้วิจัยนำค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบมาวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยร้อยละขององค์ประกอบนิสัยรักการอ่านจำนวน 3 องค์ประกอบ คือ ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน และความสม่ำเสมอในการอ่าน ในตารางที่ 31 พบว่า ตัวแปรองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นิสัยรักการอ่านหลังการทดลองมีความแตกต่างกันระหว่างองค์ประกอบที่ต่างจากกัน จากการทดสอบรายคู่ (multiple comparison) โดยวิธีของ Scheffe' เนื่องจากลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเรื่อง Homogeneity of Variance พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยร้อยละของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านสูงกว่าความสม่ำเสมอในการอ่าน แสดงดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบก่อนทดลอง

องค์ประกอบของ นิสัยรักการอ่าน	N	แหล่งความ		แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบ รายคู่
		$\bar{X}$	SD							
1 ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	33	66.98	9.63	ระหว่างกลุ่ม	1676.210	2	838.105	5.088	.008	1>3
2 เจตคติต่อการอ่าน	33	66.35	13.07	ภายในกลุ่ม	15812.192	96	164.710			2>3
3 ความสม่ำเสมอในการอ่าน	33	57.96	15.18	รวม	17488.402	98				
รวม	99	63.76	13.36	Levene's test: F= 4.221, df1 = 2, df2 =96, p = 0.017						

ตารางที่ 32 ผลการทดสอบรายคู่นิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบก่อนทดลอง

องค์ประกอบของ นิสัยรักการอ่าน	ค่าเฉลี่ย	1. ความสนใจใฝ่รู้ ในการอ่าน (66.98)	2. เจตคติต่อการอ่าน (66.35)	3. ความสม่ำเสมอ ในการอ่าน (57.96)
1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	66.98	-	.980	.020*
2. เจตคติต่อการอ่าน	66.35	.980	-	.033*
3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน	57.96	.020*	.033*	-

*p<.05

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนนิสัยรักการแต่ละองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยร้อยละขององค์ประกอบนิสัยรักการอ่าน ที่นำเสนอในตารางที่ 33 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนแต่ละองค์ประกอบมีความเท่าเทียมกัน

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบหลังทดลอง

องค์ประกอบของ นิสัยรักการอ่าน	N	—		แหล่งความ						ทดสอบ รายคู่
		$\bar{X}$	SD	แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	
1 ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	33	86.11	5.48	ระหว่างกลุ่ม	157.169	2	78.585	1.202	0.305	-
2 เจตคติต่อการอ่าน	33	84.09	7.16	ภายในกลุ่ม	6278.288	96	66.399			
3 ความสม่ำเสมอในการอ่าน	33	83.08	10.72	รวม	6435.457	98				
รวม	99	84.43	8.10	Levene's test: F= 2.446, df1 = 2, df2 =96, p = 0.092						

2.2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ด้านพัฒนาการของนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้ คือ คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง 4 ระยะของการทดลอง และการนำเสนอพัฒนาการนิสัยรักการอ่านในภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน ทั้ง 3 องค์ประกอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

การทดสอบเพื่อหาคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 ครั้ง ในสัปดาห์ที่ 3 5 8 และ 11 พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบระยะที่ 1-4 เท่ากับ 81.52 89.82 94.67 และ 99.21 เมื่อพิจารณานิสัยรักการอ่าน แสดงให้เห็นว่าในครั้งที่ 1 กลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านน้อยที่สุด แต่หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นในการวัดครั้งที่ 2 3 และ 4

ตารางที่ 34 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง (N=33)

สัปดาห์ที่	ระยะการทดลอง	$\bar{X}$	S.D.
3	ครั้งที่ 1	81.52	12.14
5	ครั้งที่ 2	89.82	12.03
8	ครั้งที่ 3	94.67	10.10
11	ครั้งที่ 4	99.21	8.74

2) การนำเสนอพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในภาพรวม

การนำเสนอพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม โดยวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละช่วงเวลาการทดสอบทั้ง 4 ครั้ง (3 ช่วง) เพื่อยืนยันว่าคะแนนนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้วิจัยเริ่มจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเบื้องต้นเพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงเวลา และทำการทดสอบรายคู่ของคะแนนผลการประเมินนิสัยรักการอ่าน จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของการทดสอบแต่ละครั้งไปเขียนกราฟเชิงเส้น เพื่อแสดงให้เห็นภาพพัฒนาการของผู้เรียนอย่างชัดเจน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลการประเมินนิสัยรักการอ่านในภาพรวม พบว่า นิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างระยะต่าง ๆ ของการทดลองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ดังข้อมูลในตาราง 35 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ต่อไป

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลการประเมินนิสัยรักการอ่านในภาพรวม (N=33)

แหล่งความแปรปรวน	Type III SS	Df	MS	F	p
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและ ช่วงเวลา	5671.879	3	1890.626	16.075	.000*
ช่วงเวลาในการประเมิน	15054.000	128	117.609		
รวม	20725.879	131			

* $p < .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe พบว่า คะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 1-3 1-4 และ 2-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 2-3 3-4 ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 36 และระดับคะแนนพัฒนาการแสดงได้ดังภาพ 13

ตารางที่ 36 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในภาพรวมจำแนกตามช่วงเวลา (N=33)

ช่วงเวลา	$\bar{x}$	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
ครั้งที่ 1	81.52	-	8.303*	13.152*	17.697*
ครั้งที่ 2	89.82	8.303*	-		9.394*
ครั้งที่ 3	94.67	13.152*		-	
ครั้งที่ 4	99.21	17.697*	9.394*		-

* $p < .05$

ระดับคะแนนของนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งที่ 1-4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นตามลำดับ คือ 81.52 89.82 94.67 และ 99.21 ดังภาพ 13

ภาพที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงเวลา (N=33)

3) พัฒนาการนิสัยรักการอ่านจำแนกตามองค์ประกอบ

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการนิสัยรักการอ่านจำแนกตามองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน 2) เจตคติต่อการอ่าน และ 3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความสนใจในการอ่าน ของกลุ่มตัวอย่าง ในระยะต่าง ๆ ของการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ดังข้อมูลในตาราง 37 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ต่อไป ดังตาราง 38

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง (N=33)

แหล่งความแปรปรวน	Type III SS	Df	MS	F	p
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และช่วงเวลา	799.667	3	266.556	14.030	.000
ช่วงเวลาในการประเมิน	2431.879	128	18.999		
รวม	3231.545	131			

* $p < .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีScheffe พบว่า คะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจในการอ่าน.ของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-3 1-4 และ 2-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจในการอ่าน.ของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 2-3 3-4 ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 38 และระดับคะแนนพัฒนาการแสดงได้ดังภาพ 14

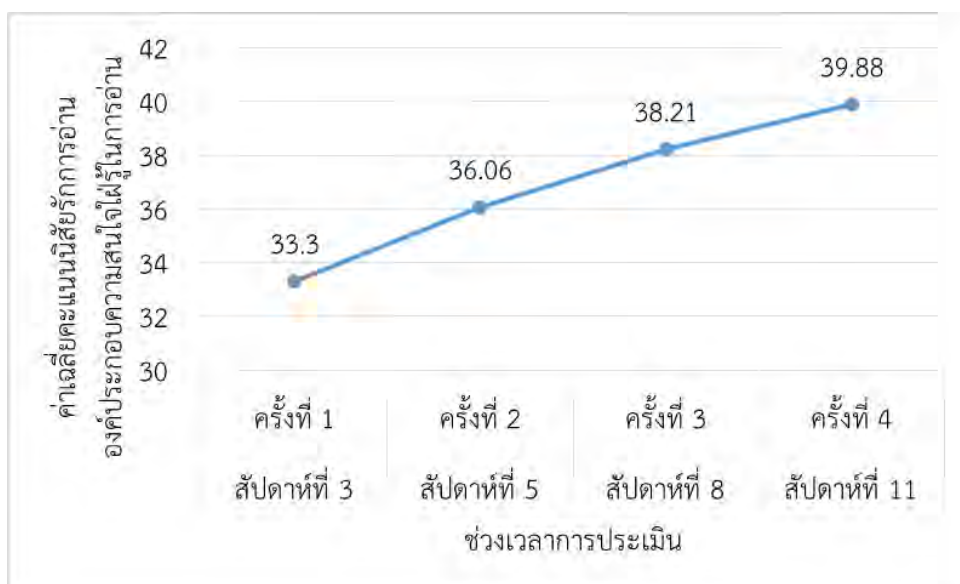
ตารางที่ 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านจำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)

ช่วงเวลา	$\bar{X}$	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
ครั้งที่ 1	33.30	-		4.909*	6.576*
ครั้งที่ 2	36.06		-		3.818*
ครั้งที่ 3	38.21	4.909*		-	
ครั้งที่ 4	39.88	6.576*	3.818*		-

* $p < .05$

ระดับคะแนนของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ของกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งที่ 1-4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นตามลำดับ คือ 33.30 36.06 38.21 และ 39.88 ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)

3.2) เจตคติต่อการอ่าน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง ในระยะต่าง ๆ ของการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ดังข้อมูลในตาราง 39 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ต่อไป ดังตาราง 40

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง (N= 33)

แหล่งความแปรปรวน	Type III SS	Df	MS	F	p
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และช่วงเวลา	933.720	3	311.240	12.794	0.00
ช่วงเวลาในการประเมิน	3113.939	128	24.328		
รวม	4047.659	131			

* $p < .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีScheffe พบว่าคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-3 1-4 และ 2-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่1-2 2-3 3-4 ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 40 และระดับคะแนนพัฒนาการแสดงได้ดังภาพ 15

ตารางที่ 40 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน จำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)

ช่วงเวลา	$\bar{X}$	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
ครั้งที่ 1	32.85	-		5.576*	7.061*
ครั้งที่ 2	36.18		-		3.727*
ครั้งที่ 3	38.42	5.576*		-	
ครั้งที่ 4	39.91	7.061*	3.727*		-

* $p < .05$

ระดับคะแนนของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งที่ 1-4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นตามลำดับ คือ 32.85. 36.18 38.42 และ 39.91 ดังภาพ 15

ภาพที่ 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)

3.3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน

ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง ในระยะต่าง ๆ ของการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ดังข้อมูลในตาราง 41 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ต่อไป ดังตาราง 42

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน ของกลุ่มตัวอย่าง (N= 33)

แหล่งความแปรปรวน	Type III SS	Df	MS	F	p
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและ ช่วงเวลา	280.992	3	93.664	8.230	.000
ช่วงเวลาในการประเมิน	1456.727	128	11.381		
รวม	1737.720	131			

* $p < .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe พบว่าคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-3 และ 1-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 2-3 2-4 3-4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 42 และระดับคะแนนพัฒนาการแสดงได้ดังภาพ 16

ตารางที่ 42 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน จำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)

ช่วงเวลา	$\bar{X}$	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
ครั้งที่ 1	15.36	-		2.667*	4.061*
ครั้งที่ 2	17.58		-		
ครั้งที่ 3	18.03	2.667*		-	
ครั้งที่ 4	19.42	4.061*			-

* $p < .05$

ระดับคะแนนของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งที่ 1-4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นตามลำดับ คือ 15.36 17.58 18.03 และ 19.42 ดังภาพ 16

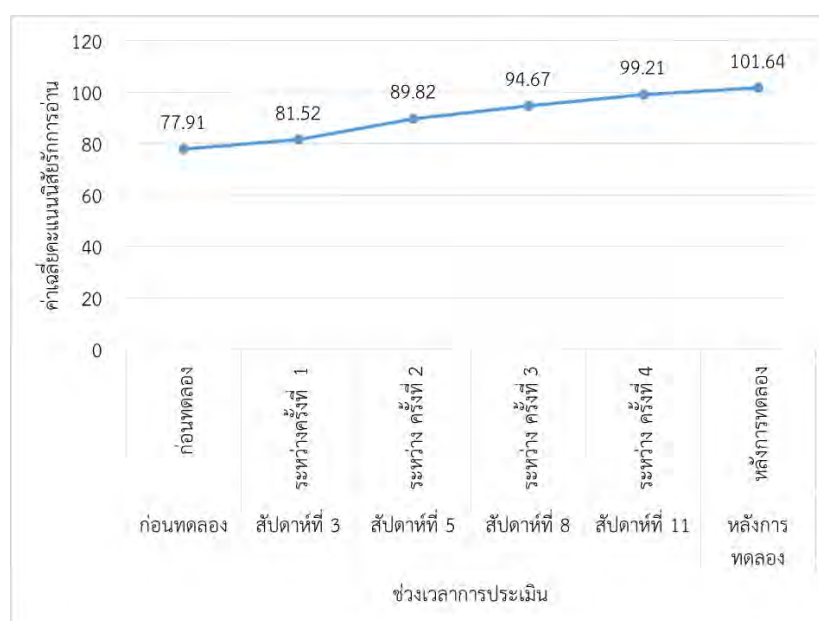
ภาพที่ 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบ ความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลา (N= 33)

สรุปผลการวัดคะแนนนิสัยรักการอ่านที่วัดตามการออกแบบวัดตัวแปรตามแบบการศึกษากลุ่ม เดียววัดหลายครั้งแบบอนุกรมเวลา (The One-Group Pretest-Posttest Time-Series Design) ซึ่งวัดซ้ำ ตามช่วงเวลาที่กำหนดในการทดลองนี้จำนวน 6 ครั้ง ทั้งก่อนทดลอง 1 ครั้ง ระหว่างการทดลอง 4 ครั้ง และหลังการทดลอง 1 ครั้ง ซึ่งมีผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลัง การทดลองในภาพรวม แสดงข้อมูลในตาราง 38 และภาพ 15 และผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัย รักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบ แสดงข้อมูลในตาราง 43 และภาพ 17-20

ตารางที่ 43 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลังการทดลองใน ภาพรวม (N=33)

สัปดาห์ที่	ระยะการวัดตัวแปรตาม	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนทดลอง	ก่อนทดลอง	77.91	12.21
3	ระหว่าง ครั้งที่ 1	81.52	12.14
5	ระหว่าง ครั้งที่ 2	89.82	12.03
8	ระหว่าง ครั้งที่ 3	94.67	10.10
11	ระหว่าง ครั้งที่ 4	99.21	8.74
หลังการทดลอง	หลังการทดลอง	101.64	7.28

การทดสอบเพื่อหาคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างก่อน ระหว่าง และหลัง การทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบในแต่ละระยะ เท่ากับ 77.91 81.52 89.82 94.67 99.21 และ 101.64 ตามลำดับ เมื่อพิจารณานิสัยรักการอ่าน แสดงให้เห็นว่า ก่อนทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านน้อยที่สุด แต่หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอน ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นในการวัดระหว่างการทดลอง และสูงสุดหลังการทดลอง

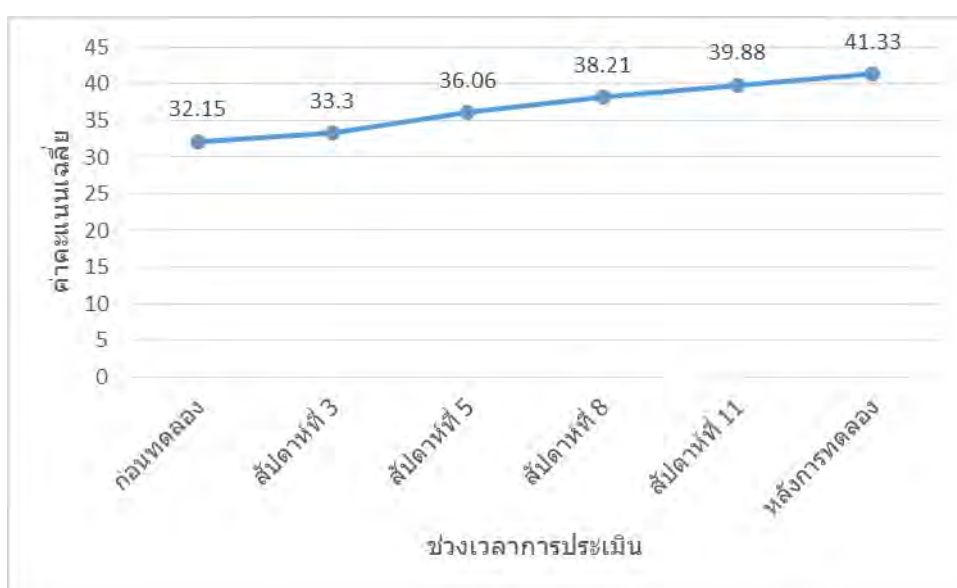

ภาพที่ 17 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลังการทดลองในภาพรวม

ตารางที่ 44 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง จำแนกตามองค์ประกอบ (N=33)

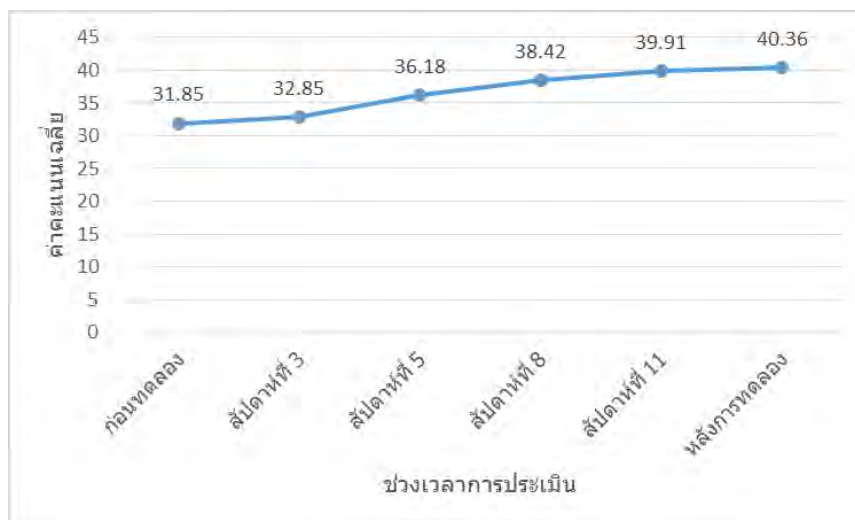
สัปดาห์ที่	ระยะการวัดตัวแปรตาม	องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน (120 คะแนน)					
		ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน (48)		เจตคติต่อการอ่าน (48)		ความสม่ำเสมอในการอ่าน (24)	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนทดลอง	ก่อนทดลอง	32.15	4.62	31.85	6.28	13.91	3.64
3	ระหว่าง ครั้งที่ 1	33.30	5.37	32.85	5.43	15.36	3.44
5	ระหว่าง ครั้งที่ 2	36.06	4.59	36.18	5.35	17.58	3.80
8	ระหว่าง ครั้งที่ 3	38.21	3.90	38.42	4.81	18.03	3.40
11	ระหว่าง ครั้งที่ 4	39.88	3.30	39.91	4.01	19.42	2.77
หลังการทดลอง	หลังการทดลอง	41.33	2.63	40.36	3.44	19.94	2.57

การทดสอบเพื่อหาคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบในแต่ละระยะ เท่ากับ 32.15 33.30 36.06 38.21 39.88 และ 41.33 ตามลำดับ เมื่อพิจารณานิสัยรักการอ่าน แสดงให้เห็นว่า ก่อนทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านน้อยที่สุด แต่หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นในการวัดระหว่างการทดลอง และสูงสุดหลังการทดลอง

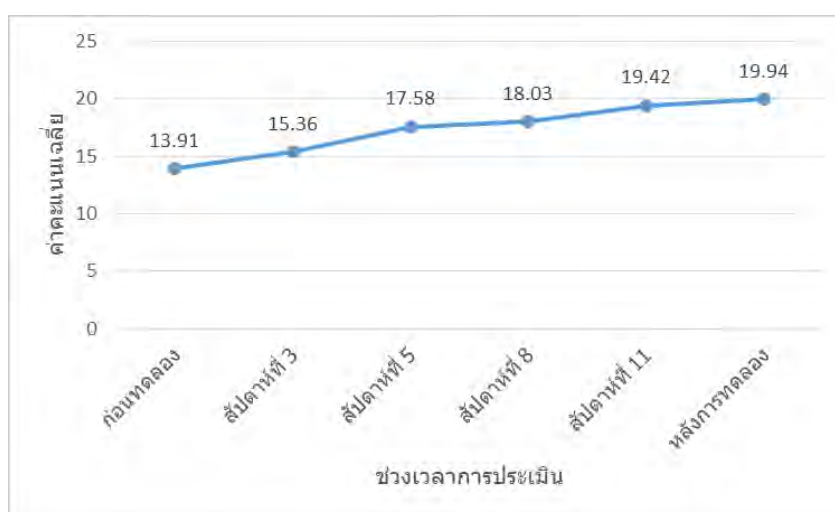
ภาพที่ 18 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ระยะก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง

การทดสอบเพื่อหาคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน ในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน ของกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบในแต่ละระยะ เท่ากับ 31.85 32.85 36.18 38.42 39.91 และ 40.36ตามลำดับ เมื่อพิจารณานิสัยรักการอ่าน แสดงให้เห็นว่า ก่อนทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านน้อยที่สุด แต่หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นในการวัดระหว่างการทดลอง และสูงสุดหลังการทดลอง

ภาพที่ 19 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัรกรการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน
ระยะก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง

การทดสอบเพื่อหาคะแนนเฉลี่ยของนิสัรกรการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในองค์ประกอบความ
สมาธิในการอ่าน ในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยนิสัรกรการอ่านใน
องค์ประกอบความสมาธิในการอ่าน ของกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบในแต่ละระยะ เท่ากับ 13.91
15.36 17.58 18.03 19.42 และ 19.94 ตามลำดับ เมื่อพิจารณานิสัรกรการอ่าน แสดงให้เห็นว่า
ก่อนทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีนิสัรกรการอ่านน้อยที่สุด แต่หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตาม
รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นในการวัดระหว่างการทดลอง และสูงสุดหลังการทดลอง

ภาพที่ 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัรกรการอ่านในองค์ประกอบความสมาธิในการ
อ่านระยะก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง

จากข้อมูลสรุปได้ว่า การทดสอบเพื่อหาคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมและแยกองค์ประกอบ ในระยะการประเมินทั้งก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ สูงขึ้นตามลำดับทั้งในภาพรวมและแยกองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ

2.2.2 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น โดยพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านพิจารณาจากการมีความสนใจในการอ่าน ต้องการอ่านด้วยตนเอง โดยไม่ต้องบังคับ แม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านก็จะพยายามอ่าน อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อ่านตามความสนใจได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน มีจิตใจที่พร้อมจะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รวมถึงรู้ว่าการอ่านมีประโยชน์ ซึ่งเป็นผลจากกิจกรรมของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพิจารณาจากแบบบันทึกต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ใช้ในประกอบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” และแบบบันทึกการอ่านหลังจากที่ผู้เรียนได้อ่านตามแผนที่วางไว้ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนรู้อ่านและการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง และจากการพิจารณาการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนและบรรยากาศการเรียนการสอน รวมทั้งการบันทึกภาพถ่ายขณะผู้เรียนทำกิจกรรม เพื่อสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” ของผู้เรียน เพื่อประกอบการศึกษาพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน และนำเสนอตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน ดังนี้ 1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน 2) เจตคติต่อการอ่าน และ 3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน โดยพิจารณาพัฒนาการแต่ละองค์ประกอบตามระยะ 6 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนทดลองและช่วงการทดลองในสัปดาห์ที่ 1 2) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 3 3) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 5 4) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 5) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 11 และ 6) ระยะสัปดาห์สุดท้ายของการทดลองถึงระยะหลังการทดลองเสร็จสิ้น ข้อมูลที่นำเสนอเป็นข้อมูลของผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน โดยนำเสนอข้อมูลในตาราง 45 สรุปพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในแต่ละระยะของการทดลอง และอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมในลำดับต่อไป

ตารางที่ 45 สรุปพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในแต่ละระยะของการทดลอง

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	ก่อนทดลอง และสัปดาห์ที่ 1	ระหว่างการทดลอง				สัปดาห์สุดท้าย และ หลังการทดลอง	แหล่งข้อมูลที่ใช้ พิจารณา
		สัปดาห์ ที่ 3	สัปดาห์ ที่ 5	สัปดาห์ ที่ 8	สัปดาห์ ที่ 11		
ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน							
1.1 อยากรู้อยากอ่าน	อยากรู้อยากอ่าน ในเรื่องที่ผู้สอนจูง ใจให้อ่าน แต่จะหา คำตอบด้วยวิธีการ ถามมากกว่าหา คำตอบจากการ อ่าน	- ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง และระบุเรื่องที่ยากรู้อยากอ่านได้ ตั้งเป้าหมายในการอ่านได้ โดยบางเรื่องที่สนใจอ่านสามารถตั้งเป้าหมายในการอ่านได้ มากกว่า 1 เป้าหมาย เช่น อ่านการ์ตูนวิทยาศาสตร์ เพื่อความเพลิดเพลิน และความรู้ - เมื่อมีเรื่องที่ผู้เรียนสนใจอ่าน สามารถค้นคว้าหาสิ่งที่จะอ่าน และอ่านได้โดยไม่ต้อง รอให้ผู้สอนกระตุ้นให้อ่าน	- ผู้เรียนได้ใช้เวลาอ่านเรื่อง อื่น ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากเรื่องที่ วางแผนอ่านในต้องเรียน เช่น อ่านข่าว อ่านนิทาน	- ผู้เรียนสะท้อนคิด ว่า อยากรู้ อ่านเพิ่มเติมอีก กิจกรรมการเรียน การสอนทำให้ ผู้อ่านได้อ่าน อย่างหลากหลาย และสนุก	- แบบบันทึก แผนการอ่าน - แบบบันทึก การอ่าน - สังเกต พฤติกรรมในชั้น เรียน		
1.2 สนใจอ่านโดยไม่ ต้องบังคับ	ผู้สอนต้องกระตุ้น ให้ผู้เรียนบางคน อ่านเพื่อตอบสนอง ความต้องการอ่าน ของตนเองให้ได้ ตามเป้าหมายใน การอ่านที่วางไว้	ผู้เรียนสามารถอ่านเรื่องที่ยากรู้ อยากอ่านได้ตรงตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ด้วยตนเอง	ผู้เรียนได้ใช้เวลาอ่านเรื่อง อื่น ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากเรื่องที่ วางแผนอ่านในต้องเรียน เช่น อ่านข่าว อ่านนิทาน	ผู้เรียนสะท้อนคิด ว่า อยากรู้ อ่านเพิ่มเติมอีก กิจกรรมการเรียน การสอนทำให้ ผู้อ่านได้อ่าน อย่างหลากหลาย และสนุก	- แบบบันทึก แผนการอ่าน - แบบบันทึกการ อ่านจริง - แบบบันทึก การอ่าน - สังเกต พฤติกรรมในชั้น เรียน		
1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่าน ได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะ อ่าน	ผู้เรียนจะเลือกเรื่อง ที่มาอ่านได้ สอดคล้องกับความ สนใจและ จุดประสงค์ของ การอ่าน แต่จะมา จากวัสดุการอ่าน เพียงไม่กี่แห่ง เช่น จากอินเทอร์เน็ต	ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่ อ่านได้ด้วยตนเอง สามารถวาง แผนการอ่าน โดยเลือกสิ่งที่อ่าน ได้สอดคล้องกับเป้าหมายในการ อ่าน บางคนตัดสินใจเลือกได้ รวดเร็ว แต่บางคนเลือกได้ช้า เช่น ตัดสินใจไม่ได้ว่า จะเลือก ประวัติของบุคคลใดมาอ่าน เพื่อให้ได้แนวทบทวนการดำเนิน ชีวิต	ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเอง สามารถวางแผนการอ่าน โดยเลือกสิ่งที่อ่านได้ สอดคล้องกับเป้าหมายในการอ่านได้ และความ สนใจ เรื่องที่อ่านและวัสดุในการอ่านที่เลือก ส่งเสริมให้สามารถอ่านได้ตรงกับวัตถุประสงค์การ อ่าน	ผู้เรียนสะท้อนคิด ว่า การอ่านช่วย ให้ได้รับความรู้ ข้อมูล แนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ได้ดี ถูกต้อง และ ครบถ้วน มากกว่าการฟัง ผู้อื่น โดยเฉพาะ ถ้าผู้เล่าให้ข้อมูล ได้ไม่ถูกต้อง	- แบบบันทึก แผนการอ่าน - แบบบันทึก การอ่าน - สังเกต พฤติกรรมในชั้น เรียน		
1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน	เมื่อผู้เรียนมีคำถาม สงสัย ผู้เรียนมักจะ ไม่คอยหาคำตอบ ด้วยการอ่านเอง จะใช้วิธีถามผู้อื่น หรือจะรอคำตอบ จากผู้สอน หรือไม่ ก็ปล่อยให้ไม่รู้ ต่อไป	ผู้เรียนส่วน หนึ่งยังไม่ อ่านตาม แผนการอ่าน ที่วางไว้ ทำ ให้ไม่มีข้อมูล มา แลกเปลี่ยน และทำ กิจกรรมกับ เพื่อนในชั้น เรียน	ผู้เรียนส่วน ใหญ่เริ่มมี ข้อมูลจาก การอ่าน นำมา แลกเปลี่ยน นำเสนอ ทำ กิจกรรมกับ เพื่อนในชั้น เรียนมากขึ้น	ผู้เรียนมีความพยายามในการ หาวิธีเพื่อให้ได้อ่านสิ่งที่สนใจ	ผู้เรียนมีวิธีการที่จะทำให้อ่านเอง อ่านได้ประสบความสำเร็จ	- แบบบันทึก แผนการอ่าน - แบบบันทึก เวลาในการอ่าน จริง - สังเกต พฤติกรรมในชั้น เรียน - การตอบคำถาม	
1.5 ทหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน	ผู้เรียนส่วนใหญ่อยากให้ผู้สอนเล่า เรื่องที่ตนอยากรู้ให้ฟังมากกว่าจะหา	ผู้เรียนมีความพยายามในการ หาวิธีเพื่อให้ได้อ่านสิ่งที่สนใจ	ผู้เรียนมีวิธีการที่จะทำให้อ่านเอง อ่านได้ประสบความสำเร็จ		- แบบบันทึก แผนการอ่าน		

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	ก่อนทดลอง และสัปดาห์ที่ 1	ระหว่างการทดลอง				สัปดาห์สุดท้าย และ หลังการทดลอง	แหล่งข้อมูลที่ใช้ พิจารณา
		สัปดาห์ ที่ 3	สัปดาห์ ที่ 5	สัปดาห์ ที่ 8	สัปดาห์ ที่ 11		
	วิธีการเพื่อให้ได้คำตอบในสิ่งที่อยากรู้ ด้วยตนเอง ประกอบกับเมื่อพบ ข้อความที่อ่านแล้วไม่เข้าใจก็จะ สอบถามกับผู้สอนมากกว่าหาวิธีที่จะ ทำให้เข้าใจข้อความนั้นด้วยตนเอง	มากขึ้น สามารถเลือกกลยุทธ์ เพื่อให้อ่านได้อย่าง	หลากหลายมากขึ้น ซึ่งช่วย ทำให้อ่านตามแผนที่วางไว้ได้	สามารถนำวิธีการอ่านมา แลกเปลี่ยนกับเพื่อน ในช่วง อภิปรายผลการอ่านได้ และยัง พบว่า มีการนำวิธีการอ่านของ เพื่อนไปลองใช้อ่านเองด้วย		- แบบบันทึก เวลาในการอ่าน จริง - สังเกต พฤติกรรมในชั้น เรียน - การตอบคำถาม	
เจตคติต่อการอ่าน							
2.1 เต็มใจ พร้อมจะอ่าน	ผู้เรียนส่วนใหญ่เต็มใจอ่าน และพร้อม จะอ่านเรื่องที่ตนเองสนใจมากกว่า เรื่องที่ไม่ตรงกับความสนใจของ ตนเอง แต่พบว่าผู้เรียน 1 คน ไม่พึงพอใจกับการอ่านในครั้งแรก เพราะไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ และ ไม่ตั้งใจอ่าน อ่านไม่สำเร็จ อ่านแล้ว จำไม่ได้	- ผู้เรียนมีความสนใจอ่าน พอสมควร ถึงแม้หัวข้อใน การอ่านเป็นประเด็นที่ผู้สอน กำหนดมาให้ แต่เมื่อ ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่อ่าน ตามหัวข้อนั้นด้วยตนเอง ก็ เต็มใจอ่าน และพร้อมจะอ่าน ตามแผนที่วางไว้ - ส่วนผู้เรียนที่ไม่ค่อยชอบ อ่านหนังสือ เริ่มสามารถ เลือกอ่านเรื่องที่สนใจอ่าน โดยได้รับการสนับสนุนจาก ผู้สอนและเพื่อน ให้เลือกสิ่งที่ ชอบ และเริ่มอ่านจากบท อ่านที่เหมาะสมกับระดับการ อ่าน ทำให้ผู้เรียนเต็มใจอ่าน มากขึ้น	ผู้เรียนส่วนใหญ่เต็มใจอ่านมาก ยิ่งขึ้น โดยสามารถเลือกเรื่องราว ที่ตนสนใจ และหาข้อมูลที่จะ อ่านได้อย่างรวดเร็ว พร้อมอ่าน ในทันที เพราะเมื่ออ่านแล้วเขามี ความรู้ที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับ เพื่อน และเพื่อนของรอบฟังกิ่งที่ เขาอ่านด้วยเช่นกัน		- แบบบันทึก แผนการอ่าน - ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็น อย่างไร” - แบบบันทึก เวลาในการอ่าน จริง - สังเกต พฤติกรรมในชั้น เรียน - การตอบคำถาม		
ความสม่ำเสมอในการอ่าน							
3.1 อ่านเป็นประจำและ อ่านต่อเนื่อง	- ผู้เรียนส่วนใหญ่อ่านเมื่อต้องการ อ่าน และอ่านเป็นช่วง ๆ ที่คิดว่า จำเป็น - ผู้เรียนสามารถอ่านหนังสือได้จบ และต่อเนื่อง เมื่อเป็นเรื่องที่สนใจ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มีปริมาณไม่ยาว มาก ไม่ได้แบ่งเวลาไว้สำหรับอ่าน อ่านเฉพาะเมื่อมีโอกา - ผู้เรียนบางคนแบ่งเวลาในการอ่าน เป็นประจำทุกวันโดยผู้ปกครองเป็นผู้ จัดตารางเวลาให้	ผู้เรียนสามารถแบ่งเวลาใน แต่ละวันที่เหมาะสมกับ ความ-ต้องการอ่านของ ตนเองได้ แต่ก็ยังพบว่า มี ผู้เรียนที่แบ่งเวลาไว้แต่ก็ไม่ได้อ่าน ตามกำหนด	ผู้เรียนสามารถแบ่งเวลาในแต่ละ วันที่เหมาะสมกับความต้องการ อ่านของตนเองได้ และปรับเปลี่ยน ลดเพื่อให้อ่านสิ่งที่วางแผนอ่าน ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง และ สังเกตว่าในสัปดาห์หลัง ๆ มี ผู้เรียนส่วนหนึ่งที่เพิ่มระยะเวลา ในการอ่าน หรือ เพิ่มวันที่อ่าน มากขึ้นกว่าเดิม		ผู้เรียนสะท้อนว่า เมื่ออ่านตามเวลา ที่วางแผนอ่านใน แต่ละสัปดาห์เป็น ประจำ พบว่า การอ่านเป็น ประจำทุกวัน ช่วยทำให้อ่าน เรื่องราวต่าง ๆ ได้สำเร็จ และ ดีกว่าอ่านในครั้ง เดียว เพราะจะ ไม่จบ และจะนำ ตารางเวลาที่ วางแผนอ่านไป ใช้เรื่องที่ยากรู้ อ่านอ่านต่อไป		

1) พัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

การวิเคราะห์ประสบการณ์การอ่านของผู้เรียนสะท้อนให้เห็นว่า ก่อนการจัดการเรียนการสอนพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความอยากรู้อยากอ่านในเรื่องที่ตนสนใจ เช่น เรื่องตำนานผี การต่อสู้ แฟนตาซี สืบสวน การผจญภัย สัตว์ สุขภาพ อาเซียน คณิตศาสตร์ เตรียมสอบ ทหาร อัตชีวประวัติ ความรัก เรื่องตลก การดำรงชีวิต เกมส์ ในรูปแบบของหนังสือการ์ตูน นิทาน ข่าว สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องที่ผู้เรียนต้องอ่านยังไม่ตรงกับความสนใจเท่าที่ควร หรือไม่ได้ตั้งเป้าหมายในการอ่านที่ด้วยตนเอง อ่านเพราะสถานการณ์บังคับ เช่น อ่านหนังสือเพื่อสอบเท่านั้น อ่านเฉพาะเรื่องที่ครูบอกว่าจะออกสอบ ถึงแม้จะรู้ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ แต่ก็เป็นที่ทำให้ไม่ยอมอ่าน อ่านด้วยความกดดัน เพราะไม่ได้อ่านตรงกับความสนใจของตนเอง ทำให้บางครั้งก็ไม่พยายามอ่าน หรือไม่อ่านเลย แต่อย่างไรก็ตาม ก็พบว่าหากนักเรียนตั้งเป้าหมายว่าอยากอ่านเพื่อความรู้ ก็อยากรู้ อยากอ่านเรื่องที่เป็นวิชาการ สอดคล้องกับการอ่านเพื่อสอบได้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละตัวบ่งชี้ พบข้อมูลดังนี้

1.1) ความอยากรู้อยากอ่าน

เมื่อผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมให้เห็นว่า มีความอยากรู้อยากอ่าน ตั้งแต่ในสัปดาห์ที่ 1 โดยสามารถระบุเรื่องที่อยากรู้อยากอ่านได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวข้อที่ผู้สอนนำมาใช้ มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนในช่วงนั้น ประกอบกับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้จะเริ่มต้นจากให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง และตั้งเป้าหมายในการอ่านได้ตามความสนใจ โดยผู้สอนไม่ได้เป็นผู้บังคับว่าผู้เรียนต้องอ่านเรื่องอะไร เพื่อเป้าหมายอะไรตามความต้องการของผู้สอน ทำให้พบว่า ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง และสามารถตั้งเป้าหมายในการอ่านได้ ตามหัวข้อในการอ่านแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ตัวอย่างการตั้งเป้าหมายในการอ่านของผู้เรียน เช่น การตั้งเป้าหมายในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องพระเมรุมาศ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะตั้งเป้าหมายในการอ่าน คือ อ่านเพื่อความรู้ ส่วนเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน เช่น “พระเมรุมาศเกี่ยวข้องกับเขาพระสุเมรุอย่างไร” “เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชั้นที่ 3 และ 4 ของพระเมรุมาศ” “ความหมายของการออกแบบของพระเมรุมาศ” ซึ่งความสนใจยังไม่หลากหลายมาก แต่ก็สามารถช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความสนใจใกล้เคียงกัน ทำกิจกรรมกลุ่มวางแผนการอ่าน โดยค้นหาวีสดูการอ่าน วางแผนกลยุทธ์ในการอ่าน และออกแบบช่วงเวลาในการอ่านของแต่ละคน เพื่อจะได้นำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาสร้างชิ้นงานในขั้นตอนต่อไป

นอกจากกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนได้อ่านเป็นกลุ่มแล้ว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอ่านเดี่ยวในหัวข้ออื่น ๆ เช่น หัวข้อการอ่านเรื่องป่าหิมพานต์ เรื่องบุคคลที่ฉันประทับใจ เรื่องโฆษณาเด่น เรื่องนิทานมีชีวิต และกวีนิพนธ์ ที่นักเรียนจะได้โอกาสในการอ่านเดี่ยว พบว่า เรื่องราวหรือหัวข้อที่นักเรียนต้องการหรือสนใจอ่านมีความหลากหลายมากขึ้น และนักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายในการอ่านได้ด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกับประเภทของสิ่งที่อ่านและจุดประสงค์ของการอ่านประเภทนั้น ๆ และมีความกระตือรือร้นที่จะอ่าน

ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่าน แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นตั้งเป้าหมายตามความสนใจ ซึ่งให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน จูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน และให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ และขึ้นวางแผนอ่านให้เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากอ่าน และผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านของตนเองเพื่อนำไปสู่การวางแผนการอ่านต่อไปได้

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความอยากรู้อยากอ่านของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ตัวบ่งชี้ความอยากรู้อยากอ่าน ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ในสัปดาห์ที่ 1 เมื่อเริ่มทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจในประเด็นที่ผู้สอนนำเสนอเพื่อจูงใจให้อ่าน โดยสังเกตจากการตั้งคำถามถึงสิ่งที่อยากรู้เพื่อให้ผู้สอนตอบหรือเล่าให้ฟัง แสดงให้เห็นว่า ในตอนแรกผู้เรียนจะเคยชินกับการรอฟังคำตอบในสิ่งที่อยากรู้มากกว่าจะศึกษาค้นคว้าหาอ่านด้วยตนเอง ผู้สอนจึงต้องจูงใจให้ผู้เรียนหาคำตอบจากการอ่าน โดยแนะนำสิ่งที่อ่านให้แก่ผู้เรียน ซึ่งในระยะแรกของการทดลอง พบว่า มีผู้เรียนที่กระตือรือร้นไปค้นคว้า และอ่านสิ่งที่อยากรู้กลับมาแนะนำให้ผู้สอนและเพื่อนฟัง แต่ก็ยังมีผู้เรียนบางกลุ่มที่หยุดความสนใจไว้เพียงต้องการอยากรู้ แต่ไม่ได้กระตือรือร้นที่จะไปศึกษาค้นคว้าหาอ่านเพิ่มเติม และบางกลุ่มรู้สึกเฉย ๆ ยังไม่อยากรู้

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

ในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในสัปดาห์ที่ 2 แผนการเรียนรู้ที่ 2 ผู้สอนสังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงความกระตือรือร้นในการอ่านมากขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในสัปดาห์นี้ ผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อสำหรับอ่านเดี่ยวตามความสนใจของตนเองได้ ซึ่งจากหัวข้อหลักเรื่อง “ป่าหิมพานต์” มีเรื่องราวที่ผู้เรียนอยากรู้อยากอ่านแตกต่างกัน และเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ ผู้สอนพบว่า มีผู้เรียนที่นั่งอยู่หลังคนหนึ่งลุกขึ้นเดินมาขอยืมดูหนังสือนิทานเรื่องป่าหิมพานต์ที่วางบนโต๊ะหน้า

ห้องตั้งแต่ผู้สอนยังไม่ได้แนะนำให้อ่าน แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นในการอ่าน โดยเมื่อพบเรื่องที่สนใจก็จะรีบอ่านโดยไม่รีรอ

ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 3 เป็นต้นไป ผู้สอนพบว่า ความกระตือรือร้นในการอ่านของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากเมื่อทราบหัวข้อในการอ่าน เช่น ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางคนเด่น หัวข้อในการอ่าน คือ ชีวิตประวัติหรืออัตชีวประวัติของบุคคลที่ผู้เรียนประทับใจ ซึ่งเมื่อทราบหัวข้อแล้วผู้เรียนรีบค้นคว้าข้อมูลมาอ่านอย่างทันทีทันใด และสามารถแจ้งเรื่องที่จะอ่านให้แก่ผู้สอนทราบในชั่วโมงนั้น ๆ ประกอบกับเมื่อถึงขั้นตอนแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนมีข้อมูลที่ได้อ่านมาแลกเปลี่ยนและทำชิ้นงานได้ทุกคน แต่ก็จะมีข้อมูลมากน้อยต่างกันไปตามสิ่งที่ผู้เรียนอ่าน แต่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสนใจอยากรู้อยากอ่านและไปอ่านมาจริง

ตัวอย่างข้อมูลที่นำมาพิจารณา

ผู้เรียนส่วนใหญ่กระตือรือร้นที่จะอ่าน และพอใจเมื่อได้อ่านสิ่งที่อยากรู้

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไรของ นักเรียนชาย เลขที่ 10 (เขียนสัปดาห์ที่ 1)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอใจ เพราะฉันอยากหาความรู้

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไรของ นักเรียนหญิง เลขที่ 32 (เขียนสัปดาห์ที่ 1)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอใจ เพราะฉันอยากอ่าน

ผู้เรียนที่รู้สึกเฉย ๆ ยังไม่ยอมอ่านในสัปดาห์ที่ 1 และการเปลี่ยนแปลงในสัปดาห์ต่อมา

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไรของ นักเรียนชาย เลขที่ 12 (เขียนสัปดาห์ที่ 1)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ เฉย ๆ เพราะฉันไม่ยอมอ่าน อ่านยาก ข้อความเยอะ

(เขียนสัปดาห์ที่ 3)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอใจ เพราะได้อ่านเรื่องคนที่ชอบ

(เขียนสัปดาห์ที่ 8)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอใจ ทำให้รู้เรื่องที่ยากรู้

(เขียนสัปดาห์ที่ 11

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอดีมาก ได้อ่านนิทาน สนุก อ่านง่าย

(เขียนสัปดาห์ที่ 13

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ดี พอใจ อ่านแล้วเพราะ ได้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้

ข้อมูลจากแบบบันทึกการอ่าน

4) คำถามด้านความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

นักเรียนสมัครใจที่จะอ่านเรื่องนี้ด้วยตนเอง (นักเรียนทุกคนตอบว่า ใช่)

เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

ตัวอย่างคำตอบ

- เพราะเราอยากอ่าน (นักเรียนชาย เลขที่ 1)
- เพื่อจะได้ความรู้ในเรื่องที่สนใจ (นักเรียนชาย เลขที่ 2)
- เพราะตัวเราอยากอ่าน อยากรู้ว่าเป็นอย่างไร (นักเรียนหญิง เลขที่ 23)
- เพราะอยากได้ความรู้ (นักเรียนหญิง เลขที่ 25)

1.2) การสมัครใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ

เมื่อผู้เรียนสามารถเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการของตนเอง ประกอบกับตั้งเป้าหมายในการอ่านได้แล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่ 2 คือ วางแผนการอ่านให้เหมาะสม ในขั้นตอนนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกวัสดุการอ่าน กลยุทธ์การอ่าน ช่วงเวลาและระยะเวลาที่เหมาะสมด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อสอบถามผู้เรียนส่วนใหญ่พบว่า มีความตั้งใจที่จะอ่านตามแผนที่วางไว้ เพราะเป็นการวางแผนที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเอง และตนเองสามารถทำได้ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความสมัครใจที่จะอ่าน ซึ่งผู้สอนก็จะให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้เรียนให้ทำตามแผนที่สำเร็จ

ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่าน แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นวางแผนอ่านให้เหมาะสม ซึ่งให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนับว่าเป็นผู้นำตนเองเพื่อจะอ่านสิ่งที่สนใจให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก่อให้เกิดความสมัครใจในการอ่านด้วยตนเอง

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสมัครใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการณ์นิสัร้การอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัร้การอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ตัวบ่งชี้สมัครใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ในสัปดาห์ที่ 1-3 ผู้เรียนอ่านเรื่องที่สนใจโดยที่ผู้สอนนำหัวข้อการอ่านที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนมาจูงใจให้อ่าน เมื่อผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเองจนเกิดความสนใจอ่าน ผู้สอนยังต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนบางคนอ่านเพื่อตอบสนองความต้องการอ่านของตนเองให้ได้ตามเป้าหมายในการอ่านที่วางไว้ เพราะผู้เรียนไม่ได้อ่านเรื่องที่วางแผนอ่านทำให้มาแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่านกับเพื่อนในชั้นตอนต่อไม่ได้ แต่หลังจากที่ผู้สอนบอกให้อ่าน กระตุ้น เสริมแรง ให้กำลังใจ ชี้ให้เห็นความสำคัญ ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นคืออ่านเรื่องที่วางแผนจะอ่านตามความสนใจ

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

หลังจากสัปดาห์ที่ 3 พบว่า ผู้เรียนสามารถอ่านเรื่องที่อยากรู้อยากอ่านได้ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยตนเอง และนอกจากนั้นยังพบว่า ผู้เรียนใช้เวลาอ่านเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากเรื่องที่วางแผนอ่าน โดยบันทึกเรื่องที่อ่านไว้ในแบบบันทึกการอ่านจริง แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากอ่าน ซึ่งไม่ได้อ่านเฉพาะเรื่องที่ต้องอ่าน

ตัวอย่างข้อมูลที่น่าสนใจ

ข้อมูลจากแบบบันทึกการอ่าน

4) คำถามด้านความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

นักเรียนสมัครใจที่จะอ่านเรื่องนี้ด้วยตนเอง (นักเรียนทุกคนตอบว่า ใช่)

เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

ตัวอย่างคำตอบ

- เพราะอยากอ่านหนังสือให้ได้ความรู้ (นักเรียนชาย เลขที่ 15)
- เพราะคิดจะอ่านเอง (นักเรียนหญิง เลขที่ 19)
- เพราะอยากมีความรู้เรื่องนี้ (นักเรียนหญิง เลขที่ 21)

ข้อมูลจากตารางบันทึกการอ่านจริงของ นักเรียนหญิง เลขที่ 24 (เขียนสัปดาห์ที่ 3)

- วันจันทร์ อ่านนิยาย โดยใช้เวลา 30 นาที
- วันอังคาร อ่านหนังสือการ์ตูน โดยใช้เวลา 20 นาที
- วันพุธ อ่านหนังสือวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้เวลา 10 นาที

- วันพฤหัสบดี อ่านเรื่องป่าหิมพานต์ โดยใช้เวลา 20 นาที
- วันศุกร์ อ่านการ์ตูนผี โดยใช้เวลา 10 นาที
- วันเสาร์ อ่านการ์ตูนมารุโกะ โดยใช้เวลา 10 นาที
- วันอาทิตย์ อ่านการ์ตูนชินจัง และหนังสือวิทยาศาสตร์ โดยใช้เวลา 10 นาที

1.3) ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน

ผู้สอนพิจารณาการตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่านของผู้เรียนจากข้อมูลในแบบบันทึกแผนการอ่านของผู้เรียน และการพูดคุยสอบถามในชั้นเรียน โดยจะพิจารณาด้านเรื่องที่เลือกมาอ่าน และด้านวัสดุการอ่าน ซึ่งพบว่า ในสัปดาห์แรก ๆ ผู้เรียนจะเลือกเรื่องที่มาอ่านได้สอดคล้องกับความสนใจและจุดประสงค์ของการอ่าน แต่จะมาจากวัสดุการอ่านเพียงไม่กี่แห่ง เช่น เลือกอ่านจากเว็บไซต์ใดเว็บไซต์หนึ่ง และเลือกเพียงแหล่งเดียว ซึ่งผู้สอนได้ลงแนะนำแหล่งวัสดุการอ่านเพิ่มเติม เช่น จากหนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ เป็นต้น หรือไม่ก็จะแนะนำให้หาข้อมูลจากเว็บไซต์อื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนเปรียบเทียบข้อมูล และได้อ่านสิ่งที่สนใจได้ตรงกับจุดประสงค์การอ่านมากที่สุด เช่น อยากได้ความรู้ก็จะรู้ตามที่ต้องการ ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถพิจารณาเลือกอ่านได้หลากหลายมากยิ่งขึ้นในสัปดาห์ต่อ ๆ มา

ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่าน แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นวางแผนการอ่านให้เหมาะสมซึ่งให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเอง ได้วางแผนที่จะแสวงหาความรู้ ข้อคิด แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ที่สนใจอยากรู้ได้ด้วยวิธีการอ่าน ผู้เรียนสามารถเลือกสิ่งที่อ่านได้สอดคล้องกับเป้าหมายในการอ่าน

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่านของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ตัวบ่งชี้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ในแต่ละสัปดาห์ ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรื่องที่ตนเองจะอ่าน ตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายการอ่านที่ได้วางไว้ ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่จะเลือกเรื่องที่อ่านได้ และเลือกเรื่องที่อ่านได้ตรงจุดประสงค์หรือเป้าหมายการอ่าน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า มีผู้เรียนบางคนยังไม่สามารถเลือกเรื่อง

ที่อ่านได้เองในสัปดาห์ต้น ๆ โดยจะกำหนดเรื่องที่จะเลือกอ่านตามเพื่อน ไม่สามารถเลือกเรื่องที่อ่านได้เอง เช่น ตัดสินใจไม่ได้ว่า จะเลือกประวัติของบุคคลใดมาอ่านเพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินชีวิต

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

ในสัปดาห์ที่ 3 เป็นต้นไป ผู้วิจัยวิเคราะห์บันทึกแผนการอ่านของผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่และผู้เรียนกลุ่มที่ไม่สามารถเลือกเรื่องอ่านเองได้ในสัปดาห์ต้น ๆ พบว่า สามารถเลือกเรื่องที่อ่านได้ด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างไปตามความสนใจของแต่ละคน และเลือกเรื่องที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์การอ่านในครั้งนั้น ๆ

ตัวอย่างข้อมูลที่นำมาพิจารณา

ผู้เรียนสามารถเลือกเรื่องที่อ่านได้ด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างไปตามความสนใจของแต่ละคน และเลือกเรื่องที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์การอ่าน รู้ว่าอ่านเรื่องนี้แล้วได้ความรู้ หรือความบันเทิง เลือกได้สอดคล้องกัน

ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เป้าหมายในการอ่าน คือ *อ่านเพื่อหาความรู้*
2. เรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเองคือ *เรื่องของพระเมรุมาศ ที่เกี่ยวกับ*

ชั้น 3 และ 4 ของพระเมรุมาศ

3. วัสดุการอ่านที่เลือกจะอ่าน คือ *หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต แผ่นพับ*

นักเรียนหญิง เลขที่ 32 (เขียนสัปดาห์ที่ 1)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เป้าหมายในการอ่าน คือ *อ่านเพื่อหาความรู้ และความบันเทิง*
2. เรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเองคือ *นาค สุกุมมังกร*
3. วัสดุการอ่านที่เลือกจะอ่าน คือ *อินเทอร์เน็ต*

นักเรียนหญิง เลขที่ 32 (เขียนสัปดาห์ที่ 2)

ผู้เรียนกลุ่มที่ไม่สามารถเลือกเรื่องที่อ่านเองได้ในสัปดาห์ต้น ๆ สามารถเลือกเรื่องที่อ่านได้ด้วยตนเองในสัปดาห์ต่อมา

ตัวอย่างพฤติกรรมของผู้เรียน

ในสัปดาห์ที่ 1-3 มีผู้เรียนที่สามารถเลือกเรื่องที่จะอ่านได้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนเลือกเรื่องที่อ่านตามเพื่อน ซึ่งหัวข้อที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกอ่านสามารถเรื่องบทอ่านหรือเรื่องที่อ่านได้อย่างหลากหลาย แต่ผู้เรียนเลือกเรื่องที่อ่านเหมือนกับเพื่อนของเขา ซึ่งผู้สอนไม่ได้จกกล่าว แต่พยายามกระตุ้น จูงใจให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่านของผู้เรียน เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะอ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน บทอ่านจะได้มีความหมายตรงกับความสนใจของเขาจริง ๆ

เมื่อวิเคราะห์แบบบันทึกแผนการอ่านหลังสัปดาห์ที่ 3 เป็นต้นไป พบว่า ผู้เรียนสามารถเลือกสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเอง

ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่าน นักเรียนชาย เลขที่ 12

(เขียนสัปดาห์ที่ 8)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เป้าหมายในการอ่าน คือ อ่านเพื่อให้รู้ข่าวสาร อ่านให้รู้ความจริง
2. เรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเองคือ *ข่าวอุบัติเหตุรถชน*
3. วัสดุการอ่านที่เลือกจะอ่าน คือ *หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต*

(เขียนสัปดาห์ที่ 10)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เป้าหมายในการอ่าน คือ อ่านเพื่อความบันเทิง *พักผ่อน*
2. เรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเองคือ *นิทานอีสป*
3. วัสดุการอ่านที่เลือกจะอ่าน คือ *หนังสือ อินเทอร์เน็ต*

(เขียนสัปดาห์ที่ 13)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เป้าหมายในการอ่าน คือ อ่านเพื่อความไพเราะ (*รับรสสุนทรียภาพ*) เพื่อความบันเทิง
2. เรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเองคือ *ขวัญสงฆ์*
3. วัสดุการอ่านที่เลือกจะอ่าน คือ *หนังสือ*

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาข้อมูลจากใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไร พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเลือกเรื่องที่อ่านได้ และเลือกเรื่องที่อ่านได้ตรงจุดประสงค์หรือเป้าหมายการอ่าน

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไร (เขียนในสัปดาห์ที่ 3 เป็นต้นไป)

คำถามข้อที่ 1 นักเรียนอ่านได้ตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

นักเรียนทุกคนตอบว่า ตรงเป้าหมาย

คำถามข้อที่ 2 นักเรียนเลือกสิ่งที่อ่านได้เหมาะสมหรือไม่

นักเรียนทุกคนตอบว่า เหมาะสม

1.4) แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน

จากการสอบถามประสบการณ์ในการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่านของผู้เรียนพบว่า เมื่อผู้เรียนมีคำถามสงสัย ผู้เรียนมักจะไม่ค่อยหาคำตอบด้วยการอ่านเอง จะใช้วิธีถามผู้อื่นหรือจะรอคำตอบจากผู้สอน หรือไม่ก็ปล่อยให้ไม่รู้ต่อไป

ผู้เรียนที่เรียนดีหรือมีทักษะในด้านการอ่านมักจะสนใจและหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านเองบ้าง แต่นักเรียนที่เรียนไม่ดีหรือขาดทักษะในการอ่านจะไม่สนใจอ่านหนังสือเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

ข้อมูลจากแบบบันทึกแผนการอ่านและแบบบันทึกเวลาในการอ่านจริงแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นวางแผนการอ่านให้เหมาะสม ช่วยให้เห็นแนวทางที่ผู้เรียนจะใช้แสวงหาความรู้ ข้อคิด แนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการอ่านที่ผู้เรียนตั้งไว้ ประกอบกับเมื่อพิจารณาระยะเวลาที่ผู้เรียนอ่านจริงจากแบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง และความรู้ที่ผู้เรียนได้จากการอ่านในระยะเวลาที่กำหนดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ที่จะนำมาใช้แลกเปลี่ยนกับเพื่อน หรือทำกิจกรรม หรือสร้างชิ้นงานทั้งกลุ่มและเดี่ยวได้ในชั้นตอนต่อไป แต่ในสัปดาห์ที่ 1 พบว่า มีผู้เรียนบางคนวางแผนการอ่านไว้แต่ไม่ได้ทำตามแผนการอ่านนั้น ทำให้ไม่ได้ความรู้หรือข้อมูลมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน โดยเฉพาะตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ทำงานเป็นกลุ่ม ผู้สอนจึงเข้าไปพูดคุยโน้มน้าวว่า “ถ้านักเรียนได้อ่านมาเพื่อน ๆ อาจจะได้ความรู้มากกว่านี้ และช่วยให้งานกลุ่มของเราดียิ่งขึ้น” และเมื่อสังเกตพฤติกรรมในสัปดาห์ ต่อ ๆ มา พบว่า ผู้เรียนมีข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนได้ไปแสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิดและวิธีการใหม่ ด้วยการอ่านมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่านของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ตัวบ่งชี้แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

จากการสำรวจประสบการณ์การอ่านของผู้เรียนก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในสัปดาห์ที่ 1 พบว่า ผู้เรียนชอบอ่านเพื่อความเพลิดเพลินเป็นหลัก และอ่านเพื่อหาความรู้เมื่อจำเป็นต้องใช้สอบ เมื่อต้องทำรายงานหรือทำโครงงานส่ง ด้านการรับรู้ข่าวสารและเรื่องราวต่าง ๆ ส่วนใหญ่นิยมฟังจากผู้อื่น หรือสื่ออื่นมากกว่าการอ่าน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 เมื่อผู้สอนให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่าน ซึ่งประเภทของสิ่งที่อ่านที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ สารคดี ซึ่งเหมาะสมกับการอ่านเพื่อความรู้อ ผู้เรียนทั้งหมดสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าว โดยต้องจุดประสงค์คือ อ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถอ่านเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ ได้ และเมื่อวิเคราะห์แบบบันทึกแผนการอ่านกับแบบบันทึกการอ่าน พบว่า ในสัปดาห์ที่ 1-3 มีผู้เรียนบางคนที่ศึกษาค้นคว้าด้วยการอ่านเพิ่มเติม ผู้สอนได้นำมา

ยกตัวอย่างและชื่นชมให้เพื่อนในห้อง เมื่อถึงสัปดาห์ที่ 9 เป็นต้นไป พบว่า มีผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยการอ่านเพิ่มเติมได้มากขึ้นกว่าที่วางแผนการอ่านไว้เพิ่มมากขึ้น

ตัวอย่างข้อมูลที่นำมาพิจารณา

ข้อมูลจากบันทึกการอ่าน

คำถามข้อที่ 4 สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการอ่านครั้งนี้ คือ .....

ตัวอย่างคำตอบ

- อ่านเรื่องสัตว์ป่าหิมพานต์: ได้ความรู้หรือข้อมูลใหม่ ๆ ได้ความเพลิดเพลิน (นักเรียนชาย เลขที่ 15)

- อ่านประวัติธีรธร บุญมาทัน: ได้ความรู้หรือข้อมูลใหม่ ๆ ได้แนวคิดในการใช้ชีวิต ได้ความเพลิดเพลิน (นักเรียนชาย เลขที่ 11)

ตัวอย่างที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยการอ่านเพิ่มเติมได้มากขึ้นกว่าที่วางแผนการอ่านไว้

คำถามข้อที่ 1 เรื่องที่สนใจอ่านคือ คือ สัตว์หิมพานต์

คำถามข้อที่ 5 นอกจากเรื่องที่เลือกอ่านแล้ว นักเรียนได้อ่านเรื่องอื่นเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และเรื่องนั้นคืออะไร

คำตอบ อ่านเพิ่มเติม เรื่องสัตว์อื่นที่เราอยากอ่าน

นักเรียนหญิง เลขที่ 23 (เขียนสัปดาห์ที่ 2)

คำถามข้อที่ 1 เรื่องที่สนใจอ่านคือ คือ นิทานพื้นบ้าน

คำถามข้อที่ 5 นอกจากเรื่องที่เลือกอ่านแล้ว นักเรียนได้อ่านเรื่องอื่นเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และเรื่องนั้นคืออะไร

คำตอบ อ่านเพิ่มเติม นิทานอาเซียน นิทานอิสป

นักเรียนหญิง เลขที่ 19 (เขียนสัปดาห์ที่ 9)

คำถามข้อที่ 1 เรื่องที่สนใจอ่านคือ คือ สังข์ทอง

คำถามข้อที่ 5 นอกจากเรื่องที่เลือกอ่านแล้ว นักเรียนได้อ่านเรื่องอื่นเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และเรื่องนั้นคืออะไร

คำตอบ อ่านเพิ่มเติม เงาะป่า

นักเรียนชาย เลขที่ 4 (เขียนสัปดาห์ที่ 11)

1.5) การหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน

จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนพบว่า เมื่อมีเรื่องที่สนใจจะอ่าน ผู้เรียนจะกระตือรือร้นที่จะหาสิ่งที่มาอ่าน โดยส่วนใหญ่ผู้เรียนจะใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อค้นหาสิ่งที่มาอ่าน และจะนำมาให้ผู้สอนดูว่า สามารถอ่านเรื่องนี้จากแหล่งข้อมูลนี้ได้หรือไม่ และก็มีผู้เรียนบางคนสนใจสอบถามถึงแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจ ซึ่งผู้สอนก็จะแนะนำให้ผู้เรียนลองไปค้นคว้าเพิ่มเติมที่ห้องสมุด หรือบางครั้งจะนำสื่อการอ่านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมานำเสนอให้ผู้เรียนเลือกได้ บางครั้งพบว่า ผู้เรียนเข้ามาขอคู่มือการอ่าน เช่น หนังสือที่ผู้สอนนำมาวางไว้แต่ยังไม่ได้แนะนำ เพราะตรงกับความสนใจของเขา นอกจากนั้นยังพบว่า การหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่านอีกแบบหนึ่ง คือ พบคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ เช่น คำศัพท์จากวรรณคดีไทย ก็จะใช้วิธีการสอบถามผู้สอน เปิดหาความหมายจากพจนานุกรม และเดาความหมายจากบริบทเพื่อให้ได้อ่านได้

ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการอ่านและพฤติกรรมในห้องเรียน แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นอ่านตามแผนซึ่งให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการอ่านตามแผนที่วางไว้ และเมื่อเกิดปัญหาก็พยายามหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่านตามแผนที่วางไว้ได้

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่านของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ตัวบ่งชี้การหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ในสัปดาห์ที่ 1 พบว่า ความพยายามในการหาวิธีเพื่อให้ได้อ่านสิ่งที่สนใจของผู้เรียนบางคนยังมีน้อย โดยอาจจะยังไม่รู้วิธี และความกระตือรือร้นในการอ่านยังไม่มากเพียงพอ ดังจะเห็นได้จาก ผู้เรียนอยากให้ผู้สอนเล่าเรื่องที่ตนอยากรู้ให้ฟังมากกว่าจะหาวิธีการเพื่อให้ได้คำตอบในสิ่งที่อยากรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับเมื่อพบข้อความที่อ่านแล้วไม่เข้าใจก็จะสอบถามกับผู้สอนมากกว่าหาวิธีที่จะทำให้เข้าใจข้อความนั้นด้วยตนเอง เช่น พบคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจก็จะถามครู

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

ในสัปดาห์ที่ 6 ผู้สอนเริ่มเห็นว่า ผู้เรียนมีความพยายามในการหาวิธีเพื่อให้ได้อ่านสิ่งที่สนใจมากขึ้น โดยดูจากการวางแผนการอ่าน การเลือกกลยุทธ์เพื่อให้ได้อ่านได้มีความหลากหลายและใช้หลายกลยุทธ์มากขึ้น ทำให้อ่านตามแผนที่วางไว้ได้ และบันทึกหลังการอ่านในสัปดาห์ที่ 6 ซึ่งเป็นการอ่านข่าว พบว่า ผู้เรียนมีความพยายามค้นหาข่าวจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากหนังสือพิมพ์ จากเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้ข้อมูล

จากหลายแหล่ง และผู้เรียนสะท้อนคิดว่า การฟังผู้อื่นเล่าข่าวให้ฟังได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรืออาจคลาดเคลื่อน ไม่ดีเท่ากับการค้นคว้าหาอ่านได้ด้วยตนเอง ต่อไปหากสนใจข่าวใดจะพยายามหาข้อมูลจากการอ่านมากกว่าฟังจากผู้อื่น และจะหาข้อมูลเปรียบเทียบกันจากหลาย ๆ แหล่ง

ตัวอย่างข้อมูลที่น่ามาพิจารณา

ข้อมูลจากบันทึกแผนการอ่าน

คำถามข้อที่ 4 กลยุทธ์การอ่านที่เลือกใช้

ตัวอย่างคำตอบ

- ตั้งจุดประสงค์ หยุดอ่านสร้างจินตนาการ เขียนสรุป (นักเรียนหญิง เลขที่ 30)
- ตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน สำนวจบทอ่าน (นักเรียนชาย เลขที่ 15)
- ตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน อ่านทบทวนในส่วนที่ไม่เข้าใจ (นักเรียนหญิง เลขที่ 16)
- รู้จุดประสงค์ในการอ่าน สรุปสิ่งที่ได้อ่านสั้น ๆ ตอบคำถามจากบทอ่าน

(นักเรียนชาย เลขที่ 4)

คำถามข้อที่ 5 ช่วงเวลาที่จะอ่าน และระยะเวลาที่จะใช้อ่าน

ตัวอย่างคำตอบ

- อ่านวันเสาร์ ใช้เวลา 30 นาที (นักเรียนหญิง เลขที่ 30)
- อ่านทุกวัน ใช้เวลาวันละ 10-20 นาที (นักเรียนชาย เลขที่ 15)
- อ่านตอนเช้าวันเสาร์ 20 นาที อ่านก่อนนอน 10 นาที อ่านตอนตื่นนอน 5 นาที

(นักเรียนชาย เลขที่ 4)

- อ่านเช้าวันเสาร์ 10 นาที กลางวัน 10 นาที เย็นวันอาทิตย์ 10 นาที
- วันจันทร์ตอนเย็น 10 นาที วันอังคารตอนกลางวัน 10 นาที วันพุธ ตอนกลางวัน 10 นาที
- วันพฤหัสบดี ตอนเช้า 10 นาที วันศุกร์ตอนเช้า 10 นาที

(นักเรียนหญิง เลขที่ 19)

2) พัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน

การวิเคราะห์ประสบการณ์อย่างของผู้เรียนสะท้อนให้เห็นว่า ในระยะแรกผู้เรียนส่วนใหญ่รู้ว่า การอ่านหนังสือมีประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งด้านความรู้ และความจำเป็นในอนาคต การอ่านหนังสือเรียนทำให้ได้คะแนนสอบดี และการอ่านเรื่องที่ชอบทำให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ แต่บางคนก็ยังคิดว่าการอ่านเป็นเรื่องน่าเบื่อ เป็นเรื่องที่ถูกบังคับให้อ่าน ขาดเป้าหมายใน

การอ่านที่มาจากตัวนักเรียนเอง เมื่อพูดถึงการอ่านจึงรู้สึกไม่เต็มใจที่จะอ่านเท่าที่ควร เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละตัวบ่งชี้ หลังจากใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบข้อมูลดังนี้

2.1) เต็มใจ พร้อมจะอ่าน

เมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในสัปดาห์ที่ 1-3 ซึ่งเป็นการอ่านสารคดี และเป้าหมายในการอ่านที่ตั้งส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับบทอ่านคือ อ่านเพื่อแสวงหาความรู้ พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจในการอ่านพอสมควร เพราะถึงแม้จะเป็นหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดมาให้ แต่ผู้เรียนก็สามารถเลือกอ่านในส่วนที่ตนต้องการรู้หรือสนใจอ่านได้ โดยเฉพาะ และผู้เรียนเริ่มมีพัฒนาการที่ดีมากขึ้นในสัปดาห์ที่ 4-5 ซึ่งเป็นการอ่านชีวประวัติ หรืออัตชีวประวัติ ผู้วิจัยสามารถเห็นถึงความเต็มใจอ่านมากยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรื่องราวของบุคคลที่ตนสนใจ และหาข้อมูลที่จะอ่านได้อย่างรวดเร็ว พร้อมอ่านในทันที

ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการอ่าน แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นวางแผนการอ่านให้เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยการเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจ และเลือกกลยุทธ์ที่จะช่วยอ่านให้สำเร็จ และขึ้นชื่นชมเมื่ออ่านได้ซึ่งให้ผู้เรียนได้อ่านตามแผน และแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ทำให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ตนอ่านมาใช้เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ประกอบกับได้แรงเสริมจากเพื่อนและผู้สอน ทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างเต็มใจมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเต็มใจ พร้อมจะอ่านของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน ตัวบ่งชี้เต็มใจ พร้อมจะอ่าน ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการอ่าน เพราะได้อ่านสิ่งที่ตนสนใจ อ่านแล้วสนองตอบความต้องการ เกิดประโยชน์ตามเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ แต่มีผู้เรียนเป็นนักเรียนชาย 1 คนในสัปดาห์ที่ 1 เขียนบอกว่า ตนไม่พึงพอใจกับการอ่านครั้งนี้ เพราะไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ และไม่ตั้งใจอ่าน อ่านไม่สำเร็จ อ่านแล้วจำไม่ได้ ผู้สอนจึงสังเกตพฤติกรรมในสัปดาห์ต่อ ๆ ไป

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

ในบางสัปดาห์ เช่น สัปดาห์ที่ 3 ผู้สอนจะนำผู้เรียนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ห้องสมุด ทำให้สามารถสังเกตเห็นว่า เมื่อผู้เรียนมีเป้าหมายในการอ่าน ผู้เรียนพร้อมที่จะอ่านได้ทันที อ่านได้อย่างเต็มใจ และมีสมาธิในการอ่าน เพราะอ่านแล้วสามารถนำข้อมูลมาพูดคุยกับเพื่อนและตอบคำถามเมื่อผู้สอน

ถามได้ ส่วนผู้เรียนคนที่ไม่พึงพอใจกับการอ่านหนังสือในสัปดาห์ที่ 1 นั้น ผู้สอนสังเกตว่า เมื่อเขาเห็นเพื่อนอ่าน และพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับข้อมูลจากการอ่านกัน เขาก็เริ่มอยากมีส่วนร่วม และหาเรื่องมาอ่าน โดยผู้สอนก็จะเข้าไปพูดคุย สนับสนุนให้เขาเลือกอ่านในสิ่งที่เขาชอบหรือสนใจ และเลือกอ่านที่เหมาะสมกับระดับการอ่านของเขา เมื่อเขาอ่านก็ชื่นชมให้กำลังใจ ในสัปดาห์ที่ 3 นี้ ผู้สอนพบว่า เขาสามารถเลือกอ่านเรื่องที่สนใจและเต็มใจอ่านเรื่องนั้น

ตัวอย่างข้อมูลที่น่ามาพิจารณา

ข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจต่อการอ่าน เต็มใจอ่าน หลังจากได้อ่านสิ่งที่ตนสนใจ
ข้อมูลจากแบบบันทึกการอ่าน

คำถามด้านเจตคติต่อการอ่าน

คำถามข้อ 6.1 นักเรียนเต็มใจอ่านเรื่องนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตัวอย่างคำตอบ

- เต็มใจ เพราะ เราคิดว่าอ่านแล้วได้ความรู้จึงอยากอ่าน (นักเรียนชาย เลขที่ 15)
- เต็มใจ เพราะ ได้ความรู้เพิ่มขึ้น (นักเรียนหญิง เลขที่ 20)
- เต็มใจ เพราะ เป็นเรื่องที่สนใจ (นักเรียนหญิง เลขที่ 19)
- เต็มใจ เพราะ มีสาระที่สำคัญ (นักเรียนหญิง เลขที่ 17)
- เต็มใจ เพราะ สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน (นักเรียนชาย เลขที่ 9)
- เต็มใจ เพราะ อยากอ่าน (นักเรียนหญิง เลขที่ 23)

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง อ่านแล้วเป็นอย่างไร ของนักเรียนหญิง เลขที่ 26

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พึงพอใจ เพราะได้อ่านอย่างเต็มใจ

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่ไม่ชอบอ่าน เมื่อให้อ่านก็รู้สึกไม่เต็มใจไม่ยอมอ่าน

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง อ่านแล้วเป็นอย่างไร ของนักเรียนชาย เลขที่ 12 (เขียนสัปดาห์ที่ 1)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ไม่พึงพอใจ เพราะไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ และไม่ตั้งใจอ่าน อ่านไม่สำเร็จ อ่านแล้วจำไม่ได้

หลังจากทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเต็มใจ พร้อมจะอ่านมากขึ้น โดยเมื่อเขาเห็นเพื่อนอ่านและนำสิ่งที่อ่านมาพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับข้อมูลจากการอ่านกันในห้องเรียน ตามขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เขาก็เริ่มอยากมีส่วนร่วม และหาเรื่องมาอ่านในการวางแผนอ่านครั้งต่อไป นอกจากนั้นในขั้นตอนที่ 2 วางแผนการให้เหมาะสมโดยผู้สอนก็จะเข้าไปพูดคุย สนับสนุนให้เขาเลือกอ่านในสิ่งที่เขาชอบหรือสนใจ และเลือกอ่านที่เหมาะสมกับระดับการอ่านของเขา เมื่อเขาอ่านก็ชื่นชมให้กำลังใจ ในสัปดาห์ที่ 3 นี้ ผู้สอนพบว่า เขาสามารถเลือกอ่านเรื่องที่สนใจและเต็มใจอ่าน

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง อ่านแล้วเป็นอย่างไร ของนักเรียนชาย เลขที่ 12 (เขียนลำดับที่ที่ 5)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอใจ เพราะได้อ่านเรื่องของคนที่ชอบ

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง อ่านแล้วเป็นอย่างไร ของนักเรียนชาย เลขที่ 12 (เขียนลำดับที่ที่ 8)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอใจ เพราะได้รู้เรื่องข่าวมาเล่าให้เพื่อนฟัง

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง อ่านแล้วเป็นอย่างไร ของนักเรียนชาย เลขที่ 12 (เขียนลำดับที่ที่ 11)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ พอใจ เพราะเรื่องที่อ่านสนุก ไม่ยาก

2.2) มีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน

การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้นำตนเอง เลือกด้วยตนเอง ประเมินตนเอง และยังมีโอกาสแบ่งปันและร่วมอภิปรายกับเพื่อน ๆ และผู้สอนในชั้นเรียน ซึ่งทำให้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้สอนสังเกตว่า ในช่วงแรกของการอ่านกลุ่มตามกิจกรรมที่ผู้สอนได้วางแผนไว้ พบว่า มีผู้เรียนบางคนที่ไม่มีส่วนร่วมในกลุ่มเพราะไม่ได้อ่านตามแผนที่ตนเองวางไว้ ทำให้ไม่มีข้อมูล แต่สำหรับผู้เรียนที่ได้อ่าน ได้ค้นคว้าหาข้อมูลมาทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่านกับเพื่อน เขาจะรู้สึกดีที่ความรู้ของเขาได้เป็นประโยชน์กับกลุ่ม ได้นำมาสร้างชิ้นงาน เกิดความร่วมมือกันในกลุ่ม ในลำดับต่อไป ๆ มา เมื่อผู้เรียนที่ยังไม่สามารถอ่านได้ตามแผน ลองปรับเปลี่ยนแผนจากการประเมินตนเองและอภิปรายหาแนวทางแก้ไขร่วมกับเพื่อนและครูผู้สอน ผู้สอนสังเกตว่า เขาสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนได้ เพราะเขามีข้อมูลจากที่ได้อ่านมา และรู้สึกดีกับการอ่านมากขึ้น

ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสิ่งที่อ่าน จะเห็นได้จากสิ่งที่ผู้เรียนสะท้อนความคิดมาจากอ่านเรื่องแต่ละเรื่อง เช่น เรื่องพระเมรุมาศ ผู้เรียนรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ ความสมพระเกียรติ ความมีคุณค่า และความสามารถของผู้ที่สร้างพระเมรุมาศ และเรื่องข่าวเสียดาที่ถูกนำมาใช้เป็นบทอ่าน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องอ่านดูรู้ความจริง ทำให้ผู้เรียนรู้ได้ตระหนักว่า สัตว์ชนิดนี้มีลักษณะและความสำคัญอย่างไร เมื่อถูกฆ่าตายทำไมจึงเป็นข่าวดัง เมื่อเขาได้อ่านและทราบข้อมูลทีมากขึ้น เขายังรู้สึกเสียดาย และเห็นด้วยว่าเหตุการณ์นี้ไม่ควรเกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่า การที่ผู้อ่านเลือกใช้กล

ยุทธ์ในการอ่านให้เข้ากับบทอ่านก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อ่านได้อย่างเข้าใจ และเข้าถึง ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดีและความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่านได้

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง อ่านแล้วเป็นอย่างไร แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้เรียนได้ตั้งเป้าหมาย เลือกเรื่องที่อ่าน อ่านได้ตามแผน และนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดี และมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่านของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน ตัวบ่งชี้มีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ผู้เรียนไม่ได้รู้สึกอยากอ่านทุกครั้งเมื่อเห็นหนังสือ และรู้สึกเบื่อเมื่ออ่านหนังสือที่ไม่อยากอ่าน การอ่านไม่ได้ทำให้รู้สึกผ่อนคลายและสบายใจขึ้น แต่หากได้อ่านเรื่องที่สนใจ สามารถทำให้อยากอ่าน อ่านแล้วไม่เบื่อ ช่วยผ่อนคลายและทำให้สบายใจได้ และบางเรื่องราวที่อ่านยังทำให้เกิดอารมณ์ร่วมไปกับสิ่งที่อ่าน เช่น อ่านนิทานแล้วตื่นเต้น สนุกสนาน เป็นต้น

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนทุกคนทราบว่า แต่ละชั่วโมงจะได้ อ่าน แต่ไม่รู้ว่าจะได้อ่านหัวข้ออะไร ผู้สอนสังเกตพบว่า ในสัปดาห์ที่ 5 เป็นต้นมา ผู้เรียนจะถามถึงหัวข้อ การอ่านก่อนที่ผู้สอนจะเรียนกิจกรรมการเรียนการสอน แสดงให้เห็นถึงความอยากอ่าน และเมื่อเห็น ตัวอย่างหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำมาเตรียมแนะนำ ผู้เรียนจะสนใจมาดูและสอบถาม เมื่อได้อ่านแล้วมีความพึงพอใจเพราะได้อ่านเรื่องที่สนใจ เรื่องที่ชอบ นอกจากนั้นยังสามารถแสดงความรู้สึกที่มีต่อการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ตั้งแต่ในสัปดาห์ที่ 1 และแสดงความรู้สึกได้อย่างชัดเจนเมื่อถึงสัปดาห์ที่ 9 เป็นต้นไป ซึ่งผู้เรียนได้อ่านบันเทิงคดี และกวีนิพนธ์

ตัวอย่างข้อมูลที่นำมาพิจารณา

ข้อมูลจากใบงานที่ 1 เรื่อง อ่านแล้วเป็นอย่างไร

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนรู้สึกพึงพอใจการอ่านครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตัวอย่างคำตอบ

- พึงพอใจ ได้อ่านเรื่องที่ชอบ (นักเรียนชาย เลขที่ 13)
- พอใจเพราะเราอยากอ่าน (นักเรียนหญิง เลขที่ 32)
- พอใจเพราะได้ความรู้เพิ่มเติม (นักเรียนชาย เลขที่ 4)

- พอใจเพราะได้ความรู้ (นักเรียนชาย เลขที่ 20)
- พอใจ เพราะเราอ่านแล้วเราก็ได้ความรู้ใหม่และความรู้รอบตัวเพิ่มขึ้น (นักเรียนหญิง เลขที่ 17)

ข้อมูลจากแบบบันทึกการอ่าน

คำถามด้านเจตคติต่อการอ่าน

คำถามข้อ 6.2 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการอ่านเรื่องนี้

ตัวอย่างคำตอบ

- รู้สึกดี มีความสุข (นักเรียนหญิง เลขที่ 17)
- ดี มีความรู้มากขึ้น (นักเรียนหญิง เลขที่ 19)
- มีความรู้สึกสนุก และอินตาม (นักเรียนหญิง เลขที่ 20)
- รู้สึกดี อ่านแล้วเพลิน (นักเรียนชาย เลขที่ 9)
- มีความรู้สึกเพลิดเพลิน และภาคภูมิใจ (นักเรียนชาย เลขที่ 11)

2.3) การรู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้

ตั้งแต่ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้ประโยชน์ของการอ่าน รู้ว่าการอ่านมีคุณค่า โดยรู้จากที่มีประสบการณ์ด้วยตนเอง และที่ได้รับ การปลูกฝังมา แต่อย่างไรก็ตาม จากการสอบถามประสบการณ์ในการอ่านของผู้เรียนที่ผ่านมา พบว่า ไม่ใช่ทุกครั้ง que ผู้เรียนจะนึกถึงประโยชน์และคุณค่าของสิ่งที่อ่าน ซึ่งอาจทำให้การอ่านนั้นไม่ก่อให้เกิด ความรู้สึกอยากอ่านมากขึ้นในการอ่านครั้งต่อไป ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้น จึงมีขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการอ่านของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้และประเมิน ประโยชน์ของการอ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นขึ้นชมเมื่ออ่านได้ ซึ่งให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนสิ่งที่ อ่าน และขึ้นชวนให้สะท้อนคิด ซึ่งให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง และอภิปรายแนวทางแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับ เพื่อนและผู้สอน ทำให้ผู้เรียนรู้ประโยชน์ของการอ่าน และประเมินคุณค่าของการอ่านได้ ผู้เรียนสามารถ บอกได้ว่าการอ่านมีประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นอย่างไร และอ่านอะไรที่ดีต่อตนเอง

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้ของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมกรมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านใน องค์กรประกอบเจตคติต่อการอ่าน ตัวบ่งชี้รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้ ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ผู้เรียนสามารถบอกประโยชน์ของการอ่าน และรู้ว่าการอ่านคืออะไร ตั้งแต่ในสัปดาห์ต้น ๆ โดยตระหนักถึงประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การอ่านสามารถทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทำให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา ช่วยเสริมสร้างจินตนาการ

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประมาณ 4 สัปดาห์ พบว่า นอกจากผู้เรียนจะบอกประโยชน์และรู้ว่าการอ่านคืออะไรแล้ว ยังพบว่า ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเองได้ตรงกับเป้าหมายในการอ่านของตนเอง รู้ว่าควรใช้เวลากับการอ่านบทอ่านประเภทใดจึงจะมีประโยชน์กับตนเองในบริบทต่าง ๆ

ตัวอย่างข้อมูลที่นำมาพิจารณา

ข้อมูลจากแบบบันทึกการอ่าน

คำถามด้านเจตคติต่อการอ่าน

คำถามข้อ 6.3 เรื่องที่อ่านนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

ตัวอย่างคำตอบ

- มีประโยชน์ นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ (นักเรียนชาย เลขที่ 11)
- มีประโยชน์ เพราะ ได้รู้ทันข่าว (นักเรียนชาย เลขที่ 13)
- มีประโยชน์ เพราะ ได้ความรู้รอบตัวเพิ่มขึ้น และได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่ไม่รู้ (นักเรียนหญิง เลขที่ 17)
- มีประโยชน์ เพราะ ได้แนวคิดใหม่ ๆ หลายอย่าง (นักเรียนหญิง เลขที่ 21)

คำถามข้อ 6.4 นักเรียนคิดว่า การอ่านเรื่องนี้ดีหรือไม่ อย่างไร

ตัวอย่างคำตอบ

- ดี เพราะ เป็นเรื่องที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันต่อไป (นักเรียนชาย เลขที่ 1)
- ดี เพราะ เป็นได้ความรู้ รู้ทันข่าว (นักเรียนชาย เลขที่ 13)
- ดี เพราะ ได้ความรู้ และได้เรียนรู้ถึงเรื่องที่เรารอ่าน (นักเรียนชาย เลขที่ 15)
- ดี เพราะ เป็นเรื่องที่สนุกสนาน และให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต (นักเรียนหญิง เลขที่ 23)

ข้อมูลจากการตอบคำถามสะท้อนคิดเกี่ยวกับความประทับใจที่มีต่อการเรียนการสอน

“ตั้งแต่เปิดเทอมมาอาจารย์ได้สอนอะไรหลาย ๆ อย่าง ทั้งการหาข้อมูล การอ่านจับใจความ การหาความหมาย การเปรียบเทียบข้อมูล การหาสัตว์ป่าทิมพานต์ การจัดนิทรรศการพระเมรุมาศ อ่านข่าวเสียด่า และการอ่านกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน เป็นต้น อาจารย์ได้สอนอ่านหลาย ๆ อย่าง สิ่งที่อาจารย์สอนมาทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ติดกับตัวเรามาก เป็นการหาข้อมูลอ่านเพิ่มเติมอีกด้วย”

นักเรียนหญิง เลขที่ 27 (สะท้อนคิดในสัปดาห์สุดท้าย)

“ตอนแรกผมไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ มันน่าเบื่อ อ่านแล้วก็จำไม่ได้ แต่พอได้อ่านเรื่องที่เราชอบจริง ๆ อ่านแล้วได้มาคุยกับเพื่อน ก็รู้สึกดี อยากรู้เรื่อง ๆ ผมประทับใจที่อาจารย์ใส่ใจกับการอ่านของผม แนะนำจนอ่านได้”

นักเรียนชาย เลขที่ 12 (สะท้อนคิดในลัปดาห์สุดท้าย)

3) พัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน

จากการสำรวจประสบการณ์อ่านของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนจะบอกว่าไม่มีเวลาอ่าน และในเวลาว่างมักจะใช้พูดคุยกับกลุ่มเพื่อน เล่นโทรศัพท์มือถือ เล่นอินเทอร์เน็ต และดูโทรทัศน์ มากกว่าอ่านหนังสือ อ่านเมื่อจำเป็นต้องอ่าน เช่น อ่านหนังสือเรียนเพื่อสอบ เมื่อสำรวจประเภทของสิ่งที่ชอบอ่าน ผู้เรียนจะอ่านหนังสือประเภทการ์ตูนมากที่สุด ซึ่งจากนิยามของนิสัยรักการอ่าน ผู้เรียนจะต้องอ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัตถุประสงค์การอ่านของสารที่อ่านและวัตถุประสงค์การอ่าน และอ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง ไม่อ่านเฉพาะในสถานการณ์ที่ถูกบังคับให้อ่านเท่านั้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละตัวบ่งชี้ หลังจากใช้รูปแบบการเรียนการสอนพบข้อมูลดังนี้

3.1) อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง

ผลจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านเป็นประจำและอ่านได้ต่อเนื่องมากขึ้น เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นการวางแผนการอ่านและชื่นชมเมื่ออ่านได้ จากการที่ผู้เรียนได้อ่านตามแผน ทำให้ผู้เรียนได้ออกแบบแผนการอ่านที่เหมาะสมกับตัวเองและผู้สอนได้ช่วยตรวจสอบและแนะนำให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามแผนที่วางไว้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถแบ่งเวลาเพื่อใช้ในการอ่านเรื่องที่ตนสนใจได้ นอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงจากที่บ้านและที่โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีเวลาสำหรับการอ่านเรื่องที่ตนสนใจ โดยผู้สอนสามารถสังเกตได้จากการวางแผนการอ่านและแบบบันทึกเวลาในการอ่านจริงของนักเรียน ซึ่งผู้สอนไม่ได้กำหนดว่าต้องทำหรือไม่ทำ ให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ควบคุมตนเอง อ่านได้มากน้อยให้บันทึกตามจริง จากนั้นจะนำแผนการอ่านมาประเมินร่วมกับสิ่งที่ได้จากการ นักเรียนจะสามารถประเมินได้ว่า การอ่านของตนนั้นเหมาะสมหรือไม่ ในระยะหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ไม่ค่อยอ่านหนังสือ สามารถอ่านได้เป็นประจำตามแผนที่วางไว้ได้

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่องของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน ตัวบ่งชี้อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ผู้เรียนส่วนใหญ่อ่านเมื่อต้องการอ่าน และอ่านเป็นช่วง ๆ ที่คิดว่าจำเป็น เช่น อ่านเพื่อสอบโดยเฉพาะ เป็นต้น สามารถอ่านหนังสือได้จบ และต่อเนื่อง เมื่อเป็นเรื่องที่สนใจ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มีปริมาณไม่ยาวมาก ไม่ได้แบ่งเวลาไว้สำหรับอ่าน อ่านเฉพาะเมื่อมีโอกาส แต่ก็มีผู้เรียนบางคน que แบ่งเวลาในการอ่านเป็นประจำทุกวัน โดยจากการสอบถามคือผู้ปกครองเป็นคนวางแผน และกำกับให้ทำงานเขาทำเป็นประจำ

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

ในระยะสัปดาห์ที่ 1-3 ซึ่งเป็นช่วงแรก que ผู้เรียนจะได้ฝึกวางแผนการอ่าน มีการวางแผนกำหนดเวลา que ผู้เรียนคิดว่าจะอ่านหนังสือในแต่ละวัน ซึ่งในช่วงแรกทำให้เห็นว่า ผู้เรียนสามารถแบ่งเวลาในแต่ละวันที่เหมาะสมกับความต้องการอ่านของตนเองได้ แต่ก็ยังพบว่า มีผู้เรียน que แบ่งเวลาไว้แต่ก็ไม่ได้อ่านตามกำหนด ซึ่งเมื่อผู้สอนกระตุ้นให้เห็นความสำคัญจากการให้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่านกับเพื่อน แล้วถ้าไม่อ่านมากก็ไม่สามารถทำได้ ประกอบกับ que เห็นครูชื่นชมคนที่อ่านมาสำเร็จ โดยอาจจะอ่านในแต่ละวันใช้เวลาไม่มาก แต่อ่านได้ตามแผนที่วางไว้อย่างสม่ำเสมอ เหมาะสมกับความสามารถ que จะอ่านได้ ผู้เรียนที่ยังไม่อ่านตามแผนก็เริ่มแบ่งเวลาและอ่านตามเวลาที่กำหนดไว้ได้ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นไป

ตัวอย่างข้อมูลที่น่ามาพิจารณา

ข้อมูลจากตารางบันทึกการอ่านจริง นักเรียนชาย เลขที่ 11				
วัน	สัปดาห์ที่ 3		สัปดาห์ที่ 6	
	เรื่องที่อ่าน	เวลาที่อ่าน	เรื่องที่อ่าน	เวลาที่อ่าน
จันทร์	ประวัติธีรธร บุญมาทัน	10 นาที	ข่าวกีฬา	15 นาที
อังคาร	ประวัติบัวขาว และอ่านหนังสือวิทยาศาสตร์	10 นาที	ข่าวกีฬา	10 นาที
พุธ	หนังสือวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย	10 นาที	ข่าวกีฬา หนังสือวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย	30 นาที
พฤหัสบดี	ประวัติตูน บอดี้สแลม และหนังสือภาษาไทย	10 นาที	ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง และหนังสือภาษาไทย	30 นาที
ศุกร์	การ์ตูน	10 นาที	การ์ตูน	25 นาที
เสาร์	ประวัติชนธิศ สรวงกระสีนธ์	10 นาที	การ์ตูน และโฆษณารองเท้ากีฬา	20 นาที
อาทิตย์	ข่าว และหนังสือวิทยาศาสตร์	10 นาที	หนังสือวิทยาศาสตร์	20 นาที

ข้อมูลจากตารางบันทึกการอ่านจริงของ นักเรียนหญิง เลขที่ 30				
วัน	สัปดาห์ที่ 5		สัปดาห์ที่ 10	
	เรื่องที่อ่าน	เวลาที่อ่าน	เรื่องที่อ่าน	เวลาที่อ่าน
จันทร์	ข่าวยาบ้า	10 นาที	นิทานเรื่องหัวล้านนอกครุ, เรื่องกำเนียดกบ	15 นาที
อังคาร	ข่าวซีดี กันต์ธรี (นักร้อง)	10 นาที	นิทานเรื่องฤาษีเลี้ยงลิง, เรื่องกระต่ายสามขา	15 นาที
พุธ	ข่าวแก้ว (นักแสดง)	10 นาที	นิทานเรื่องกาฬเกษ, เรื่องผูกกระดิ่งแมว (นิทาน 2 ภาษา)	20 นาที
พฤหัสบดี	ข่าวใหม่ ดาวิกา (นักแสดง)	10 นาที	นิทานอีสป	20 นาที
ศุกร์	ข่าวการศึกษา	10 นาที	นิทานอีสป	20 นาที
เสาร์	ข่าวยาไอซ์	10 นาที	ชุดนิทานพื้นบ้านในประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน	30 นาที
อาทิตย์	ไม่ได้อ่าน	-	นิทานสังข์ทอง	15 นาที

ข้อมูลแบบบันทึกการอ่านจริงของผู้เรียน ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ความยาวของบทอ่านที่ผู้เรียนเลือกมีผลต่อเวลาที่ผู้เรียนใช้อ่านแต่ละครั้ง เช่น บทอ่านประเภทสารคดีชีวประวัติมีความยาวประมาณ 1-2 หน้า ข่าวมีความยาวประมาณ 1 หน้า เรื่องสั้นมีความยาวประมาณ 3 หน้า นิทานมีความยาวประมาณ 2-3 หน้า หนังสือเรียนมีความยาวแต่ละหัวข้อเรื่องประมาณ 2-3 หน้า ทำให้เวลาที่ใช้ในการอ่านบทอ่านแต่ละประเภทแตกต่างกันไป

นอกจากนี้ ข้อมูลแบบบันทึกการอ่านจริงของผู้เรียนยังแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนเลือกอ่านบทอ่านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่เลือกวางแผนอ่านไว้ในชั้นเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เรียนเลือกอ่าน หนังสือเรียนเพิ่มเติม และบทอ่านที่มีหัวข้อตามความสนใจ เช่น ผู้เรียนที่สนใจเรื่องการตกปลาอ่านนิตยสารเรื่องการตกปลาและบทความเกี่ยวกับเทคนิคการตกปลาในอินเทอร์เน็ต หรือผู้เรียนที่สนใจเรื่องเกมออนไลน์ (ROV) อ่านบทความเทคนิคการเล่นเกมนในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3.2) อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน

ก่อนจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีผู้เรียนส่วนหนึ่งอ่านได้อย่างจำกัด พบเจอข้อความใด ๆ จะมองผ่านไม่ได้อ่านทุกครั้ง หรือเมื่อมีเวลาก็ไม่อ่าน ไม่สามารถอ่านบทอ่านได้ทุกประเภท ทั้งนี้เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้สอนพบว่า ขั้นตอนในการวางแผนการอ่านให้เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกวัสดุการอ่านได้อย่างหลากหลายมากขึ้น และวางแผนเวลาในการอ่านไว้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการอ่านของตนเองให้ได้มากที่สุด ซึ่งพบว่า จากบันทึกการอ่านจริง ผู้เรียนอ่านเรื่องที่สนใจอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกจากเรื่องที่ได้วางแผนอ่านไว้ด้วย

นอกจากนั้นผู้สอนยังพบว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องการใช้กลยุทธ์ การอ่าน ได้เลือกและทดลองใช้กลยุทธ์ในการอ่าน อาทิ รู้จุดประสงค์การอ่าน อ่านทวนในตอนที่ไม่เข้าใจ เขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้สั้น ๆ เพื่อให้จดจำได้ เตือนตนเองให้อ่านอยู่ตลอดเวลา พกหนังสือติดตัว เป็นต้น ช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างเข้าใจ อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา

ในสัปดาห์สุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ผู้เรียนที่เริ่มจากชอบอ่านสารประเภทเดียว ไม่หลากหลาย ได้ค้นพบว่า ยังมีประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน ประเภทอื่น ๆ ที่ทำให้มีความสุขในการอ่านได้ สามารถตอบสนองความต้องการอ่านของตนเองได้มากขึ้น และสามารถจัดสรรเวลาที่จะอ่านได้ โดยไม่จำกัดว่าจะอ่านในสถานที่ใด มีความพร้อมที่จะอ่านตามความต้องการของตนมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่านของผู้เรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน เมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน ตัวบ่งชี้อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน ดังนี้

พฤติกรรมเบื้องต้น

ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้สอนได้นำหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มาจัดวางไว้ในมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น วางที่ชั้นวางหนังสือ ติดป้ายความรู้ตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ ซึ่งสังเกตว่า มีทั้งผู้เรียนที่สนใจอ่าน และไม่สนใจอ่านเลย และผู้เรียนที่สนใจอ่านส่วนหนึ่งก็จะเลือกอ่านเฉพาะหนังสือบางประเภท เช่น หนังสือการ์ตูน เท่านั้น หนังสือประเภทอื่นก็ไม่สนใจ ไม่อยากอ่าน และเมื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ในขั้นตอนที่ให้วางแผนการอ่าน เลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเลือกอ่านเฉพาะข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพราะสะดวกรวดเร็วในการค้นคว้า ซึ่งหากสามารถอ่านเพิ่มเติมจากวัสดุการอ่านอื่น ๆ จะทำให้ได้รับข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อเปรียบเทียบกัน และได้ข้อมูลจากการอ่านที่มีคุณภาพมากขึ้น

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

ตั้งแต่ในสัปดาห์ที่ 1 ผู้สอนได้วางแผนนำบทอ่านจากวัสดุการอ่านต่าง ๆ เช่น หนังสือ หนังสือการ์ตูน แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ บทความในอินเทอร์เน็ต มาแนะนำและจูงใจให้ผู้เรียนรู้จักเลือกอ่านเพื่อให้ได้ข้อมูลตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ผู้สอนสังเกตว่า ผู้เรียนจะเลือกอ่านเฉพาะจากวัสดุในวัสดุหนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อเข้ากลุ่มเพื่อทำงานร่วมกับเพื่อน ทำให้ผู้ได้เห็นข้อมูลจากวัสดุการอ่านที่เพื่อนคนอื่นเลือกมาอ่าน

ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รู้ว่า การอ่านจากหลายแหล่งทำให้ได้รับข้อมูลที่อยากรู้มากขึ้น ในสัปดาห์ต่อ ๆ มา จากแผนการอ่านพบว่า ผู้เรียนวางแผนเลือกสิ่งที่อ่านจากแหล่งต่าง ๆ มากขึ้น และในสัปดาห์สุดท้าย ผู้เรียนสะท้อนคิดว่า การที่ได้บออ่านประเภทต่าง ๆ ในแต่ละสัปดาห์ ทำให้สามารถอ่านบออ่านได้ทุกประเภท และบออ่านประเภทต่าง ๆ สามารถตอบสนองความต้องการอ่านของผู้เรียนได้

ตัวอย่างข้อมูลที่น่าสนใจ

ข้อมูลจากการสำรวจประเภทบออ่าน/วัสดุการอ่านที่นักเรียนเลือกอ่านในสัปดาห์ที่ 1 (33 คน)

ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (27 คน)

จำนวนนักเรียนที่เลือกอ่านข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

- เว็บไซต์ของ วิกิพีเดีย: <https://th.wikipedia.org> จำนวน 13 คน

- เว็บไซต์ของ BBC: <https://www.bbc.com/thai> จำนวน 2 คน

- เว็บไซต์ของ ไทยรัฐ: <https://www.thairath.co.th/> จำนวน 9 คน

- เว็บไซต์ของ PPTV: <https://www.pptvhd36.com/news> จำนวน 1 คน

- เว็บไซต์ของ LINE Today: <https://today.line.me/TH/pc> จำนวน 1 คน

- เว็บไซต์ของ GO: <https://www.gqthailand.com> จำนวน 1 คน

ข้อมูลจากหนังสือ (4 คน)

ข้อมูลจากแผ่นพับ (2 คน)

(สังเกตได้ว่า นักเรียนเลือกอ่านเฉพาะจากวัสดุใดวัสดุหนึ่งคนละ 1 แห่ง)

ข้อมูลจากการสำรวจประเภทบออ่าน/วัสดุการอ่านที่นักเรียนเลือกอ่านในสัปดาห์ที่ 3 (33 คน)

ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (33 คน)

ข้อมูลจากหนังสือเรียน (5 คน)

ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ (7 คน)

ข้อมูลจากนิตยสาร (6 คน)

(สังเกตได้ว่า มีนักเรียนที่เลือกอ่านได้มากกว่า 1 แห่ง)

ตัวอย่างข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถเลือกอ่านได้มากกว่า 1 ประเภท

ข้อมูลจากแบบบันทึกการอ่านของนักเรียนชาย เลขที่ 15

1) เป้าหมายในการอ่าน: เพื่อให้ได้ความรู้

2) เรื่องที่สนใจอ่าน: สัตว์ป่าหิมพานต์

3) ประเภทบออ่านที่เลือก

ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

สารคดี

การ์ตูน

นิทาน

หลังจากที่พิจารณาพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนตามแต่ละองค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน ร่วมกับปัจจัยที่คาดว่าเป็นตัวที่ช่วยให้เกิดพัฒนาการของนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้พบปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการมีอิสระในการเลือกบทอ่านด้วยตนเอง ช่วยให้มีแรงจูงใจมากขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ Maker and Neilson (1995) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ตนเลือกเองจะมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

2. ปัจจัยด้านการมีบุคคลที่ช่วยสนับสนุนการอ่าน ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีผลต่อความต้องการอ่านและความมุ่งมั่นของผู้เรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ อาชญญา รัตนอุบล (2549) ได้กล่าวว่า ผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับ Caine et al. (1994) ที่กล่าวว่า อิทธิพลของครูและเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียนในเชิงบวก และ Jones (2008) กล่าวว่า นักเรียนจะมีความมุ่งมั่นเมื่อรู้ว่า ครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ใส่ใจในสิ่งที่เขาทำ นักเรียนจะยินดีลงทุนลงแรงทำเมื่อได้รับการสนับสนุนและการช่วยเหลืออีกทั้ง งานวิจัยของ Steltenkamp (1992) พบว่า ความสนใจอ่านขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือและความนิยมของเพื่อนและเพื่อนมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวในเรื่องความต้องการอ่านในห้องเรียนเช่นกัน และงานวิจัยของ วรรัตติ นกเกษม (2555) พบว่า การสนับสนุนการอ่านของครูสามารถพยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนร่วมกับตัวแปรสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียนได้

3. ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำตนเอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและต้องการเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยมีคำกล่าวของ Knowles (1975) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ Haggerty (2000) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้แบบนำตนเองจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น Candy (1991) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น

4. ปัจจัยด้านทรัพยากรการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่หลากหลาย ช่วยส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านของผู้เรียนสอดคล้องกับหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันในการอ่าน ดังคำกล่าวของ Guthrie and Cox (2001) ที่ว่า การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรการอ่านที่หลากหลาย การให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกอ่าน การสอน

กลยุทธ์ในการอ่าน และสนับสนุนความร่วมมือร่วมกันเป็นสภาพบรรยากาศที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านร่วมกับวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนทำให้ช่วยอธิบายได้ว่า พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านที่เกิดหรือเพิ่มขึ้นเกิดจากการใช้ขั้นตอนใดของรูปแบบการเรียนการสอน และแต่ละขั้นตอนทำให้เกิดพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบใดก่อนและหลัง ดังข้อมูลในตาราง 46

ตารางที่ 46 สรุปปัจจัยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนตามองค์ประกอบในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน	พฤติกรรมที่เกิดขึ้น	องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านที่มีการเปลี่ยนแปลง/พัฒนาขึ้น	ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
<p>ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ</p> <p>เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ผู้เรียนจะได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน เพื่อนำไปสู่การเลือกเรื่องที่จะอ่าน โดยผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่าน และสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเองเพื่อให้อ่านได้ตามความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน จากนั้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ</p>	<p>เมื่อครูให้นักเรียนค้นหาหาเรื่องที่จะอ่าน นักเรียนส่วนใหญ่จะกระตือรือร้นเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจ บางคนนำเรื่องนั้นมาสอบถามครูว่า “อ่านเรื่องนี้ได้หรือไม่” “เรื่องนี้หาอ่านได้ที่ใดบ้าง” “ถ้าเป็นเรื่องนี้สามารถนำมาอ่านได้หรือไม่” ซึ่งทุกครั้งให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจด้วยตนเอง นักเรียนทุกคนจะสามารถหาหัวข้อเรื่องที่จะอ่านนำเสนอครูได้ในชั่วโมงนั้น และถึงแม้ระยะแรกจะมีนักเรียนบางคนเลือกเรื่องได้ช้ากว่าเพื่อน และกลัวว่าเรื่องของตัวเองเรื่องจะใช้ไม่ได้ ครูจะดู แต่เมื่อเห็นเพื่อนคนอื่นเลือกเรื่องได้และนำมาสอบถามครู แล้วครูเห็นด้วยสนับสนุนและให้กำลังใจ จึงทำให้นักเรียนกล้าที่จะมานำเสนอกับครู และสามารถเลือกอ่านเรื่องที่จะอ่านในที่สุด</p> <p>นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถตั้งเป้าหมายในการอ่านของตนเองได้ว่า จะอ่านเรื่องที่จะเลือกมาโดยมีเป้าหมายอย่างไรบ้าง แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสนใจอ่านอย่างหลากหลายและแตกต่างกันไปตามหัวข้อที่ครูตั้งในแต่ละระยะของการทดลอง</p>	<p>☒ 1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน</p> <p>☒ 1.1 อายากรู้อยากอ่าน</p> <p>☒ 1.2 สนใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ</p> <p>☒ 1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะอ่านตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน</p> <p>☒ 1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน</p> <p>☒ 1.5 หาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน</p> <p>☒ 2. เจตคติต่อการอ่าน</p> <p>☒ 2.1 เต็มใจ พร้อมจะอ่าน</p> <p>☐ 2.2 มีความรู้สึกดีและมี ความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน</p> <p>☐ 2.3 รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้</p> <p>☐ 3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน</p> <p>☐ 3.1 อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง</p> <p>☐ 3.2 อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน</p>	<p>☒ 1. ปัจจัยด้านการมีอิสระในการเลือกบทอ่านด้วยตนเอง</p> <p>☒ 2. ปัจจัยด้านการมีบุคคลที่ช่วยสนับสนุนการอ่าน</p> <p>☒ 3. ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำตนเอง</p> <p>☐ 4. ปัจจัยด้านทรัพยากรการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่หลากหลาย</p>
<p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม</p> <p>เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอน</p>	<p>ในขั้นตอนที่นักเรียนวางแผนการอ่าน หลังจากให้นักเรียนเลือกสิ่งที่จะอ่านได้ด้วยตนเองและกำหนดเป้าหมายในการอ่านแล้ว นักเรียนสามารถเป็นผู้เลือกแหล่งข้อมูลและวัสดุการอ่านเรื่องนั้นได้ด้วยตนเอง โดยจะมีนักเรียนสอบถามแหล่งที่มาของเรื่องที่จะอ่าน วัสดุการอ่าน นำบทอ่านที่พบจากหลายแหล่งมาสอบถามครูและเพื่อน ซึ่งครูจะแนะนำแนวทางในการเลือกสิ่งที่จะอ่านและ</p>	<p>☒ 1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน</p> <p>☐ 1.1 อายากรู้อยากอ่าน</p> <p>☒ 1.2 สนใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ</p> <p>☒ 1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะอ่านตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน</p> <p>☒ 1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ</p>	<p>☐ 1. ปัจจัยด้านการมีอิสระในการเลือกบทอ่านด้วยตนเอง</p> <p>☒ 2. ปัจจัยด้านการมีบุคคลที่ช่วยสนับสนุนการอ่าน</p>

ขั้นตอนของรูปแบบ การเรียนการสอน	พฤติกรรมที่เกิดขึ้น	องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านที่ มีการเปลี่ยนแปลง/พัฒนาขึ้น	ปัจจัยที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง
<p>สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นທີ່ปรึกษาให้ผู้เรียน ซึ่งให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุ การอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน จากนั้นให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู</p>	<p>แหล่งที่มาของบทอ่าน บางครั้งเมื่อเรื่องที่อ่าน ใกล้เคียงกัน ครูจะจัดกลุ่มนักเรียนที่สนใจร่วมกัน ให้ได้พูดคุยกันและส่งเสริมให้นักเรียนอ่านตามแผนที่วางไว้</p> <p>ด้านสิ่งที่อ่าน ส่วนใหญ่นักเรียนจะชอบ อนุญาตหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตซึ่งครูก็จะอนุญาตให้ใช้ได้ และคอยดูแลอำนวยความสะดวกให้นักเรียนด้วยการแนะนำเว็บไซต์ แนะนำวิธีการ ค้นหา ให้ยืมโทรศัพท์ในการค้นหา และในการวางแผนการอ่านทุกครั้งครูจะนำหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องที่คิดว่านักเรียนจะสนใจมาวางหน้าชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนจะมาขอครูและถ้ามีเล่มใดตรงกับความสนใจของตนเองก็จะขอยืมครูไปอ่านซึ่งครูก็อนุญาต หลังจากพิจารณาแผนการอ่านของนักเรียนในระยะแรกส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่ได้มาจากอินเทอร์เน็ตซึ่งครูจะแนะนำว่า ต้องตรวจสอบข้อมูล และให้ลองหาข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เปรียบเทียบกัน และเลือกเว็บไซต์ที่มีข้อมูล น่าเชื่อถือ หรืออ่านแล้วเลือกเรื่องที่นำสนใจของแต่ละเว็บไซต์มาใช้แลกเปลี่ยนกับเพื่อน เมื่อทำการทดลองต่อมา พบว่ามีการเลือกใช้วัสดุอื่น ๆ มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ และแผ่นพับ เป็นต้น ซึ่งอาจจะมาจากที่ว่าเรื่องที่สนใจอ่านปรากฏอยู่ในวัสดุที่หลากหลาย เมื่ออ่านแล้วได้รู้ในสิ่งที่สนใจต้องการรู้</p> <p>ด้านเวลาที่ใช้อ่าน ระยะเวลา พบว่านักเรียนวางแผนเวลาอ่านในแต่ละวันตามความต้องการ และความสามารถที่ตนเองคิดว่าจะอ่านได้ โดยจะมีนักเรียนบางคนที่บ้านกำหนดเวลาให้อ่านเป็นประจำอยู่แล้ว เขาก็บันทึกวางแผนตามเวลาที่เขาเคยปฏิบัติได้และอ่านในสิ่งที่เขาเลือกด้วยตนเอง ส่วนบางคนที่ไม่ค่อยได้อ่านเลย ก็พยายามวางแผนการอ่านให้สอดคล้องกับปริมาณสิ่งที่จะอ่านเพื่อให้อ่านได้สำเร็จตามเป้าหมาย ในช่วงปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู นักเรียนบางคนถึงแม้จะดูเหมือนไม่มั่นใจว่าจะทำได้ แต่เมื่อครูและเพื่อนให้กำลังใจ ส่วนใหญ่ก็บอกว่า “จะลองทำดู” เมื่อทดลองไประยะหนึ่งพบว่า นักเรียนสามารถอ่านได้จริงตามแผนที่วางไว้เป็นประจำสม่ำเสมอ และบางคนอ่านได้มากกว่าแผนที่วางไว้ด้วย อีกทั้งนอกจากเรื่องทีวางแผนอ่านกับครูและเพื่อนในห้องแล้ว ยังพบว่านักเรียนอ่านเพิ่มเติม นอกเหนือจากในแผนด้วย</p> <p>ด้านของกลยุทธ์ในการอ่าน ในระยะแรกนักเรียน</p>	<p>ด้วยการอ่าน</p> <p>☒1.5 ทหาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน</p> <p>☒2. เจตคติต่อการอ่าน</p> <p>☒2.1 เต็มใจ พร้อมจะอ่าน</p> <p>☐2.2 มีความรู้สึกดีและมี</p> <p>ความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน</p> <p>☒2.3 รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้</p> <p>☒3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน</p> <p>☒3.1 อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง</p> <p>☒3.2 อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและ วัสดุการอ่าน</p>	<p>☒3. ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำตนเอง</p> <p>☒4. ปัจจัยด้านทรัพยากรการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่หลากหลาย</p>

ขั้นตอนของรูปแบบ การเรียนการสอน	พฤติกรรมที่เกิดขึ้น	องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านที่ มีการเปลี่ยนแปลง/พัฒนาขึ้น	ปัจจัยที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง
	<p>ส่วนใหญ่จะใช้กลยุทธ์ในการอ่านตามที่ครูแนะนำ โดยกลยุทธ์ใดที่ไม่คุ้นเคยจะสอบถามครูว่าทำอย่างไร ซึ่งหากนักเรียนคนใดเลือกกลยุทธ์ในการอ่านไม่ได้ ครูก็จะแนะนำและลงทำตัวอย่างให้เห็นก่อน ต่อมาระยะหลังนักเรียนเลือกใช้กลยุทธ์เอง และส่วนใหญ่เลือกมากกว่า 1 กลยุทธ์โดยพิจารณาจากเป้าหมายในการอ่าน และประเภทของสิ่งที่อ่าน เช่น ก่อนอ่านจะสำรวจบทอ่านก่อน ระหว่างอ่านจะตั้งคำถาม และเดาความหมายของคำที่ไม่รู้จักบันทึกด้วยการวาดภาพ เช่น ทำแผนผังความคิดสรุปสิ่งที่อ่าน เป็นต้น มีนักเรียนบางคนมาสะท้อนคิดกับครูว่า “เมื่อทำแผนผังสรุปแล้วช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านมากขึ้น”</p>		
<p>ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผู้เรียนได้อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน จากนั้นแลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน</p>	<p>เมื่อผู้เรียนทราบว่าหลังจากที่อ่านตามแผนที่ตนเองวางไว้แล้วต้องนำมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนและผู้สอน นักเรียนจะตั้งใจอ่านมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจมาก ๆ เช่น ชีวิตประวัติบุคคลที่ชอบ นักเรียนจะตั้งใจอ่านอย่างมากเพื่อนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตั้งใจทำชิ้นงานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี นอกจากนั้นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอ่าน คือ ในขั้นตอนแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน นักเรียนจะอาสานำเสนอผลการอ่านของตนเองโดยครูไม่ต้องบังคับ มีความกล้านำเสนอ และนักเรียนคนอื่นที่เป็นผู้ฟังก็จะให้ความสนใจฟังในเรื่องที่เพื่อนนำเสนอเช่นกัน ทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความกระตือรือร้นของนักเรียนทั้งห้อง</p>	<p>☒ 1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ☒ 1.1 อยากรู้อยากอ่าน ☐ 1.2 สนใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ ☐ 1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน ☒ 1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วย การอ่าน ☐ 1.5 หาวิธีการเพื่อให้ได้อ่าน ☒ 2. เจตคติต่อการอ่าน ☒ 2.1 เต็มใจ พร้อมจะอ่าน ☒ 2.2 มีความรู้สึกดีและมี ความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน ☒ 2.3 ระบุประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้ ☐ 3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน ☐ 3.1 อ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง ☐ 3.2 อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน</p>	<p>☐ 1. ปัจจัยด้านการมีอิสระในการเลือกบทอ่านด้วยตนเอง ☒ 2. ปัจจัยด้านการมีบุคคลที่ช่วยสนับสนุนการอ่าน ☒ 3. ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำตนเอง ☐ 4. ปัจจัยด้านทรัพยากรการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่หลากหลาย</p>
<p>ขั้นตอนที่ 4 ขวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นชวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเอง และอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู โดยให้ผู้เรียนประเมินการอ่านของตนเองก่อน แล้วนำข้อค้นพบที่ได้ไปอภิปรายร่วมกับเพื่อนและครู</p>	<p>ในระยะแรกนักเรียนบางคนยังไม่สามารถอ่านตามแผนที่ตนวางไว้ได้ และเมื่อต้องนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน เช่น การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนโดยต้องใช้ข้อมูลของตนเองประกอบ นักเรียนจะรู้สึกว่าการที่นักเรียนช่วยเพื่อนได้น้อย ในส่วนนี้ครูจะไม่ตำหนิตแต่จะพยายามพูดโน้มน้าวให้นักเรียนเห็นว่า สิ่งที่จะได้จากการอ่านของเขามีความสำคัญต่อตัวนักเรียนเองและคนอื่น ถ้าเขาอ่านได้ตามแผนที่วางไว้ เขาจะสามารถช่วยได้</p>	<p>☒ 1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ☐ 1.1 อยากรู้อยากอ่าน ☒ 1.2 สนใจอ่านโดยไม่ต้องบังคับ ☒ 1.3 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน ☐ 1.4 แสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วย การอ่าน</p>	<p>☐ 1. ปัจจัยด้านการมีอิสระในการเลือกบทอ่านด้วยตนเอง ☒ 2. ปัจจัยด้านการมีบุคคลที่ช่วยสนับสนุนการอ่าน ☒ 3. ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำตนเอง</p>

ขั้นตอนของรูปแบบ การเรียนการสอน	พฤติกรรมที่เกิดขึ้น	องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านที่ มีการเปลี่ยนแปลง/พัฒนาขึ้น	ปัจจัยที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง
	<p>มากกว่านี้ และให้กำลังใจในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนในครั้งต่อไป ในส่วน ของนักเรียนที่สามารถอ่านสิ่งที่สนใจตามแผนที่วาง ไว้ได้ เมื่อมีข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน หรือมา สร้างชิ้นงาน พบว่า สามารถทำได้อย่างดี มีความ ภูมิใจที่ได้ทำ และรอยยิ้มชื่นชมจากครูและเพื่อน อีกทั้งสะท้อนคิดว่า รู้สึกดีที่ได้อ่านในเรื่องที่ตน สนใจ เลือกอ่านได้เองตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ อ่าน</p> <p>ในภาพรวมของการอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหา พบว่า นักเรียนรู้และประเมินประโยชน์ของการ อ่านได้ ว่าการอ่านมีประโยชน์อย่างไรบ้าง แต่ สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถอ่านได้ตามแผนที่วางไว้ พบว่า ยังเกิดจากความเคยชินที่ไม่ได้อ่านอย่าง สม่ำเสมอ ยังไม่สามารถจัดการเวลาเพื่ออ่าน ร่วมกับการทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ รวมถึงปัจจัยแทรก ซ้อนต่าง ๆ เช่น ต้องซ้อมกีฬา ซึ่งในส่วนนี้เมื่อได้ ประเมินผลการอ่าน และอภิปรายแนวทางแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านแล้ว นักเรียน สามารถปรับปรุงแผนการอ่าน และจัดการเวลา อ่านได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทำให้การแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน หรือชิ้นงานที่ทำจากความรู้ที่ได้จากการอ่านดีขึ้น เป็นระยะ ๆ</p>	<p>☐ 1.5 ทหาริธีการเพื่อให้ได้อ่าน</p> <p>☒ 2. เจตคติต่อการอ่าน</p> <p>☒ 2.1 เต็มใจ พร้อมจะอ่าน</p> <p>☒ 2.2 มีความรู้สึกดีและมี ความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน</p> <p>☒ 2.3 รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้</p> <p>☒ 3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน</p> <p>☒ 3.1 อ่านเป็นประจำและอ่าน ต่อเนื่อง</p> <p>☒ 3.2 อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและ วัสดุการอ่าน</p>	<p>ผู้นำตนเอง</p> <p>☐ 4. ปัจจัยด้าน ทรัพยากรการอ่านและ กลยุทธ์การอ่านที่ หลากหลาย</p>

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า พัฒนาการของ
ผู้เรียนในภาพรวมและตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านมีความสอดคล้องกัน คือ มีพัฒนาการที่
เพิ่มมากขึ้น โดยจากข้อมูลเชิงปริมาณแสดงให้เห็นได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้น ส่วนข้อมูลเชิง
คุณภาพแสดงให้เห็นพัฒนาการที่บ่งบอกถึงการมีนิสัยรักการอ่านที่เพิ่มขึ้นตามตัวบ่งชี้ แต่ละ
องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนโดยความยึดมั่นผูกพันเป็นฐานและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

2.2 ศึกษาพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหานิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน 2) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนโดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยากุมิ” อำเภอพิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 5 จำนวน 33 คน เป็นเวลา 13 สัปดาห์ รวม 38 ชั่วโมง และนำคะแนนที่ได้จากการวัดนิสัยรักการอ่านมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำสาระสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองที่วิเคราะห์และสรุปได้หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน 3 ประการ ดังนี้

1. การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน
2. การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้
3. การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

1.2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อส่งเสริมการมีนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองมากำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1

ขั้นตั้งเป้าหมายตามความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนอ่านให้เหมาะสม ขั้นที่ 3 ขั้นชื่นชมเมื่ออ่านได้ และขั้นที่ 4 ขั้นชวนให้สะท้อนคิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกต่อการอ่าน

1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

2.1 วางแผนการอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน

2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู

ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

3.1 อ่านตามแผน ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน

3.2 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 ชวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

4.1 ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง

4.2 อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู

1.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้ และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดำเนินการการก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ดังนี้

1) การวัดและประเมินผลก่อนการทดลอง เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านก่อน การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวน 10 แผน เพื่อประเมินว่า ก่อน การทดลองผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

2) การวัดและประเมินผลระหว่างการทดลอง เป็นการวัดและประเมินผลใน ระหว่างที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน และประเมินโดยวิเคราะห์แบบบันทึกต่าง ๆ ของผู้เรียน ได้แก่ แบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกเวลา ในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” และแบบบันทึกการอ่าน รวมถึงแบบบันทึกผล การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน และการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน

3) การวัดและประเมินผลหลังการทดลอง เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านหลังการ ทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวน 10 แผน เพื่อประเมินว่า หลังการ ทดลองผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล คือ แบบวัดนิสัย รักการอ่าน

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น นำเสนอดังนี้ 1) ผลเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน 2) ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการ อ่านใน 4 ระยะของการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน โดย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงประมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลัง การทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

1) ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการ จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีนิสัยรักการอ่านในภาพรวมสูงกว่าก่อน ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน จำแนกตามองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบ พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน และความสม่ำเสมอในการอ่าน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านระหว่างองค์ประกอบก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยร้อยละของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านสูงกว่าความสม่ำเสมอในการอ่าน ส่วนผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ หลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนแต่ละองค์ประกอบมีความเท่าเทียมกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลองโดยภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน

2.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) พัฒนาการนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง 4 ระยะของการทดลองในภาพรวม

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีพัฒนาการนิสัยรักการอ่าน ในการทดสอบระยะที่ 1-4 ในสัปดาห์ที่ 3 (ครั้งที่ 1) กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนนิสัยรักการอ่านน้อยที่สุด แต่หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นในสัปดาห์ที่ 5 (ครั้งที่ 2) สัปดาห์ที่ 8 (ครั้งที่ 3) และสัปดาห์ที่ 11 (ครั้งที่ 4) กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมในการทดลองครั้งที่ 1-2 1-3 1-4 และ 2-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 2-3 3-4 ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง 4 ระยะของการทดลอง จำแนกตามองค์ประกอบนิสัยรักการอ่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีพัฒนาการนิสัยรักการอ่าน องค์ประกอบด้านความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน และความสม่ำเสมอในการอ่านในระยะต่าง ๆ ดังนี้

องค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมในการทดลองครั้งที่ 1-3 1-4 และ 2-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสนใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 2-3 3-4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมในการทดลองครั้งที่ 1-3 1-4 และ 2-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 2-3 3-4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมในการทดลองครั้งที่ 1-3 และ 1-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 2-3 2-4 3-4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบบันทึกต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ แบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” และแบบบันทึกการอ่านพบว่า นิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมผู้เรียนโดยมีความสนใจในการอ่าน ต้องการอ่านด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับ แม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านก็จะพยายามอ่าน อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อ่านตามความสนใจได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน มีจิตใจที่พร้อมจะอ่าน มีความรู้สึกและอารมณ์ทางบวกต่อการอ่าน รวมถึงรู้ว่าการอ่านมีประโยชน์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมของรูปแบบการเรียนการสอนส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน

การศึกษาพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน คือ 1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน 2) เจตคติต่อการอ่าน และ 3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน โดยอธิบายพัฒนาการตามระยะ 6 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนทดลองและช่วงการทดลองในสัปดาห์ที่ 1 2) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 3 3) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 5 4) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 5) ระยะระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 11 และ 6) ระยะ

สัปดาห์สุดท้ายของการทดลองถึงระยะหลังการทดลองเสร็จสิ้น และข้อมูลที่น่าเสนอเป็นข้อมูลของ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน ซึ่งได้ข้อมูลเปรียบเทียบพัฒนาการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียน การสอน ดังปรากฏในตาราง 47

ตารางที่ 47เปรียบเทียบพัฒนาการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของ นิสัยรักการอ่าน	ข้อมูลเปรียบเทียบพัฒนาการ	
	ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
1) ความสนใจใฝ่ รู้ในการอ่าน	ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความอยากรู้อยากอ่านใน เรื่องที่ตนสนใจ เช่น เรื่องตำนานผี การต่อสู้ แพนดาซี สืบสวน การผจญภัย สัตว์ สุขภาพ อาเซียน คณิตศาสตร์ เตรียมสอบ ทหาร อัดซีวีประวัติ ความรัก เรื่องตลก การดำรงชีวิต เกมส์ ในรูปแบบของหนังสือการ์ตูน นิทาน ข่าว สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องที่ผู้เรียนต้องอ่านยังไม่ตรงกับ ความสนใจเท่าที่ควร หรือไม่ได้ ตั้งเป้าหมายในการอ่านที่ด้วยตนเอง อ่านเพราะ สถานการณ์บังคับ เช่น อ่านหนังสือเพื่อสอบเท่านั้น อ่านเฉพาะเรื่องที่ครูบอกว่าจะออกสอบ ถึงแม้จะรู้ ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ แต่ก็เหตุผลที่ไม่อยากอ่าน อ่านด้วยความกดดัน เพราะไม่ได้อ่านตรงกับ ความสนใจของตนเอง ทำให้บางครั้งก็ไม่พยายามอ่าน หรือไม่อ่านเลย แต่อย่างไรก็ตาม ก็พบว่าหาก นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าอยากอ่านเพื่อความรู้ ก็อยากรู้อยากอ่านเรื่องที่เป็นวิชาการ สอดคล้องกับ การอ่านเพื่อสอบได้	ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการการอ่านของตนเอง และระบุ เรื่องที่อยากรู้อยากอ่านได้ ตั้งเป้าหมายในการอ่านได้ และเมื่อมีเรื่องที่ผู้เรียนสนใจอ่าน สามารถค้นคว้าหาสิ่งที่ จะอ่าน และอ่านได้โดยไม่ต้องรอให้ผู้สอนกระตุ้นให้อ่าน ผู้เรียนสมัครใจในการอ่านโดยอยากอ่านเพิ่มเติมอีก ด้วย กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้อ่านได้อ่านอย่าง หลากหลายมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่ อ่านได้ด้วยตนเอง สามารถวางแผนการอ่านโดยเลือกสิ่งที่ อ่านได้สอดคล้องกับเป้าหมายในการอ่านได้ และความ สนใจ เรื่องที่อ่านและวัสดุในการอ่านที่เลือกส่งเสริมให้ สามารถอ่านได้ตรงกับวัตถุประสงค์การอ่าน ผู้เรียน ทราบว่า การอ่านช่วยให้ได้ความรู้ ข้อมูล แนวคิด และ วิธีการใหม่ ๆ ได้ดี ถูกต้อง และครบถ้วน และค้นพบ วิธีการที่จะทำให้ตนเองอ่านได้ประสบความสำเร็จมากขึ้น อีกด้วย
2) เจตคติต่อ การอ่าน	ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้ว่า การอ่านหนังสือมี ประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งด้านความรู้ และความ จำเป็นในอนาคต การอ่านหนังสือเรียนทำให้ได้ คะแนนสอบดี และการอ่านเรื่องที่ชอบทำให้เกิด ความเพลิดเพลินบันเทิงใจ แต่บางคนก็ยังคงคิดว่าการ อ่านเป็นเรื่องน่าเบื่อ เป็นเรื่องที่ถูกบังคับให้อ่าน ขาดเป้าหมายในการอ่านที่มาจากตัวนักเรียนเอง เมื่อพูดถึงการอ่านจึงรู้สึกไม่เต็มใจที่จะอ่าน เท่าที่ควร	ผู้เรียนส่วนใหญ่เต็มใจอ่านมากยิ่งขึ้น โดยสามารถเลือก เรื่องราวที่ตนสนใจ และหาข้อมูลที่จะอ่านได้อย่างรวดเร็ว พร้อมอ่านในทันที เพราะเมื่ออ่านแล้วสามารถนำความรู้ที่จะ นำมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน มีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับ สิ่งที่อ่าน สามารถเลือกอ่านสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเองได้ตรงกับ เป้าหมายในการอ่านของตนเอง รู้ว่าควรใช้เวลากับการอ่าน บทอ่านประเภทใดจึงจะมีประโยชน์กับตนเองในบริบทต่าง ๆ
3) ความ สม่ำเสมอในการ อ่าน	ผู้เรียนจะบอกว่าไม่มีเวลาอ่าน และในเวลาว่างมักจะใช้พูดคุยกับกลุ่มเพื่อน เล่นโทรศัพท์มือถือ เล่นอินเทอร์เน็ต และดูโทรทัศน์ มากกว่าอ่าน หนังสือ อ่านเมื่อจำเป็นต้องอ่าน เช่น อ่านหนังสือ เรียนเพื่อสอบ เมื่อสำรวจประเภทของสิ่งที่ชอบอ่าน ผู้เรียนจะอ่านหนังสือประเภทการ์ตูนมากที่สุด ซึ่ง	ผู้เรียนสามารถแบ่งเวลาในแต่ละวันที่เหมาะสมกับ ความต้องการอ่านของตนเองได้ดีขึ้นกว่าก่อนทดลอง และปรับ เพิ่มลดเพื่อให้อ่านสิ่งที่วางแผนอ่านให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง สามารถอ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่องตามเวลาที่ตนกำหนด ผู้เรียนที่ชอบอ่านสารประเภทเดียว ไม่หลากหลาย สามารถ ค้นหาค้นหาอ่านและวัสดุการอ่านประเภทอื่น ๆ ได้มากยิ่งขึ้นทำ

องค์ประกอบของ นิสัยรักการอ่าน	ข้อมูลเปรียบเทียบพัฒนาการ	
	ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
	จากนิยามของนิสัยรักการอ่าน ผู้เรียนจะต้องอ่าน ได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่าน และวัสดุการอ่านของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน และอ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง ไม่อ่านเฉพาะ ในสถานการณ์ที่ถูกบังคับให้อ่านเท่านั้น	ให้มีความสุขในการอ่าน สามารถตอบสนองความต้องการอ่าน ของตนเองได้เป็นอย่างดี และสามารถจัดสรรเวลาที่จะอ่านได้ โดยไม่จำกัดว่าจะอ่านในสถานที่ใด มีความพร้อมที่จะอ่านตาม ความต้องการของตนมากขึ้น

อภิปรายผล

ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. อภิปรายผลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนโดย ความยึดมั่นผูกพันเป็นฐานและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน และการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พบว่า ผลการสร้างและหาคุณภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการทดลองใช้สามารถพัฒนา ผู้เรียนสามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 4 ประเด็นดังนี้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนถูกพัฒนาขึ้นตามหลักการและขั้นตอนที่ใช้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและมีการตรวจสอบคุณภาพ

โดยรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้ และการสอนบนฐาน ความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากการค้นคว้าศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน มีหลักการสำคัญคือ เน้นการเรียนรู้เรื่อง que ผู้เรียนสนใจและมีความเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ และ ความรู้ของผู้เรียน ให้ความสำคัญแก่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งระหว่างผู้เรียน ครู เพื่อน และ ผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียนรู้ การเรียนการสอนเน้นการใช้กลยุทธ์หลากหลาย และ มุ่งเน้นการอ่าน โดยให้พิจารณาตามระดับการอ่านของผู้เรียน เพื่อจับคู่วัสดุการอ่านกับผู้เรียนแต่ละคน การสร้างความเข้าใจและยึดมั่นผูกพันต่อการอ่าน Jones (2008) ในขณะที่การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นแนวคิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายใน การเรียนรู้ รับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดเนื้อหา การเลือก

แหล่งการเรียนรู้ การดำเนินการเรียน ตลอดจนการประเมินผลการเรียน (Brockett, 1985; Brookfield, 1984; Collins, 1991; Dixon, 1992; Hiemstra, 1994; อิศระวัฒน์, 2538) และการจัดการเรียนการสอนตามการเรียนรู้แบบนำตนเองมีหลักการสำคัญ คือการให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมาย วางแผนดำเนินการเพื่อการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และการให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเองในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสมัครใจ ไม่ได้เรียนรู้จากการที่ถูกบังคับให้เรียน โดยหลักการดังกล่าวได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในทุกระดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อีกทั้งรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วยรูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนการพัฒนาตามลำดับที่ชัดเจน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 (Research 1: R₁) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ปัญหานิสัยรักการอ่าน ขั้นตอนที่ 2 (Development 1: D₁) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบการเรียนการสอน โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน บูรณาการหลักการของแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนรู้แบบนำตนเองแล้วกำหนดองค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 (Research 2: R₂) นำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจากขั้นตอนที่ 2 มาประเมินประสิทธิผล โดยทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และนำผลการทดลองและข้อค้นพบไปปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน และขั้นตอนที่ 4 (Development 2: D₂) นำเสนอการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนหลังจากประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งในการตรวจสอบและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และได้มีการนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผล ผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพ และการนำเสนอรูปแบบอย่างมีหลักการตามแนวคิดของ Joyce and Weil (2009) ประกอบด้วย ที่มาของรูปแบบการเรียนการสอน (Orientation to the Model) รูปแบบการเรียนการสอน (The Model of Teaching) การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ (Application) และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Instructional and Nurturant Effects) จึงช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา นั้น นำเสนอบนหลักการที่เป็นระบบ ชัดเจน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

1.2 รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่น ผูกพันและแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองนำมาใช้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ โดยเมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์พัฒนาการของการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

พัฒนาการนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนในองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านที่พบ คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะกระตือรือร้นเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจ บางคนนำเรื่องนั้นมาสอบถามผู้สอนว่า “อ่านเรื่องนี้ได้หรือไม่” “เรื่องนี้หาอ่านได้ที่ใดบ้าง” “ถ้าเป็นเรื่องนี้สามารถนำมาอ่านได้หรือไม่” ซึ่งทุกครั้งที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจด้วยตนเอง ผู้เรียนทุกคนจะสามารถหาหัวข้อเรื่องที่จะอ่านนำเสนอผู้สอนได้ในชั่วโมงนั้น และถึงแม้ระยะแรกจะมีผู้เรียนบางคนเลือกเรื่องได้ช้ากว่าเพื่อน และกลัวว่าเรื่องของตัวเองเรื่องจะใช้ไม่ได้ ครูจะตำหนิ แต่เมื่อเห็นเพื่อนคนอื่นเลือกเรื่องได้และนำมาสอบถามผู้สอน แล้วผู้สอนเห็นด้วย สนับสนุนและให้กำลังใจ จึงทำผู้เรียนกล้าที่จะมานำเสนอกับครู และสามารถเลือกอ่านเรื่องที่จะอ่านในที่สุด

นอกจากนั้นผู้เรียนยังสามารถตั้งเป้าหมายในการอ่านของตนเองได้ว่า จะอ่านเรื่องที่จะเลือกมาโดยมีเป้าหมายอย่างไรบ้าง แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความสนใจอ่าน ซึ่งความสนใจหลากหลายและแตกต่างกันไปตามหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดในแต่ละระยะของการทดลอง

ขั้นตอนที่ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ คือ **ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ** เพราะการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเองและได้ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจช่วยให้ผู้เรียนเกิดความต้องการอ่านเรื่องที่สนใจด้วยตนเอง มีความตั้งใจที่จะอ่าน ส่งผลให้มีแรงจูงใจที่จะอ่านมากกว่าการอ่านเรื่องที่ครูมอบหมายหรือบังคับให้อ่าน โดยขั้นตอนนี้ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดเรื่องการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ และเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ หรือความรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ประกอบกับแนวคิดที่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้เพื่อใช้ในการวางแผน การอ่านทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่ Maker and Neilson (1995) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ตนเองเลือกเองจะมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้เรียนกล้านำเสนอเรื่องของตัวเองสนใจต้องการอ่าน ซึ่งผู้สอนควรใช้โอกาสนี้ส่งเสริม สนับสนุน ยอมรับสิ่งที่ผู้เรียนพยายามสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนเห็นว่าผู้สอนให้ความสำคัญกับสิ่งที่เขาสนใจ และรอคอยผลจากการอ่านของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของผู้สอนที่ อาชญญา รัตนอุบล (2549) ได้กล่าวว่า

เป็นปัจจัยและองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบนำตนเอง คือ ผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

นอกจากนั้นใน**ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม** เป็นอีกขั้นตอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากรู้อยากอ่าน เพราะสามารถช่วยให้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่อ่าน ทำให้สามารถแสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ได้ด้วยการอ่านและหาวิธีการเพื่อให้ตนเองได้อ่าน ซึ่งขั้นตอนนี้ได้พัฒนาจากแนวคิดในเรื่องการให้ผู้เรียนวางแผนคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันกับการอ่าน ซึ่งทำให้อ่านได้อย่างเต็มใจ และกล้าที่จะซักถามพูดคุยเกี่ยวกับวัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ที่จะใช้อ่าน ประกอบกับการที่ผู้เรียนสามารถเป็นผู้ควบคุมการอ่านให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง สอดคล้องกับที่ Knowles (1975) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Haggerty (2000) ที่พบว่า ผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้แบบนำตนเองจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น และ Candy (1991) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น

2) เจตคติต่อการอ่าน

พัฒนาการนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนในองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน คือ ผู้เรียนเต็มใจและพร้อมที่จะอ่านเรื่องที่เลือกอ่านตามความสนใจด้วยตนเอง มีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน รู้ประโยชน์ของการอ่าน และประเมินคุณค่าของการอ่านได้

ขั้นตอนที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ คือ **ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ** เพราะผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเองและตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเต็มใจ พร้อมที่จะอ่านมากกว่าเรื่องที่ผู้อื่นบังคับให้อ่าน และ **ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้** ซึ่งเป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเองตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น โดยเมื่อผู้เรียนทราบว่า หลังจากได้อ่านตามแผนที่ตนเองวางไว้แล้วต้องนำมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนและผู้สอน ผู้เรียนจะตั้งใจอ่านมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจมาก ๆ เช่น ชีวิตประวัติบุคคลที่ชอบ ผู้เรียนจะอ่านอย่างเต็มใจ ตั้งใจอ่านมากเพื่อนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตั้งใจทำชิ้นงานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี นอกจากนั้นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอ่าน เต็มใจอ่าน พร้อมจะอ่านเพื่อให้ได้ข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ในขั้นตอนแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน คือ ผู้เรียนจะอาสาเสนอผลการอ่านของตนเองโดยผู้สอนไม่ต้องบังคับ กล้านำเสนอ และผู้เรียนคนอื่นที่เป็นผู้ฟังก็จะให้ความสนใจฟังในเรื่องที่

เพื่อนำเสนอเช่นกัน ทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความกระตือรือร้น เมื่อสะท้อนคิดพบว่า ผู้เรียนรู้สึกดีกับสิ่งที่ตนอ่าน รู้และประเมินสิ่งที่อ่านได้ ซึ่งขั้นตอนที่ 3 ขึ้นชมเมื่ออ่านได้นี้เกิดจากแนวคิดในเรื่องการได้รับความร่วมมือกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียนจะทำให้เกิดความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน ซึ่งในส่วนนี้เป็นผลต่อเนื่องมาจากการช่วยกันประเมินและปรับปรุงแผนการอ่านร่วมกับเพื่อนและผู้สอนทำให้ตั้งแต่ก่อนจะอ่านตามแผนผู้เรียนจะหาวิธีเพื่อให้ได้อ่าน สอดคล้องกับที่ Caine et al. (1994) ที่กล่าวว่า อิทธิพลของครูและเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียนในเชิงบวก และงานวิจัยของ Steltenkamp (1992) ที่พบว่า ความสนใจอ่านขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือและความนิยมของเพื่อนและเพื่อนมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวในเรื่องความต้องการอ่านในห้องเรียนเช่นกัน

นอกจากนั้น **ขั้นตอนที่ 4 ขวนให้สะท้อนคิด** ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดในเรื่องของการประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินผลการอ่านของตนเอง วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้การอ่านสำเร็จหรือล้มเหลว และได้อภิปรายถึงแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ซึ่งช่วยให้ค้นพบวิธีการอ่านที่ทำให้ประสบความสำเร็จอย่างหลากหลาย และได้เรียนรู้จากความล้มเหลวร่วมกัน

ในขั้นนี้ส่งผลต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอน ในด้านผู้เรียนทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้ความสำเร็จของเพื่อน เกิดการแบ่งปันวิธีการที่ทำให้การอ่านของแต่ละคนสำเร็จ สามารถนำไปปรับใช้กับตนเองได้ ในส่วนของผู้สอนจะได้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจอ่านของผู้เรียน รวมถึงอุปสรรคและปัญหาที่ทำให้การอ่านไม่สำเร็จ สามารถหาวิธีการช่วยเหลือสนับสนุนการอ่านได้ ซึ่งจากงานวิจัยของ วรชาติ นกเกษม (2555) พบว่า การสนับสนุนการอ่านของครูสามารถพยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนร่วมกับตัวแปรสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียนได้

ในภาพรวมของการอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหา พบว่า นักเรียนรู้และประเมินประโยชน์ของการอ่านได้ ว่าการอ่านมีประโยชน์อย่างไรบ้าง แต่สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถอ่านได้ตามแผนที่วางไว้ พบว่า ยังเกิดจากความเคยชินที่ไม่ได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ ยังไม่สามารถจัดการเวลาเพื่ออ่านร่วมกับการทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ รวมถึงปัจจัยแทรกซ้อนต่าง ๆ เช่น ต้องซื้อหนังสือ ซึ่งในส่วนนี้เมื่อได้ประเมินผลการอ่าน และอภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในการอ่านแล้ว นักเรียนสามารถปรับปรุงแผนการอ่าน และจัดการเวลาอ่านได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทำให้การแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน หรือชิ้นงานที่ทำจากความรู้ที่ได้จากการอ่านดีขึ้นเป็นระยะ ๆ

3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน

พัฒนาการนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน คือ ผู้เรียนอ่านเป็นประจำและอ่านต่อเนื่อง อ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่าน เมื่อพิจารณาด้านสิ่งอ่าน เวลาที่ใช้อ่านและกลยุทธ์ในการอ่าน พบพัฒนาการดังนี้

ในด้านสิ่งที่อ่าน เมื่อพิจารณาแผนการอ่านของผู้เรียนในระยะแรกส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่ได้มาจากอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้สอนจะแนะนำว่า ต้องตรวจสอบข้อมูล และให้ลองหาข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เปรียบเทียบกัน และเลือกเว็บไซต์ที่มีข้อมูลน่าเชื่อถือ หรืออ่านแล้วเลือกเรื่องที่น่าสนใจของแต่ละเว็บไซต์มาใช้แลกเปลี่ยนกับเพื่อน เมื่อทำการทดลองต่อมา พบว่ามีการเลือกใช้วัสดุอื่น ๆ มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ และแผ่นพับ เป็นต้น ซึ่งอาจจะมาจากที่ว่าเรื่องที่สนใจอ่านปรากฏอยู่ในวัสดุที่หลากหลาย เมื่ออ่านแล้วได้รู้ในสิ่งที่สนใจต้องการรู้

ในด้านของเวลาที่ใช้อ่าน ระยะแรก พบว่า ผู้เรียนวางแผนเวลาอ่านในแต่ละวันตามความต้องการและความสามารถที่ตนเองคิดว่าจะอ่านได้ โดยจะมีผู้เรียนบางคนที่บ้านกำหนดเวลาให้อ่านเป็นประจำอยู่แล้ว เขาก็จะบันทึกวางแผนตามเวลาที่เขาเคยปฏิบัติได้และอ่านในสิ่งที่เขาเลือกด้วยตนเอง ส่วนบางคนที่ไม่ค่อยได้อ่าน ก็พยายามวางแผนการอ่านให้สอดคล้องกับปริมาณสิ่งที่จะอ่านเพื่อให้อ่านได้สำเร็จตามเป้าหมาย ในช่วงปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและผู้สอน ผู้เรียนบางคนถึงแม้จะดูเหมือนไม่มั่นใจว่าจะทำได้ แต่เมื่อผู้สอนและเพื่อนให้กำลังใจ ส่วนใหญ่ก็บอกว่า “จะลองทำดู” เมื่อทดลองไประยะหนึ่งพบว่า ผู้เรียนสามารถอ่านได้จริงตามแผนที่วางไว้ และบางคนอ่านได้มากกว่าแผนที่วางไว้ด้วย อีกทั้งนอกจากเรื่องที่วางแผนอ่านกับผู้สอนและเพื่อนในห้องแล้วยังพบว่ามีเรื่องผู้เรียนอ่านเพิ่มเติมนอกเหนือจากในแผนด้วย

ในด้านของกลยุทธ์ในการอ่าน ในระยะแรกผู้เรียนส่วนใหญ่จะใช้กลยุทธ์ในการอ่านตามที่คุณสอนแนะนำ โดยกลยุทธ์ใดที่ไม่คุ้นเคยจะสอบถามผู้สอนว่าทำอย่างไร ซึ่งหากผู้เรียนคนใดเลือกกลยุทธ์ในการอ่านไม่ได้ ผู้สอนจะแนะนำและลองทำตัวอย่างให้เห็นก่อน ต่อมาระยะหลังผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลยุทธ์เอง และส่วนใหญ่เลือกมากกว่า 1 กลยุทธ์โดยพิจารณาจากเป้าหมายในการอ่าน และประเภทของสิ่งที่อ่าน เช่น ก่อนอ่านจะสำรวจบทอ่านก่อน ระหว่างอ่านจะตั้งคำถามและเดาความหมายของคำที่ไม่รู้ จดบันทึกด้วยการวาดภาพ เช่น ทำแผนผังความคิดสรุปสิ่งที่อ่าน เป็นต้น มีนักเรียนบางคนมาสะท้อนคิดกับครูว่า “เมื่อทำแผนผังสรุปแล้วช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านมากขึ้น”

ขั้นตอนที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ คือ **ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม** เพราะขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการอ่านได้เหมาะสมกับตนเอง มีการ

เตรียมพร้อมเพื่อให้ตนเองอ่านได้สำเร็จทั้งในด้านสิ่งที่จะอ่าน วัสดุการอ่านที่จะใช้ เวลาและสถานที่ที่จะอ่าน และกลยุทธ์ที่จะช่วยให้อ่านได้สำเร็จ โดยทั้งหมดนี้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกด้วยตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ Guthrie and Cox (2001) พบว่า การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรการอ่านที่หลากหลาย การให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกอ่าน การสอนกลยุทธ์ในการอ่าน และสนับสนุนความร่วมมือร่วมกันเป็นสภาพบรรยากาศที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านของผู้เรียน อีกทั้งการที่ผู้เรียนได้ประเมินและปรับปรุงแผนการอ่านร่วมกับเพื่อนและผู้สอน และได้ขอความสนับสนุนจากผู้ปกครองในการช่วยเหลือให้สามารถอ่านได้ตามแผน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การได้รับความร่วมมือกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน ทำให้เกิดความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน ในขั้นนี้จะเห็นว่า ผู้สอนและผู้เรียนแต่ละคนต่างร่วมมือกันเพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการที่ผู้เรียนรู้สึกถึงการยอมรับและได้รับแรงสนับสนุนจากผู้สอนและผู้เรียนคนอื่นส่งผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจที่อ่านให้สำเร็จ พยายามอ่านอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับที่ Jones (2008) กล่าวว่า นักเรียนจะมีความมุ่งมั่นเมื่อรู้ว่า ครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ใส่ใจในสิ่งที่เขาทำ นักเรียนจะยินดีลงแรงทำเมื่อได้รับการสนับสนุนและการช่วยเหลือ

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ทดลองรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม

ระยะเวลาที่ใช้ทดลองรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม โดยในขั้นตอนของปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนจะนำไปใช้ในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลตามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม มีข้อสังเกตจากผู้ทรงคุณวุฒิว่า “การสร้างนิสัยเป็นเรื่องยาก ต้องใช้ระยะเวลามากพอสมควร งานวิจัยนี้มีเวลาเพียงพอจะสร้างให้เกิดนิสัยได้จริงหรือ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ และความไม่คุ้นเคยกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของผู้วิจัย จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินการทดลองวิจัยหรือไม่ ควรหาแนวทางป้องกันไว้ก่อน” ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาระยะเวลาที่เหมาะสมกับการสร้างนิสัย แล้วปรับเพิ่มเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนจาก 9 สัปดาห์ รวม 27 ชั่วโมง เป็น 13 สัปดาห์ รวม 38 ชั่วโมง และให้เพิ่มเวลาสำหรับการใช้รูปแบบการสอนในสัปดาห์แรก ๆ มากกว่าสัปดาห์อื่น เพื่อเป็นแนวทางป้องกันอุปสรรคในการดำเนินการทดลองวิจัยในช่วงที่เริ่มใช้รูปแบบ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจยังไม่คุ้นเคยกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของผู้วิจัย

1.4 บทอ่านที่เลือกมีความเหมาะสม

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเรื่องที่จะนำมาใช้ไว้ในคู่มือของรูปแบบการเรียนการสอน ให้หัวข้อการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสัมฤทธิ์ผลสูงสุด โดยแนะนำว่า ผู้สอนควรวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสามารถวิเคราะห์จากข้อมูลพัฒนาการช่วงวัยของนักเรียนที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียน หรือวิเคราะห์จากหนังสือแนะนำจากงานวิจัย หรือจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ขอบเขตของเนื้อหาที่จะอ่านอย่างเหมาะสม รู้ประเภทของหนังสือ สามารถแนะนำเรื่องให้ผู้อ่านเลือกตามความสนใจได้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยพบว่า ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การใช้บทอ่านที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจ ความอยากรู้อยากอ่านของผู้เรียนเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ พึงพอใจกับการอ่าน

บทอ่านที่ผู้วิจัยใช้ประกอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยสำรวจความสนใจของผู้เรียนในแต่ละครั้ง เพื่อให้สามารถเลือกบทอ่านที่หลากหลายและตรงกับความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้อยากอ่าน เต็มใจพร้อมอ่าน ซึ่งบทอ่านที่เลือกใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บทอ่านเรื่องพระเมรุมาศ บทอ่านเรื่องป่าหิมพานต์ ชิวประวัติ อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม) ข้าวเสียดำ นิทานเรื่องกุ๊กกิ๊ก ภาพยนตร์เข็มเครื่องควาวหวาน

จากการวิเคราะห์ลักษณะบทอ่านที่ผู้เรียนเลือก ซึ่งบทอ่านนั้น ๆ ช่วยทำให้ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้ที่จะอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และสามารถอ่านได้อย่างสม่ำเสมอ พบว่า บทอ่านที่ควรเลือกมาใช้ มีลักษณะ ดังนี้

1) เป็นเรื่องที่ทันสมัย อยู่ในกระแสสังคม ณ เวลาที่อ่าน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับสามารถสืบค้นหาข้อมูลได้ง่ายและสะดวกเพราะเป็นช่วงที่สังคมกำลังให้ความสนใจ และมีการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถติดต่อบทอ่านได้อย่างต่อเนื่อง เช่น บทอ่านเรื่องพระเมรุมาศ (อ่านช่วงที่มีเตรียมงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงศพพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9) ข้าวเสียดำ (อ่านช่วงที่มีคดีฆ่าเสียดำ)

2) เป็นเรื่องของบุคคลที่คนส่วนใหญ่ชื่นชม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัยของผู้อ่าน เพราะเป็นวัยที่กำลังค้นหาตัวตนของตนเอง การที่ได้อ่านประวัติของคนที่เป็นอย่าง และได้เห็นเส้นทางชีวิตของเขาเหล่านั้น ผู้เรียนจะได้เรียนรู้วิธีการใช้ชีวิตผ่านการอ่านประวัติของบุคคลที่เขาประทับใจ และเมื่อเป็นบุคคลที่น่าชื่นชมแล้วผู้เรียนจะ

อยากรู้จัก และอยากรู้ว่าบุคคลนั้นมีชีวิตเป็นอย่างไรบ้าง ทำให้อ่านเรื่องราวเช่นนี้ได้ดีเช่นกัน เช่น ชีวิตประวัติ อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม)

3) เป็นเรื่องที่อ่านง่าย สนุกสนาน ซึ่งการเลือกเรื่องให้เหมาะกับระดับความสามารถในการอ่านของผู้เรียน มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจอ่านได้ เพราะผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนจะไม่อยากอ่านบทอ่านเรื่องที่รู้สึกว่ายากเกินไปสำหรับตนเอง และทำให้ไม่ชอบอ่านอะไรเลย ดังนั้นหากเริ่มจากบทอ่านเรื่องที่ยาก สนุกสนาน ผู้เรียนจะสามารถอ่านได้ ซึ่งความสนุกสนานและความสำเร็จที่เขาได้รับจากการอ่านเรื่องง่าย ๆ จะช่วยให้เขาค่อย ๆ เปิดใจอ่านเรื่องอื่น ๆ ตามมา

4) เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เช่น เรื่องเกี่ยวกับอาหาร เพราะสังเกตได้จากการอ่านเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ผู้เรียนให้ความสนใจกับชื่ออาหารแต่ละประเภท และความสนใจที่อยากรู้อยากอ่านต่อว่า อาหารแต่ละประเภทนั้นมีลักษณะอย่างไร มีรูปร่างหน้าตาอย่างไร หรือมีวิธีการทำอย่างไร เป็นต้น

นอกจากบทอ่านที่มีความเหมาะสมแล้ว ในการกำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนเลือกอ่านตามความสนใจ ผู้สอนควรเลือกหัวข้อที่มีเนื้อหาหรือเรื่องราวที่น่าสนใจเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ได้ อย่างหลากหลาย เช่น เรื่องสัตว์ในป่าหิมพานต์ ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านจากประเด็นที่ตนเองต้องการอ่านได้หลากหลาย เช่น ประวัติ แหล่งที่อยู่ หรือแม้แต่ลักษณะพิเศษของสัตว์แต่ละประเภท เป็นต้น ทำให้ตอบสนองความสนใจของแต่ละบุคคลได้อย่างไม่จำกัด

สรุปว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและแนวความคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ทดลองรูปแบบการเรียนการสอนและบทอ่านที่เลือกมาใช้มีความเหมาะสม

2. อภิปรายผลเกี่ยวกับการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

เมื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ด้านข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง และการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลอง ได้ข้อค้นพบจากผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านก่อนการทดลองเท่ากับ 77.91 และมี

คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 101.64 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้วยการใช้สถิติทดสอบที่พบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านในภาพรวมสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน จำแนกตามองค์ประกอบพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน และความสม่ำเสมอในการอ่านสูง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวม

นอกจากนั้น ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านระหว่างองค์ประกอบก่อนและหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยร้อยละของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านสูงกว่าความสม่ำเสมอในการอ่าน ส่วนผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนนิสัยรักการอ่านแต่ละหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน แสดงว่า องค์ประกอบของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนแต่ละองค์ประกอบมีความเท่าเทียมกัน

ค่าคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบนิสัยรักการอ่านแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายได้ด้วยผลของการใช้ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในการจัดการเรียนรู้ ระยะเวลาที่ใช้ทดลอง และการคัดเลือกบทอ่าน ดังนี้

ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน **ขั้นตอนที่ 1** ตั้งเป้าหมายตามความสนใจมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากอ่านเป็นอย่างมาก เพราะผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจของตนเอง ทำให้มีความตั้งใจที่จะอ่าน มีแรงจูงใจที่จะอ่านมากกว่าการอ่านเรื่องที่ผู้สอนมอบหมายหรือบังคับให้อ่าน ประกอบกับบทอ่านที่นำมาอ่านเป็นตัวอย่าง ผู้สอนได้วิเคราะห์และเลือกมาให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งเป็นการอ่านที่ไม่ถูกบังคับให้อ่าน ผู้เรียนอ่านได้อย่างอิสระทำให้ไม่กดดัน จึงทำให้ผู้เรียนอยากรู้อยากอ่านได้อย่างไม่จำกัด

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน **ขั้นตอนที่ 2** วางแผนอ่านให้เหมาะสม มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะอ่าน เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสเลือกอ่านได้อย่างอิสระตามจุดประสงค์ในการอ่านที่ตั้งไว้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังได้รับความสนับสนุนจากเพื่อนและครู ซึ่งสามารถใช้ประเมินและปรับปรุงแผนการอ่านของตนเองให้อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ที่ตนจะอ่านได้ และในการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งผู้สอนยังได้แนะนำประเภทของ

บทอ่าน วัสดุการอ่านที่หลากหลาย เพิ่มเติมในทุกครั้ง ทำให้ผู้อ่านมีข้อมูลและตัวเลือกในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่อ่านได้ตรงกับจุดประสงค์ได้เพิ่มมากขึ้น

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน **ขั้นตอนที่ 1** ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนอยากรู้อยากอ่านเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ **ขั้นตอนที่ 2** วางแผนอ่านให้เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนได้มีแผนการใช้เวลาเพื่อการอ่านสิ่งที่ตั้งใจอ่าน และเวลาที่สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ **ขั้นตอนที่ 3** ชื่นชมเมื่ออ่าน ทำให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่อ่านมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน เมื่อมีเรื่องมาแลกเปลี่ยนแล้วเพื่อนและผู้สอนสนใจ ได้รับแรงเสริม ในครั้งต่อไปก็มีความพยายามอ่านเพื่อหาความรู้ใหม่ และ**ขั้นตอนที่ 4** ชวนให้สะท้อนคิด ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์จากการอ่านและประเมินการอ่านของตนเองและของเพื่อน สามารถประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้ ทั้ง 4 ขั้นตอนล้วนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ข้อมูล แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ด้วยการอ่าน โดยอ่านเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ ศึกษาค้นคว้าโดยการอ่านเพิ่มเติม และติดตามข่าวสาร หรือเรื่องราวต่างๆ จากการอ่านด้วยตนเองมากกว่าฟังผู้อื่นเล่าเพิ่มมากขึ้น

ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนการที่พัฒนาขึ้นทั้ง**ขั้นตอนที่ 1** ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ **ขั้นตอนที่ 2** วางแผนอ่านให้เหมาะสม และ**ขั้นตอนที่ 3** ชื่นชมเมื่ออ่าน ผู้เรียนได้ตั้งเป้าหมาย เลือกเรื่องที่อ่าน อ่านได้ตามแผน และนำสิ่งที่อ่านมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนได้ ประกอบการคัดเลือกสื่อที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกดีและมีความรู้สึกร่วมกับสิ่งที่อ่าน

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน **ขั้นตอนที่ 3** ชื่นชมเมื่ออ่านได้ ซึ่งให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน และชวนให้สะท้อนคิด ผู้เรียนได้ประเมินผลการอ่านของตนเอง และอภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและผู้สอน ทำให้ผู้เรียน**รู้ประโยชน์ของการอ่าน และประเมินคุณค่าของการอ่านได้** ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าการอ่านมีประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นอย่างไร และอ่านอะไรที่ดีต่อตนเอง **รู้ประโยชน์ของการอ่าน ประเมินคุณค่าของการอ่านได้**

ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน **ขั้นตอนที่ 2** วางแผนอ่านให้เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกวัสดุการอ่านได้อย่างหลากหลายมากขึ้น และวางแผนเวลาสำหรับอ่านไว้อย่างไม่จำกัด รวมถึงทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องการใช้กลยุทธ์การอ่าน ได้เลือกและทดลองใช้กลยุทธ์ใน

การอ่าน เช่น รู้จุดประสงค์การอ่าน อ่านทวนในตอนที่ไม่เข้าใจ เขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้สั้น ๆ เพื่อให้จดจำได้ เตือนตนเองให้อ่านอยู่ตลอดเวลา พกหนังสือติดตัว เป็นต้น ช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านสารประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจ จากผู้เรียนที่เริ่มจากชอบอ่านสารประเภทเดียว ไม่หลากหลาย ได้ค้นพบว่า ยังมีประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่านประเภทอื่น ๆ ที่ทำให้มีความสุขในการอ่านได้ สามารถตอบสนองความต้องการอ่านของตนเองได้มากขึ้น และสามารถจัดสรรเวลาที่จะอ่านได้ โดยไม่จำกัดว่าจะอ่านในสถานที่ใด มีความพร้อมที่จะอ่านตามความต้องการของตนมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนอ่านได้โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา ประเภทของสารที่อ่านและวัสดุการอ่านมากขึ้นในทุก ๆ สัปดาห์

2.2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลอง
โดยภาพรวม พบว่า คะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 1-3 1-4 และ 2-4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 2-3 3-4 ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิสัยรักการอ่านใน 4 ระยะ จะเห็นว่านักเรียนมีคะแนนนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นเมื่อมีระยะต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากระยะเวลาและเนื้อหาสาระหลักของสิ่งที่อ่าน โดยจะเห็นว่า ในการวัดนิสัยรักการอ่านครั้งที่ 4 ซึ่งทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 30 ชั่วโมง พบว่า คะแนนนิสัยรักการอ่านสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 4 ระยะ และเนื้อหาสาระหลักของสิ่งที่อ่านคือ อ่านบันเทิงคดีตามความสนใจ เช่น นิทาน เพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง น่าจะส่งเสริมให้นักเรียนมีคะแนนนิสัยรักการอ่านสูง ส่วนในการทดลองครั้งที่ 2-3 และ 3-4 ที่คะแนนนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 อาจเป็นเพราะระยะเวลามีความใกล้เคียงกัน ทำให้พัฒนาการของนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกันเหมือนกับการเปรียบเทียบรายคู่อื่น ๆ

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการนิสัยรักการอ่านจำแนกตามองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ พบว่า **องค์ประกอบที่ 1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน และ องค์ประกอบที่ 2) เจตคติต่อการอ่าน** มีคะแนนนิสัยรักการอ่านในการทดลองครั้งที่ 1-3 1-4 และ 2-4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในการทดลองครั้งที่ 1-2 2-3 3-4 ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับคะแนนของนิสัยรักการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งที่ 1-4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น **ส่วนองค์ประกอบที่ 3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน** มีคะแนนนิสัยรักการอ่านในการทดลองครั้งที่ 1-3 และ 1-4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่ม

ตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1-2 2-3 2-4 3-4 ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับคะแนนของนิสัยรักการอ่านในองค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งที่ 1-4

จากการเปรียบเทียบพัฒนาการแสดงให้เห็นว่า ความสนใจใฝ่รู้และเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการสอดคล้องกัน ส่วนความสม่ำเสมอในการอ่านต่างไปเล็กน้อย แต่ทั้ง 3 องค์ประกอบแสดงให้เห็นว่าในการพัฒนานิสัยรักการอ่านต้องอาศัยระยะเวลาที่เหมาะสม เพราะเมื่อวัตินิสัยรักการอ่านในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันพบว่า คะแนนที่ได้ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า “การสร้างนิสัยต้องใช้ระยะเวลา” แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการเรียนการสอนและผลจากการศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าเมื่อวัตตัวแปรตามในครั้งสุดท้าย รูปแบบการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลายขั้นตอน ทั้งการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านรูปแบบการเรียนการสอน ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล ผ่านการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบ และปรับปรุงตามข้อค้นพบจากการทดลองใช้รูปแบบ และผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติต่อการอ่าน และมีความสม่ำเสมอในการอ่าน ส่งผลให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับหลักการของแนวคิดที่นำมาใช้อย่างการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันที่ครอบคลุมทั้งทางปัญญา (การเรียนรู้เรื่องการอ่าน) อารมณ์ (ความพึงพอใจต่อการอ่าน) และ พฤติกรรม (พฤติกรรมการอ่าน) ควบคู่กับการนำตนเองให้สามารถอ่านได้สำเร็จและเป็นประจำสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เพื่อใช้เปิดประเด็นพูดคุยหรือกำหนดหัวข้อในการอ่านที่สามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากอ่านให้แก่ นักเรียนได้ เพราะเมื่อการเลือกเรื่องที่อ่านสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนสามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอ่านได้มากกว่า

1.2 การคัดเลือกบทอ่านที่ใช้ในการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของนักเรียน ครูสามารถช่วยกำหนดหัวข้อในการอ่านที่เป็นหลัก ซึ่งเป็นหัวข้อที่นักเรียนสามารถเลือกบทอ่านมาใช้ได้อย่างหลากหลาย การเน้นที่ความสนใจและการมีส่วนร่วมในการเลือกของนักเรียนเป็นหลักจะช่วยให้เรียนดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนต่อไปได้เป็นอย่างดี

1.3 ครูต้องให้ความสนใจ สังเกตและประเมินการอ่านของนักเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผน การเลือกอ่าน การดำเนินการอ่าน การทำกิจกรรมหลังการอ่าน และการประเมินการอ่าน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่อง

1.4 ครูสามารถวัดความสามารถด้านการพูดและการเขียนของนักเรียนเพิ่มเติมได้ โดยอาจวัดและประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดหลังจากที่นักเรียนอ่านเรื่องต่าง ๆ เช่น ตอบคำถาม นำเสนอชิ้นงาน เล่าเรื่อง หรือจากชิ้นงานที่นักเรียนสร้างสรรค์ขึ้นจากการอ่าน เช่น เขียนแนะนำหนังสือ เขียนแผนภาพสรุป

1.5 ถึงแม้รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ทดลองในงานวิจัยนี้ใช้ในวิชาเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สนใจสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในรายวิชาพื้นฐานหรือเพิ่มเติม เช่น วิชาภาษาไทย ได้ เนื่องจากขั้นตอนที่ใช้สามารถช่วยพัฒนาการทักษะการอ่าน ร่วมกับทักษะอื่น ๆ เช่น ฟัง ดู พูด และเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องพัฒนาในรายวิชาพื้นฐานเช่นกัน ซึ่งถ้าหากต้องการให้มีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยแนะนำให้ใช้รูปแบบการเรียนรู้อีกอย่างน้อย 5 สัปดาห์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และระดับชั้นอื่น เพื่อจะได้แนวทางปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเรื่องนิสัยรักการอ่านควรส่งเสริมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้นเช่นกัน

2.2 ควรทำการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านควบคู่ไปกับความสามารถในการอ่าน การพูด และการเขียนด้วย

2.3 ถึงแม้จากหลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันซึ่งเป็นแนวคิดที่นำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนจะได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองว่า มีส่วนสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความทุ่มเทในการเรียนรู้ได้ แต่ในงานวิจัยนี้ยังไม่ได้ใช้บทบาทของผู้ปกครองเข้ามามีส่วน

ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ดังนั้น การทำวิจัยครั้งต่อไปอาจพิจารณาให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนร่วมกับผู้สอน และเพื่อนนักเรียน

2.4 เครื่องมือที่ใช้วัดนิสัยรักการอ่านในงานวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการวัดการรับรู้การมีนิสัยรักการอ่านของตนเองในภาพรวม โดยผู้วิจัยให้นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบวัดเอง และใช้วัดหลายครั้ง ซึ่งอาจจะทำให้ผลการวิจัยมีตัวแปรแทรกซ้อน เช่น การจำคำตอบ การตอบตามการรับรู้ซึ่งอาจคลาดเคลื่อนไปจากความจริง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้พยายามใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกต่าง ๆ และการสังเกตพฤติกรรมมาช่วยประกอบการอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากแบบวัด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอให้ปรับปรุงแบบวัดนิสัยรักการอ่านเป็นการวัดแบบแยกรายองค์ประกอบตามนิยามให้ครบถ้วน และเพิ่มการวัดแบบสามเส้าเพื่อช่วยตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกษม วัฒนชัย. (2545). การปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี.
- เกสสุรางค์ สักกะบุษชา. (2540). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, โกวით ประवालพฤกษ์ และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2527). การประเมินในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- คณาพร คมสัน. (2540). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- จิตรลดา อารีย์สันติชัย. (2547). การพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดภูเก็ต. มหาวิทยาลัยทักษิณ,
- จิตรารักษ์ ดั่งจุมพล. (2534). ผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย และทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน. (2557). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ชนิสรา คชาทอง. (2543). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “เที่ยวเมืองสงขลา”. มหาวิทยาลัยทักษิณ,
- ฐิฎา ไกรวัฒนพงศ์. (2544). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ดวงพร พวงเพ็ชร. (2541). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,
- ถาวร บุบผาวงษ์. (2546). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดสระบุรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ. (2528). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ทองสุข แสงกล้า. (2545). สร้างคุณภาพคนเริ่มต้นที่กระบวนการคิด. วารสารศึกษาศาสตร์, 3(25), 57-62.
- ธวัช ปุณโณทก. (2527). แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ธวัชชัย มีประเสริฐ. (2552). รายงานการวิจัยและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: ธารอักษร
- นัมมียอง. (2554). 10 นาทีมหัศจรรย์ยามเช้า สร้างลูกรักการอ่าน. แปลจาก *Habits for Fun Study, 10 minutes Reading in the Morning*. แปลโดย กาญจนา ประสพเนตร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น, บมจ.
- นิลเนตร นิลประดิษฐ์. (2549). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่สนับสนุนการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- บังอร เกิดคำ. (2549). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง. มหาวิทยาลัยทักษิณ,
- บุญตา นันทะกุล. (2546). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอ่านนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ประกิตศรี เผ่าเมือง. (2546). การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์พระดัด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- ประธิป จินนี่. (2531). การเปรียบเทียบผลของการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนและการเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ประเวศ วะสี. (2550). นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติระยะยาว ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ปราณี รัตน์ง. (2541). ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- ปิยากร แสงบัวท้าว. (2547). ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวัสดิศึกษา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร Retrieved from สาขาวิชาจิตวิทยาการ: พนา ทองมีอาคม รัตนา ทิมเมือง และเพ็ญพักตร์ เทียวสมบุญมกิจ. (2550). นิสัยรักการอ่าน ทักษะคิดและความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านต่อผลการเรียน. Retrieved from มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ:
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์การพิมพ์.
- มณีนรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2537). ไขปัญหาการดูหนังแนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- แมนมาส ขวลิต. (2545). ปีการศึกษา 2546 ปีแห่งการอ่านและการเรียนรู้. วิชาการ 5(11), 2-5.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊คพับลิเคชั่น.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2542). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณิ์ แกมเกตุ และสุเทพ บุญซ้อน. (2554). การพัฒนาดัชนีการอ่านและการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีการอ่าน: ดัชนีการอ่านและสถานการณ์การอ่านของไทย ปี 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรดี นกเกษม. (2555). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสตูล. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วสุรัตน์ ชูดารাত্রะกุล. (2543). ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพระฤทัย เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
- วัฒนา บุญเสนอ. (2534). หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2541). กระบวนทัศน์ใหม่: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล. มศว.ศิลปวัฒนธรรม, 1(3), 34-36.
- วิชา ทรวงแสง. (2541). การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านสำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิฑูรย์ รองศรีแย้ม. (2534). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
- วินัย รังสินันท์. (2535). พฤติกรรมด้านจิตพิสัย, " ในจิตวิทยาและสังคมพื้นฐานเพื่อการวัด และการประเมินผล การศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2541). เครื่องมือวัดการเรียนรู้และความสามารถทางสมอง. วารสารการวัดผลการศึกษา, 20(57), 49-57.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2544). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สกุณี เกรียงชัยพร. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
- นาคनावอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
- สมเกียรติ แซ่เต็ง. (2551). ผลของการใช้การวิจัยก่อนรูปในการพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2542). เทคนิคการสอนแนวใหม่. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมบูรณ์ ชิตพงศ์. (2535). การสร้างเครื่องมือวัดผลด้านจิตพิสัย, ในจิตวิทยาและสังคมพื้นฐานเพื่อการวัด และการประเมินผลการศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ส่องหล้า เทพเขาวน. (2534). ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- สันติกา ดวงจิต. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ในจังหวัด ศรีสะเกษ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). คู่มือครูเพื่อพัฒนาความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุพรรณิ วราทร. (2538). ข่าวนั่งสื่อกและการอ่าน. วารสารบรรณรักษ์ศาสตร์, 15(1), 69-70.
- สุพรรณิ วราทร. (2550). ขวณเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- อวยพร พานิช และคณะ. (2543). ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร ในภาษากับความคิดในกระบวนการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาชญญา รัตนอุบล. (2549). การศึกษานอกระบบโรงเรียนในสังคมแห่งการเรียนรู้. วารสารครุศาสตร์, 34, 45-56.
- อาทิตย์ ผ่าพงษ์คล้าย. (2553). นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังักตมมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. ( ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- อารี พันธมณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ไยใหม่ ศรีเอทีพี กรุ๊ป.
- อิสระวัฒน์, ส. (2538). ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหิตล, กรุงเทพฯ.
- อุไรวรรณ ห่วงสกุล. (2554). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดแอนดราโกจีของมัลคอม เอส.โนลส์ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธิเรียนทางไกล. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Alexander, J. E., & Filler, R. C. (1976). *Attitudes and reading*. . Newark DE: International Reading Association. .
- Allen, L., Cipielewski, J., & Stanovich, K. E. (1992). *Journal of Educational Psychology*, 84(4), 489-503.
- Borich, G. D. (1992). *Effective Teaching Method*. New York: Macmillan Publishing.
- Bouchard, P. (1994). *Self-directed profession and autodidactic choice: A Framework for analysis*. In Long, Huey B. and Associates. *New Ideas about Self-Directed Learning*. Oklahoma: Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of the University of Oklahoma.
- Brockett, R. (1985). Methodological and Substantive Issues in the Measurement of Self-Directed Learning Readiness. *Adult Education Quarterly*, 36(1), 15-24.
- Brookfield, S. (1984). Self-directed Learning. *A Critical Paradigm*. *Adult Education Quarterly*, 35, 59-71.
- Brown, H. D. (2001). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*. White Plains, NY: Longman.

- Caine, G., Caine, R. N., & Crowell, S. (1994). *Mindshifts: A brain-based process for restructuring schools and renewing education*. Tucson, AZ: Zephyr Press.
- Candy, P. C. (1991). *Self-direction for lifelong learning: A comprehensive guide to theory and practice*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Catell, B. R. (1965). *The scientific analysis of personality*. Baltimore: Penguin Books.
- Collins, M. (1991). *Adult education as vocation: A critical role for the adult educator*. London: Routledge.
- Dale, J., & Smith, R. J. (1976). *Teaching children to read*. New York: Addison-Wesley Publishing.
- Dixon, W. B. (1992). *An exploratory study of self-directed learning readiness and pedagogical expectations about learning adult inmate learners in Michigan (Doctoral dissertation, Michigan State University, 1992)*. Abstract from: DIALOG File: Dissertation Abstracts Online: Dialog File Number 35 Accession Number 35 Accession Number 1382303.
- Gibbon, M., Bailey, A., Comeau, P., Schmuck, J., Seymour, S., & Wallace, D. (1980). Toward a theory of self-directed learning. *A study of experts without formal training. Journal of Humanistic Psychology, 20*(2), 41-56.
- Guthrie, J. T., & Cox, K. E. (2001). Classroom conditions for motivation and engagement in reading. *Educational Psychology Review, 13*, 283-302.
- Guthrie, J. T., & Wigfield, A. (2000). *Engagement and motivation in reading*. In M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. D. Pearson, & R. Barr (Eds.). *Reading research handbook (Vol. 3, pp. 403-424)*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Haggerty, D. L. (2000). *Engaging adult learners in self-directed learning and its impact on learning styles*. In. Retrieved from <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9970118>
- Hasan, A., & Karim, N. S. A. (2006). Reading habits and attitude in the digital age: Analysis of gender and academic program differences in Malaysia. *Electron. Lib, 25*, 285-298.

- Hiemstra, R. (1994). *Self-directed Learning. The International Encyclopedia of education*. Great Britain: BPC Wheatons.
- Johnsson-Smaragdi, & Jönsson, A. (2006). Book reading in leisure time: long-term changes in young peoples' book reading habits. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 50, 519-540.
- Jones, R. D. (2008). Strengthening student engagement. *International Center for Leadership in Education*, 1.
- Joyce, B., & Weil, M. (2009). *Model of teaching. 8th ed. Englewood Cliffs*. New York: Prentice-Hall.
- Karim, A., Hasan, A., & Shahriza, N. (2007). *Reading Habits and attitude in Digital Age: Analysis of Gender and Academic Program Differences in Malaysia*. In. Retrieved from http://umpir.ump.edu.my/5/1/Reading_habits_and_attitude_at_digital_age_-_amelia_2.pdf
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. New York, NY: Cambridge Books.
- Larisey, M. M. (1994). Student self-assessment: A tool for learning. *Adult Learning*, 5(6), 9-10.
- Liu, Z. (2005). *Reading Behavior in Digital Environment, Changes in reading environment over the past ten years*. In Journal of Documentation, ABI/INFORM Global pg. 700. Retrieved from <http://mywebpace.wisc.edu/dsshapiro/web/861/liu.pdf>
- Maker, J. C., & Neilson, A. B. (1995). *Teaching Models in Education of the Gifted*. Texas: Pro-Ed.
- Martinelli, M. (2015). *Best of Teacher HELPLINE*. In 6 Interactive Reading Strategies to Boost Student Engagement. Retrieved from <https://www.weareteachers.com/best-of-teacher-helpline-6-interactive-reading-strategies-to-boost-student-engagement>
- Merriam-Webster' sdictionary of English usage. (1994). *Springfield, Mass.: Merriam-Webster.Nation center of education statistic*. (2001). *Technical report and*

- data file user manual for the 1992. National Adult Literacy Survey.* In.
Retrieved from <http://www.neces.ed.gov/NAAL/index.asp>[November
- Ogunrombi, S. A., & Adio, G. (1995). Factors affecting the reading habits of secondary school students. *Library Review*, 44, 50-57.
- Pandian, A. (2000). *A Study on readership behavior among multiethnic, multi-lingual Malaysian student. A paper presented at the seventh international literacy and education research network (LERN) Conference on Learning.* RMIT University: Melbourne.
- Pearson, D. (2001). *Reading comprehension: Strategies that Work.* Center for the Improvement of Early Reading Achievement. (CIERA): Michigan State University.
- Rani, R., Pathania, R., & Sharma, S. (2006). Gender differentials in reading behavior among children. *Journal of Social Science*, 12(2), 125-127.
- Reeves, C. (2002). *Literacy attitudes: Theoretical perspectives. Paper presented at the 19th World Congress on Reading.* Edinburgh: Scotland.
- Reis, S. M., Eckert, R. D., McCoach, D. B., Jacobs, J. K., & Coyne, M. (2008). Using enrichment reading practices to increase reading fluency, comprehension, and attitudes. *The Journal of Education Research*, 101, 299-315.
- Rogers, A. (2002). *Teaching adults.* Buckingham: Open University Press.
- Sangkaeo, S. (1999). *Reading habit promotion in Asean libraries. 65th IFLA Council and General Conference.* Bangkok.
- Scale, A. M., & Rhee, O. (2001). Adult reading habits and patterns. *Reading Psychology*, 22, 175-203.
- Shen, L. (2006). Computer Technology and College Students' Reading Habits. Chia-nan annual bullrtin. 32, pp, 556-572.
- Smith, M. C. (1990). A longitudinal investigation of reading attitude development from childhood to adulthood. *Journal of Educational Research*, 83(4), 215-219.
- Steltenkamp, C. J. (1992). *Habits attitudes and experiences: A study of secondary students reading. M. A. Diss.* Michigan: Michigan State University.

Wagner, S. (2002). The reading habits of teachers. *Journal of Reading Today*, 46, 3-4.

Wigfield, A., Guthrie, J. T., Perencevich, K. C., Taboada, A., Klauda, S. L., McRae, A., & Barbosa, P. (2008). Role of reading engagement in mediating effects of reading comprehension instruction on reading outcome. *Psychology in the Schools*, 45, 432-445.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนและแผนการเรียนรู้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์
ข้าราชการบำนาญ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง
อาจารย์ประจำสาขาวิชา สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุษะมาน
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
5. อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากจ้อย
อาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ หม่อมหลวงอัจฉิมา เกิดผล
อดีตหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ แกมเกตุ
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง
อาจารย์ประจำสาขาวิชา สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ดร.ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล
อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อดีตนายกสมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย กรรมการสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ประจำสาขาวิชามัธยมศึกษา (ภาษาไทย) ภาควิชาหลักสูตร
และการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแบบวัดนิสัยรักการอ่าน

ชื่อ-นามสกุล ..... ชั้น ม.1/..... เลขที่ .....

คำชี้แจง

1. แบบวัดนิสัยรักการอ่านฉบับนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบ นำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. คำตอบของนักเรียนจะมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ จึงขอให้นักเรียนให้ข้อมูลตามความเป็นจริงและตอบคำถามให้ครบถ้วนทุกข้อ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่มีเสียหายต่อตัวนักเรียน

3. เนื้อหาสาระในแบบวัดนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดนิสัยรักการอ่าน

4. วิธีตอบแบบวัด ขอให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ 1) 11 ปี 2) 12 ปี 3) 13 ปี 3) 14 ปี อื่นๆ

ระบุ..... ปี

ตอนที่ 2 แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

1) ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

คำชี้แจง พิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ระบุให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

4 หมายถึง จริงมากที่สุด

3 หมายถึง จริงมาก

2 หมายถึง จริงน้อย

1 หมายถึง จริงน้อยที่สุด

ข้อความ	4	3	2	1
1. เมื่อเกิดความสงสัยในเรื่องใด ฉันจะหาคำตอบด้วยการอ่านเอง	4	3	2	1
2. เมื่อพบเรื่องที่สนใจฉันจะรีบอ่านโดยไม่รีรอ	4	3	2	1
3. ฉันอ่านเรื่องที่สนใจได้โดยไม่ต้องมีใครมาบอกให้อ่าน	4	3	2	1
4. ฉันอ่านเฉพาะเรื่องที่ครูบอกว่าจำเป็นต้องอ่าน	4	3	2	1
5. ฉันชอบหาสิ่งที่จะมาอ่านด้วยตนเอง	4	3	2	1
6. เรื่องที่ฉันอ่านมักเป็นเรื่องที่ครูหรือผู้ปกครองกำหนดให้อ่าน	4	3	2	1
7. เมื่อไม่รู้ หรืออยากรู้เรื่องอะไร ฉันจะหาคำตอบโดยการอ่าน	4	3	2	1
8. ฉันศึกษาค้นคว้าโดยการอ่านเพิ่มเติมหลังจากเรียนในชั้นเรียน	4	3	2	1
9. ฉันติดตามข่าวสาร หรือเรื่องราวต่างๆ จากการอ่านมากกว่าฟังผู้อื่นเล่า	4	3	2	1
10. ฉันพยายามหาวิธีการเพื่อให้อ่านสิ่งที่สนใจให้ได้	4	3	2	1
11. เมื่อพบข้อความที่อ่านแล้วไม่เข้าใจ ฉันจะหาวิธีที่จะทำให้อ่านเข้าใจให้ได้	4	3	2	1
12. เมื่อพบปัญหาในการอ่าน ฉันจะหยุดอ่าน และขอความช่วยเหลือ หรือคำแนะนำจากครูหรือคนอื่นๆ ก่อน	4	3	2	1

2) เจตคติต่อการอ่าน

คำชี้แจง พิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ระบุให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

4 หมายถึง จริงมากที่สุด

3 หมายถึง จริงมาก

2 หมายถึง จริงน้อย

1 หมายถึง จริงน้อยที่สุด

ข้อความ	4	3	2	1
13. เมื่อเห็นหนังสือแล้วฉันรู้สึกอยากอ่าน	4	3	2	1
14. ฉันมีความสุขเมื่อได้อ่าน	4	3	2	1
15. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ฉันไม่เคยเบื่อ	4	3	2	1
16. เมื่อจะอ่าน ฉันมีอารมณ์ดี และไม่มีความกังวลใจ	4	3	2	1
17. เมื่อได้อ่านฉันมีใจจดจ่อในเรื่องที่อ่าน	4	3	2	1
18. ฉันจะไม่ชอบถูกรบกวนเวลาอ่าน	4	3	2	1
19. ฉันกระตือรือร้นที่จะอ่านให้เข้าใจ	4	3	2	1
20. ฉันมีสมาธิในการอ่าน ทำให้อ่านได้อย่างต่อเนื่อง	4	3	2	1
21. ความรู้ที่ฉันได้จากการอ่านใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการทำงานในชีวิตประจำวันได้	4	3	2	1
22. ฉันคิดว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์และจำเป็นสำหรับนักเรียน	4	3	2	1
23. การอ่านหนังสือช่วยเสริมสร้างจินตนาการของฉันและได้ความคิดใหม่ๆ	4	3	2	1
24. เวลาที่ฉันรู้สึกไม่สบายใจ ฉันเลือกที่จะอ่านเพราะการอ่านช่วยให้ฉันได้ผ่อนคลายและสบายใจขึ้นได้	4	3	2	1

3) ความสม่ำเสมอในการอ่าน

คำชี้แจง พิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ระบุให้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

- 4 คะแนน** เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ มากกว่าสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
- 3 คะแนน** เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นปานกลาง สัปดาห์ละ 4-5 ครั้ง
- 2 คะแนน** เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อย สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง
- 1 คะแนน** เมื่อ นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก สัปดาห์ละ 0-1 ครั้ง

พฤติกรรมที่สำรวจ	คะแนน			
	4	3	2	1
25. ฉันแบ่งเวลาไว้สำหรับอ่าน และอ่านตามเวลาที่แบ่งไว้	4	3	2	1
26. เวลาว่างฉันหาอะไรมาอ่าน	4	3	2	1
27. ระหว่างอ่านฉันไม่ทำอย่างอื่น ฉันอ่านได้ต่อเนื่อง	4	3	2	1
28. เมื่อพบสิ่งที่น่าสนใจชวนให้อ่าน ฉันสามารถอ่านได้ทันที	4	3	2	1
29. ฉันอ่านหนังสือหลากหลายประเภท เช่น นวนิยาย การ์ตูน สารคดี การท่องเที่ยว วารสาร เป็นต้น	4	3	2	1
30. ฉันอ่านเรื่องที่สนใจจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต	4	3	2	1

เกณฑ์การให้คะแนนนิสัรกรอ่าน

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	3.0 - 4.0	มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.0 - 2.9	มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.0 - 1.9	มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.9	มีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านในระดับปรับปรุง

2. เจตคติต่อการอ่าน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	3.0 - 4.0	มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.0 - 2.9	มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.0 - 1.9	มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.9	มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับปรับปรุง

3. ความสม่ำเสมอในการอ่าน จำนวน 6 ข้อ คะแนนเต็ม 24 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	3.0 - 4.0	มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.0 - 2.9	มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.0 - 1.9	มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.9	มีความสม่ำเสมอในการอ่านในระดับปรับปรุง

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความของคะแนนรวมทุกองค์ประกอบ ดังนี้

นิสัรกรอ่าน จำนวน 30 ข้อ 120 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	3.0 - 4.0	มีนิสัรกรอ่านในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.0 - 2.9	มีนิสัรกรอ่านในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.0 - 1.9	มีนิสัรกรอ่านในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.9	มีนิสัรกรอ่านในระดับปรับปรุง

ภาคผนวก ค

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฉบับนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

- 1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน
- 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
- 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
- 4) การวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 5) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน
- 6) บทบาทผู้สอนและผู้เรียน
- 7) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
- 8) เงื่อนไขในการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
- 9) ภาคผนวก

แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT)

การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (the engagement-based learning and teaching: EBLT) ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเพิ่มความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขอบเขตของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ขอบเขตทางปัญญา (Cognitive domain) คือ ความเชื่อและคุณค่า 2) ขอบเขตทางอารมณ์ คือ แรงจูงใจและความรู้สึก และ 3) ขอบเขตทางพฤติกรรม คือ นิสัยและทักษะ (Jones, 2008)

การเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) มีหลักการที่เน้นการเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจและมีความเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์และความรู้ของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับสร้างความสัมพันธ์ที่ดียิ่งระหว่างผู้เรียน ครู เพื่อนและผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความทุ่มเทในการเรียนรู้ ในการเรียนการสอนเน้นการใช้ กลยุทธ์หลากหลาย และมุ่งเน้นการอ่าน โดยให้ความสนใจกับระดับการอ่านของผู้เรียน เพื่อจับคู่วัสดุการ อ่านกับผู้เรียนแต่ละคน การสร้างความเข้าใจและยึดมั่นผูกพันต่อการอ่านซึ่งเป็นฐานของแนวคิด

ลักษณะสำคัญทั้ง 4 ลักษณะ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะสำคัญที่ขึ้นอยู่กับ ครูเป็นผู้จัดให้กับผู้เรียน ได้แก่ 1) การออกแบบเพื่อการเรียนรู้ที่รัดกุมและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 2) การ เรียนรู้รายบุคคล 3) การใช้กลวิธีเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก และลักษณะสำคัญที่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้เรียน นั้นคือ 4) การมุ่งเน้นการอ่าน โดยกล่าวถึงการรู้หนังสือ ซึ่งมีความสำคัญต่อความยึดมั่นผูกพันกับการอ่าน ซึ่งเป็นฐานสำหรับพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อสิ่งต่างๆ ดังนั้น การที่จะทำได้ก็ยึดมั่นผูกพันต่อ ตัวแปรอื่น ๆ ในโรงเรียน ควรเริ่มที่การอ่านของนักเรียนก่อน โดยทำให้นักเรียนอ่านและรักการอ่าน

ความสัมพันธ์ของครูและเพื่อนที่มีต่อนักเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในเชิงบวก โดย แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ Caine et al. (1994)

1) ลักษณะของครูและปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การแสดงความเคารพ การติดต่อสื่อสารรายบุคคล ความถี่ในการติดต่อสื่อสาร การเป็นผู้ฟังที่ดี การ แสดงความคิดเห็น การให้กำลังใจ หลีกเลี่ยงการดูถูก การเขียนบันทึกให้กำลังใจ การยกย่องเพื่อน การ แสดงผลงานนักเรียน การระบุความสามารถพิเศษและจุดเด่น การจัดนิทรรศการ การใช้อารมณ์เชิงบวก การเป็นตัวอย่างที่ดี การฉลองความสำเร็จ

2) ความคิดริเริ่มจะนำไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น กิจกรรมทางสังคม การสร้าง ทีมงาน การให้คำปรึกษา การให้รางวัล การสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนนักเรียน การให้คำปรึกษา การประนีประนอมกับเพื่อน การเรียนรู้บุคคลิกภาพ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง การเป็นหุ้นส่วนธุรกิจ ชุมชน การเรียนรู้การบริการชุมชน การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร การแข่งขันกีฬา

3) โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงองค์การที่สำคัญไปสู่การเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การ เรียนรู้กลุ่มเล็ก การกำหนดทางเลือก การเรียนการสอนเป็นทีม การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การ จัดชุมชนแห่งการเรียนรู้

หลักการของการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน มี 4 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ และเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ หรือความรู้ของ ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ อาทิ ครู เพื่อน และผู้ปกครองสามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความทุ่มเทในการเรียนรู้ได้ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล สร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

3. การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้

4. การมุ่งเน้นการอ่าน โดยเลือกสิ่งที่อ่านทั้งด้านประเภท และวัสดุการอ่าน ให้เหมาะสมกับระดับการอ่านของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจและการมีความผูกพันต่อการอ่านให้แก่ผู้เรียน

2. การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning)

ความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง แนวคิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ รับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดเนื้อหา การเลือกแหล่งการเรียนรู้ การดำเนินการเรียน ตลอดจนการประเมินผลการเรียน (Brookfield, 1984); (Brockett, 1985); (Collins, 1991); (Dixon, 1992); (Hiemstra, 1994); (อิสระวัฒน์, 2538) ซึ่งผู้เรียนอาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Dixon, 1992); (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, 2542)

นักการศึกษาต่างเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ผู้เรียนที่มีความสนใจใฝ่รู้ และพยายามเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ หรือผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ดีกว่า จดจำสิ่งที่เรียนได้นานกว่า และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่คอยรับความรู้จากผู้สอนเพียงอย่างเดียว เพราะการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากมีผู้นำเสนอแนวคิดที่แสดงให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

หลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) กล่าวโดยสรุป ดังนี้

1. การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมาย วางแผนดำเนินการเพื่อการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

2. การให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเองในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสมัครใจ ไม่ได้เรียนรู้จากการที่ถูกบังคับให้เรียน

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง วางแผนอ่าน อ่านตามแผน และประเมินผลการอ่าน ตามองค์ประกอบของนิสัยรักการอ่าน โดยผู้สอนและเพื่อนมีส่วนร่วมและสามารถช่วยเหลือให้การดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ดีขึ้นได้ ซึ่งเนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้จะเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก

รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีหลักการ 3 ประการ ดังนี้

- 1) การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้ อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน
- 2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้
- 3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ

การวางแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมผู้สอนและผู้เรียนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสัมฤทธิ์ผลสูงสุด ตามแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การศึกษารายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้สอนควรทำความเข้าใจในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนอย่างละเอียดตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลอย่างละเอียด

เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน ตามที่ผู้สอนคาดหวังไว้

2. การวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเรื่องที่จะนำมาใช้

ผู้สอนควรวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยสามารถวิเคราะห์จากข้อมูลพัฒนาการช่วงวัยของนักเรียนที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียน หรือวิเคราะห์จากหนังสือแนะนำจากงานวิจัย หรือจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง และสำรวจความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้ได้ขอบเขตของเนื้อหาที่จะอ่านอย่างเหมาะสม รู้ประเภทของหนังสือ สามารถแนะนำเรื่องให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจได้

จากการวิเคราะห์ลักษณะบทอ่านที่ผู้เรียนเลือก ซึ่งบทอ่านนั้น ๆ ช่วยทำให้ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้ที่จะอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และสามารถอ่านได้อย่างสม่ำเสมอ พบว่า บทอ่านที่ควรเลือกมาใช้มีลักษณะ ดังนี้

1) เป็นเรื่องที่ทันสมัย อยู่ในกระแสสังคม ณ เวลาที่อ่าน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับสามารถสืบค้นหาข้อมูลได้ง่ายและสะดวกเพราะเป็นช่วงที่สังคมกำลังให้ความสนใจ และมีการนำเสนอข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถติดตามต่ออ่านได้อย่างต่อเนื่อง เช่น บทอ่านเรื่องพระเมรุมาศ (อ่านช่วงที่มีเตรียมงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงศพพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9) ข่าวเสียด่า (อ่านช่วงที่มีคดีฆ่าเสียด่า)

2) เป็นเรื่องของบุคคลที่คนส่วนใหญ่ชื่นชม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัยของผู้อ่าน เพราะเป็นวัยที่กำลังค้นหาตัวตนของตนเอง การที่ได้อ่านประวัติของคนที่แบบอย่าง และได้เห็นเส้นทางชีวิตของเขาเหล่านั้น ผู้เรียนจะที่ได้เรียนรู้วิธีการใช้ชีวิตผ่านการอ่านประวัติของบุคคลที่เขาประทับใจ และเมื่อเป็นบุคคลที่น่าชื่นชมแล้วผู้เรียนจะอยากรู้จัก และอยากรู้ว่าบุคคลนั้นมีชีวิตเป็นอย่างไรบ้าง ทำให้อ่านเรื่องราวเช่นนี้ได้ดีเช่นกัน เช่น ชีวิตประวัติ อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม)

3) เป็นเรื่องที่อ่านง่าย สนุกสนาน ซึ่งการเลือกเรื่องให้เหมาะกับระดับความสามารถในการอ่านของผู้เรียน มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจอ่านได้ เพราะผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนจะไม่อยากอ่านบทอ่านเรื่องที่รู้สึกว่ายากเกินไปสำหรับตนเอง และทำให้ไม่ชอบอ่านอะไรเลย ดังนั้นหากเริ่มจากบทอ่านเรื่องที่ยาก สนุกสนาน ผู้เรียนจะสามารถอ่านได้ ซึ่งความสนุกสนานและความสำเร็จที่เขาได้รับจากการอ่านเรื่องง่าย ๆ จะช่วยให้เขาค่อย ๆ เปิดใจอ่านเรื่องอื่น ๆ ตามมา

4) เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เช่น เรื่องเกี่ยวอาหาร เพราะสังเกตได้จากการอ่านเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ผู้เรียนให้ความสนใจกับชื่ออาหารแต่ละประเภท และความสนใจที่อยากรู้อยากอ่านต่อว่า อาหารแต่ละประเภทนั้นมีลักษณะอย่างไร มีรูปร่างหน้าตาอย่างไร หรือมีวิธีการทำอย่างไร เป็นต้น

นอกจากบทอ่านที่มีความเหมาะสมแล้ว ในการกำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนเลือกอ่านตามความสนใจ ผู้สอนควรเลือกหัวข้อที่มีเนื้อหาหรือเรื่องราวที่น่าสนใจเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่น เรื่องสัตว์ในป่าหิมพานต์ ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านจากประเด็นที่ตนเองต้องการอ่านได้หลากหลาย เช่น ประวัติ แหล่งที่อยู่ หรือแม้แต่ลักษณะพิเศษของสัตว์แต่ละประเภท เป็นต้น ทำให้ตอบสนองความสนใจของแต่ละบุคคลได้อย่างไม่จำกัด

3. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบ สำหรับในขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนวางแผนการอ่าน ครั้งแรกเริ่มผู้ควรมีบทบาทในการช่วยแนะนำและช่วยจัดหาเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องที่อ่านได้ตามความสนใจก่อน และในแผนการจัดการเรียนรู้ถัดมาให้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้าหาเรื่องที่อ่านด้วยตนเอง และในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหัวข้อผู้สอนควรใช้วิธีการสอน และเทคนิคที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนให้น่าสนใจ และทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด

4. การเตรียมความพร้อมของผู้สอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้ แบบนำตนเองเป็นรูปแบบที่ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับความสนใจของผู้เรียนเป็นอย่างมาก การที่จะทำให้ทราบถึงความสนใจของผู้เรียนทำได้โดยการสำรวจความสนใจอ่านของผู้เรียนเป็นรายบุคคล สอบถามประสบการณ์การอ่าน วิเคราะห์เรื่องนักเรียนชอบอ่านหรืออ่านแล้วประทับใจ สอบถามความสนใจผู้เรียน ณ ช่วงเวลานั้น และตั้งแต่ขั้นตอนเตรียมการให้เลือกสิ่งที่อ่านให้บรรลุเป้าหมาย การอ่านตามแผน การเลือกใช้กลยุทธ์อ่าน และการประเมินการอ่าน ผู้สอนต้องสามารถเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้ในทุกขั้นตอน ดังนั้นผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมของตนเอง เข้าใจบทบาทของผู้สอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ เป็นไปอย่างราบรื่นและเกิดประสิทธิผลสูงสุดกับผู้เรียน

คุณสมบัติของผู้สอนที่จะจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ มีดังนี้

1) รอบรู้เรื่องที่อ่าน รู้ประเภทสิ่งที่อ่าน รู้เป้าหมายในการอ่าน รู้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการอ่านแต่ละประเภท ซึ่งเกิดจากการเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่อ่านล่วงหน้า จากการศึกษาข้อมูลพัฒนาการช่วงวัยของนักเรียนที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียน หรือวิเคราะห์จากหนังสือแนะนำจากงานวิจัย หรือจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2) รู้พื้นฐานการอ่านของผู้เรียนที่สอดคล้องกับประสบการณ์การอ่านของผู้เรียนแต่ละคน และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนแต่ละคนได้ ทั้งด้านการจัดหาสิ่งที่อ่าน แนะนำกลยุทธ์การอ่าน และให้คำแนะนำได้ในทุกขั้นตอนที่นักเรียนต้องการ

3) ตระหนักอยู่เสมอว่า การอ่านของนักเรียนไม่ได้เกิดจากการที่ผู้สอนบังคับให้อ่าน แต่ต้องเกิดจากความต้องการอ่านของผู้เรียนเอง

4) เปิดกว้างและให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกอ่านสิ่งที่สนใจอย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะอ่านให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วยตนเอง

5) กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ดำเนินการตามแผนการอ่านของตนเองให้สำเร็จ

6) สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

7) สามารถเตรียมจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น เตรียมห้องเรียนให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรม จัดเตรียมพื้นที่ในการนำเสนอผลงานของผู้เรียน เตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่จะใช้

8) สามารถวิเคราะห์และเลือกใช้รางวัลและสิ่งจูงใจเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งอาจใช้เป็นสิ่งของและคำพูดที่สามารถจูงใจให้เกิดพฤติกรรม ให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

5. การเตรียมวิธีสอนและเทคนิคการสอน

การจัดการเรียนรู้ที่ตื่นอกจากการเตรียมการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนแล้ว ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชาที่สอนและวัยของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนมีดังนี้

1) การใช้เทคนิคการตั้งคำถาม ผู้สอนควรใช้คำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ใช้คำถามนำให้ผู้เรียนตอบในสิ่งที่ผู้สอนคาดหวัง โดยควรเริ่มจากคำถาม จากง่ายก่อนจึงจะถามคำถามที่ยากหรือให้คิดมากขึ้น เลือกคำถามที่ตรงประเด็นกับสิ่งที่ต้องการให้แสดง ให้เห็นสิ่งที่ผู้เรียนคิดผ่านคำตอบของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนควรพิจารณาคำตอบของผู้เรียนเพื่อนำมา ให้ข้อเสนอแนะตามขั้นตอนที่ช่วยส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จ และผู้สอนควรสร้าง ความตระหนักว่า คำตอบของนักเรียนมีความสำคัญ และช่วยให้ การเรียนรู้ของนักเรียนดำเนินไปอย่าง มีทิศทาง และช่วยปรับปรุงจุดอ่อน เสริมสร้างจุดแข็งในการอ่านให้มากขึ้นด้วย

2) การยกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องขึ้นเปรียบเทียบ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยจูงใจให้ ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่าง และเชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนเองต้องการ เข้าใจเป้าหมายของตนเอง มองเห็น แนวทางปฏิบัติ เช่น ยกตัวอย่างเหตุการณ์ของบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการอ่าน เป็นต้น

3) การใช้วิธีสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) เป็นการสอนโดยที่ผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง การอภิปรายกระทำระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน วิธีการสอนแบบอภิปรายจะ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น พูดเป็น

4) การใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน (Committee Work Method) วิธีสอน แบบแบ่งกลุ่มทำงานเป็นวิธีสอนที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มร่วมมือกันศึกษา ค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจ เป็นการ ฝึกให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน

นอกจากวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เหล่านี้ ผู้สอนอาจพิจารณาวิธีอื่นๆ ได้ตามความ เหมาะสม เช่น วิธีการหรือเทคนิคการจูงใจผู้เรียน ดังนี้

1) การสร้างแรงจูงใจ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่าน ซึ่งการสร้าง แรงจูงใจเพื่อนำไปสู่นิสัยรักการอ่าน อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1.1) ให้สัญญา รางวัล หรือลงโทษตนเอง โดยให้สัญญาทั้งระยะสั้นและระยะ ยาว เช่น กำหนดว่า "ถ้าอ่านเล่มนี้จบ จะไปเที่ยว" "ถ้าอ่านเรื่องนี้จบ จะไปดูโทรทัศน์สักเรื่อง" หรือ "ถ้าอ่านบทนี้ไม่จบ จะไม่ยอมลุกไปกินข้าว" ข้อควรระวังในการสัญญากับตนเอง คือ อย่าให้สัญญาใน สิ่งที่ยากเกินไป ถ้าทำไม่ได้จะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ไม่ยอมทำต่อไป

1.2) ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและโทษจากการไม่อ่านอยู่เสมอ เช่น "ไม่อ่านฉลากยาจะทำให้ไขยาผิด เป็นอันตรายต่อชีวิต" "ไม่อ่านหนังสือเรียนทำให้สอบได้คะแนน น้อย" หรือ "ไม่อ่านป้ายจราจรทำให้ถูกปรับ"

1.3) ชักชวนคนอื่นให้อ่านเรื่องเดียวกัน แล้วนำมาสนทนากัน วิธีนี้ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน จะเกิดการอ่านวิเคราะห์หลายด้าน เป็นการเพิ่มประสบการณ์และร่วมมือกันคิด

1.4) จัดแข่งขันการอ่านจากผู้อื่น เช่น แข่งขันกับเพื่อน ๆ กับคนในครอบครัว อาจเริ่มจากการอ่านเป็นหน้า เป็นบท เป็นเรื่อง และเป็นเล่ม ตามลำดับ

นอกจากนี้ อารี พันธุ์ณี (2546) ได้ให้หลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก ดังนี้

1) ทั้งการชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่โดยทั่วไปแล้วการชมเชยจะให้ผลดีกว่าการตำหนิ การชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กที่เรียนดีนั้นเมื่อถูกตำหนิจะมีความพยายามมากกว่าเมื่อได้รับคำชมเชย

2) การทดสอบบ่อยครั้ง คະแนนจากการสอบจะเป็นสิ่งที่จูงใจ มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างมาก เพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา ฯลฯ การทดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียน เอาใจใส่จริงจังมากขึ้น และส่งผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนด้วย

3) การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่ทำให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ เพื่อให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง

4) วิธีการที่แปลกใหม่ ควรนำวิธีการที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อเร้าความสนใจโดยใช้วิธีการใหม่ วิธีที่แปลกและใหม่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

5) ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ผู้สอนควรพยายามให้ได้มีโอกาสได้รับรางวัลเสริมอย่างทั่วถึงไม่ควรให้เฉพาะผู้ที่ชนะในการแข่งขันเท่านั้น แต่อาจให้รางวัลในการแข่งขันกับตนเองก็ได้

6) ตัวอย่างจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบการสอนควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนรู้จักคุ้นเคยแล้ว เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

7) เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน การนำเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อนจะทำให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้นเพราะคาดหวังไว้ว่าจะนำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป

8) เกมและการเล่นละคร การสอนที่ให้ได้ปฏิบัติจริง ทั้งในการเล่นและการแสดง ละครทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นด้วย

9) สถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนไม่พึงปรารถนา สถานการณ์ในชั้นเรียนที่อาจทำให้ผู้เรียนเบื่อ ไม่พอใจ ขัดแย้ง ควรหาทางลดหรือขจัดเพราะเป็นสิ่งที่ป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า หลักการสร้างแรงจูงใจ สามารถกระทำได้หลายวิธีแต่ละวิธีมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นผู้ที่จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรม การเรียนรู้ โดยเฉพาะเพื่อสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนและนำไปใช้กับผู้เรียนให้เหมาะสม

6. การเตรียมสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี การเตรียมสื่อประกอบการเรียนรู้แต่ละครั้ง ผู้สอนควรเตรียมสื่อที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของนักเรียนเกิดประสิทธิภาพ และสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้สอนควรวิเคราะห์สื่อการเรียนรู้นำมาใช้ ด้านเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความสนใจตามช่วงวัย และตามประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยทำการวิเคราะห์ก่อนเป็นข้อมูลเบื้องต้น และเนื่องจากความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ผู้สอนจึงควรใช้สื่อที่เป็นตัวอย่างหลากหลายประเภท เพื่อสามารถเสนอแนะผู้เรียนให้เลือกรู้ตามหัวข้อที่สนใจได้ และผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยสามารถค้นคว้าหาเรื่องที่สนใจอ่านหรือขอบอ่านได้ด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้ได้มากที่สุด

นอกจากนั้น จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนผู้วิจัยพบว่า ในการจัดการเรียนรู้ นอกจากผู้สอนจะต้องเตรียมสิ่งที่ป็นบทอ่าน และวัสดุการอ่านประเภทต่าง ๆ แล้ว ผู้สอนควรเตรียมอุปกรณ์ตกแต่งชิ้นงานที่จะใช้ในชั้นตอนที่ 3 แลกเปลี่ยนสิ่งที่อ่าน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการสร้างชิ้นงานจากผลของการอ่านของนักเรียน เช่น กรรไกร กาว สี กระดาษ รูปภาพที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากจะช่วยประหยัดเวลาในการสร้างชิ้นงานแล้ว ยังทำให้ชิ้นงานของผู้เรียนมีความสวยงามอีกด้วย

7. การเตรียมประเมินผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง วางแผนอ่าน อ่านตามแผน และประเมินผลการอ่าน ตามองค์ประกอบของนิสัยรักการ

อ่าน โดยผู้สอนและเพื่อนมีส่วนร่วมและสามารถช่วยเหลือให้การดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ดีขึ้นได้ ดังนั้น เพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้นเพียงใด มีพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่านเป็นอย่างไร จึงต้องมีการประเมินผู้เรียน ซึ่งจะมีประเมินทั้งก่อนและหลัง และระหว่างการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้

ผู้สอนควรเตรียมแบบสังเกตและแบบประเมินให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และประเมินผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าตนเองมีข้อบกพร่องใดที่ต้องปรับปรุง ผู้สอนต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างแบบสังเกตและแบบประเมิน พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์การวัดที่สามารถใช้ได้เหมาะสมกับการวัดองค์ประกอบของตัวแปรตาม ผู้สอนสามารถดูตัวอย่างเกณฑ์การประเมินและเลือกใช้หรือดัดแปลงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1. **วิเคราะห์ความต้องการอ่าน** ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการอ่านและสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ผู้เรียนตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกที่มีต่อการอ่าน

2. **ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ** ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นพี่ปรึกษาให้ผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1. **วางแผนการอ่าน** ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน

2. **เลือกกลยุทธ์การอ่าน** ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่านให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู

ขั้นตอนที่ 3 ชื่นชมเมื่ออ่านได้ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านได้อ่านด้วยตนเอง ตามกลยุทธ์ที่ได้เลือกอ่าน แล้วกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเสริมแรง สนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ และนำผลจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1. **อ่านตามแผน** ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน
2. **แลกเปลี่ยนและชื่นชม** ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 ขวนให้สะท้อนคิด เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้

1. **ประเมินผลการอ่าน** ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง
2. **อภิปรายแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค** ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู

บทบาทผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นให้ความสำคัญกับ การให้ความร่วมมือจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน จะทำให้เกิดความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการอ่านซึ่งกันและกัน ซึ่งในบริบทที่ควบคุมได้ในสถานศึกษาที่เป็นสถานที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ดังนั้นการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนตามแนวการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอน

บทบาทผู้สอน ผู้สอนควรมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กระตุ้นความต้องการอ่านของผู้เรียน ด้วยประเด็นที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน หรือประเด็นที่กำลังให้ความสนใจของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน
2. สสำรวจประสบการณ์การอ่านของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อแนะนำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความต้องการในการอ่านกับประสบการณ์อ่านของตนเอง เพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่าน
3. เสนอประเภทของบทอ่าน แนวเรื่องที่อ่าน หรือตัวอย่างหนังสือที่น่าสนใจให้แก่ผู้เรียน แล้วสนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกสิ่งที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

4. แนะนำและสนับสนุนให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดช่วงเวลาที่ จะอ่าน และระยะเวลาที่ใช้ อ่าน เพื่อให้เป็นแนวทางในการอ่านให้บรรลุเป้าหมาย

5. แนะนำวิธีการใช้ กลยุทธ์การอ่านให้กับผู้เรียนได้เลือกนำไปใช้กับการอ่านที่วางแผนไว้ ให้ผู้เรียนช่วยกันพิจารณาซึ่งกันและกันได้ แล้วบันทึกลงในแผนการอ่าน

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอแผนการอ่านของตนเองกับเพื่อนหรือผู้สอน โนมน์ำให้ ผู้เรียนให้กำลังใจซึ่งกันและกันเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านตามแผน

7. ให้ผู้เรียนลงความเห็นว่า จะนำผลการอ่านมาทำอะไร เพื่อกำหนดชิ้นงานจากการอ่าน ผู้สอนอาจจัดกลุ่มหัวข้อตามความสนใจในการอ่านเพื่อสร้างเป็นชิ้นงานของกลุ่ม หรือให้นำเสนอ ผลงานหรือชิ้นงานเดี่ยวก็ได้ จากนั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ เมื่ออ่านเสร็จให้ทำบันทึก การอ่าน

8. ให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการอ่าน มาสร้างชิ้นงานนำเสนอตามที่ได้เลือกไว้ จากนั้นให้ นำเสนอแลกเปลี่ยนกันในห้อง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอของเพื่อน ผู้สอน ชื่นชมและให้กำลังใจผู้เรียน โนมน์ำใจให้เห็นข้อดีของงานที่ทำซึ่งเป็นผลมาจากการอ่านของผู้เรียน เสริมแรงและสนับสนุนให้อ่านอย่างต่อเนื่องต่อไป

9. ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเองตามประเด็น

10. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกัน หาทางออก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป

บทบาทผู้เรียน ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ศึกษาประเด็นการอ่านแล้ว และวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง

2. ทบทวนประสบการณ์การอ่านของตนเอง เชื่อมโยงความต้องการในการอ่านกับ ประสบการณ์อ่านของตนเอง เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการอ่าน

3. เลือกสิ่งที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

4. วางแผนกำหนดช่วงเวลาที่ จะอ่าน และระยะเวลาที่ใช้ อ่าน เพื่อให้ บันทึกไว้ในแผนการอ่าน

5. พิจารณากลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง และเลือกกลยุทธ์ที่จะใช้เพื่อให้สามารถ อ่านได้บรรลุเป้าหมาย จากนั้นบันทึกลงในแผนการอ่าน

6. นำเสนอแผนการอ่านของตนเองต่อเพื่อนหรือผู้สอน แสดงความคิดเห็นต่อการวางแผน ของเพื่อนเพื่อประกอบการตัดสินใจ ประเมินและปรับปรุงแผนได้ก่อนนำไปใช้จริง ให้กำลังใจซึ่งกัน และกัน เพื่อให้สามารถอ่านได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

7. ออกแบบการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการอ่านของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม และอ่านตามแผนที่วางไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาสร้างชิ้นงานนำเสนอ และทำบันทึกการอ่านหลังจากอ่านเสร็จ

8. นำเสนอข้อมูลจากการอ่าน แลกเปลี่ยนกับเพื่อน แสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอของเพื่อน ชื่นชมและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

9. ประเมินผลการอ่านของตนเอง

10. วิเคราะห์อภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกันหาทางออกเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป

ตาราง 5.1 บทบาทผู้สอนและผู้เรียน

หลักการของรูปแบบฯ	แนวทางการจัดการเรียนการสอน	ขั้นตอนของรูปแบบ	บทบาท	
			ผู้สอน	ผู้เรียน
1) การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน	1. ให้โอกาสผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ของตนเอง และตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ซึ่งเป้าหมายอาจจะเป็นเพื่อตอบสนองความสนใจ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อความรู้ หรือเพื่อการนำไปใช้	ขั้นตอนที่ 1 ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ เป็นขั้นตรวจสอบพื้นฐานในการอ่าน ด้านความสนใจ และความต้องการอ่าน และตั้งเป้าหมายในการอ่าน 1. วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ผู้สอนจูงใจให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการอ่าน และสนับสนุนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน โดยให้ผู้เรียนตรวจสอบประสบการณ์การอ่านของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมายด้านสิ่งที่อ่าน และด้านความรู้สึกที่มีต่อการอ่าน 2. ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ ให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ	1. ผู้สอนกระตุ้นความต้องการอ่านของผู้เรียน ด้วยประเด็นที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน หรือประเด็นที่กำลังสร้างความสนใจของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน	1. ผู้เรียนศึกษาประเด็นการอ่านแล้ว และวิเคราะห์ความต้องการอ่านของตนเอง
			2. ผู้สอนสำรวจประสบการณ์การอ่านของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อแนะนำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความต้องการในการอ่านกับประสบการณ์อ่านของตนเอง เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการอ่าน	2. ผู้เรียนทบทวนประสบการณ์การอ่านของตนเอง เชื่อมโยงความต้องการในการอ่านกับประสบการณ์อ่านของตนเอง เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการอ่าน
1) การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการอ่านตามความสนใจ เชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์หรือความรู้ และให้ผู้เรียน	2 ผู้สอนอำนวยความสะดวก สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านและเป็นที่ยอมรับมาให้	ขั้นตอนที่ 2 วางแผนอ่านให้เหมาะสม เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง วางแผนการอ่าน ด้านสิ่งที่อ่าน กลยุทธ์การอ่าน และเวลา เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้สอนสนับสนุน สร้าง	3. ผู้สอนเสนอประเภทของบทอ่าน แนวเรื่องที่อ่าน หรือตัวอย่างหนังสือที่น่าสนใจให้แก่ผู้เรียน แล้วสนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกสิ่งที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้อ่านได้บรรลุ	3. ผู้เรียนเลือกสิ่งที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

หลักการของรูปแบบฯ	แนวทางการจัดการเรียนการสอน	ขั้นตอนของรูปแบบ	บทบาท	
			ผู้สอน	ผู้เรียน
สามารถคัดเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน และกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสมัครใจและกระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านได้อย่างเข้าใจและมีความผูกพันต่อการอ่าน 2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้	ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามเป้าหมายการอ่าน ทั้งด้านการเลือกสิ่งที่อ่าน วัสดุการอ่าน กลยุทธ์ในการอ่าน และเวลาที่ใช้อ่าน	<p>แรงจูงใจ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียน</p> <p>1.วางแผนการอ่าน ผู้เรียนเลือกรีวิวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เลือกวัสดุการอ่าน และวางแผนการใช้เวลาในการอ่าน</p> <p>2. เลือกกลยุทธ์การอ่าน ให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ใช้อ่าน ให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ประเมินและปรับปรุงแผนร่วมกับเพื่อนและครู</p>	เป้าหมายที่วางไว้	
			4. ผู้สอนแนะนำและสนับสนุนให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดช่วงเวลาที่จะอ่าน และระยะเวลาที่ใช้ในการอ่าน เพื่อให้เป็นแนวทางในการอ่านให้บรรลุเป้าหมาย	4. ผู้เรียน วางแผนกำหนดช่วงเวลาที่จะอ่าน และระยะเวลาที่ใช้ในการอ่าน เพื่อให้เป็นแนวทางในการอ่าน
			5. ผู้สอนแนะนำวิธีการใช้กลยุทธ์การอ่านให้กับผู้เรียนได้เลือกนำไปใช้กับการอ่านที่วางแผนไว้ ให้ผู้เรียนช่วยกันพิจารณาซึ่งกันและกันได้ แล้วบันทึกลงในแผนการอ่าน	5. ผู้เรียนพิจารณากลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง และเลือกกลยุทธ์ที่จะใช้เพื่อให้อ่านได้บรรลุเป้าหมาย จากนั้นบันทึกลงในแผนการอ่าน
			6. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอแผนการอ่านของตนเองกับเพื่อนหรือผู้สอน โนมินาให้ผู้เรียนให้กำลังใจซึ่งกันและกันเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านตามแผน	6. ผู้เรียนนำเสนอแผนการอ่านของตนเองต่อเพื่อนหรือผู้สอน แสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนของเพื่อนเพื่อประกอบการตัดสินใจ ประเมินและปรับปรุงแผนได้ก่อนนำไปใช้จริง ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถอ่านได้ตามเป้าหมายที่กำหนด
			7. ผู้สอนให้ผู้เรียนลงความเห็นว่าจะนำผลการอ่านมาทำอะไร เพื่อกำหนดชิ้นงานจากการอ่าน ผู้สอนอาจจัดกลุ่มตามความสนใจในการอ่าน เพื่อสร้างเป็นชิ้นงานของกลุ่ม หรือให้นำเสนอผลงาน/งานเดี่ยว จากนั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ เมื่ออ่านเสร็จ	7. ผู้เรียนออกแบบการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการอ่านของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม และอ่านตามแผนที่วางไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาสร้างชิ้นงานนำเสนอ และทำบันทึกการอ่านหลังจากอ่านเสร็จ
			2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้	3. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ เสริมแรงสนับสนุน และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี โดยให้ผู้เรียนอ่านร่วมกับผู้อื่น มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น

หลักการของรูปแบบฯ	แนวทางการจัดการเรียนการสอน	ขั้นตอนของรูปแบบ	บทบาท	
			ผู้สอน	ผู้เรียน
	สนทนาแลกเปลี่ยน แบ่งปันสิ่งที่อ่านร่วมกับเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้สำเร็จ	ให้ผู้เรียนอ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วทำบันทึกการอ่าน 2. แลกเปลี่ยนและชื่นชม ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง ชื่นชมและให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีของการอ่าน	ให้ทำบันทึกการอ่าน 8. ผู้สอนให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการอ่าน มาสร้างชิ้นงานนำเสนอตามที่ได้ออกไว้ จากนั้นให้นำเสนอแลกเปลี่ยนกันในห้อง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอของเพื่อน ผู้สอนชื่นชมและให้กำลังใจผู้เรียน โนม่น้าวใจให้เห็นข้อดีของงานที่ทำซึ่งเป็นผลมาจากการอ่านของผู้เรียน เสริมแรงและสนับสนุนให้อ่านอย่างต่อเนื่องต่อไป	8. ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลจากการอ่าน แลกเปลี่ยนกับเพื่อน แสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอของเพื่อน ชื่นชมและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน
2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยกันสร้างแรงจูงใจ เสริมแรงและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้ 3) การประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง	4. ให้สิทธิ์แก่ผู้เรียนในประเมินผลการอ่านด้วยตนเอง และสร้างความร่วมมือในด้านการอ่านซึ่งกันและกัน โดยให้ข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินของเพื่อนและผู้สอน เพื่อพัฒนาการอ่านให้ต่อเนื่อง และให้กำลังใจในการอ่านครั้งๆ ไป	ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลให้อ่านสำเร็จ เป็นขั้นการประเมินผลการอ่านของตนเองและอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู 1. ประเมินผลการอ่าน ให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง 2. อภิปรายแนวทางแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่พบแล้วหาทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกับเพื่อนและครู	9. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง 10. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกันหาทางออก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป	9. ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง 10. ผู้เรียนวิเคราะห์อภิปรายถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกันหาทางออก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลก่อนการใช้รูปแบบ เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านก่อนการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อทราบว่าก่อนการใช้รูปแบบ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

2. การวัดและประเมินผลระหว่างการใช้รูปแบบ เป็นการวัดและประเมินผลในระหว่างที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน และประเมินจากการตรวจแบบบันทึกแผนการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง ใบงานที่ 1 “อ่านแล้วเป็นอย่างไร” รวมถึงแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน และสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมในชั้นเรียน

3. การวัดและประเมินผลหลังการใช้รูปแบบ เป็นการวัดนิสัยรักการอ่านหลังการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อทราบว่าหลังการใช้รูปแบบ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล คือ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

เงื่อนไขในการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีเงื่อนไขในการใช้รูปแบบดังต่อไปนี้

1. เงื่อนไขด้านเนื้อหาสาระของบทอ่าน

เนื้อหาสาระของบทอ่านที่ใช้เลือกตามความสนใจของผู้เรียนซึ่งในครั้งแรก ๆ ผู้สอนจะต้องช่วยเสนอประเภทของบทอ่าน แนวเรื่องที่อ่าน หรือตัวอย่างหนังสือที่น่าสนใจให้แก่ผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการช่วงวัย และข้อมูลแนะนำหนังสือที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน แล้วสนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความสนใจของตนเอง เพื่อให้ได้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งในครั้งต่อ ๆ ไป สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาเพิ่มเติมได้เอง

2. เงื่อนไขด้านเวลาและสถานที่

เวลาที่ใช้จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ควรใช้ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ซึ่งการจัดการกิจกรรมสามารถจัดได้โดยไม่ต้องมีคะแนนมาเป็นตัวบังคับ จึงเน้นการอ่านด้วยความความสมัครใจ สอดคล้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมตนเอง อย่างสมัครใจไม่ได้เกิดจากการบังคับ และสามารถมุ่งเน้นที่การอ่านได้โดยเฉพาะ และสามารถใช้นิเวศน์ได้ตามความสนใจของ

ผู้เรียน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และพัฒนาการการมีนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน

1. เป้าหมายในการอ่านที่ใช้กำหนดสาระในแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยใช้การกำหนดเป้าหมายในการอ่านเป็นการจัดลำดับเนื้อหาสาระและกำหนดเวลาเรียน โดยแบ่งเป้าหมายเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ 2) การอ่านเพื่อสนองความต้องการธรรมชาติ 3) การอ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง และ 4) การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง 5) การอ่านเพื่อรับรสสุนทรียภาพ เห็นคุณค่า และได้ข้อคิด ดังตาราง 5.3

ตาราง 5.2 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนชั่วโมง

สัปดาห์ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
1-3	1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ประเภทสิ่งที่อ่าน : สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สารคดีน่ารู้ 1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อ่านเสริมเติมความรู้: พระเมรุมาศ (อ่านกลุ่ม) 1.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อ่านเสริมเติมความรู้: ป่าหิมพานต์ (อ่านเดี่ยว)	4 ชั่วโมง 5 ชั่วโมง
3-5	2. การอ่านเพื่อสนองความต้องการธรรมชาติ ประเภทสิ่งที่อ่าน : ชิวประวัติ อัดชิวประวัติ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางคนเด่น 2.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อ่านไว้ได้แนวทาง : อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม) (อ่านกลุ่ม) 2.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อ่านไว้ได้แนวทาง : บุคคลที่ฉันประทับใจ (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง
6-8	3. การอ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง ประเภทสิ่งที่อ่าน : ข่าว ข้อความโฆษณา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข่าวดัง โฆษณาเด่น 3.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 อ่านดูรู้ความจริง: ข่าวดัง (อ่านกลุ่ม) 3.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 อ่านดูรู้ความจริง: โฆษณาเด่น (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง
9-11	4. การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง ประเภทสิ่งที่อ่าน : บันเทิงคดี หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิทานหรรษา 4.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 อ่านเสนาะเหมาะกับเรื่อง: กุ๊กกุ๊ก (อ่านกลุ่ม) 4.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 อ่านเสนาะเหมาะกับเรื่อง: นิทานมีชีวิต (อ่านเดี่ยว)	3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง
11-13	5. การอ่านเพื่อรับรสสุนทรียภาพ เห็นคุณค่า และได้ข้อคิด	

สัปดาห์ที่	เรื่อง / กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
	ประเภทสิ่งที่อ่าน : กวีนิพนธ์	
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สุนทรียกับกวีไทย	
	5.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 อ่านเพลินพินิจคุณค่า: วรรณคดีไทย (อ่านกลุ่ม)	3 ชั่วโมง
	5.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 อ่านเพลินพินิจคุณค่า: กวีนิพนธ์ (อ่านเดี่ยว)	4 ชั่วโมง
	รวม	38 ชั่วโมง

2. แนวกรอ่านตามความสนใจ

ผู้วิจัยวิเคราะห์แนวกรอ่านตามความสนใจจากจิตวิทยาการอ่าน ความสนใจด้านการอ่านของเยาวชนและประเภทหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัย เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนสำรวจตนเองและเลือกเรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่าน ดังปรากฏในตาราง 5.4

ตาราง 5.3 ความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (12-15 ปี)

ความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (12-15 ปี)		
จิตวิทยาการอ่าน (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2557)	ความสนใจด้านการอ่านของเยาวชนก่อนวัยรุ่น (อายุระหว่าง 12-14 ปี) สุพรรณิ วราพร(2550)/ หนังสือชุด TK ขวนอ่าน ขวน เด็กไทยให้เป็นนักอ่าน (2)	ประเภทหนังสือที่เหมาะสมกับช่วง วัย สุดใจ พรหมเกิด ผู้จัดการ แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรม การอ่าน (สสส.)
อายุ 12-13 ปี เด็กชาย ยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ตื่นเต้นลึกลับ เรื่องจริง เรื่องพิศวง เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ และชีวิตของสัตว์ ความมีน้ำใจนักกีฬา ความกล้าหาญ การกีฬา เครื่องบิน และประดิษฐ์กรรมต่างๆ อีกทั้งเพิ่มความสนใจในประวัติศาสตร์ ชิวประวัติ และหนังสือที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสังคม	อายุ 12 ปี เยาวชนก่อนวัยรุ่นชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องลึกลับ การผจญภัย วีรบุรุษ ชิวประวัติ บุคคล ประวัติศาสตร์ หญิงส่วนมากชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว โรงเรียน และเรื่องความรัก บางคนอาจเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ และเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ	วัยมัธยมศึกษา (12-15 ปี) ช่วงวัยนี้จะเริ่มมีความฝันจินตนาการ รวมไปถึงชอบความท้าทาย ความแปลกใหม่ พวกเขาจะชอบอ่านหนังสือนิยาย การผจญภัย และวิทยาศาสตร์ รวมถึงหนังสือที่สอดแทรกแง่มุมแปลกใหม่ที่ที่น่าสนใจ หลากๆ คนเริ่มอ่านนิยาย และวรรณกรรมแปลต่างประเทศ หรือสนใจนิตยสารที่มีความทันสมัย และสาระบันเทิงสอดแทรกในหนังสือ
เด็กหญิง ชอบนิยายซาบซึ้งใจมากกว่าเด็กชาย	อายุ 13 ปี เยาวชนก่อนวัยรุ่นทั้งชายและหญิงยังคงชอบเรื่องการผจญภัย โดยเฉพาะในดินแดนแปลกใหม่ นอกจากนี้ชายยังชอบเรื่องสิ่งประหลาดและงานอดิเรก หญิงยังคงชอบอ่าน นวนิยาย บางคนอาจชอบอ่านบทร้อยกรอง ไม่ชอบเรื่องวิชาการมากนัก	
ทั้งเด็กหญิงเด็กชาย ชอบอ่านเรื่องที่เขียนให้ชัดไปจากความจริงและเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เรื่องตลก และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานอดิเรก	อายุ 14 ปี เยาวชนก่อนวัยรุ่นทั้งชายและหญิงยังคงชอบอ่านนวนิยายและวารสาร ชายจะเลือกอ่านนวนิยายและนิตยสารที่มีเรื่องในแนวที่ชอบ เช่น ชิวประวัติและงานอดิเรกต่างๆ ส่วนหญิงชอบอ่านนวนิยายผู้ใหญ่มากขึ้น ชอบเรื่องรัก สะเทือนอารมณ์และเรื่องจินตนาการ บางคนอาจสนใจเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ	
สรุปความสนใจในการอ่าน ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น (12-15 ปี)	เพศชาย	ทั้งเพศชายและเพศหญิง สนใจเรื่องที่เขียนให้ชัดไปจาก ความจริงและเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เรื่องตลก และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน อดิเรก เรื่องผจญภัย โดยเฉพาะใน ดินแดนแปลกใหม่ วิทยาศาสตร์ เรื่องที่มีมุมมองใหม่ที่น่าสนใจ และสาระบันเทิง
	เพศหญิง	

3. วัสดุการอ่านที่ให้นักเรียนเลือกใช้

วัสดุการอ่าน หรือ ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง สื่อหรือวัสดุที่ใช้เก็บบันทึกสารสนเทศ เราใช้วัสดุหลายรูปแบบในการบันทึก ทั้งนี้เนื่องจากสารสนเทศมีทั้งตัวอักษร ข้อความ รูปภาพ และเสียง ซึ่งอาจจัดกลุ่มทรัพยากรสารสนเทศได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) วัสดุตีพิมพ์ (printed materials) 2) วัสดุไม่ตีพิมพ์ (non-printed material) และ 3) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (electronic database)

ทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทยังมีรายละเอียดที่แตกต่างกันดังนี้

1. **วัสดุตีพิมพ์** หมายถึง วัสดุที่บันทึกสารสนเทศในรูปแบบของตัวอักษร ภาพและสัญลักษณ์อื่น ๆ โดยผ่านกระบวนการตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น

2. **วัสดุไม่ตีพิมพ์** หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกไว้ในสื่อที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการตีพิมพ์

3. **ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง สารสนเทศที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีชุดคำสั่งระบบจัดการฐานข้อมูล ทำหน้าที่ควบคุมการจัดการและการใช้ฐานข้อมูล ประเภทของฐานข้อมูลแบ่งตามลักษณะการใช้งานแบ่งได้ 2 ประเภทคือ ฐานข้อมูลออฟไลน์ และฐานข้อมูลออนไลน์

ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านสามารถอ่านเนื้อหาได้หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน หนังสืออ่านเล่น ข่าวสารบ้านเมือง เรื่องตลกเบาสมอง บันเทิงคดี สารคดีหรือหลายประเภทของสิ่งพิมพ์ เช่น อ่านหนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง (บุญตา นันทะกุล, 2546) ดังนั้นลักษณะหนังสือหรือวัสดุการอ่านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจึงมีความหลากหลายตามความสนใจของผู้อ่าน บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับวัยของผู้อ่านและจุดประสงค์ของการอ่านด้วย ดังเช่นที่ Rani et al. (2006) กล่าวว่า โดยทั่วไปเด็ก ๆ มักเริ่มอ่านหนังสือการ์ตูนที่ลงในหนังสือพิมพ์ก่อนเป็นอย่างแรก จากนั้นจึงค่อย ๆ เริ่มอ่านข่าวและวารสารถัดมา เพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษาของพวกเขา

ข้อดีของการอ่านหนังสือ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมาธิ มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นกำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านข้าม หรืออ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้เรามองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วิจัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี

ข้อดีของการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ที่มา : <http://www.libraryhub.in.th/2011/01/29/comptre-paper-book-and-e-books/> อ้างถึงใน ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (2557)

1. การเน้นข้อความที่น่าสนใจ : จุดเด่นของการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-books คือสามารถแบ่งปันหรืออ่านหนังสือร่วมกัน (แต่แต่ละคนต้องซื้อหนังสือหรือดาวน์โหลดเล่มเดียวกันมาเท่านั้น) เมื่อพบข้อความที่น่าสนใจ หรือต้องการจะเน้นข้อความนั้นเพื่อให้เพื่อน ๆ ที่อ่านเล่มเดียวกันได้เห็น สามารถทำได้และทำให้การอ่านสนุกมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าไปยืมหนังสือจากห้องสมุดมาอ่านแล้วขีดเขียนด้วยปากกาสีต่าง ๆ เพื่อเน้นข้อความลงไปไม่ได้

2. การจดบันทึก : การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-books ผู้อ่านสามารถเติมข้อมูลลงไปได้ด้วย บางคนอ่านแล้วก็สรุปใจความสำคัญลงไป เพื่อในอนาคตกลับมาอ่านใหม่จะได้ไม่ลืม นอกจากนี้ การบันทึกยังช่วยเตือนความจำได้เป็นอย่างดี

3. ค้นหาคำในหนังสือ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-books มีฟังก์ชันในการค้นหาคำซึ่งสะดวกและรวดเร็ว เมื่อต้องการค้นคำใดก็สามารถค้นหาคำนั้นได้ทันทีและตรงกับคำที่เราต้องการมากกว่าจะต้องอ่านหนังสือทั้งเล่ม

4. เครือข่ายสังคมออนไลน์ : เมื่อเจอประโยค หรือข้อความที่น่าสนใจในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-books เราสามารถแชร์หรือแลกเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นไปให้เพื่อน ๆ ได้อ่านเช่นเดียวกัน ปัจจุบันมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลายรุ่นสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เพื่อส่งข้อความถึงกันผ่าน Facebook หรือ Twitter ได้แล้ว

5. การค้นหา : การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-books มีสิ่งที่น่าสนใจ คือสามารถนำข้อความที่ต้องการไปค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมผ่าน search engine ต่าง ๆ ได้ ซึ่งทำให้ได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง อย่างไม่มีข้อจำกัดโดยรวม ๆ แล้ว จุดเด่นของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-books จะเน้นไปในแนวทางของสังคมออนไลน์มากขึ้น การอ่านหนังสือเล่มเดียวกัน การพบปะกับคนที่ชอบหนังสือในแนวเดียวกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มากกว่า ใครชอบการอ่านรูปแบบไหน ก็สามารถเลือกได้ตามความถนัด เพราะถึงอย่างไรการอ่านก็มีประโยชน์ ก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ทำให้มีความรู้และเกิดความคิดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

การอ่านหนังสือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้แนะวิธีการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือ e-books (เอกสารเผยแพร่เรื่อง เคล็ดลับ การอ่าน...เพื่อสุขภาพ จาก สสส.) ไว้ดังนี้

1. ควรเลือกจอภาพคอมพิวเตอร์ที่มีการกระจายรังสีต่ำ (low-radiation) เพื่อถนอมสายตา วิธีทดสอบง่ายๆ ลองเปิดสวิตช์จอภาพแล้วเอามือหรือช่วงแขนไว้ใกล้จอภาพให้มากที่สุด หากเป็นจอภาพรังสีต่ำจะแทบไม่รู้สึกรังสีถึงไฟฟ้าสถิตตามขนที่ผิว

2. หยุดพักหรือเปลี่ยนตารางเวลาการทำงานใหม่ จะช่วยให้สายตาคลายความเมื่อยล้าได้ ควรพักสายตาครั้งละ 15 นาที ทุก ๆ 2 ชั่วโมง หยุดพักบ่อย ๆ โดยแต่ละครั้งใช้เวลาเพียงนิดหน่อยก็จะช่วยไม่ให้สายตาเสีย

3. นัยน์ตาที่ต้องจ้องเพ่งควรจะมีการฝึกการหยุดเพ่งหรือจ้องมองจอคอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน ๆ วิธีที่ดีที่สุดคงเป็นการนอน ถ้าทำได้ วางผ้าชุบน้ำหมาด ๆ ไว้บนเปลือกตาและหลับสัก 2-3 นาที พักผ่อนและไม่ต้องกังวลกับสิ่งใด

4. ปรับหน้าจอคอมพิวเตอร์ให้มีความสว่างพอดี หากทำงานกับคอมพิวเตอร์ในสภาพแวดล้อมที่มีแสงจ้าและจอภาพมีความสว่างมากก็ยิ่งส่งผลเสียให้กับดวงตาได้ง่ายและรวดเร็ว

5. ตำแหน่งของจอภาพกับนัยน์ตาความห่างกันประมาณ 18-24 นิ้ว และระดับของสายตาในการมองควรจะทำมุม 15 องศากับแนวนอน ถ้าหากว่าระยะห่างระหว่างตากับจอภาพไม่สัมพันธ์กันจะทำให้เกิดอาการเมื่อยล้าและปวดตาได้ง่าย เพราะต้องกวาดสายตาเพื่ออ่านข้อความบนจอ

6. คนที่ใส่คอนแทกต์เลนส์อาจจะทำให้เกิดอาการตาแห้งเพราะขาดน้ำหล่อเลี้ยง ดังนั้นจึงควรกระพริบตาให้บ่อยครั้งเพื่อให้มีน้ำหล่อเลี้ยงดวงตาอยู่เสมอ

7. ควรใช้แผ่นกรองรังสีติดตั้งไว้ที่หน้าจอ เพื่อลดความจ้าและการกระจายของรังสีจากจอโดยตรง

4. กลยุทธ์ที่ให้ผู้เรียนเลือกใช้

จากการสังเคราะห์ กลยุทธ์ที่ใช้สอนอ่าน จากที่ Pearson (2001) ผู้เขียนบทความ “Reading Comprehension: Strategies That Work” ได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของกลยุทธ์ที่ถูกใช้โดยกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพมากและกลุ่มผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพน้อยมา สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์สำหรับใช้ในการอ่านและกลยุทธ์ที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความสุขจากการอ่านตามที่แนะนำไว้ในหนังสือ “10 นาทีมหัศจรรย์ยามเช้า สร้างลูกรักการอ่าน” รวมถึงนำวิธีการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม และกลยุทธ์การอ่านจากงานวิจัยของ สมเกียรติ แซ่เต็ง (2551) ที่ใช้วิธีพัฒนานิสัยรักการอ่าน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายของการอ่านอย่างมุ่งมั่นแน่วแน่ 2) การเตือนตนเองอยู่ตลอดเวลา และ 3) เลือกอ่านหนังสือที่ชอบ สำหรับสร้างนิสัยรักการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาจัดประเภทกลยุทธ์ที่สามารถเลือกใช้ตามเป้าหมายในการอ่าน และประเภทของสิ่งที่อ่านตามตารางที่ 5.4 สำหรับเป็นแนวทางให้นักเรียนเลือกใช้ในการวางแผน และนำไปใช้เมื่ออ่าน แต่อย่างไรก็ตาม กลยุทธ์เหล่านี้

สามารถเลือกใช้ได้มากกว่า 1 กลยุทธ์และสามารถเลือกใช้ข้ามประเภทได้ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

ตาราง 5.4 แบบรายการกลยุทธ์สำหรับเลือกใช้ในการอ่าน

กลยุทธ์สำหรับการอ่าน เพื่อความรู้ (เสริมความเข้าใจ)	กลยุทธ์สำหรับการอ่าน เพื่อความบันเทิง (เสริมความสุข)	กลยุทธ์สำหรับการอ่าน เพื่อรับสุนทรียภาพ
<p>ก่อนอ่าน ฉันจะ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ รู้จุดประสงค์ในการอ่าน ☐ สํารวจบทอ่านก่อน ☐ คิดว่าฉันรู้อะไรแล้วบ้างเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะอ่าน ☐ ทำนายหรือคาดคะเนสิ่งที่บทอ่านจะบอกฉัน <p>ในระหว่างอ่าน ฉันจะ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ หยุดเพื่อสร้างจินตภาพ (ภาพในจินตนาการ) สรุปความเป็นส่วนๆ ตั้งคำถามและจัดระบบความคิด ☐ อ่านทวนในตอนที่ไม่เข้าใจ ☐ ทำการยืนยันหรือเปลี่ยนสิ่งที่ทำนายหรือคาดคะเนไว้ ☐ คิดหาความหมายของคำที่ไม่รู้ โดยเดาจากบริบท หรือข้อความแวดล้อม ☐ จัดระบบข้อมูล ด้วยการจัดบันทึกหรือการวาดภาพ* (มีตัวช่วยให้เลือกด้านหลัง) <p>หลังจากการอ่าน ฉันจะ....</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เขียนสรุปสิ่งที่ฉันได้เรียนรู้สั้นๆ เพื่อให้จดจำได้ ☐ กลับไปดูบันทึกที่ทำไว้ เพื่อนำไปจัดเป็นระบบ ☐ คิดว่าสิ่งที่อ่านสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนและชีวิตได้อย่างไร ☐ สะท้อนให้เห็นว่าฉันอ่านดีแค่ไหน 	<p>ฉันจะอ่านโดย...</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ อ่านไปยิ้มไป ☐ อ่านซ้ำๆ เพื่อค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่ ☐ ลองเดาคำศัพท์ที่ไม่รู้ ☐ อ่านเหมือนเป็นดารานักแสดง ☐ อ่านเหมือนเป็นจิตรกร เปลี่ยนความทรงจำให้เป็นมโนภาพ ☐ อ่านเหมือนเป็นตัวละครเอกในเรื่อง พร้อมทั้งจะเคลิบเคลิ้มไปกับสิ่งที่อ่านโดยไม่เกรงกลัวสิ่งใด ☐ อ่านไปด้วยพิมพ์ไปด้วย เช่น เมื่ออ่านหนังสือไปถ้ส่งสัยให้พิมพ์ว่า “จริงหรือนี่” ถ้าอ่านเจอเรื่องยาก ก็บ่นว่า “แหม ยากจัง” หรือเวลาอ่านเจอสำนวนลูกก็แสดงความชื่นชมว่า “โอโฮ! ยอดไปเลยประโยคนี้ ต้องเอาไปบอกเพื่อนเสียหน่อย” ☐ อ่านแบบขีดเส้นใต้ข้อความโดยใจไปด้วย เมื่อพบข้อความถูกใจ สมองจะรู้สึกว่าคุณค่าความนี้ดี พร้อมกับ กับใจเรารู้สึกประทับใจด้วยการขีดเส้นใต้ช่วยให้จดจำได้มากกว่าการอ่านเฉย ๆ ☐ อ่านไปเรียงร้อยเรื่องราวไปเหมือนร้อยลูกปัด โดยเรียงร้อยเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนบรรยายไว้ พร้อมกับจดจำโครงเรื่องไปเรื่อย ๆ 	<p>ระหว่างอ่านฉันจะลองดูประเด็นต่อไปนี้...</p> <p>ด้านเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ดูรูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้ ว่าเหมาะสมกับเรื่องหรือไม่ ☐ ดูว่าสิ่งที่ผู้เขียนต้องการบอกกับเราแปลกใหม่หรือน่าสนใจอย่างไร ☐ ดูการวางโครงเรื่องและลำดับเรื่องน่าสนใจหรือไม่ อย่างไร ☐ ดูว่าตัวละครมีลักษณะนิสัยอย่างไร ดีหรือไม่ดี เหมือนกับชีวิตจริงมากหรือน้อยเพียงไร ☐ ดูฉากและบรรยากาศของเรื่อง ☐ ดูว่ากลวิธีแต่งหรือการใช้ถ้อยคำที่นำเสนอชวนสนใจหรือน่าติดตามหรือน่าประทับใจอย่างไร <p>ด้านวรรณศิลป์</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ดูความไพเราะของคำที่ใช้ ☐ ดูว่าคำที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึก หรือไม่ ☐ ดูว่ามีกรเปรียบเทียบให้เห็นภาพหรือไม่อย่างไร <p>ด้านสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ หาจุดประสงค์ในการเขียนของผู้แต่ง ☐ หาความเชื่อ ค่านิยม หรือวัฒนธรรมที่สอดแทรกไว้ในเรื่อง ☐ หาข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
<p>เสริม(ใช้ได้กับทุกจุดประสงค์ของการอ่าน) ☐ กำหนดเป้าหมายของการอ่านอย่างมุ่งมั่นแน่วแน่ ☐ เตือนตนเองอยู่ตลอดเวลา</p> <p>☐ เลือกอ่านหนังสือที่ชอบ ☐ พกหนังสือติดตัว ☐ ตั้งคำถามจากบทอ่าน ☐ ตอบคำถามจากบทอ่าน ☐ อ่านแล้วนำเล่าเรื่องที่อ่านไปแล้วให้คนอื่นฟัง</p>		
<p>กำหนดเอง</p>		

* หมายเหตุ รูปแบบผังกราฟิกสำหรับช่วยจัดระบบข้อมูลที่สามารถเลือกใช้

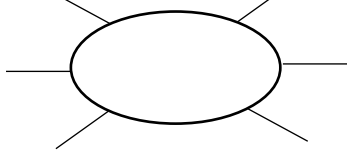
ช่วยนักเรียนเพื่อ

อธิบาย

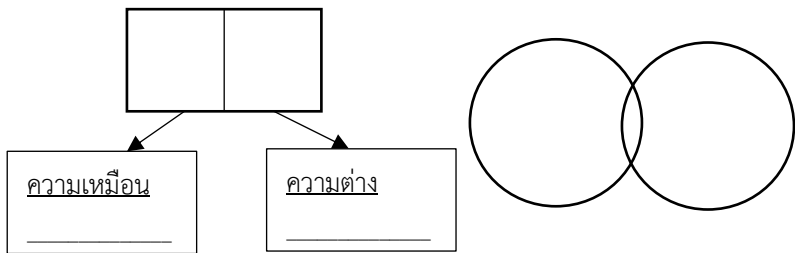
เรียงลำดับ

เปรียบเทียบความเหมือน/ความต่าง

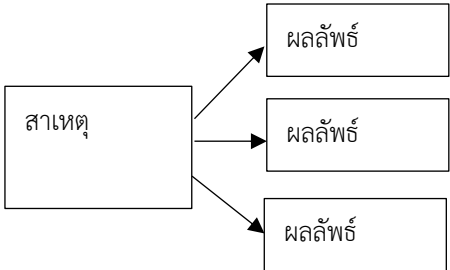
ผังกราฟิกจัดระบบข้อมูล

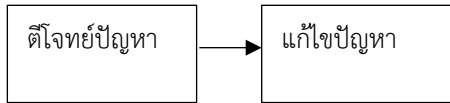

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

บันทึกสาเหตุและผลลัพธ์

จำแนกปัญหาและแนวทางแก้ไข

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สารคดีน่ารู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อ่านเสริมเติมความรู้: พระเมรุมาศ

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

ระยะเวลา 4 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอธิบายหลักการเลือกบทอ่านที่ส่งเสริมความรู้ในเรื่องที่ต้องการได้
2. นักเรียนเลือกอ่านได้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้
3. นักเรียนสรุปความรู้จากการอ่านได้
4. นักเรียนบอกประโยชน์ของการอ่านได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ได้

2. สารสำคัญ

การอ่านเพื่อความรู้อ่านเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องการให้เกิดความรู้จากเรื่องที่อ่านเป็นหลัก การอ่านเพื่อความรู้อ่านมีประโยชน์มาก เพราะนอกจากจะสนองตอบความต้องการด้านต่างๆ แล้วยังทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้และความมั่นใจอันมีผลต่อบุคลิกภาพ ในบางครั้งสารที่อ่านยังให้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพอีกด้วย ประเภทของหนังสือที่การส่งเสริมการอ่านเพื่อให้ได้รับความรู้และได้รับความเพลิดเพลินด้วยนั้น ได้แก่ หนังสือประเภทสารคดี

3. สารการเรียนรู้

ความหมายและลักษณะของการอ่านเพื่อความรู้อ่าน

การอ่านเพื่อความรู้อ่านเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องการให้เกิดความรู้จากเรื่องที่อ่านเป็นหลัก เน้นการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดความรู้ ซึ่งการอ่านเพื่อความรู้อ่านนี้มีหลายลักษณะ เช่น

1. อ่านเพื่อหาคำตอบ เช่น อ่านกฎ ระเบียบ คำแนะนำ ตำรา หนังสืออ้างอิง ฯลฯ
2. อ่านเพื่อรู้ข่าวสารและข้อมูล เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เอกสารโฆษณา และประชาสัมพันธ์
3. อ่านเพื่อประมวลสาร ได้แก่ อ่านเอกสาร วารสาร หนังสืออื่น ๆ เพื่อสิ่งที่ต้องการรู้และนำมาประมวลสารเข้าด้วยกัน

การอ่านเพื่อความรู้อ่านมีประโยชน์มาก เพราะนอกจากจะสนองตอบความต้องการด้านต่างๆ แล้วยังทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้และความมั่นใจอันมีผลต่อบุคลิกภาพ ในบางครั้งสารที่อ่านยังให้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพอีกด้วย

ประเภทของสิ่งที่อ่านเพื่อความรู้

การอ่านเพื่อหาความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การอ่านจากหนังสือที่มีสาระเดียวกันควรอ่านจากผู้เขียนหลาย ๆ คน เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของเนื้อหา ผู้อ่านจะได้มีมุมมองที่กว้างขึ้น มีความรอบรู้ได้แนวคิดที่หลากหลาย และไม่ควรรออ่านเฉพาะในเนื้อหาวิชาที่ตนชอบเท่านั้น ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่ง อาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

สารคดี (Non – Fiction) เป็นงานเขียนสร้างสรรค์เชิงวิชาการ ที่เรียบเรียงขึ้นจากความจริง นำเสนอเรื่องราว ข้อเท็จจริง มุ่งให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ซึ่งผู้เขียนต้องมีการจัดระเบียบความคิดในการนำเสนอ รู้จักใช้สำนวนภาษาที่ทันสมัย ได้รับความสนใจ เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้สึกรักติดตาม

ประเภทของสารคดี แบ่งตามเนื้อหา ได้แก่ 1) ชีวประวัติหรืออัตชีวประวัติ 2) สังคมร่วมสมัย 3) ข้ามวัฒนธรรม 4) ประวัติศาสตร์ 5) วิทยาศาสตร์ และ 6) ปกิณกะ

ประเภทของหนังสือสารคดี ได้แก่ ปรัชญา ศาสนาและธรรมะ จิตวิทยา กฎหมาย ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ชีวประวัติ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ กีฬา ศิลปะ How to การทำอาหาร งานประดิษฐ์/งานฝีมือ สุขภาพ ท่องเที่ยว หนังสือเรียนตามหลักสูตร

หลักการเลือกอ่านหนังสือ

เนื่องจากหนังสือที่มีอยู่ในปัจจุบันมีอยู่หลากหลายประเภท หลายกลุ่มเป้าหมาย หลายวัตถุประสงค์ ผู้อ่านจึงควรมี หลักในการอ่านหนังสือเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีหลักในการเลือกอ่านหนังสือ ดังนี้

1. ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้อ่าน

การเลือกหนังสือให้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการของผู้อ่านนั้น ผู้อ่านจะต้องเป็นผู้พิจารณาด้วยตนเองว่า ตนเองมีความต้องการเช่นไร เพื่อจะได้เลือกหนังสือให้ตรงตามความต้องการนั้น รวมทั้งจะต้องพิจารณา วัตถุประสงค์ของผู้เขียนด้วยเช่นกันเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกัน

2. พิจารณาคูณลักษณะของหนังสือ ควรพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) เนื้อหาดี กล่าวคือ เป็นเนื้อหาที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน มีเนื้อหาแปลกใหม่ นำเสนอข้อมูลทันสมัย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ที่สำคัญต้องมีเนื้อหาที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับว่าเชื่อถือได้

- 2) แนวคิดดี กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่มีความสร้างสรรค์ พัฒนาศักยภาพของความเป็นมนุษย์ได้
- 3) ภาษาดี กล่าวคือ ใช้ถ้อยคำได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สอดคล้องกับเรื่องราวที่ นำเสนอ
- 4) รูปแบบดี กล่าวคือ สามารถเลือกรูปแบบการนำเสนอที่สอดคล้องกับเรื่องราว เหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมาย
- 5) กลวิธีการนำเสนอเป็นไปโดยลำดับ กล่าวคือ มีวิธีการเขียนที่เป็นลำดับ ลำดับขั้นตอน หรืออาจเป็นไปตาม ช่วงเวลา โดยไม่ก่อให้เกิดความสับสนกับผู้อ่าน แต่อย่างไรก็ตามยังอาจขึ้นอยู่กับ เนื้อหาและรูปแบบการแต่งด้วย
- 6) การจัดพิมพ์มีคุณภาพ ทั้งในด้านรูปเล่ม การสะกดถ้อยคำ และการเลือกใช้ภาพที่เหมาะสม

หลักการเลือกอ่านบทอ่านที่ถูกต้อง ทันสมัย น่าเชื่อถือ

ผู้อ่านแต่ละคนจะเลือกอ่านหนังสือต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ และจุดมุ่งหมายในการอ่านของผู้อ่าน อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านควรมีแนวทางในการพิจารณาเลือกหนังสืออ่านเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด โดยพิจารณาตามหลักการดังนี้

1. ตำราวิชาการและหนังสืออ้างอิงทางการศึกษา

ตำราวิชาการและหนังสืออ้างอิงทางการศึกษา เป็นหนังสือที่ผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายให้ความรู้ด้านวิชาการโดยตรง ทั้งนี้อาจจะเสนอทฤษฎีเนื้อหาสาระอย่างกว้าง ๆ หรือเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง มีดังนี้

1.1) พิจารณาชื่อเรื่อง หนังสือมีเนื้อหาอย่างเดียวกันอาจจะมีการเขียนไว้หลายเล่ม บางเล่มอาจจะตั้งชื่อไว้กลาง ๆ ทำให้เข้าใจง่ายแต่อาจจะซ้ำกันได้ ผู้อ่านต้องตรวจสอบดูสารบัญเพื่อหาเล่มที่มีข้อมูลตามที่ต้องการ แต่ถ้าหนังสือระบุชื่อเรื่องเฉพาะเจาะจงลงไปก็จะช่วยให้ผู้อ่านตัดสินใจเลือกหนังสือที่ตรงกับความรู้ ความต้องการได้เร็วขึ้น

1.2) พิจารณาชื่อผู้แต่ง ผู้แต่งที่มีชื่อเสียงเกียรติคุณได้รับการยกย่องจากวงการหนังสือส่วนมากจะพยายามสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่า เพื่อรักษาชื่อเสียงของตน การเลือกอ่านหนังสือ ของผู้แต่งที่มีชื่อเสียง ได้รับการยกย่องในวงการหรือสาขาวิชานั้น ๆ จึงมักเชื่อถือได้

1.3) พิจารณาองค์ประกอบของหนังสือ ได้แก่ ส่วนเนื้อหาและส่วนช่วยค้นคว้า โดยส่วนเนื้อหาสามารถพิจารณาจากสารบัญ เพื่อดูการลำดับเนื้อหาว่าเป็นระบบหรือไร้ระบบ ความคิดและการเรียบเรียงไม่ชัดเจน ก็ไม่ควรเลือกอ่าน และส่วนช่วยค้นคว้า พิจารณาจากเชิงอรรถ บรรณานุกรม ดัชนี

ภาคผนวก ประวัติผู้แต่ง และประวัติการพิมพ์ หากหนังสือเล่มใดมีส่วนช่วยค้นคว้ามากย่อมทำให้ข้อมูล น่าเชื่อถือ ผู้อ่านจะได้รายละเอียดของข้อมูลมากพอตามความประสงค์และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ เนื้อหา ได้ง่ายขึ้น ชัดเจนขึ้น

1.4) พิจารณาการใช้ภาษา ผู้อ่านควรอ่านตัวอย่างสัก 2 – 3 หน้า เพื่อสังเกตวิธีการเขียน และ การใช้ภาษาว่าเหมาะสมกับแขนงวิชานั้น ๆ หรือไม่ นอกจากนี้ควรพิจารณาความถูกต้องของการสะกดคำ การเว้นวรรคตอน และการใช้ภาพประกอบด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

1.5) พิจารณารูปเล่ม ผู้อ่านควรเลือกรูปเล่มที่สมบูรณ์ โดยการสำรวจลักษณะของรูปเล่ม ตั้งแต่หน้าปก ใบบรองปก คำนำ และสารบัญ แล้วพลิกดูเนื้อหาข้างในอย่างรวดเร็ว หากพบข้อบกพร่องก็ ไม่ควรเลือกซื้อหรือเลือกอ่าน เพราะอาจไม่ได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการ

2. สารคดี

สารคดีเป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านไปพร้อม ๆ กัน เรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้านใด สามารถนำมาเขียนสารคดีได้ทั้งนั้น เช่น ชีวิตประวัติ สถานที่สำคัญ สถานที่ท่องเที่ยว การเมือง การศึกษา เป็นต้น

หลักที่ควรใช้พิจารณาในการเลือกอ่านสารคดี มีดังนี้

2.1) พิจารณาชื่อเรื่อง ควรมีขอบเขตพอเหมาะ เป็นการประมวลความรู้เฉพาะเรื่องไม่กว้างจนเกินไป

2.2) พิจารณาเนื้อหา จะต้องถูกต้อง สมบูรณ์ และเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและสังคม

2.3) พิจารณาวิธีเขียน ว่ามีวิธีการดำเนินเรื่องตามลำดับขั้นตอน ให้ข้อมูลชัดเจน ใช้สำนวน ภาษาไพเราะ งดงาม สุภาพ กะทัดรัด เข้าใจง่าย

2.4) พิจารณาภาพประกอบ ภาพประกอบเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหนังสือสารคดีอย่างมาก เพราะการดูรูปภาพจะน่าสนใจมากกว่าการอ่านเรื่องราวเพียงอย่างเดียว รูปภาพต้องตรงหรือสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง แต่ก็ไม่ควรมีรูปภาพมากเกินไป

2.5) พิจารณารูปเล่ม สารคดีมีทั้งที่เป็นรูปเล่ม และตีพิมพ์อยู่ในนิตยสาร วารสาร และ เอกสารทั่วไป หากเป็นเล่มควรเลือกรูปเล่มที่มีขนาดกะทัดรัด ไม่หนาเกินไป การเข้าเล่มมั่นคงทนต่อการใช้ และการเก็บรักษา

3. บันเทิงคดี

บันเทิงคดีเป็นหนังสือที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ บันเทิงคดีมีทั้งนิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร การ์ตูน เรื่องขำขัน เป็นต้น

การเลือกอ่านบันเทิงคดี มีรายละเอียดที่ควรพิจารณา ดังนี้

3.1) พิจารณาโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้จริง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องควรเป็นไปอย่างสมจริง และสมเหตุสมผล

3.2) พิจารณาการดำเนินเรื่อง ควรดำเนินเรื่องอย่างเรียบง่าย เป็นไปอย่างรวดเร็วขนาดของเรื่องไม่ยาวเกินไป

3.3) พิจารณาตัวละครในเรื่อง ควรใช้ตัวละครน้อย และมีความสำคัญจริง ๆ ลักษณะนิสัยของตัวละครควรมีความสมจริง

3.4) พิจารณาฉากของเรื่อง ควรแสดงให้เห็นชัดเจน สมจริง หรือคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง

3.5) พิจารณาแนวคิดของเรื่อง ควรเสนอแนวคิดของตัวละครตัวเดียว เป็นแนวคิดที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง

3.6) พิจารณาการใช้ภาษา สำนวนภาษาที่ใช้ควรสละสลวย เข้าใจง่าย สามารถสร้างอารมณ์และความรู้สึกได้ดี หากเป็นบทสนทนาภาษาที่ใช้ควรสมจริง และเหมาะสมกับตัวละคร

หลักการอ่านจับใจความ

ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่เป็นสาระที่สำคัญที่สุดของเรื่อง ซึ่งมีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว ส่วนมากจะมีลักษณะเป็นประโยคซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของย่อหน้าก็ได้

จุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุด คือ ประโยคที่อยู่ตอนต้นย่อหน้า เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อน แล้วจึงขยายรายละเอียดให้ชัดเจน รองลงมาคือประโยคตอนท้ายย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียดหรือประเด็นย่อหน้าก่อน แล้วจึงสรุปด้วยประโยคที่เป็นประเด็นไว้ภายหลัง สำหรับจุดที่พบใจความสำคัญยากขึ้นก็คือ ประโยคกลางย่อหน้า ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้ความสังเกตและพิจารณาให้ดี ส่วนจุดที่หาใจความสำคัญยากที่สุดคือย่อหน้าที่ไม่มีประโยคใจความสำคัญปรากฏชัดเจน อาจมีประโยค หรืออาจอยู่รวม ๆ กัน ในย่อหน้าก็ได้ ซึ่งผู้อ่านต้องสรุปออกมาเอง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน	สื่อที่ใช้	เวลา
<p>ชั่วโมงที่ 1</p> <p>1. ตั้งเป้าหมายตามความสนใจ</p> <p>1.1 วิเคราะห์ความต้องการอ่าน</p> <p>1.2 ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามความสนใจ</p>	<p>1. ครูนำเรื่องที่ได้จากสำรวจความสนใจของนักเรียน คือเรื่อง พระเมรุมาศ มาสนทนาในประเด็นต่อไปนี้</p> <p>1) พระเมรุมาศ คืออะไร</p> <p>2) พระเมรุมาศ เมรุ และเขาพระสุเมรุ เกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปคำตอบ แล้วเชื่อมโยงว่า มีเกี่ยวข้องกัน และจะชวนนักเรียนมาศึกษารายละเอียดกันต่อไป</p> <p>2. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับ “พระเมรุมาศ” จากนั้นครูถามนักเรียนว่า นักเรียนสนใจหรือต้องการทราบอะไรเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “พระเมรุมาศ” บ้าง ครูให้นักเรียนบันทึกความสนใจลงในสมุดบันทึก</p> <p>3. ครูนำตัวอย่างสื่อที่มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนสนใจมาให้ให้นักเรียนพิจารณา เช่น หนังสือ ไตรภูมิพระร่วง “หัวใจของแผ่นดิน” เว็บไซต์ที่มีเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง แผ่นพับพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ</p> <p>4. ครูให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านว่าจะอ่านเพื่อรู้อะไรบ้าง เลือกหัวข้อที่ตนเองสนใจจะอ่าน</p>	<p>- นักเรียนวิเคราะห์ความสนใจหรือความต้องการของตนเอง</p> <p>- ตั้งเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเองตามความสนใจ</p>	<p>- สมุดบันทึก</p> <p>- ตัวอย่างบทอ่าน</p>	<p>5 นาที</p> <p>10 นาที</p> <p>5 นาที</p> <p>5 นาที</p>
<p>2. วางแผนอ่านให้เหมาะสม</p> <p>2.1.วางแผนการอ่าน</p>	<p>5. ครูอธิบายหลักการคัดเลือกบทอ่านเพื่อให้อ่านได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการอ่านที่ตั้งไว้</p> <p>6. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มตามหัวข้อที่สนใจอ่าน และเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันค้นหาและคัดเลือกสิ่งที่จะอ่านเอง จากนั้นบันทึกลงในแบบบันทึกแผนการอ่าน</p> <p>7. ครูให้นักเรียนวางแผนกำหนดช่วงเวลาที่จะอ่าน และระยะเวลาที่ใช้อ่าน แล้วบันทึกไว้ในแผนการอ่าน ส่งครูท้ายชั่วโมง</p>	<p>- ศึกษาหลักการคัดเลือกบทอ่าน</p> <p>- ค้นหาและเลือกบทอ่านที่ตรงกับความสนใจของตนเอง</p> <p>- วางแผนกำหนดช่วงเวลาที่จะอ่านและระยะเวลาที่ใช้อ่าน</p>	<p>- ใบความรู้เรื่องหลักการคัดเลือกบทอ่าน</p> <p>- แบบบันทึกแผนการอ่าน</p>	<p>10 นาที</p> <p>15 นาที</p> <p>10 นาที</p>

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน	สื่อที่ใช้	เวลา
<p>ชั่วโมงที่ 2</p> <p>2.2 เลือกกลยุทธ์การอ่าน</p>	<p>8. ครูให้นักเรียนศึกษาหลักการอ่านจับใจความสำคัญซึ่งจะใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งใน การอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยนักเรียนทำกิจกรรมเพื่อสรุปหลักการอ่านจับใจความด้วยตนเองก่อน จากนั้นสรุปหลักที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ ในการอ่านจับใจความเรื่องที่เลือกอ่าน กิจกรรมที่จัดมีรายละเอียด ดังนี้</p> <p>8.1 ครูยกตัวอย่างข้อความที่มี 1 ย่อหน้าจำนวน 2 ข้อความ ให้นักเรียนอ่านที่ ละย่อหน้า โดยเริ่มจากอ่านทั้งย่อหน้าพร้อมกัน</p> <p>8.2 หลังจากอ่านข้อความแต่ละย่อหน้าจบ ครูจะขีดเส้นใต้ประโยคใจความ สำคัญ โดยยังไม่บอกนักเรียนว่าประโยคนี้คือใจความสำคัญ จากนั้นแบ่งนักเรียน เป็น 2 กลุ่ม (อาจแบ่งตามที่นั่งฝั่งซ้ายมือและขวามือ หรืออาจแบ่งตามเพศ) ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งอ่านประโยคที่ขีดเส้นใต้ แล้วนักเรียนอีกกลุ่มอ่านประโยคที่ ไม่ได้ขีดเส้นใต้</p> <p>8.3 ครูถามนักเรียนว่า ประโยคที่กลุ่มใดอ่านสามารถทำให้เข้าใจสิ่งที่ผู้เขียน ต้องการจะบอกได้มากที่สุด (คำตอบที่คาดหวังคือ ประโยคของกลุ่มที่ครูขีดเส้น ใต้) และประโยคใดสามารถตัดออกได้แล้วยังทำให้เข้าใจเนื้อความในย่อหน้านั้น ได้อยู่ (คำตอบที่คาดหวังคือ ประโยคของกลุ่มที่ไม่ได้ขีดเส้นใต้) ให้สลับกัน อ่านประโยคที่ขีดเส้นใต้และไม่ได้ขีดเส้นใต้ พร้อมทั้งสังเกตเปรียบเทียบจนครบ 2 ย่อหน้า)</p> <p>8.4 ครูบอกนักเรียนว่า ประโยคที่ครูขีดเส้นใต้เรียกว่า “ประโยคใจความ สำคัญ” ส่วน ประโยคที่ไม่ได้ขีดเส้นใต้ คือ “พลความ” แล้วให้นักเรียนช่วยกัน สรุปว่า ประโยคใจความสำคัญคืออะไร และ พลความคืออะไร จากนั้นครูและ นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>8.5 ครูยกตัวอย่าง ย่อหน้าที่มีตำแหน่งของประโยคใจความสำคัญอยู่ในย่อ หน้าแตกต่างกัน 4 ลักษณะมาให้นักเรียนช่วยกันหาประโยคใจความสำคัญ</p> <p>8.6 ครูเฉลยประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า จากนั้นครูให้นักเรียน สังเกตว่า ประโยคใจความสำคัญ ถ้ามีอยู่ในย่อหน้าจะสามารถปรากฏได้ 4 ลักษณะ คือ 1) อยู่ต้นย่อหน้า 2) อยู่ตรงกลางย่อหน้า 3) อยู่ท้ายย่อหน้า และ 4) อยู่ทั้งต้นและท้ายย่อหน้า</p> <p>8.7 ครูยกตัวอย่างย่อหน้าที่ไม่มีประโยคใจความสำคัญให้นักเรียนสังเกต และ ถามหาใจความสำคัญของย่อหน้า แล้วให้โอกาสนักเรียนอาสาสมัครตอบ ถ้าตอบ ผิดครูบอกว่าไม่เป็นไร ขอบใจที่ตอบและให้โอกาสนักเรียนคนใหม่ตอบ ถ้ามี นักเรียนตอบถูก ให้ครูถามนักเรียนคนนั้นว่า มีวิธีคิดอย่างไร (คำตอบที่คาดหวัง เช่น อ่านแล้วหาว่าเรื่องนี้พูดถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร หมายความว่าอย่างไร) ถ้าไม่มีนักเรียนตอบได้ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า “เรื่องนี้พูดถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร หมายความว่าอย่างไร” จากนั้นให้นักเรียนเรียบเรียงเป็นประโยคใจความสำคัญ อ่านทวนอีกครั้ง แล้ว ตรวจสอบว่าประโยคที่ช่วยกันเรียบเรียงนั้นเป็นใจความสำคัญของเรื่องใช่หรือไม่</p> <p>8.8 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการจับใจความของเรื่องที่อ่าน และ ตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>8.9 ครูให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการจับใจความ (คำตอบที่คาดหวังคือ อ่านรู้เรื่อง เข้าใจเรื่องว่าผู้เขียนต้องการบอกหรือเล่าอะไร) ครูเชื่อมโยงว่า นอกจากการอ่านรู้เรื่องแล้ว การเสริมกลยุทธ์ในการอ่านจะช่วยให้อ่านได้ดียิ่งขึ้น</p>	<p>- ทำความ เข้าใจหลักการ อ่าน (อ่านจับใจความ)</p>	<p>- แถบ ข้อความ</p>	<p>35 นาที</p>

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน	สื่อที่ใช้	เวลา
	ด้วย 9. ครูอธิบายตัวอย่างกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการอ่าน ว่ามีอะไรบ้างกลยุทธ์ต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมการอ่านอย่างไรบ้าง 10. ครูให้นักเรียนเลือกกลยุทธ์การอ่านที่จะนำไปใช้ อ่านบทอ่านที่เลือก แล้วบันทึกลงในแผนการอ่าน 11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า มีกลยุทธ์ใดที่ได้รับเลือกไปใช้บ้าง และนำไปใช้อ่านอะไร ทุกคนช่วยกันพิจารณาและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จากนั้นครูแจกบันทึกเวลาอ่านจริงที่จะใช้บันทึกเมื่ออ่านจริงในแต่ละสัปดาห์ให้นักเรียน	- ศึกษากลยุทธ์ที่ส่งเสริมการอ่าน - เลือกกลยุทธ์ที่จะอ่าน - ร่วมกันพิจารณาแผนการอ่าน	- แบบรายการกลยุทธ์สำหรับเลือกใช้ในการอ่าน - แบบบันทึกเวลาที่ใช้จริง	10 นาที 5 นาที 5 นาที
ชั่วโมงที่ 3 3. ซินชมเมื่ออ่านได้ 3.1 อ่านตามแผน	12. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องที่เลือกตามแผน จับใจความจากเรื่องที่อ่าน สรุปเนื้อหา แล้วให้นักเรียนช่วยกันเสนอว่าจะนำความรู้ที่ได้จากการอ่านนั้นมาทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์ เช่น จัดบอร์ด ทำป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายความรู้ แผ่นพับความรู้ เป็นต้น เมื่อเลือกได้แล้วให้นักเรียนลงมือทำชิ้นงาน 13. ครูให้นักเรียนทำบันทึกการอ่านส่งครูทำชั่วโมง	- อ่านตามแผนที่วางไว้ แล้วนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาสร้างชิ้นงาน - ตอบคำถามลงในแบบบันทึกการอ่าน	- อุปกรณ์ที่ใช้สร้างชิ้นงาน เช่น กระดาษ สี กาว กรรไกร ฯลฯ - แบบบันทึกการอ่าน	40 นาที 15 นาที
ชั่วโมงที่ 4 3.2 แลกเปลี่ยนและชื่นชม	13. นักเรียนนำชิ้นงานที่แต่ละคนสร้างมาจัดนิทรรศการ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันเป็นผู้นำเสนอและเป็นผู้ชมนิทรรศการ เปิดโอกาสให้นักเรียนสนทนาซักถามกันเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษามา ลงชื่อและเขียนข้อความที่ประทับใจให้กับชิ้นงานของเพื่อน 14. ครูให้นักเรียนแต่ละคนจัดอันดับเรื่องที่เพื่อนนำเสนอได้นำประทับใจที่สุด เรื่องที่ได้รับความสนใจมากที่สุดจะได้นำเสนอหน้าชั้นเรียน 15. ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนทุกคนที่ร่วมกิจกรรม และนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแบ่งปันกันและกัน	- นักเรียนนำเสนอผลงานของตัวเอง และประเมินผลงานของเพื่อน		30 นาที 5 นาที 5 นาที
4. ช่วยให้สะท้อนคิด 4.1 ประเมินผลการอ่าน	16. ครูให้นักเรียนประเมินผลการอ่านของตนเองลงในใบงานที่ 2 อ่านแล้วเป็นอย่างไร ดังนี้ 1) นักเรียนอ่านได้ตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือไม่ 2) นักเรียนเลือกสิ่งอ่านได้เหมาะสม หรือไม่ 3) นักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับการอ่านครั้งนี้หรือไม่	- ประเมินผลการอ่านของตนเอง	ใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไร	5 นาที

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน	สื่อที่ใช้	เวลา
4.2 อภิปราย แนวทางแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรค	4) กลยุทธ์ในการอ่านครั้งนี้ ช่วยให้นักเรียนอ่านได้ประสบความสำเร็จหรือไม่ 5) สรุปแล้วการวางแผนอ่านครั้งนี้เหมาะสมกับนักเรียน หรือไม่ 17. ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่าน และช่วยกันหาทางออก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการอ่านของแต่ละคนในครั้งต่อไป อาจนำแนวทางนี้เพิ่มเป็นกลยุทธ์อื่น ๆ ที่ใช้ส่งเสริมการอ่านให้นักเรียนนำไปใช้ได้	- อภิปรายถึง อุปสรรคหรือ ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการอ่าน และช่วยกัน หาทางออก		10 นาที

5. สื่อการเรียนรู้

1. สมุดบันทึก
2. ตัวอย่างบทอ่าน เช่น หนังสือ ไตรภูมิพระร่วง หนังสือ“หัวใจของแผ่นดิน” บทความจาก อินเทอร์เน็ต แผ่นพับพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ
3. ใบความรู้เรื่องหลักการคัดเลือกบทอ่าน
4. แบบบันทึกแผนการอ่าน
5. แบบรายการกลยุทธ์สำหรับเลือกใช้ในการอ่าน
6. แบบบันทึกเวลาในการอ่านจริง
7. แบบบันทึกการอ่าน
8. ใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไร
9. อุปกรณ์ที่ใช้สร้างชิ้นงาน เช่น กระดาษ สี กาว กรรไกร ฯลฯ

6. การวัดและการประเมินผล

วัตถุประสงค์	สิ่งที่วัด	การประเมิน
1. อธิบายหลักการเลือกบทอ่าน ที่ส่งเสริมความรู้ในเรื่องที่ ต้องการได้	1. การอธิบายหลักการที่ นักเรียนใช้เลือกบทอ่าน 2. การเลือกบทอ่าน	1. การตอบคำถาม 2. ประเมินความสอดคล้องของ บทอ่านกับเป้าหมายการอ่าน
2. เลือกอ่านได้ให้สอดคล้องกับ เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้	3. การสรุปความรู้จากการอ่าน 4. การบอกประโยชน์ของการ	3. ผลงานจากการอ่าน 4. การตอบคำถามและสังเกต
3. สรุปความรู้จากการอ่านได้	อ่านและการนำความรู้ที่ได้จาก	พฤติกรรมในการสร้างชิ้นงาน
4. บอกประโยชน์ของการอ่าน ได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ จากการอ่านไปใช้ได้	การอ่านไปใช้	

แบบบันทึกแผนการอ่าน

ของ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เป้าหมายในการอ่าน คือ

.....
 .....

2. เรื่องราวหรือหัวข้อที่จะอ่านตามความต้องการหรือความสนใจของตนเอง

.....
 .....

3. วัสดุการอ่านที่เลือกอ่าน

.....
 .....

4. กลยุทธ์การอ่านที่ใช้

.....
 .....

5. ช่วงเวลาที่จะอ่าน และระยะเวลาที่จะใช้อ่าน

ช่วงเวลาที่อ่าน	ระยะเวลาที่จะใช้อ่าน (ชั่วโมง/นาที)

แบบรายการกลยุทธ์สำหรับเลือกใช้ในการอ่าน

กลยุทธ์สำหรับการอ่าน เพื่อความรู้ (เสริมความเข้าใจ)	กลยุทธ์สำหรับการอ่าน เพื่อความบันเทิง (เสริมความสุข)	กลยุทธ์สำหรับการอ่าน เพื่อรับรสสุนทรียภาพ
<p><i>ก่อนอ่าน ฉันจะ...</i></p> <p>☐ รู้จุดประสงค์ในการอ่าน</p> <p>☐ สืบหาบทอ่านก่อน</p> <p>☐ คิดว่าฉันรู้อะไรแล้วบ้างเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะอ่าน</p> <p>☐ ทำนายหรือคาดคะเนสิ่งที่บทอ่านจะบอกฉัน</p> <p><i>ในระหว่างอ่าน ฉันจะ...</i></p> <p>☐ หยุดเพื่อสร้างจินตภาพ (ภาพในจินตนาการ) สรุปความเป็นส่วนๆ ตั้งคำถาม และจัดระบบความคิด</p> <p>☐ อ่านทวนในตอนที่ไม่เข้าใจ</p> <p>☐ ทำการยืนยันหรือเปลี่ยนสิ่งที่ทำนายหรือคาดคะเนไว้</p> <p>☐ คิดหาความหมายของคำที่ไม่รู้ โดยเดาจากบริบท หรือข้อความแวดล้อม</p> <p>☐ จัดระบบข้อมูล ด้วยการจดบันทึกหรือการวาดภาพ* (มีตัวช่วยให้เลือกด้านหลัง)</p> <p><i>หลังจากการอ่าน ฉันจะ.....</i></p> <p>☐ เขียนสรุปสิ่งที่ฉันได้เรียนรู้สั้นๆ เพื่อให้จดจำได้</p> <p>☐ กลับไปดูบันทึกที่ทำไว้ เพื่อนำไปจัดเป็นระบบ</p> <p>☐ คิดว่าสิ่งที่อ่านสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนและชีวิตได้อย่างไร</p> <p>☐ สะท้อนให้เห็นว่าฉันอ่านดีแค่ไหน</p>	<p><i>ฉันจะอ่านโดย...</i></p> <p>☐ อ่านไปยิ้มไป</p> <p>☐ อ่านช้าๆ เพื่อค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่</p> <p>☐ ลองเดาศัพท์ที่ไม่รู้</p> <p>☐ อ่านเหมือนเป็นดารา นักแสดง</p> <p>☐ อ่านเหมือนเป็นจิตรกร เปลี่ยนความทรงจำให้เป็นมโนภาพ</p> <p>☐ อ่านเหมือนเป็นตัวละครเอกในเรื่องพร้อมที่จะเคลิบเคลิ้มไปกับสิ่งที่อ่านโดยไม่เกรงกลัวสิ่งใด</p> <p>☐ อ่านไปด้วยพึมพำไปด้วย เช่น เมื่ออ่านหนังสือไปกล้าสงสัยให้พึมพำว่า “จริงหรือ?” ถ้าอ่านเจอเรื่องยาก ก็บ่นว่า “แหม ยากจัง” หรือเวลาอ่านเจอสำนวนลูกใจก็แสดงความชื่นชมว่า “โอโฮ่ ยอดไปเลยประโยคนี้ ต้องเอาไปบอกเพื่อนเสียหน่อย”</p> <p>☐ อ่านแบบขีดเส้นใต้ข้อความโดยใจไปด้วย เมื่อพบข้อความถูกใจ สมองจะรู้สึกว่าคุณความนี้ดี พร้อมกับกับใจเรารู้สึกประทับใจด้วย การขีดเส้นใต้ช่วยให้จดจำได้มากกว่าการอ่านเฉย ๆ</p> <p>☐ อ่านไปเรียงร้อยเรื่องราวไปเหมือนร้อยลูกปัด โดยเรียงร้อยเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนบรรยายไว้ พร้อมกับจดจำโครงเรื่องไปเรื่อย ๆ</p>	<p><i>ระหว่างอ่านฉันจะลองดูประเด็นต่อไปนี้...</i></p> <p><i>ด้านเนื้อหา</i></p> <p>☐ ดูรูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้ ว่าเหมาะสมกับเรื่องหรือไม่</p> <p>☐ ดูว่าสิ่งที่ผู้เขียนต้องการบอกกับเราแปลกใหม่หรือน่าสนใจอย่างไร</p> <p>☐ ดูการวางโครงเรื่องและลำดับเรื่อง น่าสนใจหรือไม่ อย่างไร</p> <p>☐ ดูว่าตัวละครมีลักษณะนิสัยอย่างไร ดีหรือไม่ดี เหมือนกับชีวิตจริงมากหรือน้อยเพียงไร</p> <p>☐ ดูฉากและบรรยากาศของเรื่อง</p> <p>☐ ดูว่ากลวิธีแต่งหรือการใช้ถ้อยคำที่นำเสนอชวนสนใจหรือน่าติดตามหรือน่าประทับใจอย่างไร</p> <p><i>ด้านวรรณศิลป์</i></p> <p>☐ ดูความไพเราะของคำที่ใช้</p> <p>☐ ดูว่าคำที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึก หรือไม่</p> <p>☐ ดูว่ามีการเปรียบเทียบให้เห็นภาพหรือไม่อย่างไร</p> <p><i>ด้านสังคม</i></p> <p>☐ หากจุดประสงค์ในการเขียนของผู้แต่ง</p> <p>☐ หากความเชื่อ ค่านิยม หรือวัฒนธรรมที่สอดแทรกไว้ในเรื่อง</p> <p>☐ หาข้อคิดที่ได้จากเรื่อง</p>
<p>เสริม(ใช้ได้กับทุกจุดประสงค์ของการอ่าน) ☐ กำหนดเป้าหมายของการอ่านอย่างมุ่งมั่นแน่วแน่ ☐ เตือนตนเองอยู่ตลอดเวลา ☐ เลือกอ่านหนังสือที่ชอบ ☐ พกหนังสือติดตัว ☐ ตั้งคำถามจากบทอ่าน ☐ ตอบคำถามจากบทอ่าน ☐ อ่านแล้วนำเล่าเรื่องที่อ่านไปแล้วให้คนอื่นฟัง</p>		
<p>กำหนดเอง</p>		

* หมายเหตุ รูปแบบผังกราฟิกสำหรับช่วยจัดระบบข้อมูลที่สามารเลือกใช้

ช่วยนักเรียนเพื่อ

อธิบาย

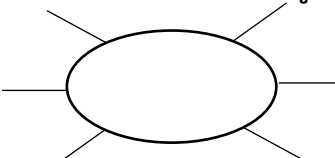
เรียงลำดับ

เปรียบเทียบความเหมือน/ความต่าง

บันทึกสาเหตุและผลลัพธ์

จำแนกปัญหาและแนวทางแก้ไข

ผังกราฟิกจัดระบบข้อมูล

1. _____

2. _____

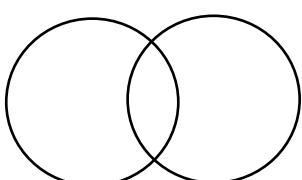
3. _____

4. _____

5. _____

ความเหมือน
_____

ความต่าง
_____

สาเหตุ

ผลลัพธ์

ผลลัพธ์

ผลลัพธ์

ตีโจทย์ปัญหา

แก้ไขปัญหา

ปัญหา

แนวทางแก้ไข

แบบบันทึกการอ่าน

ของ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1) เป้าหมายในการอ่าน

.....

2) เรื่องที่สนใจอ่าน

.....

3) ประเภทของบทอ่านที่เลือก

.....

ข่าว   ป้ายประกาศ ข้อความโฆษณา   ตำรา   หนังสือเรียน

อินเทอร์เน็ต สารคดี   ชิวประวัติ   อัดชีวประวัติ เรื่องสั้น

How to   นวนิยาย   การ์ตูน   นิทาน   อื่น ๆ โปรด ระบุ.....

4) คำถามด้านความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน

4.1 นักเรียนสมัครใจที่จะอ่านเรื่องนี้ด้วยตนเอง ใช่ ไม่ใช่

4.2 นักเรียนอ่านเรื่องนี้ได้โดยไม่ต้องให้ผู้ใดมากระตุ้นเตือนให้อ่าน ใช่ ไม่ใช่

เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....

.....

.....

4.3 เมื่อได้อ่านเรื่องนี้นักเรียนเลือกเอง นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4.4 สิ่งนี้นักเรียนได้รับจากการอ่านครั้งนี้ คือ

ความรู้หรือข้อมูลใหม่ ๆ   แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ   ความเพลิดเพลิน

อื่น ๆ

.....

6) คำถามด้านเจตคติต่อการอ่าน

6.1 นักเรียนเต็มใจอ่านเรื่อง ใช่ ไม่ใช่

เพราะเหตุใด

6.2 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการอ่านครั้งนี้

6.3 เรื่องที่อ่านมีประโยชน์กับนักเรียน ใช่ ไม่ใช่

ประโยชน์ที่ได้รับ คือ

ใบงานที่ 1 อ่านแล้วเป็นอย่างไร

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1) นักเรียนอ่านได้ตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือไม่

.....

.....

.....

2) นักเรียนเลือกสิ่งอ่านได้เหมาะสม หรือไม่

.....

.....

.....

3) นักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับการอ่านครั้งนี้หรือไม่

.....

.....

.....

4) กลยุทธ์ในการอ่านครั้งนี้ ช่วยให้นักเรียนอ่านได้ประสบความสำเร็จหรือไม่

.....

.....

.....

5) สรุปแล้วการวางแผนอ่านครั้งนี้เหมาะสมกับนักเรียน หรือไม่

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

คะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 5.5 คะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	คะแนนเต็ม 120 คะแนน					หลังเรียน
	ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3		
1	69	77	85	93	99	103
2	74	80	89	96	100	102
3	76	81	86	99	105	107
4	77	82	84	100	110	107
5	68	70	68	76	80	84
6	69	74	78	82	92	86
7	89	97	105	108	110	111
8	73	81	75	83	87	90
9	81	87	83	97	100	102
10	89	94	92	95	100	102
11	92	89	96	96	98	102
12	42	39	66	67	74	88
13	64	66	74	89	93	97
14	78	81	89	89	95	102
15	92	95	101	101	105	106
16	79	83	86	89	97	99
17	83	80	89	93	95	98
18	91	92	101	103	105	106
19	97	102	113	112	114	115
20	89	85	101	104	107	108
21	66	80	88	94	101	102
22	84	84	86	93	96	101
23	71	61	76	88	97	101
24	88	90	104	101	104	105
25	79	84	96	102	107	110
26	71	80	89	93	100	102
27	64	97	102	104	104	105
28	87	85	96	101	104	104
29	77	80	84	88	97	100
30	105	96	113	114	113	113
31	65	75	91	94	96	99
32	71	68	74	78	86	91
33	71	75	104	102	103	106
Mean	77.91	81.52	89.82	94.67	99.21	101.64
SD	12.21	12.13	12.03	10.10	8.74	7.28

ตาราง 5.6 คะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง (องค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน)

ลำดับที่	คะแนนเต็ม 48 คะแนน					
	ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน				หลังเรียน
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	
1	32	33	36	40	43	43
2	28	37	36	36	39	39
3	37	38	43	46	43	44
4	34	35	37	45	48	45
5	26	30	26	34	34	38
6	28	31	31	31	35	33
7	35	39	42	42	44	44
8	31	33	31	33	37	38
9	32	33	34	39	41	42
10	36	39	36	34	38	40
11	36	35	39	38	38	41
12	19	14	27	32	33	38
13	30	31	31	38	39	41
14	33	33	30	35	39	43
15	35	35	39	39	41	42
16	36	34	34	35	39	41
17	34	32	35	37	37	38
18	36	32	39	41	42	43
19	41	43	43	45	46	47
20	35	32	39	41	42	43
21	31	32	35	39	40	41
22	38	33	38	39	40	43
23	29	22	32	36	38	40
24	34	35	43	39	41	42
25	31	33	36	39	42	44
26	26	39	36	38	40	42
27	30	39	41	41	41	42
28	34	36	39	42	42	42
29	31	31	31	33	37	40
30	40	41	43	44	44	44
31	29	31	38	38	39	41
32	30	31	32	33	35	39
33	24	27	38	39	39	41
Mean	32.15	33.30	36.06	38.21	39.88	41.33
SD	4.62	5.37	4.59	3.90	3.30	2.63

ตาราง 5.7 คะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง (องค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน)

ลำดับที่	คะแนนเต็ม 48 คะแนน					
	ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน				หลังเรียน
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	
1	26	31	38	39	40	43
2	30	28	34	40	41	41
3	30	31	33	38	44	44
4	33	34	36	42	43	42
5	23	31	29	33	37	37
6	29	30	29	35	39	35
7	33	34	40	43	43	44
8	30	32	29	34	34	34
9	34	36	33	38	40	40
10	35	37	36	37	39	39
11	38	36	40	39	39	40
12	16	19	27	23	26	32
13	25	25	29	34	35	37
14	29	30	37	35	36	38
15	40	41	42	44	44	44
16	26	32	33	38	39	39
17	32	31	35	37	38	39
18	40	39	42	42	42	42
19	42	44	47	44	44	44
20	39	37	41	42	43	43
21	23	35	38	40	42	42
22	37	35	33	36	37	39
23	29	23	29	33	39	40
24	37	38	41	43	43	43
25	35	36	40	45	45	45
26	32	28	34	35	39	39
27	24	40	42	42	42	42
28	36	33	38	39	41	41
29	33	35	35	39	41	41
30	46	39	47	48	47	47
31	29	28	36	39	39	39
32	29	25	29	31	34	34
33	31	31	42	41	42	43
Mean	31.85	32.85	36.18	38.42	39.91	40.36
SD	6.28	5.43	5.35	4.81	4.01	3.45

ตาราง 5.8 คะแนนนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง (องค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน)

ลำดับที่	คะแนนเต็ม 24 คะแนน					
	ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน				หลังเรียน
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	
1	11	13	11	14	16	17
2	16	15	19	20	20	22
3	9	12	10	15	18	19
4	10	13	11	13	19	20
5	19	9	13	9	9	9
6	12	13	18	16	18	18
7	21	24	23	23	23	23
8	12	16	15	16	16	18
9	15	18	16	20	19	20
10	18	18	20	24	23	23
11	18	18	17	19	21	21
12	7	6	12	12	15	18
13	9	10	14	17	19	19
14	16	18	22	19	20	21
15	17	19	20	18	20	20
16	17	17	19	16	19	19
17	17	17	19	19	20	21
18	15	21	20	20	21	21
19	14	15	23	23	24	24
20	15	16	21	21	22	22
21	12	13	15	15	19	19
22	9	16	15	18	19	19
23	13	16	15	19	20	21
24	17	17	20	19	20	20
25	13	15	20	18	20	21
26	13	13	19	20	21	21
27	10	18	19	21	21	21
28	17	16	19	20	21	21
29	13	14	18	16	19	19
30	19	16	23	22	22	22
31	7	16	17	17	18	19
32	12	12	13	14	17	18
33	16	17	24	22	22	22
Mean	13.91	15.36	17.58	18.03	19.42	19.94
SD	3.65	3.44	3.80	3.40	2.77	2.57

ตาราง 5.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนนิสัยรักการอ่านโดยภาพรวม และแยกองค์ประกอบ

การวัด	นิสัยรักการอ่านโดยภาพรวม (120 คะแนน)		องค์ประกอบความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน (48 คะแนน)		องค์ประกอบเจตคติต่อการอ่าน (48 คะแนน)		องค์ประกอบความสม่ำเสมอในการอ่าน (24 คะแนน)	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
ก่อนเรียน	77.91	12.21	32.15	4.62	31.85	6.28	13.91	3.65
ระหว่างครั้งที่ 1	81.52	12.13	33.30	5.37	32.85	5.43	15.36	3.44
ระหว่างครั้งที่ 2	89.82	12.03	36.06	4.59	36.18	5.35	17.58	3.80
ระหว่างครั้งที่ 3	94.67	10.10	38.21	3.90	38.42	4.81	18.03	3.40
ระหว่างครั้งที่ 4	99.21	8.74	39.88	3.30	39.91	4.01	19.42	2.77
หลังเรียน	101.64	7.28	41.33	2.63	40.36	3.45	19.94	2.57

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวงามพันธุ์ สัยศรี
วัน เดือน ปี เกิด	10 มีนาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดอ่างทอง
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชา มัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย จากคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2552 และสำเร็จการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา จากคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน ปีการศึกษา 2555 จากนั้นเข้าศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี การศึกษา 2556
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดอ่างทอง

